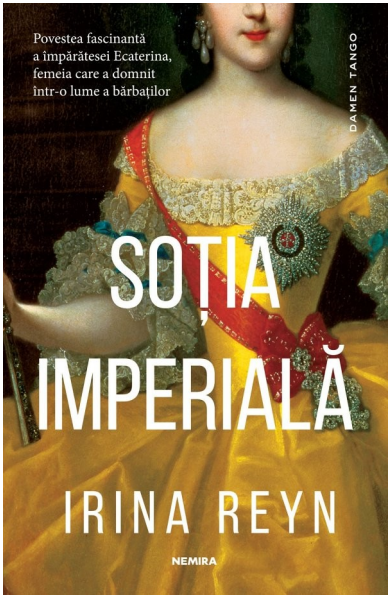
Povestea fascinantă
a împărătesei Ecaterina,
femeia care a domnit
într-o lume a bărbaților
DAMEN TANGO
SOȚIA IMPERIALĂ
IRINA REYN
NEMIRA

IRINA REYN

SOŢIA IMPERIALĂ

Traducere din limba engleză

EDITH NEGULICI

EDITURA NEMIRA

2019

DAMEN TANGO

Romane cu dragoste

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
REYN, IRINA
Soţia imperială / Irina Reyn; trad. din lb. engleză: Edith Negulici. —
Bucureşti : Nemira Publishing House, 2019
ISBN print 978-606-43-0612-8
ISBN epub 978-606-43-0826-9
ISBN mobi 978-606-43-0827-6
I. Negulici, Edith (trad.)
821.111

Irina Reyn
THE IMPERIAL WIFE
Copyright © 2016 by Irina Reyn
Published by arrangement with St. Martin’s Press.

All rights reserved.
© Nemira, 2019
Redactor: Ioana POPA
Tehnoredactor print: Magda BITAY
Tehnoredactor ebook: Alexandru CSUKOR
Lector: Oana IONAŞCU
Coperta: Cristian FLORESCU, Ana NICOLAU
Ilustraţia copertei: Portrait of Grand Duchess Yekatrina Alexeyevna, later Catherine II, c.1745
Artist: Grooth, Georg Christoph (1716-49) / German
Copyright © State Hermitage Museum, St. Petersburg, Russia/Bridgeman Images
Orice reproducere, totală sau parţială,
a acestei lucrări şi închirierea acestei cărţi
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
şi se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

IRINA REYN
este autoarea romanului *What happened to Anna K.* şi de asemenea editoarea antologiei *Living on the Edge of the World: New Jersey Writers Take on the Garden State*. Scrie cronică de carte pentru *Los Angeles Times*, *San Francisco Chronicle*, *Pittsburgh Post-Gazette*, *Minneapolis Star-Tribune*, *The Forward* şi alte periodice. A publicat proză în *One Story*, *Tin House*, *Ploughshares*, *Town&Country Travel* şi *Poets&Writers*. Predă scriere creativă la Universitatea din Pittsburgh. Locuieşte în Pittsburgh, Pennsylvania, şi în Brooklyn, New York.

Pentru Sonia

„Dacă pot îndrăzni să folosesc asemenea cuvinte, îmi iau libertatea să afirm pe proprie răspundere că am fost un cavaler cinstit şi loial, a cărui minte era infinit mai mult masculină decât feminină.”
Ecaterina cea Mare, *Memorii*

TANIA
În prezent

Tabloul cu semnătura lui Burliuk e un fals. Ca să fiu sigură, îi scanez cu lumina ultravioletă a lanternei toată suprafaţa. Nu mai există urmă de îndoială, forma este plată, iar roşul, prea avangardist. Imaginea n-are profunzime şi semnătura schiţată pluteşte dezordonat. Aceste trăsături nu sunt caracteristice liniilor ferme, arcuite, ale stilului său. Pânza tabloului este dintr-un material rigid, pe care Burliuk nu l-ar fi folosit niciodată înainte de 1911. Şi, cel mai condamnabil dintre toate, este subiectul bucolic pe care pictorul îl va aborda abia ulterior, în perioada sa americană. Ei, bine, sunt dezamăgită, dar cel puţin am descoperit înşelătoria înainte ca tabloul să fie introdus în catalogul licitaţiei.

— E uimitor, nu-i aşa?

Vocea expeditorului traversează lumina slabă a studioului.

— M-am îndrăgostit de tablou la prima vedere.

— Înţeleg ce anume v-a atras la el.

Ăsta trebuia să fie marele meu triumf, starul meu! Tablourile datând din perioada rusă a lui Burliuk sunt puţine, mult mai puţine decât cele din 1911. Reuşesc însă să-mi păstrez buna dispoziţie.

Trebuie să-i predau tabloul falsificatorului. În afară de menţionarea greşită a datei de pe tablou, a făcut o treabă bună. Copia lui are propria sa energie. Ferma e pictată în culori strălucitoare, calul şi bobocii de raţă sunt redaţi cu tuşă veselă, familiară tablourilor ulterioare ale maestrului, care trăieşte ca imigrant în Long Island. Bineînţeles, până atunci, gloria celui mai important tablou futurist al lui Burliuk era de mult apusă, însă aceste scene bucolice – profitabile din punct de vedere financiar, dar mediocre din punct de vedere artistic – erau probabil pe gustul colecţionarilor de artă americani.

Îmi imaginez un emigrant neobosit din Leipzig sau Queens copiind pasionat, meticulos, tuşă după tuşă, capodopera originală. Câtă pasiune şi câtă răbdare îţi trebuie să imiţi, să călătoreşti înapoi în timp sute de ani, în căutarea unei anumite afinităţi!

În ceea ce mă priveşte, aş prefera să rămân în umbră pe veci. Dar întrevăd termenul-limită al catalogului licitaţiei şi n-am încă nimic demn de semnalat în presă. Apăs butonul întrerupătorului.

— Dacă încă nu v-aţi dat seama, piaţa de artă rusă e ceva nou pentru mine. Ştiţi cum e: jumătate din timp, habar n-ai ce obţii.

Domnul Brooks, expeditorul, e un tip modest, cu ochi albaştri, blânzi, cu sprâncene subţiri, ascuţite şi obraji îmbujoraţi. Un proprietar de galerie de artă din Greenwich, un alt american inocent care înoată în apele periculoase ale artei ruseşti, având încredere în expertiza altor specialişti, ignorând toate semnele periculoase. Îmi vine

să-l scutur puţin şi să-i ofer următorul sfat: staţi departe de ruşi!

Dar din cauză că se gândeşte să predea alte piese presupus autentice la Worthington, specialiştilor nu li se declanşează imediat semnalul de alarmă. În schimb, problema trebuie abordată subtil şi delicat, aducând o scânteie de speranţă într-o situaţie zadarnică, astfel încât relaţia să poată continua. Unul dintre cele mai rele aspecte ale meseriei mele este conspiraţia din iadul ăsta, ca atunci când un doctor recomandă cordial analize suplimentare, deşi ştie că rezultatul nu va fi bun.

— Aveţi dreptate să fiţi precaut, îi spun cu blândeţe şi căldură. Piaţa de artă e plină de falsuri. În acest caz, ar fi mai bine să ne încredinţaţi tabloul.

— Serios? De ce?

Detectez, din nou, o nuanţă de tristeţe în vocea sa. O parte din el ar trebui să ştie. Îşi apropie genunchii osoşi, îmbrăcaţi în pantaloni strâmţi. Las lanterna pe măsuţa de cafea, acolo unde zac şi cataloagele de la licitaţia precedentă. Îmi reamintesc termenul-limită, văzând pe prima pagină tabloul *Dansatoarea spaniolă*, de Natalia Goncearova. Lucrarea aceea a făcut senzaţie, dar nu e în stil neoclasic, cum a fost revoluţionara călimară Fabergé expusă de Nadia Kudrina la casa de licitaţii Christie’s. Şi în această atmosferă, în această piaţă de artă deprimantă, clienţii vor mai presus de orice piese rare. Vor exponate unice, imposibil de obţinut în altă parte. Pentru a garanta cele mai mari oferte de preţ, ar trebui să fie o operă recent apărută, redescoperită, despre care nimeni nu ştie măcar că există.

— În acest caz, s-ar putea să avem de-a face cu o contradicţie istorică. Din curtoazie, am fi încântaţi să-l invităm pe restauratorul nostru, să-l examineze mai amănunţit.

— Ce vreţi să spuneţi prin *contradicţie*?

— Contradicţia reprezintă elementul esenţial. Îmi ridică un mic semn de întrebare.

— O, nu! Serios?

— Ar trebui să dureze o săptămână sau două. Vă vom contacta noi.

Mă exprim concludent, dar întotdeauna pozitiv. Un obstacol care trebuie depăşit.

Domnul Brooks se ridică de pe canapea, cu o mână lăsată protector pe rama tabloului fals. Mă întind spre el să-l încurajez cumva, printr-o bătaie pe umăr, o strângere de mână, o mică interacţiune umană pe care şi-ar putea-o aminti mai târziu, în abisul tristeţii sale. Ştiu că a plătit pentru acest fals peste două sute de mii şi nu-şi va recupera banii. Exact când degetele mele îi ating sacoul de lână, o observ pe Regan, asistenta mea, stând în cadrul uşii şi făcându-mi disperată semn cu mâna.

— Iertaţi-mă! Revin imediat.

Uşa studioului se închide cu un zgomot metalic şi lumina străluceşte. Respir uşurată.

Regan mă aşteaptă pe hol, în colţul etajului sculptat al Departamentului de Artă Rusă. Deoarece această specialitate este încă relativ nouă, îţi vine prea târziu în minte. Suntem o insulă înconjurată de Asia de Est şi de Orientul Mijlociu, un şir de birouri înghesuite între rafturi de mahon şi un cimitir al scaunelor ergonomice defecte. Prietenii mei se aşteaptă mereu ca birourile Worthington să arate ca galeriile de artă neprimitoare sau, cel puţin, ca un muzeu modern, gol. *Cât de norocoasă eşti că lucrezi acolo*! îmi spun ei. Dacă ar şti! Spaţiul este un amestec discret de cabluri, prelungitoare, cărţi, articole şi grafice. Sus, pe un raft se află o cutie de ciocolată începută, lângă un buchet ofilit de trandafiri galbeni. Majoritatea birourilor experţilor de artă sunt pline de sticle cu apă electrolitice,

ceşti de ceai sau sticluţe cu lac de unghii transparent. Ca orice altceva într-o casă de licitaţii, frumuseţea de aici tinde să fie destinată exclusiv consumului public.

— Ai picat la ţanc. Ce se întâmplă?

— Cineva a apărut în ziar, cântă Regan, arătându-mi rubrica „Jurnal de VIP” din *Financial Times.*

A încercuit cu roşu pasajul:

Între o licitaţie de artă rusă, o strângere de fonduri la Serghei Brin şi bestsellerul soţului ei, Tania Kagan Vandermotter, specialista în artă rusă de la Worthington, bea cot la cot cu cei mai importanţi oameni de afaceri din lume. Dar, în ciuda tuturor petrecerilor fabuloase, ea este „doar o fată simplă din Moscova”, care visează să vadă cât mai multe capodopere ruseşti întorcându-se acasă.

— Iată! Citeşte şi plângi, Nadia Kudrina! Era şi timpul!

Nu o iau în seamă, dar în sinea mea sunt încântată.

— Ia să văd!

Mi-e şi jenă să citesc tot articolul, dar sunt tentată să i-l duc direct lui Dean.

— Vezi, acum nu mai poţi renunţa la Departamentul de Artă Rusă!

Deschid computerul pentru a-mi vedea *inboxul* plin de felicitări şi mesaje cu subiectul: „Hei, fată modestă din Moscova!”

Îi sun pe ai mei pentru a sărbători. Sunt încântaţi.

— *Jurnal de VIP* înseamnă că eşti un VIP! îmi spune mama.

Tata îmi promite să găsească un exemplar al ziarului în New Jersey. Şi, chiar dacă va trebui să anuleze o întâlnire cu un client pentru a merge la Barnes&Noble, atunci aşa să fie!

Mă gândesc să-l sun pe Carl, apoi îmi imaginez chipul lui trist din ultimul timp. Felul cum îşi flutură genele când îşi ridică privirea spre mine, încercând să-mi ghicească motivaţiile. Felul lui de a mă întreba „Tu eşti?” când intru seara pe uşă, ca şi cum aş fi un străin care-i invadează spaţiul. Imaginea lui reflectată oblic în oglinzi. Dar îl sun oricum. Îmi intră mesageria vocală şi-i las un mesaj plin de semne de exclamare.

— Hai să luăm cina împreună diseară!

Şi apoi închid.

Prima dată când m-au sunat cei de la *Financial Times* şi m-au invitat să scriu articolul, am vrut să refuz. Articolele acelea îmi făceau greaţă din cauza subiectelor abordate. Prezentau experţii de artă ca pe nişte vedete bogate, la modă, care ziua fac afaceri de milioane de dolari la Art Basel, dar apoi revin acasă la timp pentru a le găti copiilor fursecurile ideale. Care debitează lucruri precum „Schiatul cu elicopterul chiar mă ajută să mă destind”. Specialiste în artă superbe, locuind în case moderne, cu soţi atrăgători, mediteraneeni cârlionţaţi, sau blonde suple, îmbrăcate în caftane din fibre naturale şi împodobite cu bijuterii. Întotdeauna fotografiate în negru, pe un fundal sobru sau cu nasul într-un pahar de vin. Ideea de a apărea în ziar într-o asemenea companie era absolut ridicolă. O imigrantă rusă, ai cărei părinţi locuiesc într-o casă cu două dormitoare din New Jersey? Care n-are idee cum e să schiezi coborând din elicopter sau cum e să joci rugbi, la mare distanţă de orice *penthouse* din Time Warner Center şi escapade de weekend în destinaţii exotice ca Mustique? O persoană care a fost promovată doar pentru că Nadia Kudrina, fosta ei asistentă, a plecat pe furiş la Christie’s? O persoană care era o anonimă când l-a întâlnit prima dată pe Carl Vandermotter?

Dar firma a insistat să scriu articolul. *Financial Times* era şansa pentru ca Worthington să se afirme printre competitori, aşa m-a înştiinţat Marjorie, şefa mea. Aceasta era ocazia noastră de a ne face publicitate, şansa de a cuceri Sotheby's, al cărui consiliu de conducere era pus la încercare. Am înţeles mesajul subliminal – era în joc viitorul Departamentului de Artă Rusă. De ce să mai investeşti azi în arta rusă? De ce să nu te îndrepţi spre China sau spre cel mai sigur loc din lume: arta contemporană? Majoritatea galeriilor de artă din lume susţineau piaţa de artă contemporană – Warhol, Koons şi Hirst sunt întotdeauna un pariu mai sigur decât Burliuk şi Goncearova.

— De ce nu vrei s-o faci? Numele de familie al soţului tău nu are legătură cu gruparea din Beth Israel? Sunt sigură că socrii tăi se aşteaptă la asta, mi-a spus Marjorie între două şedinţe.

Şefa mea a presupus, probabil, că dă dovadă de tact, la fel ca atunci când a adus în discuţie familia lui Carl.

— Şi nu-i aşa că a scris un bestseller? Gândeşte-te că astfel i-ai face şi mai multă publicitate.

— Cartea lui a fost ultima pe listă timp de două săptămâni, am protestat, îngrijorată de ambele subiecte.

Doar nu era să-i explic şefei mele că membrii familiei Vandermotter sunt lipsiţi de valoare. Că banii lor sunt investiţi în trusturi şi proprietăţi imobiliare, oferiţi nouă cu zgârcenie sub formă de mici câştiguri, că soţul meu n-a făcut nimic să ajute editorul să-şi câştige avansul şi că la noul lui loc de muncă câştigă mai puţin decât asistenta mea Regan, că pe la douăzeci-treizeci de ani nu era decât un simplu absolvent. Că locuim lângă calea ferată, într-un apartament cu un singur dormitor care n-a mai fost renovat din 1977. Dar ideea ca ei să citească articolul şi

să-l comenteze cu prietenii lor era o treabă bună. Pentru familia Vandermotter contau doar aparenţele.

Şi iată-mă astfel în faţa unui tânăr reporter şleampăt, bărbos, îmbrăcat cu un tricou pe care scria cu majuscule *RAW BROOKLYN*, chiar deasupra fotografiei reprezentând o friptură în sânge. Reporterul părea şocat de locuinţa noastră modestă, ca şi cum ar fi traversat special tot oraşul în căutarea unui subiect etnic specific, a unei personalităţi spectaculoase, desprinse dintr-un *reality show* rusesc contemporan. Evident, se aştepta la fântâni de aur, la băi cu pietre preţioase, la paturi cu tăblii incrustate cu cristale Swarovski şi la balcon cu vedere spre Central Park.

— Aici aţi stat şi înainte, asta este prima dumneavoastră locuinţă?

Se uita confuz la bucătăria ce aducea cu cele de pe vasele maritime, cu tigăi atârnate în cârlige deasupra aragazului, la baia noastră cu plăci de faianţă alb-negru ciobite, la pereţii noştri încărcaţi de fotografii şi afişe şi la cadoul ciudat şi scump primit de la clienţi – reproducerile de la jumătatea secolului trecut şi cele găsite la piaţa de vechituri. Îşi tot verifica telefonul, ca pentru a se asigura că nimerise la adresa corectă. Îi citeam în ochi o nedumerire permanentă: „De ce îi iau interviu acestei doamne?!”

— Sunt doar o fată modestă din Moscova, i-am spus.

Dar apoi m-am gândit că replica asta ar putea fi citată greşit într-o versiune insuportabilă din paginile revistei: „M-am obişnuit atât de mult să am un antrenor, încât aparatele de gimnastică mă descurajează. Ca şi cum toată dimineaţa ar trebui să mă chinuiesc singură să programez Stair Master-ul”.

Am luat-o de la capăt.

— Adevăratul secret pentru a fi cel mai bun specialist de artă într-o casă de licitaţii este să înţelegi psihologia clienţilor, i-am spus. Trebuie să ştii cum să atragi în joc ofertanţi reticenţi, să intuieşti cine spune că vrea un loc retras, dar nu vorbeşte serios, a cui intimitate este atât de decisivă, încât toată viaţa clientului respectiv depinde de ea. Este o abilitate dobândită din expertiza de artă. Treaba ta ca specialist este să ştii fără să ţi se spună, să intri în mintea oamenilor ocupaţi şi să le descoperi cele mai adânci dorinţe.

L-am observat luându-şi notiţe în timp ce-şi bea cafeaua neagră, savurând declaraţia mea. Când soţul meu a ajuns acasă, reporterul s-a îndrăgostit practic de el, insistând să-l vadă scriind câteva fraze la computer. Din felul în care reporterul a răsfoit fascinat cărţile şi caietele lui Carl, se pare că era un scriitor frustrat, care ar fi preferat să scrie un articol despre Carl, nu despre mine. Şi cine l-ar putea condamna? Cui i-ar păsa de un specialist în arta rusă, când avea alături un autor de bestseller? Reporterul i-a pus lui Carl multe întrebări despre „procesul de creaţie” , apoi a trecut la relaţiile încordate dintre America şi Rusia, sâcâindu-l despre posibila izbucnire a următorului Război Rece.

— De ce nu discutaţi mai mult cu soţia mea? Nu ea este subiectul articolului dumneavoastră? l-a întrebat Carl în timp ce-şi tăia o nectarină.

Reporterul era atât de insistent în a citi atent un paragraf din manuscrisul soţului meu, intitulat *Tânăra Ecaterina*, încât Carl a trebuit până la urmă să-l dea afară. Amândoi am răsuflat uşuraţi când a plecat.

— Idiotul! a rostit Carl, dispărând în alcovul pe care îl transformaserăm în birou.

— Dă-mi veşti bune, i-am spus lui Regan. Câtă nevoie am de ele!

O mulţime de asistenţi şi interni izbucnesc în râs, un mare grup de absolvenţi pe care nu-i pot deosebi unul de altul. A lucra la Worthington e ca şi cum ai fi într-un loc precum Smith College în anii 1950: toate acele coafuri, jachete de caşmir, parfum de zambilă şi fete imaginându-şi cum îşi vor începe viaţa adevărată. Regan era de un real sprijin, deoarece ea ieşea din tipare. Îmi plăceau vioiciunea ei nestăpânită, doctoratul în Limba şi literatura slavă, tatuajele pe care nu se sfia să le ascundă, stilul ei vestimentar neconvenţional – jacheta aruncată peste o rochie stilul anilor ‘50, cerceii supradimensionaţi, părul prins într-un coc franţuzesc. De ce mai aveam nevoie de altă fiică de oligarh competitiv sau de o floare fragilă, care să lucreze pentru mine? Într-un loc ca Worthington, care are clienţii cu care lucrăm noi, îţi trebuie cineva care să fie de partea ta.

Regan nu-şi poate ascunde zâmbetul.

— A sunat Nataşa de la Ermitaj. Ghiceşte a cui autenticitate sunt preocupaţi să o stabilească! Ordinul... stai, aşteaptă... care i-a aparţinut Ecaterinei cea Mare! Expeditorul spune că e al nostru, dacă ni-l dorim.

Nu mă pot abţine.

— Dumnezeule! exclam eu.

— Îţi vine să crezi? E incredibil!

— Putem să-l introducem în catalog?

Regan mă priveşte încruntată, cu o grimasă dezaprobatoare.

— Nadia spune că autenticitatea va fi şansa acestui istoric al Ecaterinei. E celebru când vine vorba de evaluări scrise, dar este un optimist precaut.

— Cred că este suficient pentru moment. Să trecem mai departe.

Cobor tonul.

— S-ar putea să fie singura noastră şansă. Ştii situaţia.

— Da, dar nu va mai dura o vreme? Ce garanţie avem că vom reuşi?

Discut despre asta cu Regan, socotind tot ce am avea de făcut – fotografii, redactarea materialului, primirea acestuia la timp pentru avanpremieră.

— Dar Nataşei i se pare în regulă, nu-i aşa?

— A numărat diamantele cu greutatea şi tăieturile lor clasice şi le-a comparat cu actele oficiale de la Curte.

— Şi cutia?

— Cred că e cea originală. Instinctul le spune că totul e în regulă. Dar tipul ăsta are ultimul cuvânt referitor la bijuteriile care i-au aparţinut Ecaterinei.

Regan mă priveşte cu neîncredere.

— Minunat! Hai s-o facem! Piesa noastră de rezistenţă! E colosală!

— Serios? Eşti sigură? O avem pe Goncearova.

— Glumeşti? Asta este mult mai bună! Şi este şi o ştire senzaţională!

Ignor prudenţa lui Regan. Orice specialist în artă visează la momentul ăsta, care se întâmplă doar o dată sau de două ori în carieră. Toţi suntem nişte şoareci de bibliotecă ce visează să readucă o operă de artă înapoi acasă şi această origine este a naibii de bună, pentru că i-a aparţinut Ei. Am simţit asta de când am văzut pentru prima oară medalia pe internet, radia o căldură strălucitoare, lăptoasă, ca şi cum Ecaterina însăşi mi-ar fi trimis un mesaj personal de dincolo de ocean. Deci Ordinul ei chiar există, nu a fost îngropat odată cu ea, aşa cum au presupus cercetătorii. Sar în sus de bucurie.

— Una dintre fete scoate la iveală sticla de Prosecco din birou, alta se oferă s-o aducă pe Marjorie, dar figura speriată a domnului Reed William Brooks apare la fereastra pătrată a studioului.

— Ah, mai bine m-aş întoarce acolo.

Fetele protestează.

— În fond, e weekend!

Chiar şi Regan îmi spune:

— Ei, hai, dar cât de des ţi se întâmplă asta?

— Ştiţi ce? Ar trebui să sărbătorim cu şampanie adevărată! Unde este cea pe care ne-a trimis-o Medovski? Îi voi duce şi domnului Brooks un pahar de şampanie, măcar atât să pot face pentru el.

Îi fac semn să mă mai aştepte o clipă.

În timp ce staniolul e desfăcut şi una dintre fete se chinuie să scoată dopul sticlei de şampanie, îndreptând-o spre cărţi şi nu spre tablouri şi sculpturi, îl sun din nou pe Carl.

Telefonul lui continuă să sune, intră mesageria vocală, care mă asigură încă o dată că mă va suna înapoi. Îi las un mesaj, invitându-l să ni se alăture la restaurantul din cartier.

Câteva fete sunt împrăştiate la birou ca petalele de trandafir, cu pantofii cu toc sprijiniţi de picioarele scaunelor. Au fost mâncate şi ultimele bucăţele de ciocolată. Un ciocănit, acum tare şi insistent, vine dinspre studio. Şampania caldă, turnată în paharele de plastic se revarsă spumoasă.

Înainte de a reveni la unul dintre mulţii clienţi care par să aibă întotdeauna nevoie de mine, înainte de a le părăsi pe fetele îmbrăcate în pulovere, cu cercei de perle şi cu inelele lor de logodnă cu diamante, din cercul cărora eu nu voi face niciodată parte, îmi termin rapid şampania şi înhaţ telefonul, în caz că soţul meu m-ar suna mai repede decât mă aştept.

— Seamănă cu Ecaterina cea Mare. Ecaterina Velikaia.

În timp ce ni se toarnă apa minerală, mă întreb dacă nu cumva am făcut aranjamente pripite pentru noi patru,

într-un acces spontan de mândrie. Ai mei nu sunt clienţi obişnuiţi ai restaurantelor, nu s-au simţit niciodată în largul lor folosind tacâmuri de lux, savurând mâncare fină, pe un fundal plin de muzică şi zgomot. Mama şterge cu şervetul un cuţit perfect curat, în timp ce tata împinge deoparte coşul cu pâine şi cere legume crude pentru a le înmuia în ulei de măsline.

Lumina e obscură, aşa că ei îşi mijesc ochii privind fotografia Ordinului Sfintei Ecaterina, trecând-o de la unul la altul. Ca de obicei, sunt obsedată să le obţin aprobarea, entuziasmul. N-am înţeles niciodată de ce încă mai am nevoie să îi impresionez, ca şi cum pentru a le răsplăti teama imigrării, ar trebui să le demonstrez faptul că succesul meu le justifică decizia de a ne fi crescut în America. De când mă ştiu, din şcoala generală şi până m-am măritat, am repetat versiuni amplificate de tipul: „Mami, tati, uite ce am făcut!”

— Şi ce-i ăsta la care mă uit acum? mă întreabă mama.

— Un Ordin. Ştii, ca un fel de medalie pe care o purta.

— Ecaterina cea Mare a purtat asta?

— Petru cel Mare a stabilit această distincţie pentru femeile care se măritau cu fii din familiile regale sau ca recunoştinţă pentru merite deosebite. Cred că soţia lui a fost prima care a primit medalia. Ecaterina a obţinut-o după ce s-a măritat cu nepotul lui Petru. Nu avem multe astfel de medalii la dispoziţie, cu excepţia celei care s-a dovedit a fi a Ecaterinei.

— Arată ca un colier obişnuit.

— Cum poţi spune asta? Priveşte eşarfa din moar roşu-aprins şi steaua de argint încrustată cu diamante.

— Şi oamenii chiar cred că fleacul ăsta i-a aparţinut într-adevăr Ecaterinei cea Mare? Americanii sunt atât de naivi!

— Sunteţi gata să comandaţi? întreabă chelnerul.

— Mai aşteptăm pe cineva.

Mă întorc spre părinţii mei.

Ca de obicei, tata e mediatorul. Termină de citit articolul meu din ziar.

— Mama ta glumeşte. Suntem foarte fericiţi pentru tine. Asta înseamnă că licitaţia ta va fi bună, nu-i aşa? Îţi făceai griji.

Tata întinde untul pe o chiflă şi i-o dă mamei. El se mulţumeşte să ronţăie o bucată mare de morcov înmuiată în ulei. Uleiul de măsline, proteinele şi regimul alimentar strict sunt secretul tinereţii lui veşnice. Îmi place să-mi văd părinţii împreună, felul în care tata are grijă de mama, gesturile mici prin care se asigură că ea are tot ce-i trebuie.

— Sigur că ne bucurăm pentru tine, îmi spune mama în timp ce ia chifla ca şi cum ar refuza ideea tinereţii veşnice, dar dacă asta înseamnă să renunţi la chifle şi prăjituri, atunci nu merită.

Mama are degete lungi, de pianistă.

— Dar tot nu înţeleg de ce cineva în toate minţile ar cheltui milioane pentru aşa ceva. Eşti sigură că nu e vreun fals? Au spus că i-a aparţinut cu certitudine Ecaterinei sau doar au presupus? Dar, oricum, e foarte bine că poţi să-i arăţi tu Kudrinei ăleia. E foarte enervantă la televizor, cum se dă mare întotdeauna că, din toată America, ea este singura expertă în arta rusă. Ca şi cum puiul meu nici măcar n-ar exista.

Oare de ce pomeneşte mama tot timpul de Nadia Kudrina? Mă străduiesc însă să afişez un zâmbet nepăsător, apoi împăturesc fotografia Ordinului şi o pun în geantă. Intră Carl. Poartă o cămaşă de un roz intens, pe care rareori o scoate din şifonier, iar părul lui blond e încă ud de la duş. Respiră calm.

Îmi vine să-i spun că întotdeauna întârzie, dar mă abţin. Mai bine să-l încurajez şi să-l laud decât să-i comentez greşelile. Patru ani de căsnicie m-au învăţat asta.

— Frumoasă cămaşă! îi spun, în loc să-l critic.

— Mulţumesc!

Mai întâi, Carl îi sărută pe ai mei de bun găsit, apoi pe mine. Miroase a şamponul lui preferat – cu aromă de *lemongrass*[1]. Încă nu pot crede că o evreică aşa ca mine s-a căsătorit cu un tip atât de blond, cu aceeaşi uşurinţă cu care societatea îl acceptă în sânul ei. Chelnerii roiesc în jurul lui ca fluturii la lumina lămpii.

— *Kak dela*[2]? întreabă desfăcându-şi şervetul.

Întrebarea, rostită într-o rusă veche fermecătoare, pare să ne fie adresată tuturor, simultan. Mama radiază de bucurie. Într-un final, mă întreb dacă nu cumva pentru ei căsnicia mea reprezintă cel mai mare succes. Nu funcţia mea, nu educaţia şi nici apartamentul. Ci faptul c-am reuşit să mă mărit cu Carl, care e atât de american, atât de minunat, fără să facă niciun efort.

— Tania a dat marea lovitura, ai auzit? îl întreabă tata.

— Tată, n-ai vrea să comandăm mai întâi? şi atrag atenţia chelnerului.

Mama şi cu mine hotărâm ce fel de mâncare sănătoasă va mânca tata şi alegem păstrăv la cuptor.

— Marea lovitură? întreabă Carl privindu-mă calm, cu ochii lui căprui, de culoarea chihlimbarului.

— A apărut în *Financial Times*! Nu e chiar aşa o tragedie. Dimpotrivă, e extraordinar, nu-i aşa?

— Presupun că asta e o veste bună, nu?

---

[1] Floare de lămâiţă – în lb. engl. în orig. (n. tr.).

[2] „Ce mai faci?” – în lb. rusă în orig. (n. tr.).

— I-am dat ziarul. În fond, încă nu eram pregătită să-i spun despre Ordin. La urma urmei, vorbim despre Ecaterina cea Mare şi în jurul nostru încă planează tensiuni după lansarea cărţii. Atunci când într-o căsnicie intervine o problemă apăsătoare şi imposibil de rostit, necazul se instalează de-a curmezişul, îşi încrucişează braţele ferm şi refuză să se clintească. Unul în compania celuilalt, vocile noastre sună nefiresc. Prea ascuţit, prea prietenos, prea nepăsător.

Îmi imaginez că în cele din urmă restaurantul se va aglomera şi va geme de glasurile oamenilor, cu excepţia cuplului ascuns în spate, la o masă izolată de lângă bucătărie. Flăcările albastre, strălucitoare ale lumânărilor pâlpâie pline de speranţă pe mesele goale, luminând corolele decapitate ale hortensiilor. Fiecare cuvânt îmi e amplificat.

— Dar licitaţia e cu adevărat captivantă! spune tata. De ce nu-i povesteşti?

Carl termină de mestecat mâncarea. Spre deosebire de noi, el observă protocolul politicos al cinei festive.

— E minunat! Tabloul lui Burliuk e înscris la licitaţie?

— Tabloul semnat Burliuk e un fals!

Fac loc pe masă pentru salată. Farfuria cade neglijent în faţa mea, cu un zgomot asurzitor de ceramică spartă, împrăştiind frunzele de rucola.

— Dar ni s-a confirmat o piesă valoroasă din partea curatorului Muzeului Ermitaj, care se ocupă de arta decorativă rusă din secolul al XVIII-lea!

— Ecaterina Velikaia! Exact ca în cartea ta! îl întrerupe tata cu mândrie. Carl, nu-i aşa că împărăteasa purta decoraţia pe coperta cărţii tale? Vera, ce coincidenţă romantică! Amândoi sunteţi... cum să spun? Două faţete ale aceleiaşi medalii... împodobite cu portretul Ecaterinei cea Mare?

— Ce coincidenţă romantică! repetă mama, privindu-ne cu atenţie.

E îngrijorată. Ştie că nu obişnuiesc să îi chem vineri seara la restaurant, tocmai din New Jersey, doar pentru a cina întâmplător. Dar continui să zâmbesc şi să mă bucur de petrecere.

În restaurant intră o mamă însoţită de fiul ei şi chelnerul îi conduce la masa de lângă noi. După ei, mai apare o familie de patru persoane. Acum, uşa de la intrarea restaurantului se învârte într-un permanent du-te vino, iar vocile clienţilor – din ce în ce mai mulţi – străbat liniştea care mai devreme plutea prin aer. Mi se ia o piatră de pe inimă.

— A, da? Ce ai obţinut?

Interesul lui e atât de sincer, de bine-intenţionat.

— Ordinul Ei!

Vocea mea agitată sună strident, într-o versiune corespunzătoare noii mele personalităţi.

— Nu-i palpitant? Am putea obţine cel puţin şapte milioane şi asta este doar garanţia.

Un zâmbet discret apare pe buzele soţului meu. Vreau să cred că se bucură cu adevărat pentru mine – pentru noi – lipsit de orice tensiune. Sper că ce a fost mai rău a trecut şi că cele mai recente probleme ale căsniciei noastre s-au rezolvat. Aşa că, de faţă cu ai mei, fac ceva ce nu mă caracterizează. Mă întind peste porţia lui de calamar la grătar şi-l sărut. Zăbovesc acolo mai mult decât era necesar. În caz că şi el mi-ar acorda întreaga atenţie.

Acasă suntem extrem de atenţi unul cu celălalt. Îi fac o ceaşcă de cafea decofeinizată fără să-mi ceară şi mă aşez pe canapea, lângă el, cu un pahar de vin în mână. Urmărim împreună la televizor programul ales de el, apoi clătesc vesela în chiuvetă. Carl se ridică primul şi merge la

duş, îndurând cu stoicism momentul în care îmi verific e-mailurile. Continui să zâmbesc: statisticile demonstrează că pesimiştii renunţă mai uşor decât optimiştii, care văd problemele aşa cum sunt în realitate, temporare şi uşor de depăşit.

— Ştii, ar trebui să porţi mai des culori calde, îi spun, urmărindu-l cum îşi descheie cămaşa roz. Te prind de minune!

— Crezi?

Degetele lui îmi ating uşor ceafa. Îmi închid laptopul. Aşa încep partidele noastre de sex, cu mângâierea lui delicată undeva pe faţa sau pe gâtul meu. Dar tocmai acum găseşte o geană pe bărbia mea. O geană mică, neagră şi frumos arcuită se odihneşte pe vârful degetului său arătător.

— Pune-ţi o dorinţă!

Îi dau ascultare. Apoi suflu şi văd geana zburând prin aer. Dar în loc să dispară într-un paradis mitic al dorinţelor împlinite, văd locul exact unde aterizează, pe cearşaf. Apariţia genei mă descurajează. Oare Carl mai are chef de sex sau nu? Sexul a fost una dintre victimele pe care le-am sacrificat la începutul căsniciei noastre neconvenţionale. Pentru Carl, sexul reprezintă expresia directă a sentimentelor lui. Pentru mine, sexul înseamnă evadarea din sentimente. Doar în dormitor îmi permit să mă eliberez, să nu mai gândesc şi, măcar o dată, să încetez să mai conduc.

— Hei, îmi pot pune două dorinţe pentru aceeaşi geană? glumesc eu. Cum e, de fapt?

— Nu, nu cred. La fiecare geană, ai şansa să-ţi pui o singură dorinţă.

Carl se sprijină pe pernă, iar profilul său grec îi dispare în cartea pe care o are în faţă. Şi apoi, brusc, tace. Buzele lui îmi conturează lobul urechii şi îmi lasă senzaţia plăcută

că îmi poate risipi efortul unei zile întregi de muncă, mult mai stresante decât aş vrea să recunosc. Încerc să mă eliberez, dar în mintea mea apare un colaj compus din şefa mea, Marjorie, care se încruntă, şi domnul Reed Brooks, care caută salvarea din acel submarin pe care-l reprezintă studioul.

— Eşti atât de frumos!

Respir ca şi cum cuvintele mă vor conduce acolo unde contează.

— Şi tu eşti frumoasă, îmi răspunde Carl.

Dar simt ecoul tristeţii în vocea lui.

A doua zi, Muzeul de Artă Modernă este mai puţin aglomerat decât de obicei, din cauza ploii torenţiale de primăvară. Carl şi cu mine intrăm uzi până la piele şi ne lăsăm jachetele îmbibate cu apă la garderobă. De când sunt membră a corporaţiei, avem acces liber şi primim gratuit două bilete imediat ce flutur legitimaţia de angajat la Worthington. Îi întind un bilet lui Carl.

Iubesc muzeele la fel cum iubeşte Carl librăriile, pentru liniştea şi generozitatea darurilor lor, care te inspiră să vezi o operă familiară într-o nouă lumină, în funcţie de punctul de vedere al curatorului şi de perspectiva contextului istoric. Îmi place să fim înconjuraţi de sute de vizitatori, noi doi rămânând încă îmbrăţişaţi în lumea noastră, mă încântă sunetul pantofilor noştri uşi păşind ritmat pe podea şi murmurul discuţiilor ce se aud în jurul nostru. Acord prea puţină atenţie spectacolului, dar mai presus de orice, este vorba de plăcerea mersului domol, al interacţiunii paşnice cu soţul meu. Suntem împreună, fără solicitări din partea clienţilor mei, fără presiuni din partea biroului lui Dean. Este o ocazie rară să-mi petrec în sfârşit sâmbăta liberă în compania lui Carl.

— OK, mi-am planificat în detaliu noul meu roman, îmi spune Carl făcând slalom printre iubitorii de frumos care analizează atent, detaliat, cu un ochi critic, etichetele exponatelor: „Expoziţia reuneşte multe dintre tablourile influente din istoria timpurie a artei abstracte şi prezintă un şir amplu de opere plastice.”

— Serios? Povesteşte-mi!

— OK. Acţiunea are loc în 1911, la Cafeneaua „Câinele Vagabond” din Sankt Petersburg. Ştii, cafeneaua aceea unde Mandelştam[3], Ahmatova[4] şi Ţvetaeva[5] polemizau despre artă, citeau poezii şi beau vin roşu. Cafeneaua era un loc celebru pentru că acolo se întâlneau cei mai mari poeţi ai secolului XIX. Înaintea Revoluţiei. Era ca un Cabaret rus.

— Aha!

— Ce zici? Ţi se pare un subiect viabil?

Habar n-am despre ce vorbeşte, dar mă prefac că ştiu. E întotdeauna deprimant să constat cât de multe lucruri cunoaşte Carl despre propria mea istorie. Se gândeşte la tot ce va scrie, capitol după capitol.

---

[3] Osip Emilievici Mandelştam (1891—1938) a fost un poet şi eseist evreu rus, unul dintre cei mai faimoşi membri ai Şcolii poetice acmeiste. A scris o lirică neoclasică, caracterizată prin laconism, intensitatea expresiei şi echilibrul versului (n. tr.).

[4] Anna Ahmatova (1889—1966) a fost o poetă rusă. Şi-a început activitatea în 1912, fiind considerată una dintre persoanele cele mai reprezentative ale curentului literar denumit „Acmeism” (n. tr.).

[5] Marina Ivanovna Ţvetaeva (1892—1941) a fost o poetă rusă. Poezia Marinei Ţvetaeva surprinde freamătul, agitaţia unui început de secol în care spiritul avangardist, înnoitor, se manifestă pe un fundal sângeros, cel al Primului Război Mondial, spirit mai apoi sufocat necruţător în Rusia, prin deportarea şi asasinarea intelectualilor „incomozi”, căci, după 1917, toţi intelectualii ruşi deveniseră un potenţial pericol (n. tr.).

— Cartea mea va începe în anii 1960, când Robert Frost o vizita pe bătrâna Ahmatova la Leningrad şi apoi va călători înapoi în timp.

— E minunat! exclam entuziasmată, probabil prea tare, pentru că unii vizitatori care au căşti pe urechi se uită la mine deranjaţi.

Cu toţii ne aflăm în faţa unei hărţi care aduce laolaltă oameni şi ţări, săgeţi roşii conectându-l pe Picasso cu Liubov Popova[6] şi Vanessa Bell[7].

— Momentan sunt în faza de documentare, mă lămureşte Carl. Dar nu ţi se pare că va fi o carte fascinantă?

— Abia aştept s-o citesc după ce va fi gata!

— S-ar putea s-o arăt altcuiva mai întâi. Dacă nu te superi.

Pretind că posibilitatea acestui aranjament nu mă deranjează, chiar dacă mă doare.

Carl şi-a lăsat plete, are aspectul băiatului de bani gata, ca în anii ‘80, când l-am întâlnit prima dată. Claia aia incredibilă de păr blond, drept, îi atârnă peste urechi şi peste guler. Observ că a luat singur hotărârea legată de imaginea lui, fără să-mi ceară părerea. La începutul relaţiei noastre mă consulta în legătură cu absolut orice: mocasini sau pantofi Top-Sider? Umbrela cu model *Paisley*[8] sau cu buline? Se sfătuia cu mine şi în chestiuni referitoare la dieta alimentară: oare ar trebui să mai mănânc aşa târziu

---

[6] Liubov Sergeyevna Popova (1889—1924) a fost o artistă rusă avangardistă cubistă, suprematistă şi constructivistă, pictoriţă şi designer (n. tr.).

[7] Vanessa Bell (1879—1961) a fost pictoriţă şi designer de origine engleză, membră a grupului Bloomsbury şi sora Virginiei Woolf (n. tr.).

[8] „Paisley” este un model de imprimeu în forma unei frunze sau a unei picături (n. tr.).

dacă am cinat mai devreme? Oare n-ar trebui să renunţ la cartofii prăjiţi? Crezi că mă voi sătura doar cu salată?

Presupun că, după patru ani de căsnicie, e normal ca gândurile noastre să revină pe rând la o conştiinţă independentă, trecând uneori peste nevoile celuilalt. Dar e uimitor. Îi răsucesc între degete o şuviţă umedă până când aceasta se usucă. Îmi imaginez studenţii soţului meu – mai ales pe Victoria – concentrându-se pe felul în care pletele i se leagănă în timpul unei prelegeri prelungite despre arta ficţiunii sau în timpul uneia dintre divagaţiile sale despre poeţii acmeişti[9]. Carl e genul de bărbat bine, care nu se apreciază la adevărata sa valoare şi care nici până la treizeci şi patru de ani nu înţelege pe deplin puterea sex-appealului său. Chiar şi acum, atrage toate privirile, iar femeile trec îmbujorate şi întorc capul după el.

Traversăm mulţimea din jurul nostru.

— Serios acum. Spune-mi mai multe. Unde e povestea de dragoste?

Îl retrag din şirul vizitatorilor înscrişi într-un tur ghidat consacrat studiului sistematic al artei. Dar deja se gândeşte la altceva, îmi dau seama că e distras după felul cum a rămas cu gura căscată.

— Hei, nici mie încă nu mi-e clar acest lucru.

Se întinde, mă îmbrăţişează pe după umeri. Îmi aranjează o şuviţă de păr zbârlită pe după ureche.

— Pot veni la tine în birou?

Tac o clipă, absolut confuză.

— Ce vrei să vezi?

— Ordinul. E incredibil, nu-i aşa?

Inima îmi zvâcneşte şi o ia la goană.

---

[9] Acmeismul a fost un curent literar, care a apărut în Rusia în 1910 sub conducerea lui Nikolai Gumiliov şi Sergei Gorodeţki. Programul lor insistă asupra efectului vizual, a intensităţii sentimentelor şi a laconicităţii expresive (n. tr.).

— Da, cam aşa e.

— Deci chiar există! Dumnezeule, să atingi Ordinul purtat de Ecaterina cea Mare! Ecaterina Velikaia!!!

— Dar la ce bun să-l atingi? Ţi-l pot arăta într-o fotografie.

Pe peretele din spatele lui Carl, citesc cu voce tare un citat din Kandinski: „Şi atunci n-ar trebui oare să renunţăm la obiect, să-l aruncăm în cele patru zări şi în locul lui să dezvăluim arta abstractă pură?”

— Tan, pe bune?! Fotografia este complet diferită de original. Pur şi simplu simt că trebuie să ating Ordinul cu mâinile mele.

— Sigur. Dar expeditorul e foarte hotărât să nu lase pe nimeni nici măcar să respire în apropierea decoraţiei, cu excepţia unui client generos.

— Vorbeşti serios?

— Mai am şi o Goncearova splendidă, incredibilă. Tabloul *Dansatoare spaniolă* este o piesă extrem de rară.

— Isuse! Dar oare de ce mă mai mir?

Trece pe lângă tablourile expuse în Muzeu fără măcar să le privească şi pentru moment se pierde în mulţime. Mă simt puţin devastată, iar ca să-mi revin, fac un exerciţiu mental şi apelez la raţiune. Îmi spun: *Totul e bine. O situaţie neplăcută e doar o dezamăgire temporară, atât şi nimic mai mult.*

Îl caut din priviri, pe deasupra mulţimii.

— Uite, ar trebui să vii la avanpremieră. Îl vei putea vedea acolo. Va fi în spatele unei vitrine de sticlă şi va fi înconjurat de multe obiecte de artă valoroase. Îţi va plăcea şi Archipenko.

— Nu vrei să-l ating. Nici măcar nu vrei să fiu în apropierea lui. Vrei să mă ţii departe de el. E al tău. Îţi aparţine în totalitate.

Înainte să-mi dau seama ce se petrece, Carl trece deja în următoarea cameră a Muzeului, privind undeva în gol, nici la Kupka şi nici la Picabia. Stă cu mâinile înfipte în buzunarele pantalonilor săi kaki, frumos călcaţi, apoi le scoate de acolo. Părul lui blond e încă ud, încăpăţânându-se să rămână aşa.

Prietenii mei m-au avertizat în legătură cu greutăţile de la începutul căsniciei, ca şi cum aş fi fost complet neîndemânatică.

— Primii ani sunt cei mai dificili, crede-mă, m-a prevenit prietena mea, Alla. Vei crede c-ai făcut cea mai mare greşeală şi vei vrea zilnic să fugi.

Dar afirmaţia ei mi s-a părut atât de nepotrivită, încât am respins-o imediat. Cum rămâne cu contrariul, cu trăirea unei stări de graţie, ca urmare a înţelegerii treptate a jumătăţii tale?

— Nouă nu ni se va întâmpla niciodată nimic rău, am asigurat-o pe Alla.

Carl era perfecţiunea întruchipată. Exotic, înalt, masiv, un zeu frumos şi seducător. *Pontiac Firebird*-ul meu! Reuşisem cumva să-l păcălesc, să-l conving să se îndrăgostească de mine.

În timp ce mă gândeam cum să mă apropii de soţul meu dată fiind starea în care se afla, întrezăresc un client cu o claie de păr cărunt. Primul meu gând este să încerc să-l evit, dar m-a văzut deja şi iată-l venind spre mine împreună cu soţia sa. Un specialist în artă este în primul rând un agent de vânzări. Este, deci, inadmisibil să-şi ignore clienţii. În plus, acesta se întâmplă să fie şi unul dintre preferaţii mei, un *bon vivant* binevoitor care-mi amintea de propriul bunic, care purta cândva costume cu papioane şi care obişnuia să salute la întâmplare, dar cordial femeile de pe străzile din Rego Park, complimentându-le generos: *Bună, frumuseţe!*, ca şi cum

ar fi fost Marcello Mastroiani sau o haimana din Malta. Nu rezistase prea mult timp în America.

Sunt obligată să-l chem pe Carl şi să fac prezentările.

— Vino, dragule! Ţi-l prezint pe Jeremiah Gruber.

Soţia lui este o femeie mignonă, cu aspect fragil, delicat şi poartă cu graţie două funde elegante de aur în urechi. Carl ezită, apoi mă ascultă.

— Ai scris un roman, nu-i aşa? îl întreabă aceasta.

Se uită la el cu o admiraţie care deja nu mă mai surprinde. Soţul meu aparţine acelei rase de scriitori înalţi şi prezentabili.

— Sunt aproape sigură c-am citit despre cartea ta în revista *People*. *Ecaterina cea Mare*, nu-i aşa?

— Tocmai am aflat că va fi tradusă în italiană.

Îl trag mai aproape de mine şi îi strâng mâna discret. Nu reacţionează în niciun fel. Îi simt doar oasele înconjurate de muşchi.

— Tania, pot vorbi singur în numele meu, îmi spune fără să mă privească măcar.

— Poate te ademenim să participi la clubul nostru de lectură, îi spune femeia.

Îşi caută cartea de vizită în poşeta din piele de şarpe.

— În acest club de carte obişnuim să-i invităm pe scriitori şi să-i întrebăm despre sursele lor de inspiraţie.

— Soţia mea e deja înscrisă în trei cluburi de lectură, îmi spune Jeremiah.

— E minunat! răbufnesc, umplând tăcerea dintre noi. Mi-ar plăcea să am timp pentru lectură.

Soţul meu îşi împătureşte pliantul muzeului, sugerând astfel că vizita noastră a luat sfârşit. Ştie să refuze politicos invitaţiile primite, dar oamenii sunt întotdeauna neplăcut surprinşi atunci când el nu acceptă să-şi promoveze cărţile. Carl este pesimistul tipic, la fel ca mama mea, convins că toate lucrurile bune care i se

întâmplă trebuie să fie din greşeală şi că toate neplăcerile sunt parte a destinului.

— Nu cred. Totuşi, vă mulţumesc pentru invitaţie.

— Înţeleg.

Cartea de vizită rămâne suspendată în aer.

— Îmi imaginez că eşti ocupat cu următoarea carte.

Carl analizează tabloul strălucitor al Soniei Delaunay, expus în faţa lui, în care vârtejul culorilor tinde să imite felinarele de pe străzile Parisului.

— Da, aşa e. Sunt ocupat să scriu următoarea carte.

Clientul meu ne sare în ajutor.

— Tania şi Carl formează un cuplu frumos, nu-i aşa?

— Carl e încântat de succesul cărţii sale, cu toţii suntem, afirm eu.

Iau cartea de vizită a soţiei clientului meu, căci cineva tot trebuia să o ia.

— Vă voi invita pe amândoi la avanpremieră. Jeremiah, veţi adora icoanele, fotografiile, picturile şi sculpturile lui Komar şi Melamid[10]. Datează chiar din perioada premergătoare despărţirii lor. Mi-a făcut plăcere să vă întâlnesc pe amândoi.

După ce mă asigur că aceştia s-au îndepărtat suficient, mă întorc spre Carl. Are maxilarul încordat şi, în privire, sclipiri de oţel. „Vei crede c-ai făcut cea mai mare greşeală şi vei vrea să fugi zilnic”.

— Haide, iubitule, doar au fost bine intenţionaţi!

---

[10] Komar şi Melamid este un tandem de artişti conceptualişti americani ruşi: Vitali Komar (n. 1943) şi Alexander Melamid (n. 1945). Într-o declaraţie a artiştilor, ei afirmau că „deşi doar unul dintre noi creează unele dintre proiecte şi lucrări, de obicei le semnăm împreună. Noi nu suntem doar un artist, suntem o mişcare.” Ambii artişti s-au născut la Moscova, dar au emigrat în Israel, în 1977, şi ulterior la New York, în 1978. Au colaborat timp de 36 de ani (n. tr.).

— Da, ştiu. Şi tu ai avut cele mai bune intenţii, nu-i aşa, Tania?

— Sigur c-am avut. Am, de fapt.

— OK, continuă să-ţi spui ţie însăţi asta.

Iese din muzeu cu paşi mari şi sprinteni, însă pantofii săi nu fac niciun zgomot pe parchet. Ochii mi se umplu de lacrimi şi clipesc frenetic ca să-mi stăpânesc plânsul. E doar criza clasică de la începutul căsniciei, când doi oameni învaţă împreună cum să devină un cuplu solid.

Fac un efort să mă concentrez asupra expoziţiei deschise vizitatorilor Muzeului, dar absenţa lui Carl îmi distrage atenţia. Carl lipseşte de mult timp. Citesc în grabă câteva e-mailuri pe telefon. Aştept cincisprezece minute, o jumătate de oră, patruzeci şi cinci de minute. Mă aşez pe o bancă din faţa toaletelor. Bărbaţii ies unul după altul, dar niciunul dintre ei nu este Carl. Furtuna trebuie să se fi oprit, căci galeriile muzeului sunt pline până la refuz.

Îi trimit un mesaj pe telefon – „unde eşti?” – şi imediat apoi încă unul, cu majuscule: „MAI EŞTI LA MUZEU?” Urc scările rulante şi verific băncile din faţa fiecărei toalete. Turiştii intră şi ies, scuturându-şi umbrelele ude. Afară, tună şi fulgeră. Când se opreşte potopul, ies în grădina exterioară, împodobită cu sculpturile lui Calder şi Picasso, şiroind de apă. Familiile se adună în jurul scaunelor negre, pliante, mâncând îngheţată cu linguriţe de plastic.

Văd reflectată în geam mulţimea vizitatorilor care coboară scările, dar Carl nu este printre ei. Mi se pare că surprind sclipirea trenciului său, şuviţele lui blonde, dar întotdeauna e altcineva, un miraj. Nenumăratele mele apeluri înnebunite şi furioase sunt redirecţionate automat către mesageria vocală. După un timp care mi se pare de doar câteva minute, dar care în realitate trebuie să fi durat două ore, paznicii anunţă închiderea Muzeului şi murmurul din jur scade treptat în intensitate. Când predau plăcuţa cu

număr la garderobă, văd că haina lui Carl lipseşte de acolo.

— Cum de lipseşte haina soţului meu? Numărul e valabil pentru ambele haine.

— Îmi pare rău!

Tânăra suplă îşi cere scuze din priviri, dar este imediat copleşită de coada din spatele meu.

— Tipul mi-a spus că şi-a pierdut numărul, aşa că i-am dat haina.

Telefonul îmi vibrează în geantă. Carl îmi scrie: „Sunt în apartamentul gol al lui TJ. În Queens.”

— Da, sigur! spun la telefon, de parcă soţul meu m-ar putea auzi, ca şi cum tocmai m-ar fi anunţat că rămâne să lucreze până târziu.

Mi se dă o jachetă pe care o recunosc ca fiind a mea.

Ies şocată pe Strada 53. Iau pulsul străzii: tot oraşul se revarsă şi se contorsionează, într-o harababură discordantă de siluete îmbrăcate în pantaloni de yoga şi bluze cu imprimeu floral, şepci de baseball şi costume. Un şir de vânzători care poartă mănuşi fără degete vânează până la ultimul client reproduceri după Van Gogh şi măşti tribale. Cerul are o nuanţă de albastru spălăcit, aproape cenuşiu. Jos la metrou, o masă solidă, compactă de oameni cu figuri triste poartă cizme de cauciuc şi sunt adânciţi în ecranele telefoanelor şi ale tabletelor, total indiferenţi la cei din jur. Mulţimea se împinge şi se îmbrânceşte nervos în aşteptarea metroului, care odată sosit în staţie se umple până la refuz de călători care se strivesc reciproc.

Când ies la staţia mea, până şi blocul în care locuiesc mi se pare străin. Îmi ia câteva minute până să înţeleg că mergeam într-o direcţie greşită, pe Amsterdam şi nu pe Broadway. Trec de tarabele pline cu grămezi de banane, mango, prune şi alte fructe exotice aduse prea devreme

din ţările lor. Când, în sfârşit, ajung acasă, am impresia că imobilul îmi apare ca prin minune în faţa ochilor.

Vreau să intru în apartament şi să aud râsul îngăduitor al soţului meu, care spune bancuri ruseşti, vreau să-i văd pe Carl şi pe tata îndopându-se cu roşii marinate, împrăştiind peşte uscat şi decojit pe o bucată de ziar. Aproape că-i aud vocea lui Carl şi extraordinarele lui expresii ruseşti.

— Unde ai plecat? l-aş dojeni cu blândeţe, dar fără să îl judec.

Carl ar râde şi m-ar lua în braţe:

— Credeai că m-am dus în Queens? Chiar credeai că te-am părăsit?

Soţ. În limba rusă: *muj*.

A doua zi de dimineaţă când mă trezesc, aud un zgomot repetitiv, înăbuşit în alcovul nostru.

Dumnezeule! mă gândesc. *După o noapte întreagă, s-a întors acasă.*

Arunc la repezeală halatul pe mine şi alerg desculţă în întâmpinarea lui.

— Hei, tu eşti?

Privesc pe furiş şi-l văd pe Carl îngrămădind într-o geantă marinărească cărţi despre istoria Rusiei şi câteva haine. Pe jos, zac aruncate într-o etalare inutilă mai multe obiecte pe care vrea să le ia cu el – capsatoare, curele şi cremă de ghete – ca un absolvent de liceu care se mută în căminul facultăţii. Figura lui are un aer viclean şi radios, iar cămaşa e şifonată.

— Ce faci?

Şocul despărţirii mă paralizează, ca şi cum mi-ar desprinde sufletul de trup. Sunt doar vag conştientă că afară încă plouă.

— Iubitule?!

Carl pare că a îmbătrânit peste noapte. Este palid, tras la faţă şi epuizat, se vede în ochii lui. Nu se opreşte din împachetat. Ca şi cum fiecare părticică din el s-ar fi pregătit pentru această confruntare şi şi-ar fi învăţat replicile pe de rost.

— Ştii ce? Mi-am dat seama cât am fost în Queens că am nevoie să mă gândesc dacă relaţia noastră mai poate continua.

Stau între el şi bagajul lui gata făcut, înfăşurându-mi mai bine cearşaful peste halat.

— Stai puţin! Nu crezi că poate ar fi bine să mergem la un consilier, să facem terapie de cuplu? Trebuie să abordăm potrivit această problemă.

Ne uităm lung unul la altul, în tăcere. Felul în care se uită la tine, obişnuia să-mi spună Alla cu invidie, aşa mi-ar plăcea să mă privească şi pe mine cineva.

Şi era adevărat. Carl obişnuia să se uite la mine ca şi cum lumea din jurul nostru ar fi dispărut şi doar eu rămâneam întotdeauna în centrul atenţiei. Chiar şi într-o cameră plină cu oameni, îi simţeam atenţia concentrată asupra mea. *Soţia mea, Tania,* obişnuia el să mă prezinte şi mă îmbrăţişa ca şi cum ar fi avut privilegiul să protezeje ceva magic, a cărui forţă n-o înţelegea în totalitate. Noaptea, citeam cu voce tare din poeţii lui preferaţi – Brodsky sau Brok – până când unul dintre noi adormea şi dimineaţa niciunul nu-şi mai amintea esenţa poeziei citite. În public, Carl mă alinta *kotenok*, pisicuţa lui Albastru de Rusia. Noi continuam să ne ţinem de mână chiar şi după ce prietenii noştri renunţaseră la momentele lor de intimitate în favoarea nou-născuţilor. Copii. Anul trecut, când eu împlinisem treizeci şi unu, iar el treizeci şi trei, planificaserăm să devenim şi noi părinţi. Uneori, mă temeam că mă iubea prea mult ca să-mi înţeleagă adevărata personalitate, îmi făceam griji că privea lumea

şi, mai ales pe mine, prin lentile roz. Dar aprecierile lui mă încântau atât de mult, încât nici nu mai ştiam cine eram cu adevărat.

Când mă vedea, Carl încă avea sclipirea aceea în privire, numai că acum era obosit, lipsit de viaţă, concentrat pe problemele pe care le avea de rezolvat.

— E doar ceva temporar, am nevoie de un loc unde să lucrez.

— Dar poţi scrie aici. Eu lipsesc toată ziua.

Din expresia feţei, înţeleg că îmi trebuie o perspectivă diferită, aşa că îl iau de mână şi îmi las degetele uşor în palma lui. Simt acolo o mică umflătură, ca şi cum ar fi o bătătură sau un neg, pe care nu este interesat s-o verifice.

— Dacă discutăm despre problema asta, o putem rezolva uşor. Dar trebuie să vorbeşti cu mine.

— Ştiu. Sper să fie cum spui tu.

Carl se apleacă să mă sărute. O adevărată rusoaică ar fi profitat de acest sărut. Şi-ar fi deschis buzele ca nişte petale de flori şi l-ar fi păstrat aproape de ea, prefăcându-se vulnerabilă. Nu s-ar fi dat în lături de la nimic ca să-l ţină lângă ea – ar fi pretins că e însărcinată, l-ar fi făcut să se simtă vinovat, l-ar fi ameninţat. O evreică autentică ar fi simţit că e sfârşitul lumii. Un soţ care are nevoie de timp de gândire n-ar însemna decât o catastrofă, pentru că viaţa are sens doar privită cu teamă şi precauţie. Însă eu, atât evreică, cât şi rusoaică, nu mă identific cu niciunul dintre aceste moduri de gândire.

— Iubitule, o să fac programare la un terapeut care foloseşte psihologia pozitivă în rezolvarea problemelor conjugale.

Carl îşi aruncă geanta pe un umăr şi traista de pânză plină de cărţi pe celălalt.

— Gândeşte-te, Tan! Cum poţi iubi pe cineva dacă nu-l respecţi?

— O, Doamne, despre asta este vorba? Dar te respect enorm!

Clatină din cap.

Întrebarea îmi stă pe vârful limbii şi sunt gata să izbucnesc: De ce? Dar nu scot niciun cuvânt. Dacă îmi va spune ceva ireversibil, atunci acesta va fi sfârşitul. N-ar fi mai bine oare să-l cred pe cuvânt, să consider că tot răul e spre bine şi să vin cu o soluţie?

În bucătărie, îmi suflu nasul discret.

Trăieşte ca şi cum ai aştepta miracole, îmi spun. Fă totul treptat, pas cu pas.

— Vrei ceai?

Se sprijină de pragul uşii, sclipirea din ochii lui pâlpâie şi se stinge. Ezită, ca şi cum în orice moment ar putea sfârşi prin a mă strânge la piept. Dar apoi renunţă.

— Desigur, un ceai ar fi numai bun.

La măsuţa rotundă din bucătărie, aşezaţi unul lângă altul în faţa a două ceşti aburinde de Earl Grey, bem ceaiul fierbinte până la fund. Carl se uită absent la aburii din faţa lui, în timp ce eu continui să sporovăiesc, sorbind din lichidul cu gust lemnos. Îi povestesc despre ţinuta lui Regan de ieri – o perucă de un roz strident, un şorţ cu volane, ciorapi plasă şi bocanci militari. Cum Marjorie a privit-o de sus până jos, fără comentarii. Mai torn o porţie de ceai pentru amândoi. Continui să-i povestesc despre un client de-ai tatălui meu, un nonagenar care calcă regulat pragul saloanelor de frumuseţe şi masaj. De fiecare dată când tata încearcă să-şi programeze o întâlnire cu el pentru luna viitoare, bătrânul îi răspunde mereu la fel: „De unde ştii că voi mai trăi până atunci?”. „Nu ai cum să mori, căci, dacă lipseşti, tot vei plăti şedinţa”, răspunde tata.

Ceasul din bucătărie ticăie nemilos, în timp ce gemenii preşcolari care locuiesc deasupra noastră se sustrag zgomotos încercărilor mamei lor de a-i îmbrăca. Pun pe

masă o farfurie cu resturi de la cină. Ceea ce ruşii numesc „lapte de pasăre” înseamnă, de fapt, un fel de bezele galbene, acoperite cu o glazură crocantă de ciocolată. De obicei, este desertul lui preferat.

În cele din urmă, Carl se ridică de la masă.

— Am parcat maşina în apropierea unui hidrant. E plină de bagaje. Ar trebui să plec.

De ce?

Vreau să-l întreb iar şi iar, dar tac. Traistele din pânză au dispărut din peisaj şi liniştea e mai înfricoşătoare decât zgomotul de dinainte.

După ce iese, observ că apartamentul n-a mai fost niciodată atât de pustiu. E ca şi cum toate obiectele de care eram atât de mândră cândva – veioza cu gât de lebădă găsită la Housing Works, măsuţa de cafea cu blat de sticlă, achiziţionată la un preţ derizoriu de pe eBay, barul în stil Art Deco descoperit la piaţa de vechituri – şi-ar fi pierdut esenţa. Urmele lăsate pe suprafaţa obiectelor mă fac să privesc retrospectiv şi să-mi dau seama că lucruri pe care credeam că le-am adunat împreună – covoarele şi vazele cumpărate din bazar – le-am ales, de fapt, singură.

Până la urmă, pipăi rafturile bibliotecii, un întreg tezaur de literatură rusă abandonată, pe care-l numeam „raftul lui Carl”: opere complete ale lui Bunin, Brodsky, Babel. Şi încă un raft întreg, neatins, pe care sunt expuse mai multe exemplare ale cărţii lui, *Tânăra Ecaterina.* Iau unul dintre ele, mângâi cu degetul mare copertele decorative, portretul preferat de Carl pentru copertă. Marea ducesă Ecaterina, îmbrăcată într-o rochie galbenă, împodobită cu dantelă albă, purtând în urechi cercei cu perle, în formă de candelabru şi Ordinul Sfintei Ecaterina expus cu mândrie pe pieptul delicat. Scrisă de Carl E. Vandermotter. Dau la prima pagină: „Sofie zăreşte capul cometei, o explozie de foc traversând imensitatea boltei

cereşti, şi îi imploră să oprească trăsura. Întregul alai încremeneşte.”

ECATERINA
Februarie 1744

Sofie zăreşte capul cometei, o explozie de foc traversând imensitatea bolţii cereşti, şi îi imploră să oprească trăsura. Întregul alai încremeneşte. Zvonuri despre frumuseţea spectaculoasă a cometei se răspândiseră în întreaga Europă. Poate o vom zări pe drum, i-a spus mama ei în timp ce-şi făceau bagajele. Dar niciunul dintre zvonuri nu descrisese întocmai splendoarea care iradia deasupra lor.

Cometa trece foarte aproape de pământ, ca un evantai deschis tremurând pe cerul înstelat. Cele şase raze strălucitoare luminează pământul îngheţat, lipsit de zăpadă, înainte ca „steaua cu coadă” să dispară în întunericul nopţii. Sofie îşi înfăşoară mai strâns gulerul de blană, tremurând nu de frig sau de teamă, ci de extaz. Chiar dacă până şi caii de la trăsură se înclină în faţa stelelor, ea simte că e singura spectatoare a acestei gale, o reprezentaţie intimă regizată de Dumnezeu. *Eu sunt cometa*, se gândeşte. Natura trimite semne celor aleşi. E atât de simplu: *călătoria, cometa, eu sunt toate acestea.*

— Mamă, e fantastică, nu-i aşa?

— Da, da, o văd, e minunată!

Mama ei s-a suit deja înapoi în trăsură, după ce i-a aruncat o privire scurtă.

— O să răceşti. Urcă, Figgy!

Sofie îşi doreşte uneori ca mama ei să-i spună o poveste de dragoste despre cum i-a ales această poreclă, dar bănuieşte că e doar prescurtarea de la Frederica, unul dintre numele ei. Sofie Frederica Augusta. Pe scurt, Figgy.

— Vin!

Gerul e îngrozitor, viscolul îi şfichiuieşte obrajii şi pare să-i smulgă părul din cap. O vede pe mama ei dârdâind ghemuită sub pături, cu faţa îngropată în blana de zibelină. Fie că îi face Sofiei semn să urce, fie că trage draperiile, chipul ei exprimă o permanentă nemulţumire. Dar Sofie nu-şi poate lua ochii de pe cer. Consideră cometa o chemare din înalt, o invitaţie la apropiere, la contopire cu această explozie de foc. Când lumina pâlpâie şi se stinge, în jarul ei mistuitor stă, de fapt, un acord, o confirmare. Va face un drum fără întoarcere, lăsând în urmă pentru totdeauna Prusia. Adio, tată! Adio, Babette, draga mea educatoare, tu eşti sora pe care n-am avut-o niciodată! Adio, George, scumpul meu, cu ochi a căror culoare va oscila mereu între cenuşiul lapoviţei şi verde, adio braţelor tale, care m-au îmbrăţişat cu atâta dragoste!

— Eşti predestinată să împlineşti lucruri măreţe, nu să-ţi petreci viaţa alături de unchiul tău, i-a spus George, luându-şi rămas-bun şi lăsându-i în palmă scrisoarea de adio.

Avea ochii roşii, încercănaţi. Şi-a îngropat nasul în părul ei. Cu doar două săptămâni în urmă, admirau împreună lacul albastru, împodobit cu flori de gheaţă. Atunci a plâns în braţele lui, împotrivindu-se şi jurându-i să-i fie soţie pentru totdeauna. I-a promis că atunci când va ajunge în Rusia, o să-l sufoce cu scrisori.

George i-a smuls un fir de păr cârlionţat şi rebel, l-a încolăcit în jurul degetului, şi apoi l-a aşezat cu grijă în buzunarul de la piept. Ochii blânzi i s-au umplut de lacrimi

şi ei i s-a părut imposibil să-l mai vadă. Tortura despărţirii a părut să dureze ore întregi.

Sofie a răsuflat uşurată când a auzit nechezatul armăsarului venit de la Curte. În mintea ei, ea se pregătea deja pentru marea călătorie. Nu-i stătea în fire să rămână tristă prea mult, să regrete pierderea nu făcea parte din natura sa. Sofie era visătoare, nu nostalgică. George avea dreptate, viaţa cu el ar fi însemnat o existenţă severă în compania tristei sale mame. Pe Sofie o aşteptau Răsăritul exotic şi aventura unei Curţi imperiale, renumită pentru animaţia sa extraordinară, un loc unde doar vocea ei se va face auzită. Şi, de asemenea, tovărăşia Marelui Duce. Spera că a devenit şi mai fermecător de la prima lor întâlnire, pe care atunci o considerase nepromiţătoare.

Profeţia lui George – „eşti predestinată să împlineşti lucruri măreţe” – îşi demonstra adevărul pe cerul arzând în flăcări strălucitoare, graţie cometei. Sofie urcă înapoi în trăsură şi alaiul regal îşi continuă călătoria lungă spre Estul îndepărtat.

Se aşteaptă la un palat rusesc minunat, un Versailles al Răsăritului, despre care a citit în ghidurile de călătorie, dar echipajul opreşte în faţa unei clădiri modeste de lemn, pictate în culori vii, primitive. E străină, demodată şi îi lipseşte strălucirea. Să fie oare cabana asta supradimensionată Curtea împărătesei Elisabeta Petrovna a Rusiei? Mama ei oftează dezamăgită când vede cabana de lemn. Jumătate din colibă este cufundată în întuneric, doar câteva ferestre sunt luminate, ca şi cum anticipau sosirea unui oaspete neaşteptat, iar un şir de copaci îngheţaţi străjuieşte intrarea barăcii. Treptele scării sunt ciobite, prima dintre ele s-a făcut deja una cu pământul.

Dar apoi liniştea este întreruptă, trăsura lor e înconjurată de o suită de şambelani, care se năpustesc să

le deschidă uşile cupeului şi le salută într-un amestec de limbi străine, germană şi zumzetul gutural al limbii ruse. Cuferele le sunt date mai departe din mână în mână, până când dispar pe uşa de la intrarea în palat. Sofie se chinuieşte să-şi amintească protocolul de la Curte. Oare ar trebui să aştepte ca servitorii să se încline în faţa lor? Oare ar trebui să aştepte să fie conduse înăuntru de cineva anume? Flăcările lumânărilor alungă întunericul. Sofie se simte dezorientată, redusă la nivelul unei miniaturi, o novice.

Coboară din trăsură, iar mama ei e solemnă şi ceremonioasă, la braţul unui feldmareşal. Li se urează bun venit şi sunt prezentate altor curteni care le întâmpină protocolar, conduse apoi cu mare pompă spre două camere colorate strident de la capătul coridorului. Interiorul saloanelor e parcă mai promiţător, împodobit cu strălucirea rafinată a aurului incrustat, ornamentat cu draperii scumpe de brocart, în stil francez, candelabre de cristal, pardoseli de lemn decorate cu mozaic şi oglinzi mari, din tavan şi până la podea. Parchetul strălucitor, de lemn are câteva elemente lipsă, dar este proaspăt lustruit. Servitori înveşmântaţi în redingote cafenii îi aduc pahare de vin pe platouri din aur şi o invită să ia loc. Dar Sofie e neliniştită. Întreaga atmosferă radiază un farmec exotic, ca în poveşti.

Când rămân singure, mama şi fiica se privesc reciproc cu scepticism.

— Iată-ne deci aici! spune Sofie, doar pentru a umple tăcerea.

Dar mama ei scoate deja din geamantan o cutiuţă violetă cu pudră.

— În seara asta n-avem voie să ne odihnim, Figgy. Trebuie să fim pregătite să-l impresionăm pe Maiestatea Sa.

Pentru Sofie, mama ei este la fel de străină ca stepele aspre prin care tocmai au călătorit, exprimând întotdeauna observaţii critice. Conţinutul plângerilor Johannei Elisabeta de Holstein-Gottorp este mereu acelaşi: numai dacă n-ar fi acceptat să se mărite cu Christian August, Prinţul de Anhald-Zerbst şi tatăl Sofiei, care a îngropat-o de vie, prizonieră într-o viaţă provincială plicticoasă, departe de orice fărâmă de strălucire şi divertisment! Dacă ar fi insistat ca Prinţul Frederic al II-lea al Prusiei să intervină în acel moment crucial din noaptea nunţii lor, ea ar fi putut fi vedeta marilor scene ale lumii! Acum a trebuit să apeleze la relaţiile ei familiale pentru a-i asigura Sofiei succesul. Fiica ei nu trebuie să uite că promisiunea viitoarei sale fericiri se datorează sacrificiilor mamei sale.

Johanna traversează cu paşi mari salonul şi îşi mângâie fiica pe obraz.

— Ar trebui să ne aranjăm. În orice moment am putea fi prezentate Marelui Duce.

Şi exact când diadema i se desprinde din păr, uşa se deschide şi intră tânărul palid, osos, firav, care va deveni soţul Sofiei.

— Trebuia să te văd! Nu mai puteam aştepta.

Vorbeşte germană repede, fluent, cu un accent ciudat, puternic, mărşăluind de la un capăt al salonului la altul, în timp ce mâinile febrile ale mamei se căznesc să-şi aranjeze coafura. Pentru o clipă, faţa îi străluceşte îmbujorată de emoţie, apoi e acoperită de umbrele înserării. Degajă vitalitatea unui mânz care a ţâşnit liber din grajduri. Ce ar trebui să-i răspundă? Sofie îşi priveşte mama, aşteptând îndrumări, dar aceasta stă lângă scaun şi tace, cu părul coafat ca o coroană de flăcări. Aşteaptă să se întâmple altceva.

După o scurtă analiză, vede că viitorul ei soţ abia dacă s-a mai înălţat puţin, faţă de cum era în urmă cu patru ani,

la prima lor întâlnire. Corpul lui e marcat de câteva semne ale maturizării sau ale masculinităţii. Pielea sa are culoarea cenuşie, palidă a pergamentului, iar pe figura lui se distinge bărbia slabă, osoasă. Se pare că soarele l-a ocolit. Sofie se întreabă dacă s-ar cuveni să-i dea dovezi de afecţiune, dacă ar trebui măcar să-i zâmbească, să facă o reverenţă sau să-i vorbească în germană. Mama ei i-a povestit deja amănunţit soarta acestui tânăr, nepotul lui Petru cel Mare, crescut, din fericire, la Kiel, adoptat de împărăteasă ca moştenitor şi apoi trimis fără tragere de inimă înapoi în Rusia.

— Nu-ţi imaginezi cât de mult mă bucur să am în sfârşit o prietenă apropiată, vorbitoare de limbă germană! izbucneşte el.

Are o vânătaie gălbuie pe un obraz, aprope vindecată.

— Îmi pare bine să fiu aici.

Sofie face o reverenţă pentru orice eventualitate. Faptul că îi răspunde tot în germană îl face să se relaxeze. Sofie a avut întotdeauna tactul, instinctul de a se adapta oricărei situaţii. Chiar şi acasă, la Zerbst, atunci când părinţii ţineau companie şi le binedispuneau pe rudele influente ale mamei sale, fata era întotdeauna invitată să le cânte şi acestea apreciau inteligenţa şi maturitatea copilei.

În salon intră M. Lestocq, medicul împărătesei. Poartă o perucă voluminoasă, ale cărei bucle i se revarsă pe umeri. Pe buza de jos i-au rămas câteva firimituri de la dejun. Se înclină uşor în faţa lor. Maiestatea Sa, împărăteasa Elisabeta Petrovna Romanova este gata să le primească.

Emoţionată, Sofie îşi verifică rapid ţinuta. Poartă o rochie de mătase roz-deschis. Observă că nu este atât de elegantă ca a mamei sale, ba chiar i se pare de o

simplitate provincială. Îşi aranjează corsajul din talie şi simte cum i se preling pe gât broboane de sudoare.

— Nu sunt îmbrăcată prea modest? îi şopteşte mamei sale.

Dar nu mai are timp să-şi schimbe bijuteriile, nici să-şi aranjeze coafura. Pe măsură ce ies din salon, priveşte în urmă la tânărul care îi va fi soţ. Rămas singur, încadrat în rama uşii, Petru al III-lea îşi pierde treptat ţinuta maiestuoasă, impunătoare. Oare ar fi trebuit să-şi ia rămas-bun cum se cuvine? Îi simte dorinţa, afecţiunea incipientă, trăieşte începutul unei poveşti de dragoste.

Tot drumul până la împărătească durează la fel de mult ca şi călătoria în Rusia. Traversează o serie de coridoare lungi, sunt întâmpinate de doamnele şi nobilii de la Curte, ale căror chipuri strălucesc în lumina lumânărilor. Sofie se simte sorbită din priviri, analizată cu lux de amănunte. Membrii Curţii nici măcar nu fac efortul să-şi ascundă curiozitatea, îi studiază cu atenţie chipul şi coafura. Sofie le simte privirile iscoditoare sfredelind-o. Nu întoarce capul în urma ei şi nici nu-şi mai compară ţinuta cu cea a doamnelor de la Curte. Doar atunci când în drumul ei apare un zâmbet prietenos, Sofie se opreşte şi o priveşte pe tânăra delicată, de-o seamă cu ea, îmbrăcată într-o rochie argintie.

— *Bienvenue, princesse!*

Vocea ei blândă este ca şoapta pufului de păpădie.

Sofie se opreşte în faţa fetei.

— *Merci, vous êtes gentile.*

Dar simte pe spate mâna autoritară a mamei sale, care o forţează să meargă mai departe.

Cotesc şi îşi continuă călătoria nesfârşită sub cercetările minuţioase ale tuturor. Apoi se opresc imediat la vederea unei femei impunătoare, aşezată în calea lor. Sofie îi admiră ochii mari, albaştri, strălucitori. Pielea albă

constrastează cu părul. Rochia împărătesei pare să umple tot palatul, iar bustul ei generos e împodobit cu bijuterii. O pană neagră, enormă îi împodobeşte pe jumătate chipul, ascunzându-i părul. Sofie poate vedea deocamdată doar figura Elisabetei, prea grandioasă, prea impunătoare, prea statuară pentru a-i înţelege numaidecât autoritatea supremă.

Mama ei sărută mână împărătesei, nemaicontenind cu mulţumirile. Cu cealaltă mână, împărăteasa o cuprinde şi astfel Sofie plonjează la sânul Elisabetei.

— Propriul meu sânge nu mi-e mai scump decât al tău, murmură Elisabeta, învăluind-o în parfum şi îmbrăţişând-o matern.

Le conduce în dormitorul de protocol, unde Sofie vede doar aur. Un cuţit de aur pentru deschis corespondenţa stă pe o măsuţă de toaletă încadrată cu motive de aur, iar draperiile de brocart şi dulapurile nu fac excepţie.

Într-o lumină mai bună, poate observa frumuseţea împărătesei, binecuvântată cu toate calităţile feminine pe care oricine şi le-ar dori: un ten de o nuanţă perfectă de roz-pastelat, buze splendid conturate, rochia cambrată pe talia seducătoare, pielea albă ca zăpada. Sofie se lasă studiată şi vorbeşte puţin, complimentând-o pe Elisabeta pentru gustul excelent în materie de decoraţiuni interioare. Întotdeauna e mai bine să vorbeşti puţin, să evaluezi situaţia şi să te integrezi în peisaj. Este gata să-şi ocupe locul lângă această femeie îmbrăcată în dantelă cu fir de aur, cu dinţi de un alb strălucitor şi păr negru, împletit cu o mulţime de diamante scânteietoare. Pe deasupra buclelor albe ale mamei sale, împărăteasa o priveşte cu ochi de gheaţă, o demolează în bucăţi şi apoi o pune la loc.

— Masa este gata! Mă veţi ierta, desigur, dacă voi cina separat.

— Desigur, desigur, spune mama, împiedicându-se de Sofie în încercarea de a fi cât mai supusă.

— Sper ca totul să fie pe gustul vostru.

— Pe gustul nostru? În viaţa noastră n-am mai fost tratate atât de bine! Trăim ca nişte regine!

— Ca nişte regine?

Tonul ei este glacial şi obrajii Sofiei iau foc. Mama ei să se compare cu o regină! Ce ofensă! Sofie mulţumeşte împărătesei pentru generozitatea supremă a primirii regeşti, iar complimentele par să o mulţumească pe Maiestatea Sa.

— Am pregătit pentru amândouă câte o suită de doamne de la Curte, le anunţă împărăteasa înainte de a se retrage în saloanele sale.

Doamnele se apropie şi Sofie e fericită să o revadă printre ele pe tânăra îmbrăcată în rochie argintie, strălucitoare, cea care a întâmpinat-o mai devreme. Primul ei aliat rus!

TANIA
În prezent

În birourile casei de licitaţii newyorkeze Worthington, din estul Manhatanului, telefoanele sună încontinuu.

„E o perioadă nefavorabilă vânzării operelor de artă?”

„Cumpăr pentru prima dată – aveţi ceva chilipiruri din perioada nonconformismului sovietic?”

„Am auzit că New Yorkul renunţă la afacerea cu artă rusă, e adevărat?”

Chiar şi cei mai bogaţi clienţi ai noştri sunt îngrijoraţi. Nu mai au încredere în nimeni şi cine i-ar putea învinovăţi? Economia rusă e la pământ, toţi se ascund, tablourile dispar, iar sancţiunile ne fac viaţa dificilă.

Ai auzit, bârfesc ei, acasă e din ce în ce mai rău, rubla are o putere de cumpărare din ce în ce mai mică, a apărut un alt fals Kandinski la Tate Modern şi cine ştie cum se va termina criza din Ucraina? Trebuie să aşteptăm până la finalul ei, afacerile înregistrează pierderi.

Regan are părul prins într-un coc neglijent, poartă ruj cărămiziu şi discută la telefon într-o rusă fluentă.

— Să ştiţi că înţelegem contextul, dar suntem încântaţi să vă oferim nişte exponate valoroase.

Iar apoi:

— Nu, nu vă putem pune piesa deoparte. Licitaţia este deschisă tuturor clienţilor.

Fata are aproape 1,80 cm şi o voce autoritară, care domină tot biroul. A dovedit că are temperamentul potrivit pentru a lucra cu clienţi de genul ăsta, clienţi care cred că politica unei case de licitaţii se aplică tuturor, cu excepţia lor. Cei care caută mereu o scurtătură, o portiţă de scăpare.

— Care este prima regulă atunci când lucrezi cu clienţi ruşi deosebiţi, extrem de bogaţi? am întrebat-o la interviul de angajare.

Regan mi-a răspuns fără să clipească!

— Nu-i întrebăm niciodată care este sursa averii lor.

— Care este a doua regulă?

— Nu ştii niciodată cine se află la celălalt capăt al firului.

Angajată! Regan îmi face semn să răspund la telefon, atingând cu vârful degetului porţiunea de deasupra buzei superioare, un cod al nostru secret pentru când lucrăm cu magnaţi.

El e însăşi definiţia oligarhului rus: Berezovski, Abramovici, Kodorkovski şi, în cele din urmă, Medovski. El este unul dintre ei, valorează miliarde nedeclarate, evreu născut în Ucraina, veşnic exilat la Londra, proprietar al unei neînsemnate echipe de rugbi şi a cinci proprietăţi din jurul lumii, inclusiv un penthouse indispensabil în Time Warner Center, un conac în Knightsbridge şi o vilă la Monaco.

— Saşa, pe unde umblaţi? Fără dumneavoastră ne plictisim pe aici!

Oare par suficient de cordială? De când m-a părăsit Carl, toţi de aici au observat această schimbare. Dimineaţa întârzii la muncă, iar la întâlniri pierd firul discuţiilor. Zilele astea sunt absorbită de o construcţie nouă, zărită pe geamul biroului meu. Zgomotul repetat al ciocanelor mă linişteşte.

— Afaceri, întotdeauna afaceri, Tan’ka. De-abia aştept vacanţa la Monaco!

— Sunteţi un bărbat norocos, Saşa. Eu anul ăsta îmi voi petrece vacanţa în New Jersey.

— E păcat, vom vedea ce putem face în privinţa asta. Ştiu că e prea devreme, dar voiam să mă asigur că am numărul tău corect de telefon pentru licitaţie. Eu mă voi întoarce la Londra, sună-mă, te rog, pe numărul de acolo.

Aşa procedează clienţii mei! Fac puţină conversaţie şi apoi trec direct la subiect. Dar el e marele Alexander Medovski şi n-am să-i dau lecţii de bune maniere. Datorită relaţiilor lui am început să am un portofoliu de clienţi care să rivalizeze cu cel al lui Christie’s, portofoliu care mi-a oferit ocazia să concurez cu Nadia Kudrina. Datorită lui Saşa am primit anul ăsta primul meu bonus. Dar până când el va licita, până când mă vor contacta şi alţi oameni de afaceri din cercul său, poziţia mea aici e la fel de delicată ca a predecesoarei mele. Acea femeie a rezistat

exact şaisprezece luni, eu sunt angajată de treizeci şi nouă. E ca şi cum aş lucra de aproape zece ani la această casă de licitaţii.

Îi repet numărul de telefon, prefixul Londrei şi tot restul, tăios şi succint. Medovski e mulţumit. Probabil are emoţii în legătură cu anumite opere de artă. Catalogul licitaţiei n-a fost încă publicat, dar lumea artei e izolată şi membrii săi urmăresc atent schimbul pieselor valoroase.

— Saşa, nu vă faceţi griji! Vă voi suna să mă asigur că sunteţi cât se poate de informat.

Mă străduiesc să-i transmit un sentiment matern de atenţie şi afecţiune. Clienţii mei apreciază asta, le place latura mea feminină, căldura legendară a rusoaicelor, sânul matern care să-i protejeze. Din punct de vedere fizic, corespund idealului lor de „rusoaică adevărată”, nu prea înaltă, sfioasă, graţioasă, voluptuoasă. Ştii cum să porţi o rochie, mă complimentează mereu clienţii mei. Dacă sunt nevoiţi să facă afaceri cu femei, atunci trebuie să le ofere o imagine plăcută, seducătoare.

— Ştiu că mă vei suna, Tania. Am încredere deplină în tine. Mi-ai câştigat-o deja.

Mă gândesc dacă să-l întreb despre soţie sau despre amantă. Le-am întâlnit pe amândouă. Prima, Lena, este o matroană intimidantă, cu o coafură ţepoasă şi asimetrică, bicepşi tonifiaţi, cea de-a doua, o tânără roşcată, vagaboandă, proaspăt absolventă de liceu, cu buze subţiri şi sprâncene lipsă. În cele din urmă, decid că întotdeauna este cel mai înţelept să te interesezi de soţia clientului.

— Ce mai face Lena? Şi-a lansat buticul? Oare mi-aş putea permite să cumpăr ceva de acolo?

Medovski râde, dar îmi dau seama că e deja distras de altă afacere.

— Mă îndoiesc. Dar ar trebui totuşi să-i vizitezi magazinul. Chiar pe New Bond Street. Are lucruri extraordinare. Data viitoare când eşti în oraş, fă-i o vizită.

— Desigur. Transmiteţi-i complimentele mele.

— Salută-l şi tu pe Carl din partea mea.

— Mulţumesc, îi transmit! spun veselă.

Alexander Medovski poate fi unul dintre motivele pentru care am rămas directorul Departamentului de Artă Rusă şi nu doar unul dintre numeroşii specialişti ai secţiei de Impresionism şi artă modernă de secol XIX, unde am lucrat treisprezece ani minunaţi, plutind în stabilitatea fermă a peisajelor însorite, pictate din tuşe divizate sau mozaicuri de puncte şi în mulţumirea din viaţa personală. Fostul meu şef era un tip la fel de calm şi de strălucitor ca tablourile impresioniste şi îi împlineam cu promptitudine şi profesionalism toate aşteptările, îndeplinind bucuroasă toate sarcinile şi scriind teancuri nesfârşite de cataloage pentru expoziţii: „Această colecţie subliniază talentul artistului în descrierea calităţilor atmosferice ale mării înşelătoare şi lupta omului cu natura.”

Eram recunoscătoare pentru slujba mea, pentru tandreţea surprinzătoare pe care o simţeam faţă de obiectele de artă care îmi apăreau şi dispăreau din birou. Uneori, puteam simţi sufletul artistului, mă puteam transpune în secolul lui (aproape întotdeauna era vorba despre un „el”) în care a trăit şi a creat. Prin tuşele sale de culoare, prin viziunea sa asupra lumii, simţeam sărbătorirea sau ambivalenţa industrializării, uimirea naivă în faţa culturilor exotice din Tahiti sau Japonia. Nu-mi imaginam că voi avansa în carieră, credeam că povestea mea, cea a imigrantei de succes, respectată şi invizibilă în cadrul unei echipe mari, se va opri aici.

Dar apoi, într-o dimineaţă de vară, când abia ajunsesem la birou şi încă simţeam asfaltul încins sub tălpi

şi mirosul de transpiraţie al călătorilor din metrou, irascibila Marjorie Carlyle m-a chemat sus, în biroul ei, mi-a arătat un tablou semnat Larionov, mi-a dat o lanternă cu ultraviolete şi a spus:

— Nu contează cine eşti. Tabloul e sau nu un fals ? Acum că Nadia Kudrina a demisionat fără preaviz, ai rămas singura rusoaică din departamentul nostru.

Venise momentul meu.

— Acest tabloul realizat în stilul rayonist al lui Larionov este datat 1905. Ceea ce e imposibil, din moment ce Larionov a creat rayonismul în 1913.

Marjorie mi-a spus:

— Bine. Ţi-ar plăcea să lucrezi cu oamenii ăştia?

Ce i-aş fi putut răspunde? Orgolioasa fiică a oligarhului demisionase în sfârşit. Şi nimeni de la Worthington nu cunoştea arta rusă mai bine decât mine. În cealaltă parte a lumii, o ţară cu un teritoriu vast se confrunta cu crize şi, fie că-mi plăcea sau nu, mă născusem şi fusesem educată acolo până la vârsta de şapte ani. Şi simţeam că Rusia avea nevoie de mine s-o ajut să-şi salveze arta în aceste vremuri schimbătoare, avea nevoie să mă întorc în locul căruia îi aparţinusem cândva, înainte ca bolşevicii şi Stalin să o vândă pe tractoare. De asemenea, mi-a mai trecut prin minte că în calitate de director al Departamentului de Artă Rusă de la Worthington, aş fi demnă de Carl, chiar dacă nu i-aş fi egală ca statut social, şi că această funcţie m-ar face pe deplin respectabilă.

Îmi dau seama că Medovski n-a remarcat faptul că atenţia îmi fusese distrasă. Îmi descrie scara elegantă din magazinul soţiei sale, necazul renovărilor permanente, pericolele transportării marmurei de la Florenţa la Londra cu vaporul.

— Mmm! murmur ca şi cum aş fi complet absorbită de conversaţie.

Când am acceptat această funcţie, nu-mi imaginam că viitorii mei clienţi vor fi mult mai preocupaţi de vilele lor, de stilul de viaţă extravagant, de permanenta competiţie cu prietenii lor, decât de salvarea artei ruse. Şi acum, tratam deja cu aceşti oameni de afaceri, viitorul meu era în mâinile lor.

— Saşa, nu v-am întrebat niciodată. Vă interesează o piesă anume?

— Desigur, Ordinul Sfintei Ecaterina.

Oare cum a aflat despre Ordin? Abia l-am scos la licitaţie.

— Mi-a spus Nataşa de la Muzeul Ermitaj. Ştii, trebuie să te întreb. Există riscul să fie fals sau să nu îi fi aparţinut reginei?

În această situaţie delicată, tac. Bârfele ruseşti inoculează îndoială şi sunt gata să ucidă vânzarea. Bine, istoricul n-a verificat încă documentarea, dar, chiar şi aşa, mergem înainte. În altă viaţă profesională, care a luat sfârşit atunci când Carl m-a părăsit, conştiinţa mi-ar fi dictat să-i spun lui Saşa adevărul. Dar eu cred în semne şi în minuni. Dacă Ecaterina cea Mare este peţitoarea fantomă care mi-l va aduce înapoi pe soţul meu?

— Taniuşa?

Beau puţină apă. Nimic îngrijorător, nu-i aşa? Nataşa de la Ermitaj era foarte sigură că e original.

— Da, frumoasă alegere! O piesă rarisimă. După cum ştii, Ordinul i-a fost oferit tinerei Ecaterina de către împărăteasa Elisabeta, deci are o valoare nepreţuită. Sursa de provenienţă e foarte promiţătoare. Bolşevicii l-au vândut în China. În 1926, Norman Weisz, comerciant american de diamante, l-a cumpărat în cadrul licitaţiei organizate de casa de licitaţii Christie’s la Londra şi l-a vândut magazinului universal Wanamaker’s, de unde a fost achiziţionat de un magnat al oţelului, care i l-a oferit

iubitei sale, celebră actriţă din filme mute, chiar înainte să moară subit în urma unui infarct. N-avem nicio informaţie că el ar fi ştiut că Ordinul aparţinea Ecaterinei cea Mare. Acum, nepoata actriţei din Chicago a rugat Ermitajul să-l evalueze şi îl scoate la vânzare. N-aveţi încredere în noi?

— Am încredere în tine. În afacerea asta putredă, eşti singura în care pot avea încredere. Singura persoană integră. Poate vei face tot ce eşti în stare pentru a descuraja alţi potenţiali licitanţi, pentru că vreau neapărat să-l cumpăr.

Zâmbesc. Toţi clienţii obişnuiesc să încerce să-mi corupă integritatea, doar pentru a le permite să încalce regulile.

— Ştiţi că încrederea e cea mai importantă parte a unei afaceri. Vorbesc serios, Saşa!

Treaba mea constă în a-l determina pe Medovski să se simtă confortabil în prezenţa mea şi, în general, la casa de licitaţii Worthington. Fără îndoială, el va câştiga licitaţia, are resurse inepuizabile, a cumpărat o proprietate de trei sute de acri în Dartmoor de la un client în compania căruia tocmai lua masa şi care până la desert habar n-avea că-şi va vinde îndrăgita proprietate. Dacă Medovski va supralicita, voi primi un bonus. Voi deveni vicepreşedinte. În ochii celor care contează, voi deveni cineva.

— Ştii, Saşa, am o idee. Deja îmi imaginez Ordinul expus la Ermitaj purtând plăcuţa inscripţionată: „donat de Alexander Medovski”. Nu ar fi minunat? V-aţi gândit vreodată să faceţi donaţii diverselor instituţii?

— De fapt, intenţionez să-l ofer preşedintelui.

Fac în aşa fel încât vocea să nu-mi trădeze enervarea. Faptul că-l cunoaşte pe preşedintele Rusiei nu mă impresionează.

— Serios? Să ştiţi că şi o donaţie către un muzeu, poate chiar celui fondat de Ecaterina, ar demonstra acelaşi lucru, poate chiar mai mult de atât.

— Nu, nu. Tan, nu glumesc.

Îi simt iritarea din glas, ca un avertisment că ar trebui să-mi văd de treabă.

— I l-am promis deja!

Schimb imediat subiectul şi vorbim despre echipa sa de rugbi, despre achiziţionarea noului lot de opt jucători atacanţi, care vor debuta la campionatul Amlin Challenge Cup. Habar n-am ce înseamnă toate acestea.

— *Ladno*, bine, trebuie să închid. *Obnimaiu.* Te pup. Şi nu uita să-ţi rezervi biletele de avion cu destinaţia Monaco, pentru ziua de 10 mai, astfel încât să ajungi acolo până seara.

— Poftim? Monaco? Saşa, ce tot spuneţi acolo?

— Intenţionezi sau nu să-ţi petreci vacanţa asta în New Jersey?

— Da, dar...

— Niciun „dar”. Mi s-a spus că New Jersey e raiul pe pământ, dar nici Monaco nu e de refuzat.

Medovski mă lămureşte că la el acasă va avea loc o strângere de fonduri pentru Muzeul de Artă din Tel Aviv, la care vor participa doi prieteni de-ai lui, Oleg şi David. Mă întreabă dacă îi cunosc. Sunt Oameni Foarte Importanţi şi, dacă vreau să aflu mai multe despre viaţa lor, îi pot găsi pe Wikipedia, pe pagina dedicată „oligarhilor”.

— Dacă vrei să fii un învingător, Tania, trebuie să stai împreună cu ceilalţi învingători. Ştii asta.

Aş vrea să-l sun pe Carl şi să-l rog să mă însoţească, ca un fel de armistiţiu, însă ştiu că soţul meu dezaprobă stilul de viaţă al clienţilor mei, aşa că îmi planific pe ascuns detaliile neobişnuite ale călătoriilor mele de afaceri. De fapt, această deplasare ne-ar putea înstrăina şi

mai mult, în loc să ne apropie. Să rezerv bilete de avion de la New York la Nisa. Notez repede data pe o hârtie şi i-o înmânez lui Regan.

Vocea asistentei mele creşte în intensitate:

— Nu, domnule Meskin, nu facem discount pentru obiectele de artă, asta nu este o vânzare promoţională.

Apoi Marjorie îşi bagă capul pe uşă, iar lumina de deasupra îi dă tenului ei o tentă gălbuie.

— Ai terminat de vorbit la telefon?

Ca de obicei, şefa mea are o ţinută neîngrijită, lipsită de rafinament. Poartă pantaloni de nuanţa piersicii şi o bluză vişinie de Burgundia, strânsă în talie, combinate cu o coafură înfoiată, care nu o avantajează. „Crezi că toţi ne temem de ea pentru ca arată ca o persoană care nu dă doi bani pe ce se întâmplă într-un loc ca ăsta?” îmi spunea Regan, în repetate rânduri. E deprimant ca o femeie să nu depună pic de efort pentru a fi elegantă în compania femeilor care îşi etalează deloc ironic bijuteriile cu perle şi imprimeurile Lilly Pulitzer şi a bărbaţilor care se afişează cu papioane şi sacouri sport cu două rânduri de nasturi. În plus, plăcuţa gravată cu numele şi funcţia ei, pe uşa biroului, sau felul răstit şi faptul că niciodată n-a avut încredere în mine în totalitate, considerându-mă prea tânără pentru slujba asta, în timp ce încerca să o promoveze pe Nadia Kudrina, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani.

— Ce s-a întâmplat?

— În primul rând, articolul apărut în *Financial Times* e simpatic.

— A fost la obiect?

— Hei, orice promovare e bine-venită. A fost însă puţin cam ieftin, chiar şi pentru tine. Ne bucurăm însă că ai acceptat să le dai interviul.

— Reporterul mi-a denaturat câteva declaraţii, dar cred că am făcut o reclamă frumoasă casei de licitaţii Worthington.

— Dean e foarte mulţumit în privinţa asta. Am auzit de Ordin. I s-a stabilit autenticitatea, nu-i aşa?

— Într-o mare măsură, da, îi răspund.

Orice altceva aş spune, care nu ar întări faptul că exponatul e autentic, reprezintă un risc ca el să fie retras din licitaţie. Şi sunt absolut convinsă că această licitaţie va decide viitorul Departamentului de Artă Rusă, al postului meu şi însăşi soarta căsniciei mele. Când intervine o minune în viaţa ta, ea îţi influenţează toate domeniile de activitate.

— Excepţional!

Aşa cum mă aşteptam, Marjorie aude doar ce are nevoie să audă. Se ridică de la birou şi face câţiva paşi, ţinând tableta în mână.

— Ştirea asta este exact ce aveam nevoie. Nimeni nu ştia cel puţin de existenţa Ordinului, nu-i aşa?

— Ai dreptate. Momentul e absolut perfect, mai ales că Rusia şi-a reconfirmat interesul pentru dinastia Romanov.

— A, da? Nu ştiam.

Găsesc pe tabletă articolul respectiv, menit să sublinieze importanţa Ordinului.

— De fapt, îi trimit pe Romanovi înapoi în Rusia. „Întoarcerea acasă a descendenţilor ultimului ţar rus va contribui la atenuarea contradicţiilor politice din ţară, datând din vremea Revoluţiei din Octombrie, şi va deveni simbolul renaşterii forţei spirituale a poporului rus.”

— Bine. Şi am auzit că Medovski va licita. Sigur ai trecere la genul ăsta de oameni.

Ce o fi oare în neregulă cu Worthington şi felul în care obişnuiesc să mă clasifice ca fiind şi eu una care aparţine „genului aceluia de oameni”, doar pentru că din

întâmplare sunt rusoaică? Această expresie reprezintă doar un alt fel prin care casa de licitaţii mă expulzează din lumea cetăţenilor americani, e linia de demarcaţie nescrisă dintre noi şi ei. De-ar şti măcar că nu sunt nici una, nici alta. Spre deosebire de Nadia Kudrina de la Christie’s, eu nu fac parte din cercul oligarhilor şi, spre deosebire de Carl, eu nu voi fi niciodată o adevărată americancă. Ceea ce nu ştiu ei este că eu trăiesc altundeva, într-un al treilea spaţiu, nerevendicat de nimeni.

Pe neaşteptate, soarele după-amiezii îmi străluceşte orbitor în faţa ochilor. Îi urmăresc reflexia contopindu-se cu suprafaţa de sticlă a zgârie-norilor de vizavi.

— Sper că am dat dovadă de pricepe până acum, lucrez la asta de multă vreme.

Marjorie îmi şopteşte în taină:

— Ştii cât de importantă este această licitaţie. Ai auzit probabil ce s-a întâmplat la Departamentul de Artă Decorativă.

— Tot Departamentul a fost concediat?

— Da, dacă tot vorbim între patru ochi. Azi nu mai sunt la modă mobilierul francez şi argintăria engleză. Şi nici în viitorul apropiat nu vor mai avea succes.

— Şi noi?

— Ştii toate casele de licitaţii din Europa. Dacă licitaţia asta dă greş, vom fi nevoiţi să fuzionăm cu departamentele din Londra.

După această lovitură, lumina se stinge brusc şi biroul rămâne scăldat în reflexe verzi, translucide. Chiar azi-dimineaţă, când noi sărbătoream cu prosecco descoperirea Ordinului Sfintei Ecaterina, şapte oameni erau concediaţi.

Marjorie revine lângă fotoliu şi se prăbuşeşte în el.

— Nouă, celor de aici, ne e greu să înţelegem „genul acela de oameni” şi de aceea este important să pricepi că apreciem capacitatea ta de a construi relaţii profesionale. Desigur, ajută şi faptul că ei te consideră una de-ale lor şi că te văd ca pe o legătură cu arta naţională rusă şi tot restul.

Iarăşi „genul acela de oameni”.

— Marjorie, e foarte drăguţ din partea ta că-mi apreciezi efortul depus. Poate ar fi bine să-i menţionezi asta şi lui Dean. Cred că biroul din New York e foarte important pentru casa noastră de licitaţii. Acesta va fi cel mai mare profit obţinut de Departamentul de Artă Rusă, fără să mai punem la socoteală veniturile pe care le vom încasa din comisioane şi nemaivorbind nici despre taxa suplimentară a câştigătorului licitaţiei. Am primit deja multe telefoane despre câteva dintre piesele pe care le vom pune la dispoziţia clienţilor. Şi acum, că tot ai adus în discuţie subiectul, mi-ar plăcea să programez o şedinţă pentru a discuta despre câteva lucruri care mă preocupă. Voi invita oameni de afaceri extraordinari, care participă la licitaţiile organizate de Worthington, datorită relaţiilor mele...

Dar Marjorie dă semne de nerăbdare. Încheie discuţia scurt:

— Bine, bine, sun-o pe Karen şi programează şedinţa.

Pe faţa ei se întrezăreşte o urmă de nelinişte. Acum e posibil să aibă o conversaţie total diferită cu directorul departamentului din Asia de Sud-Est, ai cărui cinci clienţi principali tocmai s-au retras de pe piaţa licitaţiilor. Moartea, divorţul şi datoriile sunt binecuvântarea sau blestemul oricărei afaceri.

După ce Marjorie părăseşte biroul, mă pregătesc şi eu de plecare. La fereastra biroului meu, turla celui mai

faimos zgârie-nori din lume, Empire State Building, îşi reflectă strălucirea albă în violetul tulburător al nopţii.

— Noapte bună, Regan!

Cum arunc o privire spre monitorul tinerei mele asistente, pagina de Facebook e înlocuită cu măreţul tabloul *Dansatoarea spaniolă*, pictat de Goncearova şi estimat cu aproximaţie la suma de 1,9 milioane de dolari.

— Nu uita să-i trimiţi o cerere de prietenie domnului Meskin, strig către ea.

— Nu uit, îmi răspunde Regan, zâmbind ruşinată.

Am prins-o cu mâţa-n sac.

Lângă studio se află depozitul cu obiecte de artă şi mă atrage ideea să apăs pe mâner, să păşesc înăuntru şi să mă opresc în faţa peretelui din fundal, unde este seiful. Trec de o mică sculptură realizată de Jacques Lipschitz, de gravura semnată Joseph Cornell şi răsucesc butonul seifului încastrat în peretele din spate. Lângă colierul cu safire purtat de Grace Kelly şi moneda rară de 5 cenţi, Liberty Head, din 1913, Ordinul Imperial al Sfintei Ecaterina este expus pe tava de catifea, împodobit de garnitura de diamante strălucitoare care parcă îţi fac cu ochiul, sclipind vii după călătoria intercontinentală. Medalia de onoare pentru doamnele apropiate şi pentru rudele de la Curte. Şi desigur, acordată tuturor noilor soţii ale Romanovilor. Lui Carl i-ar fi plăcut să o vadă şi să o atingă. De ce nu l-am lăsat să facă asta?

În centrul pandantivului stă Sfânta Ecaterina, înfăşurată în capa sa, ţinând crucea şi sfera. Pe panglică sunt brodate cuvintele: „Pentru Dragoste şi Patrie.” Mi-o şi imaginez pe tânăra de aproape cincisprezece ani, viitoare regină, înclinându-şi capul în timp ce i se decerna Ordinul. Proaspătă imigrantă venită din Prusia, care nu avea dreptul dinastic să fie împărătească. Ecaterina a lui Carl, care, pentru scurt timp, a devenit şi a mea.

Cu părere de rău, aşez Ordinul înapoi în cutia sa roşie şi o închid în caseta din piele de căprioară.

În lift, stau lângă vârstnicul meu fost şef de la Departamentul de Artă Impresionistă, îmbrăcat, ca de obicei, într-un costum italian bine călcat, purtând la gât o cravată din mătase. Ce reconfortant era să-i urmăresc mâinile cu manichiura elegantă la întâlnirile de afaceri, să execut pur şi simplu ordinele primite, în loc să fiu eu cea care le dă, dar mai ales să fiu lăudată.

— Îmi place catalogul licitaţiei. Ai făcut o treabă bună, Tania. Mergi la evenimentul de la ora cinci? mă întreabă în timp ce apasă pe butonul deja aprins al liftului, cu degetul mic dat cu lac şi împodobit cu un inel masiv cu granat.

Dantură strălucitoare, costum impecabil, un bărbat a cărui realitate rigidă mi-e imposibil să o înţeleg.

— Şi eu voi avea propria şedinţă spre sfârşitul acestei săptămâni.

— Păi, în cazul acesta, noroc cu Criza din Est! Sună-mă dacă ai nevoie de ajutor.

Din cauza relaţiilor politice încordate dintre Statele Unite şi Rusia, s-ar crede că funcţia mea de conducere ar putea părea ciudată în cadrul companiei, dar, din fericire, casele de licitaţii sunt apolitice. Acestea profită de pe urma pieţei, în cazul în care n-au parte de reclamă negativă în presă. A trebuit să refuzăm să susţinem o licitaţie în scopuri caritabile a preşedintelui Uzbekistanului, din cauză că această ţară era pe primul loc în ceea ce priveşte încălcarea drepturilor omului, dar singurul lucru care schimbă cu adevărat strategia unei case de licitaţii este lipsa fondurilor. Am încercat să folosesc situaţia asta în avantajul meu, să arăt că Rusia nu este o ţară pur şi simplu malefică, răzbunătoare şi că există mulţi oameni importanţi care luptă pentru schimbare, punându-se în slujba binelui omenirii.

Uşile liftului se deschid şi el iese primul, înainte să apuc să-l asigur că acum sunt şi eu director şi că totul este sub control. Strig totuşi în urma lui:

— De fapt, ne descurcăm de minune. Mulţumim!

Înainte ca uşile liftului să se închidă, văd că se pregăteşte o altă gală. Compania e încă vulnerabilă după recesiune şi galele dau impresia că norocul ne surâde iar. Dar şampania e mai ieftină, trupa cântă gratis, solistul fiind nepotul unuia dintre vicepreşedinţii casei de licitaţii Worthington. Directorul din Asia de Sud-Est încearcă să-mi facă semn să mă alătur lui. Arunc o privire la tulul albastru, la bluzele albe, apretate, spre cei de la catering, care plutesc pe podea încărcaţi cu tăvi, iar în spate se iveşte o succesiune de zigzaguri dintr-un tablou de Picasso, expus pe un perete întreg. Dacă ies din lift, cu siguranţă îmi voi găsi colegele singure şi pe toate femeile tinere care se agită prin apropiere şi beau un pahar de vin alb până la apariţia unui client mai în vârstă, care le cere în căsătorie. Sunt atât de multe fete aici: subţiri, costelive, palide, aşteptând bărbatul care să le răpească, cu tot cu obiectele de artă pe care ele le vând.

Afară, Third Avenue dispare în ceaţă. Trecătorii grăbiţi se îndreaptă spre Grand Central, siluete îmbrăcate în jeanşi mulaţi şi negri îngrămădite una în alta. Şiruri întregi de costume se revarsă din Lipstick Building, la ferestrele restaurantelor vezi cupluri sorbind stridii, o nouă generaţie de newyorkezi cu plete rebele, botine cu toc înalt şi buze siliconate. Şi eu am fost ca ei cândva, fugind de la galerie la spălătorie şi apoi direct la chefuri cu prietenii, şi orice club era bun pentru băutură şi distracţie toată noaptea. Zilele acelea în care aveam douăzeci de ani sunt vii în amintirea mea ca o peliculă Technicolor. Atunci obişnuiam să mă strecor în baruri aglomerate, îmi conduceam gaşca de prietene la petreceri dansante underground şi a doua zi

de dimineaţă ajungeam acasă clătinându-mă în mers. Eram responsabilă doar faţă de mine însămi.

Bună, dragule, voiam doar să văd ce mai faci! spun când intră căsuţa vocală a lui Carl, chiar înainte de a coborî la metrou.

La un moment dat, îmi va răspunde. Trebuie doar să continui să fiu o soţie iubitoare şi perseverentă. Căsnicia opreşte timpul în loc în absenţa unor astfel de semne. Căsnicia care părea cândva inevitabilă şi trainică, acum se dovedeşte a fi cel mai mare mister al vieţii mele.

ECATERINA

Februarie 1744

În timpul serbării zgomotoase oferite în cinstea aniversării Marelui Duce, Sofie se uită insistent la cel mai frumos bărbat pe care-l întâlnise vreodată. Poartă o insignă de vânătoare şi are o înfăţişare plăcută, prezentabilă, în stilul noii aristocraţii, dar mâinile îi sunt aspre, pline de bătături, iar sub unghii are pământ. În timp ce el îi înmânează împărătesei panglica roşie pe care atârnă Ordinul Sfintei Ecaterina, îi face cu ochiul Sofiei. Acest spectacol al compasiunii oferit de favoritul împărătesei îi insuflă încredere.

Sofie şi mama ei sunt acum „prinţese de sânge, sânge din sângele meu”, declară împărăteasa, legănând medalionul deasupra creştetului Sofiei. Bijuteria îi împodobeşte pieptul delicat, coborând de-a lungul şoldului plat. Aceasta analizează centrul medaliei, uitându-se cu atenţie la portretul femeii din mijloc. Îngerul blond

veghează asupra ei, aprobator. Istoria valoroasei distincţii le este explicată pe scurt: Ţarul Petru a creat Ordinul în urmă cu treizeci de ani pentru a-şi onora soţia, Ecaterina, a cărei generozitate a salvat cazacii răpiţi. Ordinul este acordat de Curte fiecărei femei de rang înalt, care demonstrează un patriotism extraordinar sau care se căsătoreşte cu un membru al familiei regale. În mod cert, prinţesele germane cunosc martiriul Sfintei Ecaterina din Alexandria, femeia care a îndrăznit să sfideze un împărat păgân pentru a salva sufletele creştinilor osândiţi, nu-i aşa?

— Desigur, se bagă în discuţie mama ei, deşi întrebarea îi fusese adresată direct Sofiei.

În mijlocul acestei explicaţii, împărăteasa îşi pierde taburetul pe care-şi sprijină picioarele şi Sofie observă că acest Razumovski, aşa a auzit că se numeşte, îi sare în ajutor. Mâinile lui, unghiile sale murdare, îi susţin spatele. Împărăteasa se sprijină de el, lăsând la vedere o porţiune mică de piele şi un tremur nedesluşit de dorinţă străbate pielea Sofiei.

În colţul îndepărtat al sălii palatului, Sofie îşi surprinde viitorul soţ şoptindu-i ceva unei doamne de la Curte şi hohotele ei de râs zgomotoase se revarsă în tot salonul. Veselia asta e firească pentru un tânăr care azi împlineşte şaisprezece ani, presupune ea. Petru arată mult mai atrăgător în lumina zilei, paloarea i s-a estompat, iar uniforma îi conferă o anumită prestanţă. Se întreabă dacă se va rezema de el cu tandreţea unei pisici de rasă şi dacă el, aşa firav cum este, va avea suficientă forţă pentru a o susţine. Lângă Razumovski, împărăteasa pare fericită şi relaxată. Îi şopteşte ceva la ureche.

Ceremonia de primire a viitoarei împărătese la Curtea Rusiei ia sfârşit. Sofie aşteaptă următoarele instrucţiuni. „Vino” sau „Urmează-mă”, gesticulează în cele din urmă

Razumovski, invitând-o să urmeze alaiul regal spre clopotele bisericii din apropiere, trecând dincolo de siluetele copacilor îngheţaţi, dincolo de pământul sărac, dincolo de soldaţii anonimi care o însoţesc. Pe măsură ce înaintează cu paşi apăsaţi, Sofie observă cum crinolina din mătase cafenie a împărătesei atinge coapsa lui Razumovski şi se întreabă dacă asta înseamnă căsătoria, două corpuri care se intersectează permanent.

Biserica este plină de fum. Boabele de tămâie împiedică privirea să observe împrejurimile, dar pe măsură ce ceaţa se ridică, Sofie descoperă Casa Domnului ca fiind încântătoare. Constată că e mult mai împodobită decât e ea obişnuită şi e atât de diferită faţă de rigiditatea austeră a altor lăcaşe sfinte pe care le cunoaşte. Panouri întregi cu icoane frumoase sunt expuse în spatele naosului, iar strălucirea orbitoare a lumânărilor dăinuie. Sofie simte muzica pulsând de emoţie, iar incantaţiile preotului, pline de poeticitate. În sanctuar, împărăteasa deschide gura pentru a accepta împărtăşania cu daruri preasfinţite, iar Sofie se poate imagina în aceeaşi postură, cu lingura în gură, în timp ce Fecioara Maria şi Pruncul o privesc cu seninătate din rame de aur. Imaginea e atât de firească, de inevitabilă, încât o descurajează. Apoi o aude pe doamna de companie a mamei sale şoptind în germană:

— Mă aştept ca prinţesa să n-aibă nicio problemă în ceea ce priveşte convertirea. Cred că luteranii nu ţin la succesiunea apostolică, nu-i aşa?

Nu răspunde! îi cere în gând mamei sale.

Sofie e gata să intervină şi să declare solemn că exclude posibilitatea conflictului între credinţe, nu că ar fi treaba acelei femei să se intereseze de acest lucru. Pe viitor, îşi va lua revanşa. Dar acum face o excepţie, mama ei e prea ocupată să îşi ţină capul sus la ceremonie.

— Cum ţi s-a părut slujba? o întreabă Petru când paşii li se întâlnesc în grădina bisericii.

Sofie e conştientă că acum se bucură de întreaga lui atenţie şi vede o sclipire de interes în ochii lui. În lumina după-amiezii, pata galbenă de pe obraz este evident o vânătaie şi, dedesubt, observă mici umflături roşii, care se întind de la bărbie la urechi. Sofie vrea să-i împărtăşească intensitatea extazului ei, să-i arate locul dinăuntrul ei unde s-a cuibărit deja frumuseţea acestei ţări. Degetele-i avansează până acolo sus, în cutia toracică, unde inima îi bate cel mai tare.

— De fapt>

Petru se apropie de ea.

— A fost o barbarie, nu-i aşa? Nu ţi se pare că luteranismul este mult mai civilizat, mai sistematic? Chiar şi aşa, în dragul meu oraş Kiel, trebuiau să mă ia pe sus şi să mă ducă cu forţa la biserică.

Îşi flutură degetele tremurând. *Un prost*, se gândeşte ea, apoi lasă cuvântul să piară. Preferă să-şi coboare privirea pe medalionul cu chipul Sfintei Ecaterina, care i se leagănă la gât. Simte hotărârea acestei sfinte urcându-i din cutia toracică până în creştetul capului.

— Iat-o! Vă voi prezenta-o aşa cum se cuvine.

Împărăteasa o îndepărtează de Petru şi o conduce spre un grup de doamne în vârstă. Şi Sofie este absorbită de ele: oare tânăra *prinţesă* are talent muzical? Joacă Faraon? Deoarece ele aşa îşi petrec timpul în perioada Postului Mare, până când distracţiile le sunt iar permise.

— Sunt profund devotată acestui joc de cărţi. Acasă, mi se spunea „filosoafa Faraonului” , le răspunde Sofie.

Şi toate doamnele râd, dau din cap şi sunt de acord, aşa că ea trebuie să le impresioneze cu franceza ei excelentă. Oare nu cumva însuşi regele Prusiei i s-a adresat la cină spunându-i că inteligenţa şi agerimea

minţii ei erau absolut surprinzătoare pentru o copilă ca ea? Atunci s-a gândit să câştige Ordinul Sfintei Ecaterina. Deocamdată, i s-a oferit căsătoria cu Petru, dar pe viitor va realiza lucruri extraordinare pentru Rusia. Aşa i-a prezis cometa.

Da, le răspunde Sofie. Îi plac câinii şi caii. Oare doamnele călăresc? I se pare simplu să spună lucrurile prosteşti pe care ceilalţi le aşteaptă de la ea şi să-şi ascundă adevăratele intenţii. „Eşti predestinată să împlineşti lucruri măreţe”, i-a spus George. De fapt, aproape că este prea uşor.

TANIA
În prezent

Ordinul Sfintei Ecaterina este aşezat într-o vitrină de sticlă din centrul galeriei, o fâşie roşie din moar împodobeşte pandantivul pe patul de catifea neagră. Medalionul străluceşte mai puternic decât oricare altă piesă din jurul său. Sunt conştientă de această splendoare nefirească, chiar dacă mă grăbesc să organizez avanpremiera licitaţiei, salutând clienţii care se revarsă din cabina liftului.

Galeria de la al cincilea etaj al casei de licitaţii Worthington este înţesată de femei elegante, îmbrăcate în rochii de cocktail din mătase, fără mâneci, afişându-şi coatele împodobite cu brăţări sclipitoare, cerceii tip candelabru şi rujurile mate, strălucirea pietrelor preţioase. Din când în când, aud pe cineva care încearcă să pronunţe numele vreunui artist ucrainean şi renunţă. Invitaţii au în

mână pahare cu vin spumant şi cataloagele noastre, scanând din priviri piesa centrală, apoi revin la sculpturile şi peisajele expuse pe pereţii galeriei.

Avanpremiera licitaţiei este partea mea preferată din sezon, când îmi pot trage sufletul şi examina obiectele de artă strânse asiduu, piesă cu piesă, din toate colţurile îndepărtate ale lumii, etalate în faţa mea, în toată splendoarea lor. Îmi bate inima pentru Rusia, pentru minţile sclipitoare care au trăit şi au pierit în acel loc, pentru riscul, inovaţia, liniile, culorile, teluricul şi sublimul înăbuşite acolo. În fiecare an, simt cum Rusia se îndepărtează, devenind din ce în ce mai primejdioasă şi mai pribeagă. Cândva, ca rusoaică, am fost şi eu duşmanul Statelor Unite ale Americii.

Stagiarii oferă nou-veniţilor cataloagele licitaţiei, iar iPadurile prinse pe pereţi afişează conţinutul acestora. Avanpremiera licitaţiei e importantă, deoarece permite cumpărătorilor un prim contact cu obiectul de artă, expus ca într-un muzeu, stimulând interesul clientului şi atrăgând genul de presă de care avem nevoie pentru un număr respectabil de participanţi. Şi treaba noastră este să deosebim clienţii serioşi de petrecăreţii beţivi, meniţi să provoace incertitudinea ofertanţilor la curenta licitaţie. Marjorie, care nu cunoaşte ierarhia invitaţilor, îşi pierde timpul cu celebrităţi şi femei din Upper East Side care nu reprezintă potenţiali clienţi, ce vin la petreceri doar pentru a fi fotografiate în rochii strânse în talie şi cu rujul corai pe buze, în timp ce Regan se ocupă cu iscusinţă de blogerii de artă din Art World Salon, istorici ai artei pasionaţi, aflaţi în pregătire, care chiar apreciază semnificaţia spectacolului.

Părinţii mei sosesc şi se plimbă pe lângă sculptura de bronz a lui Archipenko de la intrare, prefăcându-se a-i studia patina. Par să se simtă inconfortabil aici, printre

clienţii newyorkezi cu părul aranjat impecabil şi încrezători în ei înşişi, aparţinând mai multor generaţii. O sculptură în bronz a lui Archipenko le este la fel de străină ca apartamentele *penthouse* cu vedere spre Central Park, dar, conştientizându-şi rolul de părinţi, se deplasează oficial, cu admiraţie studiată, printre obiectele de artă. Sunt uşurată că tatăl meu nu-şi poartă treningul şi că mama l-a forţat să-şi ia o cămaşă cu mânecă scurtă. O îmbrăţişez pe mama şi-i şi inspir parfumul. E îmbrăcată toată în negru, ca şi cum această culoare ar proteja-o de mulţimea intimidantă.

Se preface a fi o cunoscătoare avizată şi mimează încrederea, admirând silueta amorfă a sculpturii.

— Frumoasă sculptură!

— Nu-i aşa că e minunată?

— Asta chiar îmi place, recunoaşte ea.

Odată, m-a întrebat despre o pictură a lui Rothko[11]: „Îmi poţi explica de ce acest tablou este considerat artă?”

— Aş vrea să vă arăt ceva deosebit.

Îi conduc spre vitrina de sticlă unde este expus Ordinul Sfintei Ecaterina.

— Despre acest pandantiv vă povesteam la cină.

Cât de maiestuos tronează Ordinul în centrul galeriei! Chipul micuţ al Ecaterinei este doar el acolo, alături de crucea incrustată cu diamante. Regina are o postură demnă, înconjurată de simboluri ale credinţei şi ale martiriului.

— Regina purta acel fleac? E chiar mai modest în realitate, spune mama, încruntându-se în vitrină.

— Nu-i chiar aşa de rău, spune tata. Dar e vechi, asta e clar.

---

[11] Mark Rothko (1903—1970). Pictor american de origine Litvak. Chiar dacă a refuzat asocierea cu o mişcare artistică, este identificat totuşi ca un expresionist abstract (n. red.).

— Iaşa, tu glumeşti, nu-i aşa? Am văzut ceva asemănător la magazinul Century Twenty One, la raionul de bijuterii.

Încerc să nu mă simt jignită. Pesimismul mamei mele se răsfrânge nu numai asupra ei înseşi, ci şi asupra lumii întregi. Lucrurile bune se întâmplă accidental, iar evenimentele neplăcute au loc din cauza greşelilor personale. Mama este rusoaica evreică tipică. Ceea ce e un păcat, pentru că mama este frumoasă, părul bogat şi-l tunde prea scurt, nici măcar albastrul-colbalt al ochilor ei nu mi l-a transmis, iar figura ei tristă are un aer de Modigliani. Cred că mama mea e mult mai frumoasă decât Isabella Rossellini, care stă acum în faţa tabloului pictat de Goncearova râzând împreună cu Jeremiah Gruber şi cu soţia lui, înfăşurată într-un şal voluminos care atârnă peste bretelele unei salopete.

— Oricine ar cumpăra aşa ceva e un mare idiot! continuă mama. Oare oamenii bogaţi chiar cred că medalionul ăsta i-a aparţinut reginei? Muzeul Ermitaj probabil că a angajat pe cineva anul trecut să-l falsifice.

— Şşşş, mamă, te rog, vorbeşte mai încet! Ordinul nu e un fals!

— Şi pe cât punem pariu că specialistul de la Ermitaj a fost plătit să mintă?

Ca de obicei, mama mă sperie, atât cât trebuie. Am încercat să nu mă gândesc la posibilitatea asta, dar cum aş putea să nu fac asta ţinând cont de lumea în care mă învârt? Dacă se descoperă că e fals, reputaţia mea ar putea fi distrusă, ca să nu mai vorbim de Medovski, a cărui furie, la fel ca a multor alţi clienţi ai mei, transmite ameninţări cu moartea.

Respir adânc şi îi repet:

— Nu este fals. Ce-ar fi să vă aduc ceva de băut. Şampanie?

Omul din spatele nostru se apropie de vitrină, astfel încât faţa lui se îndepărtează şi se reflectă pe suprafaţa pereţilor de sticlă.

— Este o piesă de artă absolut incredibilă! „Această distincţie a fost dăruită pe vremea Imperiului pentru ceea ce Petru cel Mare denumea atunci femei extraordinare.”

Citează din catalogul licitaţiei având accent rusesc şi, într-adevăr, exemplarul rămâne în mâna lui, punându-şi degetul înăuntru în loc de semn de carte. Mama se uită la inelarul gol al bărbatului, apoi iar la figura sa şi îmi dau seama că toate eschivările mele vehemente – Carl ocupat cu examenele studenţilor, prins în termene-limită – nu au fost întru totul convingătoare.

Bărbatul este incredibil de înalt, bronzat şi prezentabil, trei trăsături caracteristice ale bărbatului rus.

— Văd că îl estimaţi la şapte milioane.

Am o vagă senzaţie de recunoaştere. Oare am mai lucrat cu el înainte? Oare l-am mai văzut prin galeriile de artă?

— În funcţie de interesul celorlalţi participanţi, aş putea licita mult mai mult. Nu se ştie niciodată cum va evolua licitaţia.

— Îmi imaginez. Totuşi, reprezintă o comoară naţională a Rusiei, nu-i aşa?

Degetul său inelar fără verighetă, acoperit de fire de păr negre, cârlionţate, lasă amprente pe geamul vitrinei.

— Ştiţi că acest Ordin i-a aparţinut Ecaterinei cea Mare?

— Desigur, tocmai de asta şi sunt interesat să-l achiziţionez. Niciodată n-am fost nostalgic după Romanovi, dar Ecaterina era diferită, nu-i aşa? A fost o regină extrem de specială şi femeie cu totul şi cu totul specială.

Ai mei, care şi-au pierdut de mult interesul pentru conversaţie, se îndreaptă spre Grigoriev, cu o guaşă şi o

acuarelă îndrăzneţe, pe care probabil nu îl vor aprecia niciodată, din moment ce oligarhii preferă tablourile în ulei.

Încep să vorbesc în ruseşte.

— Veţi participa şi dumneavoastră la licitaţie?

— *Posmotrim.* Vom vedea.

Transmite o relaxare mediteraneeană, are pielea bronzată, trupul ferm, cu alura atletică a unui baschetbalist. Atât de diferit faţă de sensibilitatea delicată a lui Carl, dar toţi ruşii sunt atât de diferiţi faţă de soţul meu, aparţinând unei ţări unde bărbaţii sunt bărbaţi, femeile sunt femei, fiecare fiind la locul potrivit. Odată, am respins împărţirea rolurilor din lumea arhaică, patriarhală, dar câţiva ani de căsătorie m-au făcut să-mi înţeleg greşeala şi să meditez uneori la ea.

Atunci, înseamnă că acest om deosebit este cineva. Pentru o clipă, îmi permit să sper că a venit aici pentru a-i repatria Rusiei arta, pentru a profita de comorile naţionale în scopuri mai măreţe decât acela de a-şi pune în relief propria putere.

— Minunat! Mai bine îmi notez datele dumneavoastră de contact ca să fiţi în sistemul nostru de licitaţii.

— Aş prefera să discutăm despre asta la prânz. La restaurantul *Four Seasons*?

— Luni e bine?

— E perfect. Luni noaptea voi zbura înapoi la Moscova. Presupun că n-aţi putea aduce şi Ordinul cu dumneavoastră, nu? Mi-ar plăcea să-l studiez cu atenţie.

— Sunteţi bine-venit să-l cercetaţi, dar doar aici, în birourile noastre. Clauza expeditorului prevede ca acest exponat să nu părăsească sediul fără acordul lui prealabil.

— Am crezut că, în cazul meu, v-aţi putea abate de la această regulă, că îmi veţi face neapărat această favoare.

Iată încă un client interesat să încalce legea şi să scape neobservat, încă unul care se consideră o excepţie. Totuşi, oare flirtează cu mine? Asta fac clienţii mei, îmi înconjoară talia cu mâna, îmi complimentează formele, oferindu-şi voluntar camerele de la hotel după prânzul de afaceri şi invitându-mă la vilele lor din sudul Franţei. La treizeci şi doi de ani, ştiu că sunt prea matură pentru ei, au amante de douăzeci, de cel mult douăzeci şi trei, şi totuşi insistă că sunt îndrăgostiţi de exotismul meu. Rusoaica ce nu este tocmai rusoaică. Evreica emigrantă din Moscova, care poate identifica imediat un fals.

— Mă tem că nu facem excepţii.

— Atunci, ne vedem luni.

Bărbatul îşi lasă paharul neatins pe o tavă şi dispare într-unul dintre lifturi.

— Atrăgător bărbat! comentează mama în urma lui, prefăcându-se că emite o simplă remarcă dezinteresată, aparent fără nicio aluzie la absenţa misterioasă a lui Carl din ultimele şase săptămâni.

Dar acum atenţia îi e atrasă de un bărbat cu părul alb, care străbate galeria cu paşi mari şi încrezători.

— Oare acela este Steve Martin?

Acela este însuşi Steve Martin, iar prezenţa lui aici mi se pare uneori incredibilă. Liv Tyler, preşedintele cartierului Manhattan, împreună cu Isabella Rosellini, Naomi Campbell şi Jerry Saltz sunt toţi la petrecerea mea. Când am intrat în acest domeniu, eram o simplă martoră la tot ce se întâmplă aici, serveam băutura, mă ocupam de garderobă, rezervam biletele de avion. Stăteam timidă într-un colţ, cu o carafă cu apă şi un teanc de cataloage, la masa celor care aveau invitaţii tăiam de pe listă numele participanţilor pe măsură ce aceştia soseau şi visam să devin ceea ce sunt azi. Dar oare când m-am bucurat eu vreodată de procesul evoluţiei mele profesionale? Când

mă voi declara în sfârşit mulţumită de tot ceea ce am realizat? În fiecare moment, îmi doream din ce în ce mai mult, cât mai multe modalităţi prin care să fiu cea mai competentă persoană din birou.

Lângă bar, observ vinul vărsat pe o haină albă, impecabilă. Un ţipăt răsună în încăpere, sunt chemată să rezolv problema, să curăţ pata cu apă minerală şi câteva şerveţele. Toţi au nevoie de mine în acelaşi timp – instalaţia cedează, un nou client vrea să se înscrie la licitaţie, ultima sticlă de vin roşu a dispărut, Isabella Rosellini vrea să mă prezinte unui potenţial client – şi, în toiul petrecerii, am uitat de şampania promisă părinţilor mei.

Reuşesc să intru în cercul lui Liv Tyler, care mă salută:

— Tania! Ai o rochie minunată, atât de neobişnuită! Ai cumpărat-o de la Moscova?

— Da.

— Trebuie să ajung acolo cât mai repede.

Când arunc o privire spre mama, ea şi tatăl meu sunt înghesuiţi pe trei scaune pliante care aparţin firmei de catering. Probabil că şi-ar dori să fie acasă, în New Jersey, printre prieteni, în haine confortabile, dar ăsta e preţul succesului. Cândva, mi-am imaginat că succesele mele profesionale le-ar aduce cea mai profundă plăcere, dar la un moment dat mi-am dat seama că am mers prea departe, am realizat prea multe, m-am străduit să devin prea puternică, prea americană. Trebuia să iau măsuri pentru a opri această ambiţie. Pentru că, din dorinţa de a le depăşi aşteptările, m-am îndepărtat de ei şi m-am transformat într-o străină.

Petrecerea ia sfârşit, mesele sunt debarasate, echipa de curăţenie strânge tăvile cu pahare murdare de ruj şi

şerveţelele mototolite. Colegii care au ajutat să dea jos piesele mai grele expuse pe pereţi au dispărut.

— Eşti sigură că e în regulă dacă plec? mă întreabă Regan, ridicând deja din umeri, îmbrăcată într-o haină *vintage* de un galben-canar.

— Prietena mea participă la un *open mic*[12] cu Eugene Mirman, la Union Hall. Va dura cel puţin o oră.

— Sigur, du-te.

Luminile de la etaj se sting treptat. Mă prăbuşesc într-unul dintre scaunele păstrate pentru evenimente speciale. Noaptea învăluie clădirea.

De cealaltă parte a străzii, doar un birou mai este luminat, angajaţii singuratici stau încă în faţa ecranelor aprinse. *Uită-te la trântorii corporatişti!* Carl obişnuia să mi-i arate când venea să mă ia la cină. *Îşi irosesc viaţa.*

— Poate că tu îţi permiţi să gândeşti aşa, îi răspundeam rănită.

Oare nu sugera că şi eu eram una dintre ei?

Deschid vitrina de sticlă unde stă Ordinul drapat în moar. Ce spunea bărbatul misterios? „Presupun că n-aţi putea aduce şi Ordinul cu dumneavoastră?” Sfânta Ecaterina mă priveşte cu aceeaşi expresie calmă, cerul din fundal este de un albastru imperturbabil: „Pentru Dragoste şi Patrie.” Verific dacă galeria e pustie şi îmi pun medalionul la gât. Este greu şi masiv şi nu atârnă aşa uşor pe cât mă aşteptam. Pentru orice eventualitate, verific încăperea să mă asigur că nu mă vede nimeni.

Nu am furat nimic intenţionat în douăzeci şi doi de ani.

Chiar şi acum, nu consider că ceea ce obişnuisem să fac în mod regulat se numea furt – asta era logica unui copil, un fel de gândire magică a imigranţilor. Aveam doar zece ani, de-abia venisem de câţiva ani în America şi îmi

---

[12] *Club session*, unde oricine este bine-venit să cânte sau să facă stand-up comedy (n. tr.).

permiteam să hoinăresc singură pe străzile din Rego Park. La început, părinţii mei au angajat o bonă poloneză, Agneszka, să mă ia din staţie şi să-mi prepare cina, dar după câteva luni, Agneszka a început să întârzie şi apoi să lipsească zile întregi, iar ai mei au fost de acord că eram destul de mare să-mi port singură de grijă. Părinţii mei, preocupaţi de nevoia de a câştiga bani, de a înţelege complexitatea unei limbi străine, mi-au dat drumul prin magazinele cu articole deja folosite, prin supermarketuri prăpădite sau restaurante cu delicatese coreene sau prăvălii cu obiecte ruseşti din metal, printre vorbitorii grăbiţi ai străzilor numerotate ce se intersectau cu Bulevardul Queens. Situaţia materială precară în care ne aflam după ce imigraserăm însemna că acum eram suficient de matură, mi-a explicat mama atunci când Agneszka a dispărut din viaţa noastră, privindu-mă într-un fel anume, astfel încât am înţeles. „În Rusia, fete mai mici decât tine au grijă de fraţii şi surorile lor.”

La început, m-a speriat evoluţia asta rapidă spre viaţa de adult, dar ce rost mai avea să fiu copil când ieşiva[13] făcuse tot posibilul să mă excludă, să mă separe de evreii americani şi de cei israelieni, când n-aveam prieteni cu care să mă joc după orele de şcoală? Nu mai aveam nimic de făcut, decât să mă împac cu tristeţea şi să obţin ce era mai bun din ea.

În viaţa de zi cu zi, eram doar eu şi oraşul. Pătrundeam în zgomotul claxoanelor maşinilor, auzeam limba rusă vorbită grosolan pe străzi, întâlneam bande de copii care umblau la furat pe Bulevardul Queens, ascultam zdrăngănitul metroului sub picioare. Mi se părea că tot oraşul îmi şoptea la ureche: „Eşti specială!” Lumea văzută prin lentile colorate îmi apărea vagă şi deformată, cu lumini de neon şi reclame strălucitoare ale

[13] Şcoală pentru studiul Torei (n. red.).

cinematografelor şi teatrelor, cu magazine expunând ostentativ cele mai stupide şi mai consumabile lucruri, precum cafea şi felicitări, eşarfe cu paiete şi mănuşi fără degete. Rătăceam printr-un zgomotos amestec de limbi străine lipsit de sens.

Intram şi ieşeam din magazine, estimând distanţa culoarelor dintre rafturi. La Moscova erau atât de puţine lucruri de cumpărat, de dorit, dar aici, parcă dorinţele erau mai presus de nevoile consumatorului, încât îi provocau acestuia dureri de inimă. Impulsul de a fura a venit brusc, dar firesc. Depindea doar de mine să am grijă de părinţi şi de bunicul meu bolnav. La ieşiva, rabinul propovăduia sosirea iminentă a lui Mesia şi profesorii de ebraică m-au trecut la examene fără să-mi citească măcar eseul despre *miţvot*[14], despre principiile vieţii talmudice sau cum să faci friptură de pui *cuşer*. Acasă, părinţii mei numărau dolarii, comandau la cină costiţe de porc de la restaurantul chinezesc din apropiere şi se certau în fiecare noapte, aşa cum n-o mai făcuseră niciodată. Se îndoiau de existenţa facturilor pentru tratamentele medicale ale bunicului meu şi de solicitările pentru diverse servicii. Viaţa mea adevărată şi viaţa mea spirituală evreiască erau total diferite.

Am început cu batoane de ciocolată şi am continuat cu chifle şi supe instant. Şi produsele astea erau uşor de furat, profitam de faptul că stârneam imediat simpatia tuturor cu aspectul meu angelic, îmi purtam părul frumos

---

[14] Talmudul observă că valoarea numerică evreiască (gematria) a cuvântului „Tora” este 611 şi adunând cele 611 porunci ale lui Moise la primele două porunci din Biblie, singurele pe care Moise le-a auzit direct de la Dumnezeu, rezultă 613. Multe lucrări filosofice şi mistice evreieşti (de exemplu, *Baal ha-Turim*, *Maharalul din Praga* şi liderii iudaismului hasidic) găsesc aluzii şi calcule inspirate referitoare la numărul de porunci (n. tr.).

pieptănat, în codiţe şi îmbrăcam o salopetă elegantă, din catifea reiată. Niciodată nu-mi umpleam geanta pe furiş, ci ieşeam din magazin în plină zi, lansând provocarea ca cineva să mă oprească! *Uite,* voiam să le spun părinţilor mei, *pot avea grijă de familia noastră!* Dar în loc să vorbesc cu ei, mâncam prada pe ascuns, repede, cu mâinile tremurânde, umplându-mi gura cu pâine, ciocolată veche şi pere nedescojite. Sau obişnuiam să-mi hrănesc bunicul, al cărui cap firav atârna în gol, ai cărui ochi transparenţi aveau o privire sticloasă şi care obişnuia să denumească pâinea „bumbac şi nimic altceva”, ca apoi să scuipe totul.

Într-o zi, am ales un magazin care se numea Ninety Nine Cent Things. Era mai mic decât supermarketurile anonime pe care le preferam, o încăpere mică, înghesuită, plină de articole din material plastic aruncate în dezordine printre coşuri din metal. Inventarul părea să fie făcut de un copil puţin mai mare decât mine, cu pielea de culoarea lemnului de cireş şi care vorbea rapid, strigând în telefonul fix pe care-l avea la dispoziţie, ca şi cum se adresa cuiva aflat departe, tocmai în Georgia. Am mers tiptil, strecurându-mă printre coridoarele dintre rafturi, gândindu-mă, amintindu-mi produsele care ne lipseau de pe raftul din baie, şamponul şi săpunul de care avem nevoie. „Ce drăguţ din partea ta”, mi-ar spune mama când i-aş aduce săpunul, două dreptunghiuri albe care nu aparţineau niciunui brand, ascunse în buzunarele hainei.

Afară, soarele strălucea orbitor pentru luna aprilie şi încercam să-mi obişnuiesc privirea cu lumina ameţitoare. Mă pregăteam să-mi umplu buzunarele din spate cu săpun şi apoi să fug acasă, pentru a prinde sfârşitul desenelor animate *He-Man and Masters of the Universe* („Sunt Adam, Prinţul Eterniei, protectorul secretelor Castelului Grayskull”). Dar exact atunci în faţa mea apare puştiul cu ochi de un

caramel-auriu, gene lungi, arcuite şi plete netede, de culoarea cernelii negre.

— Opreşte-te, fetiţo! mi-a spus. Stai, *devocika*!

Oare de ce-mi spunea fetiţă când eu eram aproape o domnişoară? Nu vedea că sunt o tânără specială?

Mi-a întins mâna. Ne-am uitat amândoi la palma lui, ale cărei linii fine o întretăiau în trei părţi. Apoi mi-am ridicat privirea la cicatricea lui în formă de lună, plasată deasupra gurii. Vedeam o nouă expresie pe chipul tatălui meu, de şoc şi dezamăgire. „Noi suntem oameni educaţi, nu furăm.”

Fără nicio tragere de inimă, uitându-mă ruşinată în jos, la şireturile tenişilor mei, i-am pus în palmă cele două bucăţi de săpun. Ce scenă absurdă în toiul zilei, ce ambalaj ieftin de hârtie, care aproape că se desfăcuse la un capăt. Atunci m-am simţit iar mică şi lipsită de importanţă. La şcoală, ni se spunea zilnic despre pedepse şi victimizări, despre dezamăgirea lui Dumnezeu care îi abandonase pe evrei.

— O să mă spui? i-am şoptit prostuţă.

Pe faţa lui vedeam iertarea. Şi-a dus un deget la buze şi mi-a spus doar atât:

— Şşşttt! Rămâne între noi! şi mi-a lăsat o bucată de săpun în palmă, închizându-mi degetele deasupra ei.

Cât de mult din această întâmplare i-aş fi putut povesti lui Carl? El mă considera virtuoasă, bine educată, morală. *Trântori corporatişti*, a spus atunci. Pentru el, asta era o insultă.

Ultimul membru din echipa care făcea curăţenie dispare în cabina liftului. Încet, îmi scot Ordinul de la gât. Înainte de a-l pune la loc în tăviţa de catifea din seif, întorc medalia şi mai citesc o dată inscripţia de pe spatele ei: „Aequant Munia Comparis”. *Datorită meritelor ei deosebite, împărăteasa a fost asemănată cu soţul ei.*

TANIA
2005—2010

Vă puteţi imagina o imigrantă care se trezeşte într-o casă de licitaţii poleită cu aur, o stagiară care se ocupă de cataloagele licitaţiilor într-un palat de sticlă, cu pereţi albi, împodobit cu covoare sobre şi tablouri înrămate în stil baroc, care înfăţişează lăptărese cochete? Închipuiţi-vă cum e să intri zilnic într-un altar dedicat frumuseţii, care străluceşte în două dimensiuni: veşmântul exterior impecabil şi inima ascunsă în interiorul lui.

Încă din prima zi de muncă, chiar de la primul interviu cu cel de la resurse umane, mi s-a precizat foarte clar că sunt doar în vizită, o turistă, o străină. Asta era evident, ţinând cont de aspectul meu, pentru care depuneam un efort considerabil, pe când cei care erau de-ai locului îşi purtau cu nonşalanţă hainele scumpe ca pe o a doua piele. Sunt întrebată de unde provin oamenii din Departamentul de Artă Rusă, dar acum ştiu prea bine că „oamenii mei” sunt nişte *personae non grata* şi, în orice caz, cu fiecare an, orice afiliere cu aceştia devine din ce în ce mai subtilă.

M-am descurcat ca stagiar, dar nu am reuşit să zgârii faţada impenetrabilă a Worthingtonului: portarul care mă conduce prin uşile rotative, recepţionerul în costumul gri, ce poartă ochelari cu rame din baga, bodyguardul care mă măsoară din cap până în picioare când mă strecor ca un hoţ prin foaier. În lift, aştept împreună cu femeile care poartă fuste evazate şi au pielea mată, imaculată, un grup feminin misterios, ale cărui reprezentante se plimbă de colo până colo şi poartă titlul de „coordonator evenimente speciale”. Lideri ai unor „evenimente private cu un număr restrâns de persoane”, unde obligaţiile sociale au unicul

scop de a promova evenimentele casei de licitaţii Worthington în cercurile lor din Hamptons, Greenwich şi Aspen, locuri pe care mi le pot doar imagina ca pe nişte ţări de basm ale decadenţei în aer liber, înţesate de un şir de relaţii stabilite, adevărat lanţ al slăbiciunilor reunite prin nume, universităţi şi evenimente comune trăite împreună. Şi, mai presus de orice, răspândirea misterioasă a eşarfelor Hermès, înfăşurate neglijent pe umeri, asortate cu un sacou, aruncat pe spătarul scaunelor rotative de la birou. Închipuiţi-vă o evreică rusoaică descinsă din hăţişurile unui *shtetl*[15] din Queens, care locuieşte acum în Ramsdale, New Jersey, cu părinţii săi specialişti în masaj terapeutic, vizitând zilnic un templu în care nimeni nu vorbeşte despre bani, ci doar transmite impresia de bunăstare.

Printr-o serie de stagii de practică şi intervenţii ale profesorilor mei slavofili, am fost destul de norocoasă cât să fiu angajată în cadrul Departamentului de Impresionism şi Artă Modernă din secolul XIX, un bastion respectabil. Cine ar putea contrazice perfecţiunea crinilor şi a balerinelor, strălucirea soarelui reflectată pe siluetele armonioase ale înotătorilor, tandreţea mamelor care îşi ştergeau bebeluşii îmbujoraţi, proaspăt îmbăiaţi? Părinţii mei erau încântaţi. Toţi ruşii educaţi, care se respectă îşi cunosc propriii pictori, echivalenţi ai lui Degas, Monet şi Mary Cassatt. Şi mi se taie respiraţia de dorinţa de a lucra într-un loc atât de încântător, în mijlocul artei pe care o adoram pe parcursul vizitelor la muzee, în fiecare weekend, cu acele peisaje pe care le admiram pe diapozitivele proiectate la cursurile mele de istoria artei. Îmi imaginam cu naivitate că voi expune arta acolo unde

[15] Orăşele mici cu comunităţi evreieşti mari, existente în Europa Centrală şi de Est înainte de Holocaust (n. tr.).

va fi cea mai apreciată, în galeriile unde va aduce bucurie spectatorilor.

Dar dacă ai mei m-ar întreba în ce constă mai exact munca mea, trebuie să recunosc că văd prea puţine tablouri realizate de Monet şi Cassatt. Mărturisesc că în interacţiunea mea cu arta nu îmi este permisă veneraţia, ci mă rezum doar la raţiunile strict financiare, adaptate la nevoile pieţei, la acţionarii companiilor şi la capriciile clienţilor. Cel mai adesea, trebuie să inventez titluri pentru tablourile care nu au unul, titluri care vor transmite clienţilor senzaţia plăcută a câştigului şi îi vor invita în peisaje bucolice şi în scene domestice confortabile. Tabloul în care mama îşi spală bebeluşul cu buretele s-ar putea numi *Scena băii cu mamă şi copil*, imaginea cuplului care se plimbă pe cărarea din pădure, *Îndrăgostiţii din pădure*, un câmp de zambile cu o jumătate de felie de pâine în prim plan, *Prânz câmpenesc cu flori*. Îmi place să petrec timp în compania câtorva tablouri, să analizez intenţiile artiştilor, sclipirile lor de geniu, dar nu mai am timp pentru asta. Măsor pânzele, completez catalogul cu lista cuprinzătoare, adnotată a tuturor operelor de artă cunoscute ale unei artist şi adaug rapoarte de specialitate până târziu în noapte, când ultimul tren pleacă spre New Jersey. Şi totuşi lumea lăuntrică a casei de licitaţii Worthington îmi rămâne inaccesibilă.

Simţindu-mă singură, încerc să mă împrietenesc cu colegii mei, proaspăt absolvenţi ai Facultăţii de Istoria Artei la universităţile Williams şi Columbia şi ale programelor de pregătire din cadrul casei de licitaţii. Mă gândesc că şi ei îmi împărtăşesc pasiunea pentru obiectele de artă din cadrul Departamentului. Sunt prietenoşi, dar mă privesc prin filtrul vieţilor lor diferite. Poartă nume americane precum Martha sau Edith, sunt nostimi şi blonzi, cu pletele revărsate pe umeri în coafuri sofisticate.

Din când în când, mă invită să bem un vin după program, în barurile din estul Manhattanului şi în puburile irlandeze din Upper East Side şi par fascinaţi de poveştile mele despre cum am ajuns la New York împreună cu familia mea şi cu patru valize, fără să ştim o boabă de engleză şi cum, timp de un an, am trăit toţi înghesuiţi în sufrageria unui văr, pe Avenue I, în Brooklyn. Dar, în cele din urmă, îşi pierd interesul faţă de trecutul meu de nepătruns şi fac schimb de poveşti despre o cunoştinţă comună din vieţile lor răsfăţate, îşi aduc aminte despre viaţa în internatele din Connecticut şi New Hampshire, despre escapadele la ferme şi petrecerile date în absenţa părinţilor, plecaţi cu lunile de acasă, în timp ce caii îi aşteaptă cuminţi în grajduri.

— O, îmi pare rău, Tania!

Îşi amintesc de mine, de zâmbetul meu fals, eu neputând să le împărtăşesc amintiri legate de petreceri alimentate cu droguri, date în vile moştenite, sau despre momentele de beţie din tabăra de echitaţie. Nu îndrăznesc să recunosc că am studiat la liceul Forrest Hills şi la Rutgers College şi că până m-am mutat în New Jersey am lucrat serile tăind felii de salam pline de grăsime la *Monya*, un fast-food de pe Strada 108. Mă simţeam deprimată, ca şi când aş fi putut demisiona oricând.

Şi apoi, într-o bună zi, Edith intră în biroul meu, însoţită de un tânăr frumos, înalt, elegant, cu sprâncene expresive şi zbârlite şi cu plete de un blond-roşcat. Figura lui mă captivează, căci pare coborât din unul dintre tablourile mele impresioniste fără titlu, cu ochii precum cuarţul fumuriu şi cu câteva şuviţe rebele pe frunte şi o umbră de perciuni. Ar fi putut fi foarte bine şi protagonistul fanteziilor mele din liceu, inspirate din filmele anilor ’80, pe care le urmăream fascinată în adolescenţă – băieţi sensibili care aveau pe sacouri insigne cu vulturi şi expresii

latine misterioase, tineri curaţi, aranjaţi, descinşi din filme precum *Class*, *School Ties* şi *Cercul poeţilor dispăruţi*, pasionali şi rebeli, dar controlaţi de părinţi bogaţi şi distanţi, care iau masa în conacele lor uriaşe din Westchester.

— Îţi va plăcea felul în care denumeşte tablourile. Are talent, îi spune Edith, fără a se deranja să facă prezentările, ca şi cum, după părerea ei, scopul meu în viaţa ei ar fi să fiu productivă.

— Serios? întreabă el.

Îşi trece inconştient degetele fine prin păr, însă şuviţele refuză să se aranjeze. Spre surprinderea mea, tânărul nu este arogant, ci de-a dreptul curios. Mă încurajează cu un zâmbet şi eu încerc să mă concentrez pe tabloul aşezat pe podea, în faţa mea. Acolo, o femeie se tocmeşte cu un vânzător orb în bazarul turcesc, în timp ce un grup de bărbaţi priveşte scena cu mirare.

— Cum l-am putea intitula? mi se adresează, folosind într-un mod interesant pronumele cu forma sa de plural.

Hainele lui denotă încrederea acelui privilegiu fetişizat din imaginaţia mea – un tip rebel, cu cămaşă ale cărei manşete sunt încheiate cu butoni scumpi, într-o nuanţă de roz pe care numai bancherii şi membrii clasei sociale superioare îşi pot permite s-o poarte cu încredere, alături de pantaloni kaki frumos călcaţi şi mocasini negri. Dar unul dintre butoni lipseşte, ascuns neglijent în manşeta cămăşii.

În încercarea mea de a mă întoarce la realitate – deoarece acei băieţi frumoşi de liceu pot fi păsări Phoenix sau păsări de foc prin toată stranietatea lor – scanez tabloul.

— *Tocmeala cu un orb într-un bazar turcesc?*

— Parcă nu sună prea sexy, nu crezi?

— *Femeia reuşeşte acolo unde bărbaţii eşuează?*

— Nu uita, clientul nostru este bărbat.

— *Dă-mi afurisitul ăla de covor?*

— Îmi place cum sună, e mai potrivit. Ţi-l imaginezi pe Nigel al vostru lovind cu ciocanul de licitaţie şi anunţând: „Şi acum, la etaj, avem tabloul din lotul patru mii patruzeci şi patru, intitulat *Dă-mi afurisitul ăla de covor”?*

— Râd când îi aud accentul britanic prefăcut, care se dovedeşte a fi chiar decent.

— Ce zici să încercăm ceva simplu: *La bazar*?

— Perfect!

Edith ne priveşte pe amândoi amuzată, cu acel aer emblematic impecabil, şi-i invidiez uşurinţa cu care-l afişează. Apoi se îndepărtează cu tabloul, împreună cu tânărul pe care presupun că nu-l voi mai vedea niciodată. Dar la sfârşitul zilei, el stă rezemat de uşa biroului meu, cu nasul acvilin în profil şi cu pardesiul pe braţ.

— Mie cum mi-ai spune?

Tot corpul îmi vibrează, apoi tremură. Aş vrea să fac o glumă proastă de genul *Tipul sexy cu Burberry,* dar mă tem că va fi dezgustat şi mă va privi cu condescendenţă. În schimb, îi ofer un titlu inspirat:

— *Portretul unui bărbat ambiţios?*

Preţ de o clipă, priveşte în altă parte, clipeşte rapid, apoi se uită direct în ochii mei.

— Eşti bună, Kagan! Aşa scrie pe ecusonul tău, nu? Ţi-am pronunţat corect numele?

Mă îmbujorez, la fel ca atunci când First Settler Girls îmi pronunţă numele, de parcă ar fi o specialitate culinară etnică, cu gust uşor neplăcut.

— Kay-gan, da.

Mă întreabă:

— Vii cumva din fosta şi îndepărtata URSS? Nu vorbeşti cu accent rusesc, ca un Boris sau ca o Nataşa, dar numele tău îmi indică clar originea.

Îmi dau seama că e viclean, dar încă mi-e teamă că voi fi respinsă. *De unde îţi sunt strămoşii?*

— Păi, da, vin din îndepărtata şi îngheţata stepă rusă. Spre deosebire de Boris sau Nataşa, care, ar trebui precizat, vin din Pottsylvania[16]. Şi dacă îmi permiţi să te întreb, ce legătură ai cu scumpa noastră colegă Edith Rhinelander-Jones?

— Hei, ascultă, sper să nu crezi că vreau să pun etichete sau altceva. De fapt, studiez istoria Rusiei. A fost specializarea mea în facultate şi acum îmi fac doctoratul în Limba şi literatura slavonă. De aceea te-am întrebat dacă eşti rusoaică. N-am vrut să te jignesc.

— Îţi dai doctoratul în Limba rusă?! De ce Dumnezeu ai vrea să faci asta? îl întreb şi las garda jos.

Niciodată nu mi-am imaginat că tânărul frumos din filmul *Cercul poeţilor dispăruţi* ar putea citi altceva în afară de T.S. Eliot sau Walt Whitman, cu atât mai puţin Gogol. În timp ce îmi strâng lucrurile şi mă pregătesc să ies din birou, Carl îmi povesteşte despre obsesia lui pentru scriitorii ruşi. Când a deschis primul roman scris de Dostoievski, s-a simţit în sfârşit înţeles. Literatura din prima perioadă de creaţie a lui Tolstoi îl face să plângă, datorită empatiei lui profunde faţă de autor. Jocul de cuvinte al lui Nabokov l-a inspirat să scrie pentru prima

---

[16] Pottsylvania este o ţară fictivă, care a apărut în serialul de televiziune Rocky şi Bullwinkle. Pottsylvania este o parodie a unei ţări din Europa răsăriteană (care poate fi considerată ca o satiră în Germania de Est: personajele din Pottsylvania folosesc adesea cuvinte germane, iar svastica poate fi văzută pe avioane militare). A fost remarcată pentru că avea o naţiune dedicată tuturor problemelor legate de spionaj şi de înşelăciune; copiii au fost învăţaţi în şcoli cum să comită crime. Populată în întregime de agenţii guvernamentali şi sabotori, Pottsylvania este singura naţiune în care Războiul Rece nu s-a dezgheţat niciodată (n. tr).

dată. Ochii lui sunt apropiaţi, dispuşi în mod inegal, conferindu-i un aer senzual, dincolo de întreaga simetrie.

Se dovedeşte că numele lui de familie este Vandermotter, un nume comun cu o aripă a spitalului Beth Israel din Queens, acolo unde medicii au trebuit să-mi coasă fruntea la loc după ce un copil mă împinsese pe scările de la Ieşiva. La sfârşitul zilei, pe măsură ce atmosfera de la birou se linişteşte, aproape simt cum cineva mă ia de mână la galeria Worthington. Uşa se deschide spre un loc care nu aduce cu puburile irlandeze sau cu barurile unde se bea vin, ci către o lume animată de oameni care locuiesc în case frumoase din East Sixties, unde fumează alături de capete de elan împăiate, expuse printre rafturile de lemn ale bibliotecilor, oameni ale căror chipuri sunt recunoscute în cluburi unde se serveşte la preţuri exorbitante banala salată Cobb. Pe măsură ce Carl îmi vorbeşte, este ca şi cum America m-ar primi cu braţele deschise.

Sunt o persoană tensionată, pesimistă, anxioasă şi sunt obsedată de un singur lucru, succesul, până când prietena mea, Alla, mă duce la un centru de yoga din vestul oraşului Massachusetts. Urma să petrecem un weekend doar noi, fetele, cu yoga, drumeţii, salată de legume şi să ne furişăm puţin în oraş pentru câteva pahare de vin. Pe panoul cu informaţii atârnă programul zilnic şi atenţia îmi este atrasă de titlul unei conferinţe: *Foloseşte puterea optimismului pentru a-ţi îndeplini visele.*

Principalul *speaker*, profesor specialist în psihologia pozitivă, tocmai ne invită la curs. Alla râde şi se îndreaptă spre clasa de yoga, dar eu iau loc în rândurile din spate ale auditoriului. Bărbatul este înalt şi cu siguranţă evreu şi are aspect familiar. Ochii săi sunt de un albastru-deschis, aproape translucid. Are la dispoziţie o prezentare

PowerPoint, care conţine studii şi cercetări. Şi timp de o oră şi jumătate e ca şi cum mi-ar fi spus pe nerăsuflate povestea vieţii mele. Eu îmi creez singură scenarii negative care-mi afectează realitatea, din cauza viziunii mele pesimiste asupra lumii. În sinea mea, cred că nu merit să fiu fericită. Oamenii optimişti sunt mai sănătoşi şi mai fericiţi. Iau tot ce vor de la viaţă şi se bucură mai mult de succesul lor. Singurul lucru care ne opreşte să fim fericiţi este povestea pe care-o imaginăm despre noi înşine.

— Care este povestea ta? ne întreabă profesorul pe fiecare.

— Îmi amintesc de fetiţa cu codiţe, care cândva excela la matematică, la şah şi rătăcea prin Queens. Fetiţa care fura săpun şi care acum este întrecută la muncă de ceilalţi stagiari.

— Nu vedeţi că scenariul poate fi rescris, iar viaţa poate dobândi un nou curs?

Imediat cum mă întorc la New York, îmi iau inima în dinţi şi îl sun pe Carl.

Îl invit la reuniunea First Settler Girls, la O'Grady, şi toată lumea mă priveşte cu mare atenţie, ca pe o femeie deosebită care are privilegiul să fie la braţul lui Carl Vandermotter şi care merită o reevaluare. Paharele cu gin tonic şi cocktailurile Margarita apar şi dispar, iar eu îl am pe Carl lângă mine în calitate de traducător cultural şi mă simt bine în lumea lor. Pentru prima dată, am curajul să vorbesc deschis. Betsy Rankin recunoaşte că mă consideră introvertită, independentă şi extrem de ciudată şi că uneori este intimidată de prezenţa mea. Edith Rhinelander-Jones spune că toate fetele ştiu titlurile tablourilor denumite de mine, datorită talentului meu de a transpune în cuvinte esenţa oricărei picturi. Fetele sunt amabile şi mă primesc cu braţele deschise în cercul lor.

Barul se învârte cu mine pe măsură ce se lasă noaptea, iar complimentele lor îmi spulberă barierele şi îndoielile, nesiguranţele mele de imigrant de la periferie. Cortina se ridică pentru a dezvălui terenuri de golf, cricket, polo şi alte sporturi necunoscute mie. Îmi permit să beau mai mult decât de obicei şi mă relaxez ascultându-le conversaţia. Când discută despre viitoarea lor participare la o nuntă din Newport, a cărei tematică este cea a baronilor corupţi[17], le povestesc că atunci când părinţii mei s-au căsătorit, bunicii din partea mamei au călătorit cu un tren de noapte din Ucraina la Moscova, aducându-le cadou de nuntă două duzini de găini proaspăt tăiate, însângerate. Pe vremea aceea, găinile erau o delicatesă rară, la Moscova nu se mai găseau deloc, însă invitaţii la nuntă au reuşit să se ospăteze o zi întreagă după pofta inimii. Doar câteva găini au fost puse deoparte, pentru a fi date mită. După slujba secretă de binecuvântare a nunţii, oficiată de rabin, ai mei au oferit găinile vecinilor, ca aceştia să nu-i reclame autorităţilor că s-au bucurat de o ceremonie religioasă ilegală. Sunt conştientă că vorbesc prea mult şi că repet cuvântul „găină” de prea multe ori, cu un ton ridicat şi că vocea îmi trădează emoţiile.

— Uau! exclamă Betsy Ranskin, înclinând un pahar de mojito în direcţia mea, ca şi cum m-ar saluta. Ce tare!

Carl Vandermotter va pleca împreună cu Betsy, Sutton sau cu cea care-şi spune Gigi, cel puţin asta este convingerea mea. Apoi îmi amintesc să cer mai mult de la viaţă. Rescriu scenariul. Carl îmi va rămâne alături, îmi spun în repetate rânduri. Şi într-adevăr, pe tot parcursul nopţii, Carl continuă să stea lângă mine, neclintit.

---

[17] *Robber baron* este o metaforă derogatorie a criticii sociale, aplicată iniţial anumitor oameni de afaceri americani din secolul al XIX-lea, care au folosit metode fără scrupule pentru a se îmbogăţi (n. tr.).

Petrecem împreună weekenduri prelungite la muzee, în crame subterane, cu candelabre înalte, sau în croaziere cu feribotul până la Staten Island şi înapoi. Mă trezesc privindu-l pe furiş, pentru a mă obişnui cu prezenţa lui şi sunt conştientă că îi acord toată atenţia şi că încerc să apar în cea mai bună lumină. Îndrăznesc să afişez mai multă încredere decât simt de obicei, nu mai sunt femeia care refuza să facă ea primul pas când era atrasă de un bărbat chipeş, care dansa în lenjerie de dantelă pentru primul iubit, pentru că aşa îi ceruse şi pentru că îi plăcea tricoul lui zdrenţuit cu Iron Maiden şi zâmbetul său frivol. De dragul lui Carl, i-am povestit viaţa mea în cele mai strălucitoare culori. Îmi imaginez că tipii ca el, care provin din familii cu o istorie îndelungată, cu un bogat arbore genealogic şi cu bijuterii de secol XVIII, transmise din generaţie în generaţie cu ocazia căsătoriei, au mari pretenţii în alegerea unei partenere de viaţă potrivite. În fond, cu ce contribui eu la această relaţie? Cu o absenţă a istoriei, un aport tipic american. Bijuteriile familiei mele datau cel mult din generaţia trecută şi n-aş purta nici moartă inelul rusesc masiv, cu rubin, împodobit cu seceră şi ciocan. Într-o cutie de pantofi îmi ţin fotografiile sepia ale strămoşilor necunoscuţi, misterioşi, straşnici locuitori ai *shtetl*-urilor, care fac figuraţie într-un arbore genealogic vag. Dar pe Carl nu păreau să-l deranjeze aceste amănunte şi continua să aducă în discuţie aspecte despre unicitatea poporului rus. E adevărat că la început ruşii n-au încredere în tine, dar apoi îţi devin prieteni pe viaţă? E adevărat că sunt veseli, melancolici şi capabili să recite poeziile Anei Ahmatova pe de rost? Nu-i aşa că sunt interlocutori excepţionali şi plini de pasiune? Cât de mult şi-ar dori să viziteze Rusia şi să-i descopere locuitorii pe cont propriu! Sunt impresionată de acest entuziasm (ai mei renunţaseră de mult la Ahmatova în favoarea

emisiunii *Real House Wives of New Jersey*), de flacăra care îi ardea în priviri oricând ruşii erau subiectul discuţiei. Şi pare a fi amuzat când aude că eu dau din coate să-mi croiesc drum prin mulţimea care aşteaptă la rând să obţină biletele mult dorite şi când subliniez discrepanţele dintre serviciile oferite oamenilor.

— Cred că eu sunt genul de om care stă la rând, la fel ca toată lumea, îmi spune şovăind.

Din felul în care se uită la mine pare să mă accepte aşa cum sunt, cu sânii prea copţi şi cu rotunjimea şoldurilor. Mă simt ca o creatură cu penaj colorat, lăsată să zboare în faţa unui ochi atent. Sub privirea lui, încep să înfloresc.

Şi întotdeauna intră în biroul meu aducând cataloage cu picturi pe care are nevoie să le intitulez.

Arăt spre fiecare: *Harem, Copacul sterp, Salt în piscină, Sultanul şi tigrul lui.*

— Eşti genială! îmi spune gesticulând în cămaşa lui de culoarea untului, cu manşetele suflecate peste cot.

— Detaliază!

— Serios acum, ţie îţi vine totul aşa uşor. Probabil ar trebui să te ocupi şi de teza mea de doctorat. Pun pariu că ai termina-o într-un weekend.

— Pentru disertaţie, aş avea nevoie de cel puţin trei zile. Aş putea să o scriu într-un weekend prelungit, de Ziua lui Columb[18] sau când pică Ziua Eroilor[19]?

Încă nu sunt obişnuită să mi se recunoască meritele, dar lucrez la asta. Încă mă simt un simplu stagiar, care realizează cataloage pentru licitaţii şi împarte biroul cu

---

[18] Sărbătoare naţională în multe state din America, care aniversează pe 12 octombrie sosirea lui Cristofor Columb în America (n. tr.).

[19] Sărbătoare oficială la nivel federal în Statele Unite ale Americii, sărbătorită în ultima zi de luni a lunii mai (n. tr.).

încă doi stagiari pe perioada verii, unul dintre ei fiind Nadia Kudrina.

Carl Vandermotter devine o parte integrantă a grupului nostru, iar ca să-i celebreze susţinerea disertaţiei, First Settler Girls îi organizează o petrecere la galerie, după program. Lăzi cu sticle de rom şi scotch, împodobite cu panglici, sunt aduse zgomotos în birourile noastre. Fetele poartă pe cap coifuri de petrecere. E prima oară când rămân peste noapte la casa de licitaţii, iar spaţiul capătă o nouă valenţă, prietenoasă, eliberată de oamenii care mă intimidează. Arta străluceşte în rame poleite cu aur, capodoperele dezvăluindu-se intim, fără artificii. Toate obiectele impunătoare – mesele lungi de la recepţie, arhiva cataloagelor Worthington de acum şaptezeci şi cinci de ani – devin prietenoase, accesibile. Bem dezlănţuiţi ca nişte adolescenţi petrecăreţi, ai căror părinţi sunt plecaţi de acasă, şi socializăm în preajma tablourilor reprezentând scene de baie şi câmpuri cu irişi. Mai târziu, în noapte, prietenii noştri stilaţi apar cu şi mai multă băutură, iar eu îi aplaud, dau drumul la muzică şi încerc să fluier. Prind curaj şi mă urc pe o masă de conferinţe pentru a ţine un toast în limba rusă în cinstea lui Carl. Majoritatea cuvintelor ar fi fost de neînţeles pentru un nativ rus (înainte de transferul meu la Departamentul de Artă Rusă, înţelegerea limbii materne îmi ridica dificultăţi), dar după ce discursul meu s-a încheiat, mă împiedic nu cu multă graţie de marginea covorului şi Carl mă prinde (şi mă învârte) într-o îmbrăţişare tandră. Când îmi recapăt echilibrul şi îmi simt sângele pulsând în tâmple, mă sărută.

— Auu! exclamă fetele în cor, cu o voce plină de invidie.

Carl e la fel de nerăbdător şi entuziasmat ca mine să descoperim oraşul împreună, să ne plimbăm prin Brooklyn

aşa cum face toată lumea, să mergem la spectacole de teatru *underground*, să dansăm în cluburi de noapte şi să mâncăm pe stradă produse de fast-food vândute la chioşcurile apărute prin tot oraşul. Simt că pentru el – un nativ din Manhattan, după ce a învăţat din greu la Trinity, Princeton, şi apoi la Columbia – aceste activităţi turistice prin subteranele oraşului sunt la fel de neobişnuite ca pentru o imigrantă, o dezertoare din fosta Uniune Sovietică, ce trăieşte în suburbii.

Îmi place chiar şi neglijenţa sa în privinţa sexului, într-o zi îl analizează ca pe un studiu metodic, supus greşelii, iar în altă zi îl abordează complet dezinhibat şi creativ. Ca un savant care analizează la microscop mostre de ADN sau ca un adolescent care face descoperiri exuberante. Binedispus, îmi vorbeşte despre sclavia sexuală şi apoi uită cu desăvârşire, geanta lui tip postaş fiind într-o zi plină cu eşarfe de mătase, a doua zi cu lenjerie intimă, iar în ziua următoare, cu şosete de lână şi o cămaşă de noapte de bumbac. Îmi dau seama că înainte de Carl, priveam sexul ca o studentă eminentă, dornică de nota zece, dar cu el mi-am permis să devin egoistă, să iau ceea ce-mi aparţine, să gem şi să chicotesc. După aceea, îmi place să fac programul nostru de sâmbătă şi să savurăm împreună toate momentele plăcute. Cafea, ziare, plimbări prin parc, cina. Încep să mă relaxez şi să prind curaj. Îmi cumpăr cartea *Optimismul se învaţă. Ştiinţa controlului personal* şi o colecţie de cărţi asemănătoare. Le citesc pe toate, subliniez ce consider relevant şi le ascund.

— Desigur, observ fisuri în perfecţiunea iubitului meu, dar există mijloace să le acopăr, până când acestea devin invizibile. Spre exemplu, Carl judecă oamenii care se abat de la norma morală.

— Dar dacă prietenul tău cel mai bun are nevoie de bani? N-ai vrea să afle dacă apare o oportunitate care l-ar

ajuta? îl tachinez eu după ce urmărim ştirile despre afaceristul compromis.

În orice caz, familia mea de ruşi n-ar considera asta o crimă. Desigur, ar comunica celor dragi orice informaţie financiară utilă.

— Nu-mi pasă. Eu nu i-aş mai vorbi niciodată. A încălcat legea!

— Îţi dai seama că iubita ta e rusoaică, nu?! Noi nu suntem renumiţi pentru moralitatea noastră!

— Da, dragă, dar tu, dintre toţi reprezentanţii spiritului rus, eşti cea mai admirabilă! îmi şopteşte printre sărutări şi accept complimentul chiar dacă mă întreb dacă e pur şi simplu naiv, picat din lună. Nu i-am putut mărturisi c-am furat o pungă de cireşe din magazinul Whole Foods. N-am fost acuzată şi, prin urmare, n-am spus nimic. Sau despre următoarele pungi de cireşe. Acelea fuseseră uitate într-un cărucior pe raftul de jos, după ora închiderii.

— Ar fi frumos să ai acasă câte o piesă de artă, ici şi colo. Ţi-aş putea obţine câteva fotografii sub trei sute de dolari, îi sugerez indicându-i cu degetul pereţii albi ai apartamentului său închiriat.

Îmi aduce un pahar de vin care pare scump, decorat cu iniţialele lui aurii pe margine şi dă la o parte teancul de hârtii de pe scaunul metalic şubred. Amândoi suntem aproape goi, ca de obicei. Dacă am îndrăzni să ne acoperim goliciunea trupurilor, ar fi un act de cruzime unul faţă de celălalt.

— Mi-ar plăcea să-mi fii decorator, îmi spune, evitând cu pricepere subiectul banilor.

De când formăm un cuplu, noul timbru grav şi senzual al vocii lui mă surprinde plăcut. Mă întind pe canapea, căutându-mi o poziţie cât mai comodă, şi mă simt ca o cadână printre lucrările studenţilor, risipite la picioarele lui.

Pare să-mi spună: „Vino aici, lângă mine!”, bătând cu palma pe locul mic, rămas liber de lângă el.

— Şi chiar intenţionam să-mi cumpăr obiecte de artă, dar nu ştiam cu ce să încep. Singurele tablouri cumpărate de ai mei sunt acele portrete olandeze deprimante.

— Mă voi interesa eu pentru tine. Chiar văzusem un tablou frumos cu muguri primăvăratici înfloriţi în fundal.

— Ai vrea să faci asta pentru mine? Dar, te rog, fără falsuri. Mă interesează doar originalele.

— Iubitule, tu meriţi doar tablouri originale.

Sărutările noastre sunt intense, spontane, dezinhibate. Braţele lui sunt atât de lungi, încât m-ar putea înconjura de trei ori cu ele. Şi ce-ar fi dacă aş prefera să mă aşez de partea gri, înceţoşată, în timp ce lumea lui străluceşte în nuanţe intense de alb şi negru?

— Tania. Taniuşa. Taniecika, îmi şopteşte târziu în noapte, desenându-mi conturul feţei cu degetele lui delicate.

Mă întreb dacă nu cumva a citit prea multe traduceri de Puşkin, dacă a asimilat oare ad litteram intensitatea lui Dostoievski. Cum aş putea impune specificul meu rus dezordonat, imoral, cuiva atât de legat de tradiţii, de integru, cuiva care m-a ales împotriva oricărei logici? Şi mai e şi farmecul străzii din Upper East Side, pe care e situat apartamentul lui cu vedere de sus, către scuarurile unui New York uitat, unde până şi liniştea nopţii emană un anumit rafinament. Şi, dacă-mi întind gâtul de la fereastra dormitorului, văd East River, strălucind ca argintul viu în lumina lunii.

Vorbim pentru prima dată despre cartea lui Carl, *Tânăra Ecaterina*, la un restaurant italian din Brooklyn. Ni se repartizează un separeu, un loc considerat „intim” de către *hostess*, care ne conduce la masă cu aerul

generozităţii spontane, ca şi cum ne-ar spune: „Îmi veţi mulţumi mai târziu, când veţi fi căsătoriţi.” Restaurantul însuşi pare creat anume pentru nopţi cu furtuni de zăpadă şi crivăţ, iar interiorul e decorat cu plăci de cărămidă şi şemineu, lumânări, lemn de culoare închisă şi tavane joase, stil Tudor. Ne strecurăm înăuntru, amândoi citind de pe acelaşi meniu („Tipăresc mai multe peste stradă chiar în timp ce vorbim.”). Mă înfioară un val de aer proaspăt, simt noutatea prezenţei mele într-un orăşel îndepărtat, în imediata apropiere a unei fiinţe care e mai mult o legendă decât un bărbat. Respir adânc parfumul spaghetelor şi aroma celei de-a doua sticle de vin roşu abia deschise. Carl emană un miros atât de curat, încât se îmbină numai bine cu mirodeniile fiecărui fel de mâncare, de la sosul ragù de miel şi până la aroma ca de lămâie a fasolei verzi. Şi apoi, mai este simetria perfectă a trăsăturilor sale, frumuseţea lui elegantă stil Ralph Lauren, sporită de puloverul împletit desprins parcă dintr-un catalog dedicat tinerilor din familii înstărite, coregrafia delicată a acestor degete subţiri, care manevrează impecabil paharele cu vin. Şi acasă e gentlemanul desăvârşit, gătind paste şi fiind mulţumit să afle orice aş prefera eu să-i împărtăşesc despre mine însămi. Şi apoi, desigur, e renumele Vandermotter, a cărui rezonanţă intensă pluteşte deasupra noastră, împrăştiind fascinaţie.

La ultimul pahar, după ce băusem deja prea mult, mă aplec spre el şi-i spun:

— Povesteşte-mi despre munca ta la agenţia de plasament. Mi se pare incredibil că te ocupi de aşa ceva.

— Îmi iubesc munca. Nu sunt asistent social calificat. Pur şi simplu îmi ajut mama cu administrarea agenţiei. Ea face parte din consiliul de conducere.

Primim două meniuri pentru desert, se pare că problema tipăririi acestora a fost rezolvată. Carl o ajută pe

chelneriţă să strângă şi ultimul tacâm de pe masă, apoi şterge fărâmiturile. După plecarea ei, se apropie şi mai mult de mine.

— De fapt, am început să scriu un roman.

— Asta e minunat!

— Nu voiam să-ţi spun nimic, dar eşti rusoaică, aşa că...

Vorbeşte repede, ochii îi sclipesc cu vioiciune. Pare să nu observe că restaurantul a devenit arhiplin şi oamenii abia aşteaptă să ne ia locul la masă.

— Ia fii atentă! Nimeni n-a mai scris o carte despre Ecaterina cea Mare înainte ca ea să devină celebra Ecaterina cea Mare.

— Serios?

— Sau, dacă a scris, cu siguranţă n-a ajuns un bestseller. Deci această tânără prusacă vine la Curtea Rusiei, se mărită cu clovnul incapabil să-i fie bărbat şi sfârşeşte prin a obţine trofeul suprem: coroana. Devine regina întregului imperiu rus fără dreptul dinastic la tron. Nu ca regentă, nu ca soţie, ci ca împărătească şi, mai presus de asta, ajunge să se numere printre cei mai mari monarhi din întreaga istorie. O străină.

— Aşa, şi?

Carl e surprins.

— Nu ţi se pare incredibil?

— Ba da.

În realitate însă, departe de mine acest gând. Bineînţeles, Ecaterina ar fi sfârşit prin a obţine coroana dacă soţul ei ar fi fost un *razmaznia*[20] fără valoare, mă gândesc. O imigrantă ca ea cu atâtea ambiţii? Dar instinctul îmi spune c-ar trebui să tac.

Uşa restaurantului se deschide larg şi înăuntru năvălesc numeroşi clienţi. Iau seamă de femeile care îşi

[20] „Om slab, sentimental”, în lb. rusă în orig. (n. tr.).

suflă în pumnii îngheţaţi de frig, purtând coifuri de petrecere, de *hostess*-ul care gesticulează în direcţia noastră. Chelnerii dau târcoale mesei noastre, aşteptând să comandăm desertul, pentru ca apoi să eliberăm masa.

Ultimul lucru pe care aş vrea să i-l explic lui Carl este viaţa interioară a imigrantului. Sunt sătulă deja să-mi exploatez povestea pentru a satisface curiozitatea altora. M-am săturat de povestea mea „exotică”. Da, pentru o perioadă îndelungată de timp, n-am avut prieteni şi puştii americani îşi băteau joc de mine din cauza accentului meu şi a hainelor demodate pe care le purtam. Da, de cele mai multe ori plângeam nopţile până adormeam, îngrozită că nu mă voi putea adapta niciodată acolo. Da, şi ai mei plângeau, speriaţi că au făcut o greşeală îngrozitoare. Se temeau că îşi vor uita limba maternă şi că nu-şi vor mai vedea nicicând casa. Înţelegeam destul încât să le fac viaţa mai uşoară şi rămâneam blocată în locurile din apropierea şcolilor ieftine. În schimb, aş vrea să fiu o Vandermotter. Atunci mi s-ar deschide larg un drum privilegiat, pavat cu toate posibilităţile. Dar ce sens are să intru în toate amănuntele astea, într-o vineri seara, într-un restaurant supraaglomerat şi extrem de sexy, unde principala alegere care conta era tiramisu sau *pot-de-crème*? Masa noastră, ne aminteşte chelnerul, era rezervată.

Chipul lui Carl e încă aprins după cina fierbinte, o figură nordică perfectă, creată de îngeri.

— Oricum, lucrez la acest roman de-o veşnicie. Dacă îmi iese, s-ar putea să mă angajeze cu normă întreagă la Ditmas College.

— Dacă vrei, te voi ajuta la capitolele despre istoria Rusiei.

— N-aş vrea să generalizez şi să spun că ruşii au ceva unic, dar cred că tu eşti extraordinară, îmi spune.

Tocmai a folosit hiperbola „extraordinară”. Asta mă încântă şi mă nelinişteşte în egală măsură. Dacă mă consideră o eroină din *Doctor Jivago*, cu o etolă de blană pe umeri şi ochi albaştri melancolici, privind departe, spre nesfârşitele stepe îngheţate? Mai contează?

— Mi-am dat seama din secunda în care te-am văzut denumind sârguincios acele tablouri urâte din spatele biroului tău. Atunci m-am gândit: „Fata asta este opusul celor mulţumiţi de sine.” Prin venele tale curge foc. Recunosc, asta m-a atras la tine.

Mâna lui întinsă peste colţul mesei îmi arde încheietura. Iată privirea aceea inefabilă, plină de veneraţie.

Cât de recunoscătoare îi sunt pentru acea privire! Câtă nevoie disperată avea încrederea mea fragilă de entuziasmul acelei priviri admirative! Îmi las degetele pe antebraţul lui.

— Hei, ştii ce? Vreau să-ţi citesc cartea atunci când va fi gata. Îmi va plăcea la nebunie. Şi te pot ajuta cu toate cuvintele ruseşti.

— Ai vrea să faci asta? E ca şi cum te-ai lăsa ucis la acest atelier pe care-l frecventez acum. Singurul lucru pe care oamenii îl înţeleg sunt povestirile scurte. E o pierdere de vreme să încerci măcar să vorbeşti despre asta.

Carl îşi lipeşte fruntea de a mea, într-un *tête-à-tête* conspirativ.

— Dar am sentimentul că mă inspiri. *Moi kotenok*[21]*.* Spun bine?

Acum restaurantul e arhiplin, oamenii stau în picioare, aşteptând rândul, în speranţa că puţinii clienţi aşezaţi la mese le vor elibera mai repede. Întreaga lor aşteptare mă face să mă simt în culmea tuturor posibilităţilor.

— Tiramisu şi două furculiţe, îi spune Carl chelneriţei.

---

[21] „Pisicuţa mea”, în lb. rusă în orig. (n. tr.).

Cât de încrezător e acum, când comandă pentru amândoi! Un praf de pudră de cacao, aroma romului şi două furculiţe care se întâlnesc la mijloc. Ultima oară când am fost aşa fericită eram în clasa a treia, când am câştigat concursul de ortografie şi i-am auzit pe ai mei spunând că abia locuiam în America de nouă luni.

Când primim nota de plată, vedem că tiramisu lipseşte de acolo. Carl o cheamă înapoi pe chelneriţă şi o anunţă că a uitat să treacă desertul.

— Bărbatul tău e cinstit, îmi spune femeia şi ne aduce din partea casei încă un desert delicios – budincă de pâine – în ciuda iritării crescânde a gazdei restaurantului şi a tuturor acelor oameni înfometaţi, prelungindu-ne astfel şederea pe termen nelimitat.

Bărbatul tău.

În cele din urmă, vine ziua cea mare şi Carl mă întreabă:

— Eşti gata să-mi cunoşti familia?

Pentru invitaţia asta m-am pregătit ani buni la Worthington. Ştiu doar atât: mamei lui îi place să i se spună Sisi, se va aştepta să primească o scrisoare de mulţumire după cină, iar eu ar trebui să mănânc bine înainte, întrucât cina în familie va fi frugală.

— Sunt pregătită! îi răspund, memorând instrucţiunile.

Simt că nu mai pot înghiţi nimic, iar stomacul îmi tremură de emoţie.

În săptămâna dinainte mi-am cheltuit tot salariul la cumpărături, special pentru această ocazie. Când intri la magazinul Bergdorf nu e la fel ca atunci când păşeşti în casa Worthington, unde vânzătorii te întâmpină imediat, evaluându-ţi situaţia financiară şi sărind în ajutor. La Bergdorf, rochiile sunt expuse departe, în vitrine strălucitoare, cu mânecile încolonate precum soldaţii.

Acest magazin e atât de diferit faţă de cele cu preţuri promoţionale, de unde cumpăr de obicei – Loehmann, magazinul rusesc preferat, oferă la reduceri o harababură de haine; Century 21 are chilipiruri expuse pe rafturi şi coşuri cu eşantioane accesibile oricărui buzunar. Aici, la Bergdorf, până şi panourile cu preţ apar atât de mici şi sunt aşa discrete, încât parcă te provoacă să îndrăzneşti să le studiezi amănunţit.

— Într-o cabină de probă de mărimea dormitorului meu, mă înfior îmbrăcând o rochie din serj cu fir alb şi albastru, imprimată cu motive florale roz, extrem de scumpă, şi mi se taie respiraţia văzând eticheta cu preţul exorbitant.

— Care e politica de retur? întreb vânzătoarea.

Mă asigură că pot returna produsul în şaizeci de zile, însoţit de chitanţă, aşa că îmi cumpăr taiorul Chanel, iau punga şi pun cu atenţie bonul în buzunar.

Pe măsură ce se apropie ziua întâlnirii cu familia Vandermotter, fur din sertarele mamei un colier de perle, merg la probă două dintre ele la cele mai elegante saloane Bergen County şi plec de acolo semănând mai puţin cu Ingrid Bergman şi mai mult cu Emily Dickinson. Caut cele mai fine deserturi din New Jersey, cele mai scumpe flori şi cel mai bun vin, ca şi cum aş avea sânge albastru, maniere corespunzătoare şi familia Vandermotter ar cunoaşte stilul cultural rusesc rafinat.

— Uau! exclamă Carl când îmi fac apariţia la uşa lui, etalând aerul unei femei bogate, care a moştenit averea familiei. În realitate, am aspectul ponosit al directoarei unei instituţii britanice defavorizate.

Când am plecat mai devreme de acasă, mama s-a uitat mirată la mine.

— Ce ţi-ai făcut la păr şi, pentru numele lui Dumnezeu, de ce ţi-ai cumpărat taiorul ăla costisitor?

În schimb, Carl îmi spune:

— Nu trebuia să te găteşti atât. Ţi-am spus că ai mei nu sunt aşa formali. Puteai să te îmbraci ca de obicei.

— Vrei să spui că arăt splendid?

— Iubito, întotdeauna arăţi splendid.

Îşi freacă nasul de bărbia mea, înainte de a se retrage.

— Dar mi-e şi teamă să te ating. Arăţi ca un manechin din vitrină şi miroşi a balsam de rufe.

— E *Chanel No.5,* iubire.

— Deci îţi place să miroşi a spălătorie?

— Mi-am imaginat că e parfumul cu care şi mama ta s-ar da.

— În primul rând, mama urăşte parfumul şi n-ar cumpăra Chanel decât dacă ar fi constrânsă, îmi spune îmbrăţişându-mă.

Sunt uimită că nu înţelege cu adevărat motivul neliniştii mele, că nu s-a simţit probabil niciodată la fel.

— În al doilea rând, te străduieşti prea mult. Ar trebui să fii tu însăţi.

Să fiu eu însămi? Dar oare ce mai înseamnă „a fi eu însămi”? Oare viaţa nu e un teatru? În sinea mea, lucrez intens la noul program de dobândire a optimismului (*rezultatul unei singure situaţii nu decide ceea ce sunt şi ceea ce sunt capabilă să devin*), dar în realitate sunt prea emoţionată să întâlnesc pe cineva, mă tem să nu deranjez sau ca nu cumva să mă fac de râs. Am fluturi în stomac. Carl se îmbracă la fel ca de obicei, cu pantaloni frumos călcaţi şi o cămaşă bleumarin, descheiată la guler şi cu mânecile suflecate. Spre deosebire de mine, el pare indiferent şi lasă impresia perfecţiunii naturale. Îşi trece calm degetele prin păr, apoi îşi toarnă un pahar cu apă şi stoarce o felie de lămâie. Mă sărută pe colţul gurii.

— Nu suntem în întârziere? îl întreb, de acum dorindu-mi ca totul să se termine mai repede.

Am în mână o cutie în interiorul căreia sunt convinsă că tortul cu cremă de unt şi vanilie s-a făcut praf.

Carl insistă să mergem cu metroul, ca să-mi arate mai bine tot felul de indicatoare din copilăria lui. Refuz să recunosc că pantofii noi mă strâng şi mă incomodează teribil la fiecare pas. Îmi simt labele picioarelor tăiate în două. Calc cu grijă, dar, pas cu pas, simt povara hainelor elegante, iar colierul parcă mă strânge de gât din ce în ce mai tare.

Jos, la metrou, curg apele pe mine, m-am încins în taiorul Chanel, care mă sufocă, şi sunt copleşită de efortul îngrozitor de a sta dreaptă în vagonul aglomerat, încorsetată în materialul rigid şi inflexibil al rochiei scumpe. Îmi zăresc imaginea în geamul de la metrou şi înţeleg de ce Carl m-a comparat cu o păpuşă din vitrina magazinului, perfect aranjată şi pictată, cu geanta matlasată care-mi atârnă în mână ca un exces de piele şi cu rujul roz de clovn.

Când ieşim de la metrou, se înserează. Ne îndepărtăm de agitaţia frenetică din Lexington, spre liniştea din Central Park, acolo unde durerea din tălpi mi se transformă într-o tristeţe plăcută. Pentru mine, East Sixties ar putea fi un peisaj complet străin. Ne îndreptăm spre Madison, unde buticurile luxoase se pregătesc să-şi închidă peste noapte bijuterile scumpe, iar vitrinele magazinelor de haine pentru copii etalează pulovere identice din caşmir. Trecem de piramidele fragile cu cremă de ciocolată şi de agenţii de pază cu figuri anoste şi insipide. Întâlnim genul de oameni care locuiesc aici şi lucrează la Worthington, oameni care îşi iau cina pe terasă, deşi afară se simte încă aerul răcoros al primăverii, mame cu părul prins în coadă, purtând rochii cu dungi stil marinar, care împing cărucioare. Fetiţe ce mănâncă îngheţată aşezate la mesele de sticlă din vitrinele

cofetăriilor şi care poartă poşete de lux, semnate de celebrul designer Henri Bendel. Fiecare individ este dichisit asemenea colegilor mei de la birou. Răsfăţată în lux şi opulenţă, această ţară a bluzelor scumpe îmbracă elegant siluete anorexice, hrănite cu salate. Mă cuprinde invidia la gândul că iubitul meu a putut să crească aici şi s-a învăţat să ia totul de-a gata. Îmi amintesc că odată tata ne-a adus tichete de masă şi, pentru a-şi sărbători succesul şi a îmblânzi foamea care nu putea fi niciodată satisfăcută, întreaga familie a comandat de la restaurantul chinezesc din cartier mai multe feluri de mâncare decât ar fi putut mânca, resturile de costiţă rămase înălţându-se în grămezi în farfuriile noastre, ca un cimitir de oase.

După ce ajungem în foaierul blocului şi suntem întâmpinaţi de portar, încerc să capăt puţină încredere în mine. Dar tocurile mă omoară şi funda cutiei cu tort îmi muşcă din carnea vie.

— Nu-ţi mai face atâtea griji! îmi spune Carl. Nu e mare lucru, crede-mă.

Caută ceva prin buzunare, dar nu găseşte nimic.

Mă adăpostesc lângă el, cu mâna încordată pe braţul lui.

— Ai tăi ştiu că sunt evreică rusoaică?

— Acum chiar te comporţi prosteşte! izbucneşte el.

De când suntem un cuplu, asta e prima oară când Carl renunţă să-mi vorbească pe un ton intim. Ştiam că va veni şi momentul ăsta, dar acum se întâmplă pe neaşteptate, întoarce brusc pagina, e sfârşitul unei anumite etape din viaţa noastră. Mă întreb dacă nu i-am dezvăluit prea mult din mine, nesiguranţa mea alarmantă ajunge la suprafaţă, în ciuda efortului întreprins de schimbare a tiparelor cognitive. Duritatea lui mă frapează, e surprinzătoare această răceală bruscă ce-i îngheaţă expresivitatea de pe chip şi-l transformă într-un portret.

— Sigur, ai dreptate. Am glumit doar, îl asigur.

Sunăm la uşă.

Tatăl lui ne deschide şi ne pofteşte în camera de zi, care pare a fi începutul unui lung labirint, cu plafoane ameţitoare adăpostind locuri de neînţeles, ca nişte cămări şi debarale pentru lenjerie. Spaţiul vast este nepotrivit, nefiresc pentru Manhattan, dar cum îmi recapăt suflul, îi şi ofer tortul tatălui lui Carl.

— Nu trebuia, îmi spune nepoliticos, ca şi cum chiar ar vorbi serios.

Tortul de vanilie dispare din peisaj şi ştiu că nu-l voi mai vedea niciodată.

— Aici erai! îşi face apariţia Frances Vandermotter, îmbrăcată cu pulover şi pantaloni frumos călcaţi, cu părul blond strâns într-un coc. Machiajul îi ascunde discret cearcănele vinete. Îşi apropie obrazul rece de al meu şi îmi vorbeşte extrem de tare şi incredibil de lent.

— Vrei... să-ţi... fac... turul... casei?

Îmi vine să-i spun că vorbesc limba engleză fluent.

— Da, ar fi minunat!

Mi-am imaginat casa lor ca fiind una şic, scumpă şi perfectă, asemenea unui tablou pointilist. Dar observ neconcordanţa întregului ansamblu, piese de mobilier disproporţionate, incompatibile unele cu altele, prea mari sau prea mici, antichităţi americane sau englezeşti înghesuite pe bufetele stil Queen Anne, draperii decolorate din bumbac şi creton. Fac apel la tot farmecul de care dispun şi abordez ca subiect de discuţie arta, aşa cum mi-am propus, numai că arta din căminul lor nu e prea diversă şi nici prea interesantă, o serie de peisaje cu ambarcaţiuni, olandeze şi portretul unei puritane.

— Carl mi-a spus că eşti stagiară la Worthington. Mă tem că arta te va dezamăgi, declară mama lui.

— O, nu, deloc, ador peisajele!

Dincolo de umărul ei îi întâlnesc privirea lui Carl. El îşi cere scuze, ridică neştiutor din umeri şi îmi şopteşte mut:

— *Îţi jur, n-am spus niciodată că eşti stagiară!*

— Iar acest tablou l-am moştenit de la o mătuşă în vârstă. Probabil şeful tău de la Departamentul de Artă Modernă ar fi interesat să-l evalueze cândva.

Trec de femeia sobră, înfăşurată în pelerină albă, cu privirea sfredelitoare de oţel.

— Portretul e realizat impecabil.

Sunt conştientă că pretind o anumită autoritate profesională. De fapt, chiar o exercit.

— Într-adevăr, are profunzime.

Lângă portretul femeii puritane, e înrămat un set de pulovere uzate de lână, purtate la Princeton, iar pe birou se află o grămadă de tălăngi pentru oi. Toate obiectele sunt prăfuite şi ar avea mare nevoie să fie curăţate, dar îmi dau seama că fiecare lucru are propria lui valoare, că amplasarea sa alături de celelalte nu e deloc întâmplătoare.

— Aceste tălăngi au aparţinut goeletei care a adus rudele lui Armand din Lumea Veche. Deci, după cum se vede, tu şi Carl sunteţi amândoi un soi de imigranţi, spune Frances.

Face semne spre un dulap, un altar de sticlă placat cu argint.

— Şi acesta i-a aparţinut lui Paul Revere.

— Paul Revere! repet, studiind cu atenţie lingura de smântânit laptele şi perechea de cleşti pentru zahăr, numele trezindu-mi ecouri vagi ale eroilor călare despre care am învăţat la orele de istorie din liceu.

Îmi dau seama că va trebui să mă documentez împreună cu Lucas, de la Departamentul de Istoria Americană Timpurie.

— E minunat!

Mama lui Carl continuă să-mi povestească despre un străvechi membru al unei întreprinderi private, care în timpul Revoluţiei Americane a contribuit la „Partida de ceai de la Boston” , dar apoi aud o voce venind din sufragerie, un loc care pare aflat undeva la kilometri distanţă.

— Sisi, vrei, te rog, să-i dai Taniei ceva de băut?

— Tania, îmi spune Frances conducându-mă spre ieşire. E cumva prescurtarea de la vreun nume?

— Tatiana.

— Aa! Desigur. Întotdeauna mi-a plăcut să citesc indicele de la finalul romanelor ruseşti voluminoase, acolo unde se explică diverse nume. Fiecare erou avea atâtea nume diferite. De fiecare dată când unul dintre personaje apărea în scenă, trebuia să studiez indicele, pentru a mă asigura că nu-l mai întâlnisem până atunci. Skip, îţi aminteşti?

Dintr-un loc care părea situat la mare distanţă, Armand strigă:

— Întreabă-ţi fiul, el studiază literatura rusă. Ştii câţi ani aveam când citeam *Război şi pace*? Nouăsprezece, douăzeci? Şi ştii ce vârstă am acum?

— Bine, bine, am înţeles, eşti bătrân!

Frances îmi face cu ochiul, ca două doamne care profită de absenţa temporară a bărbaţilor lor.

— Vrei vin sau ceva mai interesant?

Şi, pe măsură ce trece timpul, nu mă mai interesează de ce un bărbat numit Armand e poreclit Skip. După conversaţia superficială de la început despre literatura rusă, părinţii lui Carl nu mă mai întreabă despre experienţa de imigrant sau despre părinţii mei care locuiesc în New Jersey. Beau şi ciugulesc din mâncare, discută despre licitaţii recente şi deapănă amintiri despre extraordinarele veri rustice petrecute în Maine, unde

mulţimea verilor lor obişnuiau să facă excursii pe jos, aşteptându-şi rândul la toaleta din curte, şi despre cocktailul energizant de la ora patru. Şi mă simt suficient de curajoasă încât să-mi dau jos taiorul Chanel în care fierbeam, să îl aşez atent pe spătarul scaunului cu tot cu eticheta sa preţioasă şi să râd împreună cu ei la experienţe pe care cu greu mi le puteam imagina: petreceri la piscina unde nimeni nu înota, cu nume pe care se presupune c-ar trebui să le recunosc, după-amiezile de cumpărături în scop caritabil pentru copiii de la centrul de plasament, jocurile Lacrosse[22] în familie, un sport care pentru mine n-a avut niciodată sens, casa lor de vacanţă din Maine, care mi se pare romantică, deşi parcă o aud pe mama întrebându-se de ce nişte oameni atât de bogaţi nu-şi permit o casă cu instalaţie sanitară interioară. E ca şi cum aş plonja într-o piscină frumoasă, cu apă rece, strălucitoare. Dar Carl continuă să tacă de când am venit.

Observ o nesiguranţă la bărbatul care mi-a luat minţile, ca şi cum Carl n-ar fi rudă cu ei, ca şi cum am fi două cupluri întâmplătoare care fac conversaţie. După ce noi, femeile, am făcut turul casei, îi găsim pe Carl şi pe tatăl lui stând aşezaţi faţă în faţă la masa mare din sufragerie. Singura dată când Carl intervine în conversaţie e atunci când povesteşte despre agenţia de plasament pe care el şi mama lui o administrează. Atunci întreabă despre fonduri, despre anumiţi copii, dacă au rămas în

[22] Sport competitiv care presupune două echipe de jucători care folosesc crose cu mânere lungi, asemănătoare cu rachetele de tenis, pentru a captura, duce şi arunca mingea pe teren sau spre poarta adversarului. Poarta este formată din stâlpi verticali şi o bară transversală, pe care este prinsă o plasă care atârnă liber. *Lacrosse* este un joc foarte rapid, al cărui obiectiv este de a trimite mingea în poarta adversarului de cât mai multe ori posibil, împiedicând adversarul să înscrie. Un gol valorează un punct (n. tr.).

grija familiilor lor, dacă au avut loc adopţii reuşite şi ce copii depăşesc vârsta până la care puteau rămâne la centru. Insistă să vorbească despre fotografii şi zâmbeşte doar atunci când recunoaşte figurile copiilor, zâmbetele lor strălucitoare sau triste, arătându-şi dinţii de lapte. Cu doi dintre copii obişnuieşte să joace baschet sâmbătă dimineaţa, dar abia acum încep să înţeleg importanţa acestei organizaţii în viaţa lui.

Ce diferită e această întâlnire faţă de cinele zgomotoase din familia mea, când toţi conversau aprins, când toţi discutau deschis peste farfuriile lor şi mă tachinau în legătură cu găsirea „unui serviciu obişnuit” sau „a unui soţ, în sfârşit”. Cât de diferită era conversaţia membrilor familiei Vandermotter despre cultură, activităţi în aer liber sau sport, în comparaţie cu ţipetele soţiilor rusoaice şi cu bărbaţii travestiţi, care purtau peruci şi sâni falşi, şi cu dansurile oaspeţilor care abia se mai puteau ţine pe picioare, acompaniaţi la un recital de un pian improvizat. Eram jenată de majoritatea acestor amintiri şi, cel mai mult, de lipsa de strălucire şi sofisticare a imigrantului, de mâncarea simplă, ţărănească, împărţită între membrii întregului clan. Descopăr că îmi place felul calm, relaxat în care tatăl lui Carl amestecă intenţionat băuturile, întâi cuburile de gheaţă, urmate de picăturile de lămâie adăugate atent, răzuitul cojilor de portocală, şi felul în care mama lui Carl trece ca o adiere dintr-o cameră în alta, Carl moştenindu-i ochii albaştri.

— Mai vrei un pahar? mă întreabă tatăl lui, aşezat la bar, iar eu îi răspund afirmativ şi îmi aud vocea cucerind spaţiul, însuşindu-mi-l.

— Ştiţi, apropo de nume, Carl îmi spune că sunt expertă în denumiri, încep eu şi îi povestesc cum ne-am întâlnit.

— Serios? Habar n-aveam. Şi asta oare ce-ar putea însemna? mă întreabă tatăl lui, uşurat că cineva a rupt tăcerea şi acum putem trece mai departe peste muţenia lui Carl, făcând conversaţie.

— Intitulez tablouri.

— Vrei să spui că titlurile tablourilor sunt create de oameni ca tine? Credeam că pictorii îşi denumesc singuri picturile.

— Uneori, dar de cele mai multe ori primim tablourile neintitulate, astfel încât asta devine treaba noastră. Titlurile sunt cele care vând tablourile.

— Da, sigur că fac asta, spune Frances.

— Stagiatura ta pare fascinantă.

Armand îşi desface o stridie pe care o crestează şi o sărează înainte de a o mânca.

— Data viitoare când vom trece pe la Worthington, sigur te vom căuta.

— Da, desigur, promite Frances.

— De fapt, nu sunt stagiară. Asist la scrierea cataloagelor de licitaţii şi colecţii, cu asta mă ocup.

— Poftim?! mă întreabă Armand şi prin aburii vinului sunt convinsă că i-am impresionat, că am crescut în ochii lor.

Şi, la sfârşit, când mă sărută de noapte bună, le mulţumesc de mii de ori, mă întorc mândră şi îmbujorată spre lift şi-l simt pe Carl redevenind el însuşi, cel prezent.

Ieşim în noapte şi recunosc că încep să mă eliberez. Odată evadată din acea clădire, îmi arunc pantofii din picioare şi păşesc desculţă, cu mare atenţie, pe asfaltul călduţ.

— Cred că a fost bine. Părinţii tăi sunt amabili.

— Păi, cu familia asta m-am ales, îmi răspunde într-o mod straniu.

Cheamă un taxi, îi spune să mă lase la Penn Station şi se pare că nimic nu-l mai convinge să-mi acorde atenţie. E prima oară când ne despărţim aşa, abia dacă mă sărută uşor pe buze, taxiul demarează şi-l mai zăresc fugitiv, la colţul străzii, luându-şi la revedere. Dar a doua zi apare la biroul meu aducându-mi un falafel cald de la restaurantrul meu preferat cu specific oriental.

O săptămână mai târziu, ne logodim.

— *Gorko*[23] fericitului cuplu! strigă unchiul meu, iar eu şi Carl trebuie să ne sărutăm şi simţim amândoi pe buze gustul amar de votcă şi rodie.

Invitaţii veniţi la petrecerea de logodnă sunt luaţi pe sus şi înghesuiţi la o masă unde în mod normal ar încăpea doar jumătate dintre ei, iar muzica e suficient de tare pentru distracţia care te face să uiţi de toate.

— Dă muzica mai încet! i se ţipă cuiva, dar apoi nu se mai ţine cont de volum.

Televizorul concurează cu muzica la numărul de decibeli, copiii se joacă alergând şi urlând printre picioarele noastre, fiica mai mică a unei verişoare se mânjeşte cu gem din seminţe de mac, din cap până în picioare.

Acasă la ai mei, Carl prinde viaţă imediat, devenind din ce în ce mai mult el însuşi. Apoi bărbaţii îi fac cu ochiul lui Carl şi îi oferă votcă. El râde în hohote la fiecare glumă, chiar dacă mai târziu recunoaşte că n-a înţeles-o pe de-a-ntregul. Femeile îl tachinează blând, iar sprâncenele lui se arcuiesc a mirare. Toţi vorbesc engleză din respect pentru locul lui natal, cuceriţi de ţara lor adoptivă. Casa ne

[23] În limba rusă, înseamnă „amar” şi se strigă după fiecare toast la o nuntă rusească tradiţională. Cuplul este îndemnat să se sărute pentru a îndulci gustul amar de votcă (n. tr.).

miroase a file de hering înăbuşit, acoperit cu felii subţiri de ceapă, a limbă umplută cu varză marinată, a cartofi noi, în sos de unt, a carne de vită şi salată de sfeclă tocată. Şi Carl asistă neajutorat la umplerea paharelor din faţa lui şi întinde mâna după pahar pentru următorul toast. Până la sfârşitul nopţii, este epuizat şi răvăşit de la atâta băutură.

— Carl, ai grijă, sper că ştii că te întâlneşti cu directorul executiv de aici! îi strigă vărul meu, Mitia. Taniei i-a plăcut întotdeauna să ne dea ordine, încă din copilărie.

— Taci, Mitya, nu mai spune asta!

Inevitabil, mama îmi sare în ajutor, speriată ca logodnicul meu să n-o ia la fugă îngrozit.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care-l intimidează.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care câştigă mai mult decât el.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care este prea încăpăţânată.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie care-şi iubeşte cariera mai presus de familie.

Niciun bărbat nu-şi doreşte o femeie puternică, încrezătoare în propriile forţe, o femeie care face primul pas, alege programul de activităţi, face rezervări la restaurant, are prieteni bărbaţi şi îl sărută doar atunci când e frumos machiată şi aranjată, care îşi pune mâncare în farfurie înainte să-l servească pe el, poartă tenişi, recunoaşte că îi este foame, conduce în timp ce el stă aşezat pe scaunul pasagerului, în dreapta ei, nu găteşte, e dezordonată, dezorganizată, se plânge, se ceartă, se poartă ca o victimă, face sport, se uită la sport, se relaxează, îşi aminteşte trecutul şi nu reuşeşte să ierte. Din acest punct de vedere, femeile sunt făpturi extrem de speciale.

Târziu în noapte, Carl îşi însuşeşte termenul.

— Vino aici, director executiv! îmi spune şi mă trage mai aproape de el, răspunzând cu un zâmbet timid fluierăturilor aprobatoare ale invitaţilor. Ce vreţi? Mie îmi place că ea e şefa. De asta am şi cerut-o de soţie.

Când aud aceste vorbe atât de dulci, atât de provocatoare, mă simt ca şi cum aş face baie în petale de trandafiri. A fost o cerere în căsătorie la fel de simplă şi de neaşteptată precum Carl însuşi, într-o excursie nocturnă în vârful clădirii Rockefeller Center, după ora închiderii, datorită unui amic de-ai lui care a tras nişte sfori să avem la dispoziţie terasa deschisă. În faţa noastră, tot oraşul strălucea de lumini aprinse.

— Aici e locul tău, deasupra lumii întregi! mi-a spus înainte de a scoate din buzunar inelul cu safir care aparţinuse bunicii lui. Inelul nu-mi venea, era destul de mare cât să-mi încapă pe două degete.

Chiar acolo, în faţa alor mei, îmi îmbrăţişez strâns logodnicul şi îmi îngrop faţa la baza gâtului său. Mă tem că nu mă cunoaşte cu adevărat şi mă confundă cu o altă femeie din capul său, dar acum chiar nu mai contează. S-ar putea să crăp de la atâta dragoste, de la entuziasmul faţă de viaţa care ne aşteaptă.

Mama renunţă imediat la orice comentarii şi ne dă farfuria cu copane de pui, presărate cu mărar. Îngrijorată, mototoleşte în mâini capătul feţei de masă, strângându-l în pumni, apoi îi dă drumul.

ECATERINA
Februarie—martie 1744

A trecut mai puţin de o săptămână de când Sofie a venit la Curtea acestei ţări ciudate şi deja ştie să acţioneze prudent. Toată lumea din jurul ei complotează, aude şuşotindu-se pe ascuns, pe la colţurile palatului. Îşi aude numele reverberând în saloane, pronunţat cu accent dur, străin, rusesc. Acea Sofie. Aţi văzut-o pe Sofie cea slabă, cu faţa ovală? Sofie cea palidă, cu părul negru ca pana corbului? Prinţesa aceea provincială? Cel puţin, asta îşi imaginează că se discută despre ea în limba rusă. E conştientă de felul cum arată umerii ei osoşi în mânecile rochiei şi ştie că ţinutele ei sunt departe de a fi la modă. Şi-a adus doar vreo trei, patru rochii la Curtea Rusiei, unde ţinutele se schimbă de trei ori pe zi. Înţelege că nu poartă cea mai potrivită coafură şi e convinsă că propriile-i cameriste o bârfesc cum că ar folosi lenjeria de pat a mamei ei. Probabil e blestemată să nu fie destul de drăguţă, cu aspectul ei simplu, german.

Palatul e îngrozitor de rece şi îi e imposibil de străin. De la fereastra ei vede o iarnă densă, profundă şi nesfârşită, iar crivăţul îngheţat şuieră atât de puternic, încât îi năvăleşte în cameră. Dacă n-ar fi Katerina, draga şi loiala de Katerina, prietena ei de la Curte, îmbrăcată în rochie argintie, atunci ea ar fi pierdută definitiv, înecată într-o mare de singurătate. O strigă:

— Katerina! Katerina e prin apropiere?

Şi iat-o venind pe Katerina a ei, pe care deja o alintă Katia. Tânăra are personalitate asemănătoare ei, vorbeşte limba germană şi îi înţelege glumele. Sofie poate avea încredere în ochii acesteia. Ce frumoasă e când intră

repede în cameră, aşa modestă, îmbrăcată într-o rochie nepretenţioasă, purtând un simplu şirag de perle şi un coc obişnuit. Are în mână dantela brodată, ăsta e pretextul lor – personalul de la Curte trebuie să creadă că scopul deselor întâlniri este învăţarea limbii ruse sau brodarea unei perne decorative pentru mirele ei. E mai bine să nu se afle despre aceste confidenţe, căci cunoaşte deja temperamentul împărătesei şi ochiul ei vigilent. Împărăteasa nu şi-ar dori ca Sofie să aibă aliaţi, probabil ar dori să o izoleze, să o ţină departe de ajutorul celor dispuşi să i-l ofere.

— Azi ce-au mai spus despre mine? o întreabă pe Katia imediat ce tânăra se aşază pe scaun, la locul privilegiat, ţinând în mână dantela brodată.

— Spuneau că încă mai speră să vină la Curte Marianne, poloneza saxonă.

— Vor să scape de mine.

— Ce noroc ar avea dacă ar cunoaşte spiritul diplomatic şi temperamentul Alteţei Voastre!

— Contele Bestuzhev[24] şi-ar dori să mă îndepărteze de la tron, nu-i aşa?

Katia tace şi priveşte fix dalele de piatră ale pardoselii. Pardoseala aceea rece, nemiloasă.

— Nu mai contează, spune Sofie, rănită.

Schimbă subiectul discuţiei, vorbeşte despre modă, pe ea n-o interesează, dar ştie că prietena ei e pasionată şi interesată de ultimele tendinţe în materie.

— Hai să vorbim despre pelerina ta pentru banchet. Ar putea fi împodobită cu mătase argintie.

---

[24] Contele Alexei Petrovici Bestuzhev-Ryumin (1693—1768), cancelar al Imperiului Rus, a fost unul dintre cei mai influenţi diplomaţi europeni ai secolului al XVIII-lea şi principalul răspunzător pentru politica externă a Rusiei în timpul domniei împărătesei Elisabeta Petrovna (n. tr.).

Însă Katia ştie că Sofie îşi face griji pentru viitorul ei soţ şi pentru rolul ei în imensitatea acestei ţări necunoscute. Petru, pronunţat Piotr, începe să-i displacă. Trebuie să exerseze să pronunţe corect numele viitorului ţar, buzele arcuindu-i-se în încercarea neplăcută de a rosti: Piotr. *Vaşe Velicietvo Piotr Treti*, Maiestatea Sa.

Şi Katia, la rândul ei, dă dovadă de tact şi îi permite Sofiei să schimbe subiectul.

— Ador mătasea argintie! Este elegantă, mai ales pentru una dintre acele rochii al cărei model de corset evidenţiază crinolina. Dar mama îmi spune că e prea indecentă.

Vântul furios loveşte obloanele cu zgomot puternic, înspăimântător, răsucind fuioare de zăpadă.

— Ştii, nu mă pot întoarce acasă, spune Sofie.

Trăieşte cu acest gând în mintea ei. În cazul în care campania lui Bestuzhev va reuşi, atunci prezenţa ei la Curte va deveni inutilă.

— Nu voi reveni la Zerbst.

Katia o priveşte pe deasupra stratului fin de dantelă.

— Maiestate!

Tinerele aud paşi în faţa uşii şi o văd pe mama Sofiei intrând în salon şi aşezându-se pe fotoliu. Câteva şuviţe din peruca ei pudrată îi cad pe umărul stâng.

— Îţi ordon să-mi spui ce anume se discută despre noi la Curte! Ai un minut la dispoziţie.

Se aşterne o tăcere lungă. Katia priveşte în jos, la dantela brodată. Doar crivăţul dezlănţuit se aude şuierând la ferestrele îngheţate.

— Am auzit doar cuvinte de admiraţie la adresa Maiestăţilor Voastre, îi răspunde Katia.

Ce subtilă e! se gândeşte Sofie. Oare este posibil să întâlnesc o soră atât de repede?

În timp ce Johana Elisabeth de Holstein-Gottorp închide ochii şi-şi atinge tâmplele cu vârful degetelor, fetele schimbă o privire scurtă.

— Aici e îngrozitor de frig! spune Sofie.

Katia zâmbeşte, iar degetele ei danseză graţios deasupra dantelei brodate.

— O urăsc pe femeia aceea! spune Petru la masă, aplecat deasupra carcasei vânatului.

Oasele înlăturate se văd prin carnea fragedă, rumenită. Aşezată lângă viitorul ţar, Sofie renunţă să mai acorde atenţie meniului, dar apoi devine conştientă de lungimea nefirească a degetelor lui aşezate pe masă, de statura sa cocoşată, de conturul buzelor subţiri. Însă de dragul numeroşilor musafiri aşezaţi alături la aceeaşi masă lungă, are grijă să-şi reţină zâmbetul.

— Înălţimea Voastră, la ce femeie vă referiţi? La mama?

Petru apucă o aripă de pui, apoi o aruncă înapoi pe masă.

— La mătuşa mea, desigur. Împărăteasa cea nemernică. Dacă nu s-ar fi amestecat în viaţa mea, acum aş fi fost în Holstein. Ţara asta e înapoiată, detestabilă, plină de oameni nepoliticoşi, provinciali şi înguşti la minte. O urăsc! Vei vedea că am dreptate!

— Vai!

Şi ea care credea că, în sfârşit, îl impresionase. Doar stabilise să îi fie mereu alături.

Muzicienii intră în salonul elegant şi încep să-şi scoată instrumentele. Împărăteasa Rusiei se apropie de una dintre doamnele ei de companie, îi şopteşte ceva la ureche, iar femeia se grăbeşte să-i îndeplinească porunca.

Sofie n-o scapă din priviri pe împărăteasa Elisabeta Petrovna, îi urmăreşte fiecare mişcare. Privirea acesteia se opreşte asupra fiecărui invitat, nimic nu-i scapă.

— Găsesc atâta frumuseţe şi eleganţă în această ţară, iar limba rusă e fermecătoare. Abia aştept să o vorbesc fluent. Studiez cu tutorele Maiestăţii Voastre.

— Sunt mândru să afirm că, în ciuda celor mai bune intenţii şi a tuturor eforturilor depuse, Teodorsky nu m-a învăţat nimic. Nimic! Iar eu m-aş zbate dacă aş fi în locul tău. Ţine-te cu dinţii de Germania, de limba ta maternă şi de religia ta. Limba rusă este urâtă şi la fel este şi religia ei ortodoxă primitivă, înapoiată.

Se întreabă dacă viitorul ţar al Rusiei se cuvine să vorbească astfel despre ţara pe care o va conduce. De la fereastră aude primele artificii. Cât şi-ar dori să ignore bunele maniere şi protocolul de la Curte şi să alerge să se bucure de spectacolul de lumini!

— În acest caz, îmi va face plăcere să explic limba rusă pentru amândoi.

Nemulţumit, Petru se trânteşte la locul lui pe scaun.

— Presupun că va trebui să mă însor cu tine, din moment ce ea asta îşi doreşte. Dar vreau să ştii că iubesc pe altcineva. Mama ei a fost exilată în Siberia de îndată ce zgripţuroaica a aflat despre dragostea noastră.

Sofie se preface că îi ascultă cu mare atenţie confidenţele, în timp ce mănâncă friptura de piept de gâscă. O remarcă pe Elisabeta întorcându-se spre ei să vadă scena mai bine, aşa că se apleacă mai aproape de viitorul ei soţ şi îi simte respiraţia duhnind a vin. Încă o explozie de artificii animă petrecerea. Răsunetul ei produce un sunet ascuţit, brusc, colorând vag fereastra într-o lumină verde artificială.

Petru continuă cu amabilitate:

— Sper că înţelegi că îţi mărturisesc aceste lucruri pentru că îmi eşti verişoară de gradul doi şi sunt, pur şi simplu, sincer.

Sofie îşi simte inima sfâşiată de durere şi, pentru câteva clipe, tace.

— Da, sigur, aveţi dreptate să procedaţi astfel.

— Maiestate, priviţi-i! Sunt absolut perfecţi împreună! declară mama ei, aplecându-se spre împărăteasa Elisabeta.

Sânii ei riscă să se reverse din decolteul generos al rochiei.

— Fac o pereche minunată!

Sofie oftează. Participă la atâtea dineuri, iar împărătească le târăşte la distracţii şi le cere să petreacă până dimineaţa şi să danseze la baluri. E ameţită de oboseală. În salonul elegant, unde iau masa, în fiecare zi le sunt servite platouri încărcate cu fripturi de pasăre, din care apoi rămân doar grămezi de oase. Imediat, farfuriile sunt luate din faţa lor. Concertele sunt urmate de jocurile de cărţi şi de bârfele de la Curte. Împărăteasa Elisabeta rezistă mai mult decât membrii Curţii, la ivirea zorilor retrăgându-se, fără tragere de inimă, în camera ei.

— Trezeşte-te! comandă Elisabeta oricui îndrăzneşte să moţăie în prezenţa sa.

Sofie se întreabă când mai are timp împărăteasa să-şi conducă imperiul.

Acum că studiază castelul cu mai multă atenţie, toate piesele de mobilier luxoase la prima vedere îşi dezvăluie imperfecţiunile. Scaunelor le lipsesc picioarele, uşile sunt scoase din balamale, la baza draperiilor prăfuite atârnă franjuri murdare, iar mânerele de bronz ale dulapurilor şi scrinurilor sunt rupte. Strălucire în exterior, putreziciune în interior. Ruină, decădere.

Data următoare când se întâlneşte cu Petru, e abia ora zece dimineaţa, dar el deja tremură în faţa a două pahare de vin şi şi-a aliniat soldăţeii de jucărie pentru antrenamente militare. Sub privirea beată a viitorului ţar, plutonul soldăţesc trebuie să stea drepţi, îmbrăcat în uniforme militare.

— Azi facem instrucţie, îi explică Petru.

Sofie se aşază pe divan, aşa cum a văzut-o pe mama sa procedând de nenumărate ori, studiindu-şi mâinile albe, firele de păr de culoare deschisă de pe antebraţ. Încearcă să nu se uite la tavan, unde un şir de şobolani atârnă spânzuraţi, biete făpturi ucise pentru că au jucat fără să-şi dea seama rolul ofiţerilor rebeli.

Petru mărşăluieşte înainte şi înapoi prin salon. Fără perucă, pare chiar mai fragil, mai lipsit de autoritate, abia dacă e în stare să se impună în faţa propriilor jucării. Asemenea oameni devin regi? Dar Sofie începe să înţeleagă că ar fi o prostie să aştepte vreun semn de afecţiune din partea lui, trebuie să-şi joace propriul joc, în paralel cu al lui.

— Vă mulţumesc că aţi avut încredere în mine alaltăieri, Mărite Duce.

Se înclină în faţa lui.

— Vă asigur că secretele Alteţei Voastre sunt în siguranţă cu mine.

El face o pauză şi îşi ridică mirat sprâncenele.

— Eşti singura mea parteneră de joacă de aici. Trebuie să fim aliaţi.

— Desigur că asta cred că suntem.

Acum se concentrează pe soldaţii săi Holstein, pe precizia atitudinii lor. Nimeni nu mişcă în front.

— Nu-ţi plac flintele lor? Nu-i aşa că Prusia este o ţară extraordinară? Cât de mult mi-aş dori să fiu acolo!

Sofie îşi îndulceşte tonul vocii.

— Da, îmi imaginez că trebuie să vă fie greu departe de casă.

Desigur, el nu o întreabă nimic despre propria ei plictiseală, despre dorul ei de casă. Din când în când, îşi aminteşte de George, unchiul ei, aşa cum o privea închinându-se în capelă şi de cum îşi rezema capul de cadrul uşii. Îi simţise paşii apropiindu-se în timp ce ea îngenunchea, dar nu pentru rugăciuni. Lăsându-l pe el să aibă iniţiativa, cu mersul său special, maiestuos, leonin. Împietrit, nemişcat. Vocea lui, reverberând repede în zidurile încăperii, aluneca la fel ca mătasea pe pielea ei.

— Ţi-am spus de atâtea ori, eşti foarte frumoasă.

Uneori, îşi imagina un destin fericit alături de un bărbat ca acesta, un bărbat a cărui inteligenţă aproape o depăşea pe a ei.

Atunci se ridicase şi se întorsese către George.

— Vrei să zici înţeleaptă. Sau mândră şi arogantă, dacă o asculţi pe mama.

Chiar dacă George era sau nu inteligent, Sofie nu mai văzuse nicăieri ochi ca ai lui. Două safire vii, strălucitoare.

— Nu, vreau să zic frumoasă. Orice bărbat ar fi norocos să-ţi fie soţ.

— Dar ce spui despre bărbia mea ascuţită?

Sofie era vag conştientă de crucea din spatele ei, de sunetul roţilor rostogolindu-se pe caldarâmul pieţei. George avea părul pieptănat pe spate, iar mustaţa îi atârna neglijent deasupra buzelor.

— Bărbia ta nu mi se pare atrăgătoare, ci perfectă!

Se retrăsese într-un colţ, simţind cum o cuprinde o ameţeală plăcută. Dar în intimitatea dormitorului ei, îi plăcea să-şi aşeze perna între picioare, obţinând o senzaţie asemănătoare. Era conştientă de tonul intim al vocilor amândurora, aburul cuvintelor rostite semănând cu

fiorul puternic dinăuntrul ei. Încercase o cochetărie impertinentă:

— Ce părere ai despre revenirea veşmintelor liturgice? Eşti de acord în această privinţă cu părerea noului nostru monarh?

George se apropiase de ea, camera micşorându-se brusc. Sofie îşi ţinea respiraţia şi îşi păstra privirea aţintită asupra crucii.

— Sofie, spusese el, atingându-i bărbia ascuţită şi sărutând-o.

Lovituri zgomotoase în şir o aduc înapoi, în aceeaşi cameră cu Petru. Logodnicul ei.

— În sfârşit, eşti aici!

El deschide uşa, iar servitorii aflaţi de cealaltă parte a uşii poartă aceleaşi uniforme ca şi soldaţii în miniatură. Încremenesc în faţa lui, aliniaţi într-un şir ordonat, cópii fidele ale jucăriilor sale. Petru îi evaluează pe fiecare în parte, după înfăţişare.

— Tu! Buclele perucii au lungime nepotrivită. Eşti retrogradat, muschetar! Şi tu! Mai bine ţi-ai îmbunătăţi tehnica manevrării armelor de foc, altfel şi tu vei fi retrogradat. Să începem antrenamentul militar!

Se întoarce spre Sofie şi îşi drege vocea.

— Poţi pleca!

— Aş putea rămâne să vă ţin companie? încearcă să-l întrebe, dar Petru o priveşte ca pe o nebună.

Dar Sofie şi-a atins scopul. I-a câştigat încrederea. De acum sunt aliaţi. A făcut un pas mic, totuşi unul important.

Îşi pune costumul de călărie şi îşi întâlneşte prietena la grajduri.

Katia e o călăreaţă remarcabilă. E deosebită în toate privinţele, dar e prizoniera îngustelor limitări feminine. Uneori, Sofie ar vrea să o determine să citească, să gândească dincolo de iluzia dragostei, de baluri şi modă,

dar Katia o conduce cu blândeţe înapoi la propriile-i interese, pe drumul pe care cele două lumi ale lor se intersectează. Când te va iubi logodnicul tău? Care sunt obligaţiile unei soţii? Cine ţi se pare mai atrăgător: Razumovski sau Volokin?

Sofie admiră echilibrul prietenei sale aşezate în şa. Katia are capacitatea de a se devota calului pe care-l călăreşte, de a-l îmblânzi datorită instinctului şi mângâierilor sale. Imensul Palat de Vară al lui Rastrelli este lăsat departe în urma lor, în contrastul obişnuit de splendid şi dezagreabil. Măreţia faţadei veneţiene se întinde pe malul dezgustătorului Canal Fontanka. Sofie e uşurată când abia îl mai poate zări. Respiră adânc, cu nasul cufundat în blana ei. E un februarie descurajant, nu ninge şi peisajul este înconjurat doar de albul îngheţat.

— Deci zvonurile sunt adevărate? Nu face nimic toată ziua în afară să se joace cu soldaţii? întreabă Katia.

— Şi începe să bea dimineaţa devreme, îi răspunde Sofie.

Doar lângă Katia îşi poate permite să-şi plângă de milă.

— Vă compătimesc, Maiestate, dar Marele Duce trebuie să se maturizeze. Mama mi-a spus că aşa sunt bărbaţii, nişte copii. Petru are nevoie de o femeie care să-i spună adevărul şi cine alta ar fi mai potrivită decât Alteţa Voastră?

— Dar nu mai e de ceva vreme un băieţel. Are cincisprezece ani, Katia! Va fi următorul succesor la tronul Rusiei. Când se va maturiza?

Aerul rece e pătrunzător, îşi înfige ghearele în chipul ei, iar vântul îngheţat îi plesneşte obrajii. Puşca îi este complet inutilă. Nicio raţă pe lac, când de obicei ea împuşca cel puţin trei până la amiază. Dar în timp ce-şi înalţă privirea spre cer, în căutarea unei prăzi, îi trece prin

minte gândul că Petru e doar primul capitol din povestea vieţii ei. A urmărit felul cum personalul de la Curte îl tratează ca pe un simbol neesenţial şi probabil la tronul Rusiei, un fraier e preferabil unui despot viclean. N-a durat mult până să-şi dea seama că la Curte comportamentul viitorului ţar este ridiculizat, că împărăteasa a sperat ca venirea Sofiei să-l maturizeze şi că toţi o compătimesc şi o respectă, râzând de prostia lui.

Simte cum un nou val de speranţă o inundă, ceea ce ar putea reprezenta prima ei realizare politică la Curte. Desigur, se gândeşte, e atât de simplu şi totuşi, în căutarea copilărească a dragostei, ea continuă să uite acest lucru. Împărăteasa Elisabeta este cea care se află la tron, cea care are autoritatea absolută. Sofie va trebui să-şi concentreze energia asupra împărătesei. Îşi mână calul în grabă mai departe.

— Katia, priveşte-mă! strigă şi îşi trece piciorul peste şa, astfel că acum călăreşte asemenea unui bărbat.

— Alteţă, nu se cade! exclamă prietena ei.

Sofie galopează în mare viteză, curentul de aer rece o înşfacă de gât. Este timpul să revină la Curte, aude vocile curtenilor strigându-le să se întoarcă, dar ea le ignoră chemarea şi goneşte departe, din ce în ce mai departe de palatul strălucitor.

În noaptea aceea, încearcă să se îmbrace pentru cină, dar trupul îi e cutremurat de frig, zgâlţâit în convulsii. Sofie alternează înfăşurarea în cearşafuri ude şi smulgerea lor violentă, pentru a putea respira. Se gândeşte că n-ar fi trebuit niciodată să se ducă să călărească pe frigul ăsta. Nu este obişnuită cu clima rusească.

Apoi pierde şirul ideilor. Mama ei îi spune:

— Întârziem, Marele Duce ne aşteaptă ...

Dar pentru Sofie, chipul mamei pluteşte deformat prin faţa ochilor.

— Împărăteasa a plecat la mănăstire, nu mai este nevoie să te prefaci bolnavă.

— Te rog, spune Sofie, şi durerea e mai profundă acum, undeva în coastă.

Infecţia asta sau orice ar fi, i-a intrat în oase.

— Aş prefera să mă întorc în pat.

— Atunci, voi merge singură, declară Johanna.

E îmbrăcată în cea mai spectaculoasă rochie de brocart şi îşi aranjează atent faldurile din faţă într-o oglindă cu ramă de aur, cadou de la împărătească. Sofie încearcă să se ridice în capul oaselor, în pat, pentru a putea fi îmbrăcată – îşi imaginează cum Johanna îi va povesti colericului Mare Duce despre boala fiicei sale – dar durerea o înjunghie sub sânul drept. Renunţă brusc.

— Bine, bine, du-te fără mine!

Sofie se întinde la loc în pat, se acoperă în cearşafuri ud şi îşi ghemuieşte genunchii la piept. Îi e frig, cu trupul gol expus la vedere. Dacă ar putea adormi măcar! Aruncă o privire prin salon şi vede că mama ei a plecat. Cade într-un somn adânc, apoi se trezeşte în mijlocul unui carusel de chipuri. George revine printre frisoane. O trage şi o lipeşte de peretele din spatele uşii. Marginea de argint a tapiseriei preferate, cu scene ecvestre, o zgârie pe obraz.

— Te vei mărita cu mine. Sora mea va fi mulţumită.

— Presupun că da. Johanna va scăpa de mine, cel puţin. Aş fi soţia perfectă, nu-i aşa?

— Într-adevăr, atingi perfecţiunea!

O sărută pe vârful nasului şi pe lobul urechii. Apoi scena se schimbă şi e ultima noapte înainte de călătoria spre est. De jos, unde e guvernanta, se aude vocea surorii ei mai mici, gângurind printre cântece de leagăn. În colţul opus, tatăl ei stă la birou, în faţa unei coli de hârtie,

mâzgălind ceva, şi primeşte musafiri în bibliotecă, iar toţi oamenii programaţi stau la rând, aşezaţi pe scaune din lemn de nuc. Tot castelul funcţionează conform unui program prestabilit, dar pe undeva se simte totuşi aerul unei schimbări iminente. Sofie iese, neştiind cine ar fi putut afla despre plecarea sa. Tatăl ei ştie, dar e îngropat în hârtii, la biroul lui. Lui Babette nu i s-a spus nimic. Babette, care o îndeamnă inocent să interpreteze Corelli la vioară cu mâinile ei moi, tremurând de emoţie. Sigur şi-ar pierde cumpătul, dar i-a fost prea teamă de Johanna s-o mai întrebe.

— Ideea de a scăpa de tine.

Îngropate sub gâtul ei, buzele lui George îi trasează conturul urechii.

Sofie se trezeşte şi adoarme iar. E conştientă de discuţiile aprinse care au loc lângă patul ei. Mama sa face presiuni asupra doctorilor, Katia îi aşază o compresă cu apă rece pe frunte. Chiar şi Petru apare la căpătâiul patului, ca observator îngrijorat. Durerea din coastă i se agravează, radiind în tot corpul. Cearşafurile sunt ude de transpiraţie. *Deci aşa e moartea*, se gândeşte. *O luptă agitată.*

Sofie geme de durere, dar i se spune să tacă.

— Suferă în tăcere! crede că o aude pe mama ei îndemnând-o.

— Ce aţi dori să-i transmitem împărătesei?

Are falca inflamată atât de tare şi îi arde de durere, încât îşi imaginează că va exploda. Dormitorul ei e plin de oameni sau de fantome, nu-şi mai dă bine seama ce sunt. Ciudat, se gândeşte, ce repede a venit moartea, fără nicio ceremonie, fără nicio invitaţie. Pur şi simplu îi blochează perspectiva vieţii. În cele din urmă, se simte luată în braţe şi aşezată pe genunchi, la piept, protejată de mâini

fierbinţi şi moi. Se uită în sus şi descoperă că e însăşi împărăteasa. Îi şopteşte:

— Draga mea, nu te voi lăsa să pieri.

Elisabeta porunceşte cuiva:

— Luaţi-i sânge imediat!

— Nu, vă rog! Fără sânge!

O aude pe mama ei spunând:

— Aşa i-a murit fratele.

Dar vocea ei stinsă e contrazisă de vocea autoritară a împărătesei.

— I se va lua sânge chiar acum!

Simte înţepătura la început în braţe şi apoi în diverse locuri ale corpului, în picioare, coapse sau în partea posterioară. Îşi pierde cunoştinţa, apoi îşi revine. Lestocq pleacă, e înlocuit de alt doctor care vorbeşte limba rusă cu puternic accent spaniol. Şi împărăteasa nu o scapă din ochi pe Sofie, înlocuindu-i compresele ude de pe frunte, ţinându-i capul pe cotul său îndoit. Aude o lungă rugăciune de alinare, un şir de cuvinte mângâietoare, al căror sens de-abia a început să-l înveţe. Se ridică brusc din pat şi vomită spasmodic tot ce are înăuntru. Îşi imaginează izbucnirea ca pe o furie a sângelui.

— Îl voi aduce pe pastorul luteran! strigă mama ei, dar febra din trupul Sofiei cedează şi astfel, ea devine conştientă de prezenţa celor din jur.

Un tablou al oamenilor de la Curte ocupă fiecare părticică din camera ei, unii storc batiste pline de sânge, alţii doar se holbează la ea. Sofie priveşte în ochii albaştri îngrijoraţi ai împărătesei şi îşi aminteşte că Elisabeta, cea care domneşte la Curtea Rusiei, deţine puterea absolută.

Sofie îşi drege vocea:

— Care este rostul aducerii unui pastor luteran, când intenţionez să mă convertesc? Trimiteţi-l mai bine pe Simeon Teodorsky. Mi-ar face plăcere să-i vorbesc.

Se lasă o tăcere plină de mirare, dar împărăteasa continuă să o ţină la pieptul ei generos. Dacă s-ar întâmpla ceva, ar strânge-o şi mai tare în braţe. O copleşesc strigătele de bucurie.

— Ce accent minunat are micuţa noastră elevă! Se vede că a studiat limba rusă! exclamă împărăteasa.

— O adeptă neobişnuită şi o elevă dornică de învăţătură, confirmă Teodorsky atunci când vine la căpătâiul ei, râzând nervos.

Pare mai slab şi mai plăpând decât de obicei. Probabil se teme pentru propria-i viaţă.

Cu o luciditate proaspăt dobândită, Sofie analizează atent chipul împărătesei. E pătat de pistrui, plin de riduri din cauza vârstei. Şi împărăteasa este om. Această femeie a tremurat şi a plâns de frică pentru sănătatea *ei*, a Sofiei! Îi strânge mâna împărătesei şi o lasă pe obrazul ei, care se răcoreşte după febră.

— Domnia Voastră m-a vindecat, *matyushka*[25].

— O, draga mea!

Împărăteasa îi acoperă obrajii cu sărutări de bucurie şi are inima uşurată. Şi Sofie îşi permite să se lase culcată la loc pe spate pe cearşafurile urât mirositoare, îmbibate de transpiraţie. Nimeni n-o va trimite la Zerbst. Cel puţin, nu deocamdată.

[25] „Matroană” , în lb. rusă în orig. (n. tr.).

TANIA
În prezent

Când intru în restaurantul *Four Seasons*, Igor e aşezat la o masă în colţ, lângă vitrină. E masa preferată a oligarhului. Un copac în ghiveci, pe post de separeu, ascunde aceşti oameni speciali, privilegiaţi, de clienţii obişnuiţi, dar le permite acestora să vadă piscinele din centrul încăperii. Igor se ridică, îmi trage scaunul să mă aşez şi continuă să apostrofeze pe cineva la telefon. La un semn al lui ni se aduce apă minerală cu lămâie.

Deja ştiu cine e bărbatul din faţa mea. Igor Yardanov, adevărat multimiliardar, dezvoltator imobiliar, favoritul mass-mediei. Absolvent al Institutului Mendeleev, născut într-o familie de ingineri, instruit pentru cariera de matematician. Povestea lui e asemănătoare cu a multor tineri oligarhi, după căderea Uniunii Sovietice. A făcut avere preluând majoritatea acţiunilor din producţia de aluminiu din ţară, s-a obişnuit cu stilul său de viaţă luxos, devenind proprietarul unui lanţ de restaurante din Moscova, a unui studio de film, a unui teatru de balet avangardist şi a unui stadion de fotbal din Sankt Petersburg, la care se adaugă şi un nou proiect dezvoltat în centrul Manhattanului. Un confident apropiat al preşedintelui Rusiei, implicat într-o bine cunoscută rivalitate cu fostul său partener de afaceri, Alexander Medovski, după o serie de procese în instanţă la Londra, în legătură cu împărţirea imperiului pe care l-au lansat în anul 2000. Singurul detaliu care-l deosebeşte de restul cohortei afaceriştilor multimiliardari este statutul lui de celibatar, fără copii, niciodată însurat. Acest detaliu, adăugat la aspectul lui bronzat, devastator, care tinde să

fie în atenţia mass-mediei, la speculaţiile despre iubita lui şi mulţimea de top-modele care fac cu schimbul şi sunt agăţate de braţul lui la diverse evenimente.

Ceea ce predecesoarea mea la Worthington n-a înţeles niciodată, ceea ce lui Marjorie i s-a părut mereu un mister, a fost dorinţa clientului pentru dezvoltarea relaţiilor personale. Aceştia sunt bărbaţi care sunt asaltaţi zilnic de sute de rugăminţi, vânduţi permanent, care primesc nesfârşite cereri din partea colegilor, duşmanilor, soţiilor şi amantelor. Când mi-am întâlnit prima dată potenţialii clienţi, n-am încercat să-mi vând cunoştinţele sau prestigiul companiei sau să-i conving de ce-ar trebui să aleagă Worthington în detrimentul casei de licitaţii Sotheby's. I-am întrebat dacă le place casa lor din Grecia, dacă în acest an au ajuns la Formula Unu sau, în caz că sunt evrei, dacă merg des în Israel. Şi odată ce vinul curge în pahare şi am stabilit o relaţie personală cu clienţii, avansez delicat: ce fel de artă îi pasionează? Iau în considerare crearea unei colecţii de opere de artă? Ce perioadă din Istoria Artei îi atrage? Au achiziţionat în ultimul timp vreo piesă de artă la vreo licitaţie londoneză? Din răspunsurile lor la aceste întrebări, pot evalua profilul clientului cu care voi colabora şi dacă-i pot considera aliaţii mei, dedicaţi păstrării şi conservării culturii ruse.

Pe masa noastră sunt servite aperitive, felii de *prosciutto* de raţă etalate pe un pat de verdeţuri, ciuperci plutind la suprafaţa unui castron cu supă de sparanghel. Două pahare şi o sticlă de vin desfăcută sunt aşezate în faţa noastră. Îmi face semn să încep să mănânc.

La începutul carierei, mă bucuram de aceste prânzuri de afaceri, tulburată de duritatea bărbaţilor alături de care luam masa. Trebuia să fac faţă unui anturaj de huligani care îşi trimiteau reciproc videoclipuri pornografice pe telefoanele lor, între felurile de mâncare, sau îi dojeneau

aspru pe chelneri pentru că nu le serveau cele mai fine delicatese sau acel fel de mâncare din capul listei. Din fericire, acum mai sunt disponibili doar câţiva de genul ăsta, vechea gardă fiind deja înlocuită de clienţii care ştiu că cea mai bună mâncare nu e cea mai scumpă şi mai apetisantă şi care şi-au astâmpărat pofta de mâncare după o viaţă de privaţiuni.

Igor termină convorbirea în sfârşit şi se întoarce să mă privească.

— N-am făcut cunoştinţă aşa cum se cuvine la petrecere. Igor Mihailovici Iardanov.

— Dezvoltarea afacerii Hudson Yards vă aduce atât de des la New York, Igor Mihailovici?

New Yorkul e întotdeauna un bun punct de plecare. Aşadar începem cu asta, apoi trecem la frumuseţe (sau, dacă clientul preferă, la traficul aglomerat şi poluarea din Moscova, apoi încheiem discuţia vorbind despre casele lor din sudul Franţei). Precum câinii care au fost închişi în cuşti şi recent eliberaţi să hoinărească în voie, aceşti bărbaţi adoră să povestească despre călătorii.

— Ar fi şi asta, da. Dar acum sunt aici pentru a aduce înapoi Rusiei Ordinul Sfintei Ecaterina.

Ni se toarnă vinul în pahare. Igor gustă, apoi renunţă la ritual, clătinând scurt din cap.

— Da, acesta e unicul scop pentru care mă aflu acum la New York.

Îmi place cum se exprimă referitor la „întoarcerea acasă a Ordinului.” Să fie oare un uneltitor sau un bărbat conservator? Încerc să nu-mi fac griji din cauza faptului că nu mai avem veşti de la istoricul renumit pentru ritmul lent de lucru, care acum se ocupă de Ecaterina. Gust din supa de sparanghel fără a-i simţi cu adevărat gustul.

— Ar trebui să vă avertizez, cineva şi-a manifestat deja foarte ferm interesul în ceea ce priveşte achiziţionarea medalionului.

— Medovski.

— E confidenţial.

— Ascultă, toţi nenorociţii vor Ordinul pentru a intra în graţiile preşedintelui nostru. Ar fi o mare pierdere să lăsăm decoraţia să ajungă în mâinile lui Medovski. Am un plan care nu e egoist, dacă ştii la ce mă refer.

— Nu e nevoie să vă spun că e o piaţă deschisă.

Oscilez între a comanda peşte sau iepure, oricare ar fi însă o delicatesă.

— Crede-mă, Medovski e un nemernic.

— Aş prefera să nu discut despre clienţii mei, răspund şi în vocea mea se strecoară tiptil intenţia de a-l proteja pe Medovski. Dar doar din curiozitate, ce aţi face cu Ordinul Sfintei Ecaterina? Dacă aţi câştiga licitaţia, vreau să spun.

Îşi aşază scaunul. Faţa lui parcă e o coală velină. Pe frunte, îi pot identifica urmele roşii ale înţepăturilor celei mai recente injecţii cu Botox, ridurile dintre sprâncene, atât de proeminente la Medovski, la Igor lipsesc complet. Figura lui arată ca o pânză de tablou, perfect întinsă. Totuşi, în lumina soarelui, este, fără îndoială, mai frumos decât în fotografii, chiar dacă arată puţin ca o figură de ceară îmbălsămată. Pieptănătura lui are un aspect îngrijit şi părul îi e lipit de scalp, iar pielea gâtului e nefiresc de bine hidratată şi fără urmă de păr. La cămaşa cu gulerul răsfrânt poartă o cravată de mătase violetă. Doar dinţii lui reprezintă un indiciu despre fosta viaţă: sunt înghesuiţi şi plini de plombe.

— Taniecika! Pot să-ţi spun aşa? Am întrebat în stânga şi-n dreapta despre tine şi am auzit că ai o moralitate exemplară. Oamenii care n-au încredere în nimeni au

încredere în tine. Acel articol din *Financial Times* nu ţi-a făcut dreptate.

— Deci l-aţi citit!

Pe farfuria elegantă recent servită, garnisită cu sos verzui, stă o bucată mică de muşchi pe un pat de măcriş. Poate că totuşi Marjorie a avut dreptate şi acel articol mi-a sporit succesul în afaceri. Îmi împăturesc şervetul pe genunchi.

— Foarte flatant! Dacă se spune că am o asemenea reputaţie, sunt onorată.

— Tocmai de aceea am crezut că m-ai putea ajuta. Vreau Ordinul pentru totdeauna, deoarece sunt convins că şi tu ai fi de acord.

Instinctul îmi spune că Ordinul e autentic şi până acum nu m-am înşelat decât o singură dată. Înfig furculiţa în muşchi.

— La ce anume vă referiţi?

— Uite, acum nu vreau să spun prea multe. Ştii caracterul lui Medovski. Dacă e hotărât, n-am cum să licitez mai mult decât el.

Muşchiul de bizon i se răceşte în farfurie şi tot maroniul pateului de foie gras şi al trufelor contrastează cu strălucirea lăptoasă a unghiilor lui, date cu un strat subţire de lac incolor.

— În acest caz, avem alte loturi care v-ar putea interesa. Dacă acceptaţi să-mi povestiţi puţin despre unul sau doi artişti care vă impresionează.

— Aş fi mai mult decât încântat să cumpăr şi alte opere de artă.

Scoate din servietă catalogul de licitaţii Worthington şi îl răsfoieşte.

— Ca acest mizerabil Grigoriev, fără nicio supărare. Adaugă-l la licitaţie.

— Igor, dacă îmi permiteţi...

Deci până la urmă şi el e la fel ca ceilalţi, întotdeauna încercând să mă păcălească să încalc regulile. Oare Carl l-ar plăcea sau l-ar dispreţui? Înţeleg cât de mult m-am obişnuit ca moralitatea mea să fie în asentimentul convingerilor lui.

— Chiar nu vă pot ajuta dacă alegeţi să nu licitaţi mai mult decât cea mai mare ofertă de preţ. Dar veţi putea putea conta mereu pe sprijinul meu, pe prietenia mea, vă voi fi alături. Dacă doriţi, putem vorbi la telefon pe tot parcursul licitaţiei.

— Medovski nu se va opri dacă îşi doreşte ceva. Cred că deja ţi-ai dat seama de asta.

— Îmi pare rău. Aşa cum v-am spus mai devreme, chiar n-am cum să vă ajut.

Îşi sprijină bărbia în mână, într-un gest teatral de înfrângere. *C'est la vie!*

Farfuria dispare din faţa mea şi este înlocuită de prăjitura cu cocă rasă şi gem de caise, iar în faţa lui apare sufleul de căpşuni.

Igor îşi înmoaie linguriţa în desert şi mi-o întinde să gust.

— Vrei să guşti?

Linguriţa se leagănă în apropierea buzelor mele, sub privirea lui. Gust politicos o fărâmă de sufleu.

— Igor, ştiţi ce? Voi fi la Moscova la avanpremiera licitaţiei obiectelor de artă. Ce-ar fi să ne întâlnim acolo şi să ne continuăm discuţia?

— Excelentă idee! Atunci îţi voi putea arăta personal planurile mele. Sufleul e nemaipomenit, nu-i aşa? Fin, uşor, dar nu dulce.

— Delicios!

Acum zâmbeşte. Totul e perfect în acest restaurant, nuanţele sunt atent alese. Stând aici, te simţi cel mai important om din lume. Singura obligaţie a personalului

este să-ţi faciliteze succesele şi să înlăture obstacolele din calea ta. Din când în când, în asemenea locuri, imigrantul îngrozit din mine iese din nou la iveală. Strălucirea imposibilă a piscinei. Perfecţiunea veselei de sticlă, curăţenia şervetelor şi a feţelor de masă, aroma discretă a felurilor de mâncare. Tăvi de argint impecabile, trufe de ciocolată cu lavandă, jumătate de sticlă de vin la preţ scandalos, neterminată, abandonată pe masa goală. Şi Igor care îşi strecoară cardul în nota de plată, deşi îi amintesc că e un prânz de afaceri rambursat de companie.

— Nu pot permite unei femei frumoase să plătească, îmi spune.

De fapt, e o afirmaţie gratuită. *O femeie frumoasă.* Cumva, uitasem că aparţin acestei categorii. Oare Carl mi-a spus vreodată „femeie frumoasă”? Nu era tipul de bărbat care să-şi declare deschis sentimentele. Adoraţia pe care mi-o purta i-o citeam în acea privire specială, în tonul vocii, în felul în care îmi făcea semne cu mâna în locuri publice, ca şi cum eram singura din lume care conta pentru el, în grija tăcută cu care-mi împacheta hainele curate şi mi le punea la locul lor. Dar cu toată rusofilia lui, era tipic american când venea vorba de relaţiile dintre sexe. *Membrii cuplului ar trebui să fie parteneri*, a insistat Carl în luna de miere, în timp ce această idee era pur şi simplu ridicolă pentru mama mea.

— Parteneri? întreba ea. Dacă asta îl face fericit, nu e niciun rău să-l laşi să creadă asta.

Igor mă conduce spre ieşirea din restaurant şi mă lasă pe bancheta din spate a unui taxi. Mă sărută diferit faţă de ceilalţi clienţi ai mei. E agresiv şi îmi lasă o urmă întipărită pe obraz. Mă răsucesc să-l văd când taxiul ia curba. Rămâne nemişcat, aşteptând răbdător ca taxiul meu să dispară din raza lui vizuală.

— Cum a fost? mă întreabă Marjorie când trec pe lângă biroul ei.

— Minunat! Chiar este interesat să achiziţioneze Ordinul.

Dar desigur, ea mă întreabă de fapt despre sume, estimări, promisiuni pe care i le-ar putea face lui Dean în biroul de la etaj.

— Ar trebui să primim o sumă destul de mare, din moment ce clientul e dispus să liciteze oricât împotriva unui client hotărât să cumpere Ordinul cu orice preţ.

— Fabulos!

Biroul şefei mele este invizibil din cauza dosarelor şi cataloagelor, iar ea arată pierdută printre ele.

— Presupun că nu-i niciun secret că în actualul climat politic şi economic, Departamentul de Artă Rusă e ameninţat cu desfiinţarea. Dar ai putea reuşi să ne convingi cu această licitaţie că putem susţine biroul din New York.

— Fără presiuni, bine?

Dar Marjorie ridică o foarfecă, ca şi cum n-ar şti ce obiect să taie cu ea.

Revenind la Departamentul de Artă Rusă, sunt surprinsă să mai simt încă sărutul lui Igor pe obraz, adânc impregnat în piele. Mă uit pe lista apelurilor pierdute întocmită de Regan, numele îmi plutesc fără noimă prin faţa ochilor. Niciunul de la Carl. Mă întreb oare ce mănâncă? Mi-l imaginez scotocind după covrigei în bucătăria mică a prietenului său, aglomerată de cutii desfăcute cu mâncare chinezească şi pizza congelată. Îmi închipui biroul lui acoperit cu hârtii. După ce ne-am mutat împreună, a trebuit să ne obişnuim amândoi în aceeaşi casă şi aveam programe aproape incompatibile.

La ora şapte dimineaţa, eu eram la sală, în timp ce el continua să doarmă. La ora nouă seara, Carl obişnuia să se

uite la emisiuni TV stupide, în timp ce mie mi se închideau ochii de oboseală. În primul an, am trecut de la politeţe la a ne arăta reciproc unde să ne întindem mâinile şi picioarele, intrând astfel în adevărata noastră rutină conjugală. Dar niciodată nu mi-am permis să mă relaxez complet. Întotdeauna ţineam cont de ceea ce aşteptau alţii de la mine.

The Financial Times, cu fotografia mea lângă titlul articolului, stă împăturit lângă tastatură.

„Minunat profil! Niciodată nu m-am gândit la tine ca la o fată obişnuită. Felicitări!” , scrie pe bileţel.

Semnat de fostul meu director de la Departamentul de Impresionism şi Artă Modernă, cu caligrafia lui decorativă. Îl iau. Din ziar mă priveşte rece un chip fără zâmbet, chipul meu.

— Regan, vrei să-mi rezervi azi biletele pentru Moscova? Astea sunt datele. Trebuie să fug în seara asta la una dintre prelegerile mele evreieşti.

Singura mişcare de la biroul ei sunt pletele roşcate rostogolindu-i-se pe umeri, în timp ce degetele-i lovesc rapid tastatura.

Dincolo de cadrul subţire al ferestrei mele, intersecţia străzilor Third Avenue şi Fiftieth Street e plină de zgomotele picamărului şi de ordinele pe care unii oameni le strigă altora. Mâna îmi zăboveşte pe telefon, vreau să-mi sun soţul. În loc să-l apelez pe el, formez numărul unui restaurant georgian din colţ, a cărui adresă mi-o dăduse Carl şi comand *khachapuri*[26] şi *lula kebab*[27].

După câteva minute, Regan strigă:

— Gata!

---

[26] Plăcintă tradiţională georgiană foarte gustoasă, care se prepară din aluat pe bază de iaurt şi umplutură de brânză, caşcaval şi unt (n. tr.).

[27] Frigărui de carne de miel şi de oaie, garnisită cu ceapă (n. tr.).

— Trăim într-o lume în care Dumnezeu este ascuns şi noi suntem complet responsabili pentru propriile acţiuni. În absenţa oricărei responsabilităţi, acţiunile umane se transformă în distrugeri. Provocările adresate evreilor ruşi seculari sunt să preia puterea, să se adapteze vremurilor şi să perfecţioneze lumea pas cu pas.

Intru în sală în timp ce rabinul ajunge la mijlocul predicii şi găsesc un loc liber lângă Alla. Bărbatul de lângă mine are bărbia sprijinită în palmă şi sforăie fără jenă.

— Acum suntem pe deplin conştienţi că mulţi evrei ruşi care au fost subvenţionaţi pentru ieşiva au avut dificultăţi în ceea ce priveşte integrarea în societate. Dar dacă eşti pătruns de această experienţă, vei descoperi că educaţia ţi-a oferit baza necesară...

Alla îmi trimite un bileţel pe care scrie: „Salvează-ne!”

Suntem gata să aplaudăm, să recunoaştem punctul culminant, dar rabinul dă pagina discursului său şi ne reaşezăm brusc la locurile noastre.

— Deci înţelegeţi că evreii ruşi, deşi au trăit sub regimul care a încercat să le dezrădăcineze evreitatea, încă pot juca un rol important în transformarea lumii, deoarece toţi suntem rodul legăturii dintre generaţii. Din Epoca de Bronz şi până în civilizaţia modernă, prin lanţul genealogic care a continuat cu bunicii noştri, care şi-au îndeplinit rolul.

Femeile de pe rândul meu îşi ţin picioarele încrucişate şi poartă pantofi negri cu toc, iar la gât, coliere de firmă inscripţionate şi manichiurile lor elegante se odihnesc pe genţi Fendi. Se presupune că cei de aici sunt oamenii mei, profesionişti ruso-americani atent aleşi de către Centrul Comunităţii Evreieşti pentru a aduce religia înapoi la fratele sovietic rebel, aflat de ceva timp în derivă.

Alla se lasă pe spătarul scaunului şi sunt învăluită de aroma parfumului ei de citrice.

— Ce se întâmplă cu Carl? A terminat cu „pauza de gândire” sau...?

— A trecut mai puţin de o lună, îi şoptesc.

— Iubito, treci printr-o fază de negare majoră.

Chiar dacă e măritată cu un american, Alla, la fel ca mama, e adepta aceleiaşi filosofii privind relaţiile dintre sexe – o rusoaică nu gândeşte, o rusoaică acţionează.

— E doar ceva temporar, nu-ţi face griji pentru mine.

— În locul tău, aş căuta aici pe cineva promiţător.

— Credeam că tu ai fost cea care ne-a îndemnat să rezistăm, cea care ne-a spus că primii doi ani de căsnicie sunt cei mai dificili. Şi acum vrei, pur şi simplu, să-mi găsesc pe altcineva în locul ăsta?

— Practic, doar să-l sperii puţin pe Carl. Nu te apreciază la adevărata valoare şi crede că o stai să-l aştepţi până se va hotărî el, spune Alla.

Deschide poşeta şi îşi verifică rujul în oglindă.

— Nu cred că asta face.

Rabinul continuă:

— Deci sarcina noastră este să înţelegem ceea ce se întâmplă, nu să transcendem natura străveche a trecutului nostru sovietic, ci să-l valorificăm. Nu putem depinde de miracolele din rai.

Organizatorul serii îi face semn să strângă, aranjând zgomotos paharele de vin la bar.

— Ce zici de tipul ăsta? întreabă Alla şi mi-l arată pe bărbatul adormit.

— Carl are nevoie de timp pentru el însuşi, s-a prăbuşit după o perioadă stresantă la muncă. Se va întoarce cât de curând. Ştii mai bine decât oricine cât de mult mă iubeşte.

Alla se lasă iar pe spătarul scaunului, cu poşeta în poală. Părul roşcat şi bogat i se revarsă pe umeri. O broşă din aur incrustată cu safire este prinsă atent pe bluza ei de

mătase violetă. E genul de rusoaică cum eu nu voi fi niciodată.

— Atunci, ce dracu' face? Oare chiar *se gândeşte* la viitorul vostru? Dacă chiar asta e tot ce face. Pun pariu că una dintre noile lui studente drăguţe îl ajută să se gândească.

— Nu există nicio studentă nouă. Eşti ridicolă!

— Tan, nu aştepta prea mult. Trebuie să te ocupi de această problemă!

Îi simt moliciunea mâinii pe încheietura mea.

— Să-ţi spun cum stă treaba. Nu mai aştepta în zadar, l-ai putea pierde chiar în acest moment!

Îmi retrag brusc mâna şi-mi lipesc obrazul îmbujorat de fereastra înaltă de sticlă. Mi se strânge inima şi-mi bate din ce în ce mai tare. Sub mine, lângă FDR Drive[28], un şir de lumini nemişcate, estompate, aşteaptă dându-şi ultima suflare în traficul aglomerat al serii.

Rabinul începe să observe zgomotul neliniştit din public şi declară deschisă sesiunea de întrebări. Bărbatul adormit e primul care ridică mâna.

— Ne puteţi explica unde anume e virtutea în dragostea necondiţionată?

Rabinul e derutat. În cuvântarea lui, n-a spus probabil nimic despre dragostea necondiţionată.

— Desigur, atunci când ne gândim la Moise, care coboară de pe munte cu Tablele Legii şi descoperă că poporul lui l-a trădat pe Dumnezeu închinându-se la viţelul de aur. Fără îndoială că la început a fost tentat să-l abandoneze....

Bărbatul se aşază la loc pe scaun în poziţia iniţială. Nimeni altcineva nu mai îndrăzneşte să ridice mâna.

---

[28] Franklin D. Roosevelt East River Drive şi, uneori, cunoscută sub numele de FDR, este o parcare standard de autostradă de 9,44 mile, pe partea estică a cartierului New York City din Manhattan (n. tr.).

— Hai să bem ceva! strigă cineva.

Rabinul rămas singur, pare deconcertat de mulţimea agitată. Părul grizonant îi străluceşte în lumina incandescentă. Îl văd zăbovind în pragul uşii, ca şi cum ar hotărî dacă mănâncă împreună cu noi sau pleacă, dacă fuge din mijlocul mulţimii sau mai rămâne pentru oricine are nevoie de el.

— Rabi, îmi cer scuze. În primul rând, vă mulţumesc pentru prelegere, a fost foarte educativă.

Sprâncenele lui groase se ridică binevoitoare.

— Chiar sper că v-am inspirat pe câţiva dintre voi.

— Mă abat puţin de la subiect. De fapt, mă întrebam dacă am putea face ceva – ştiţi, noi, evreii – pentru a obţine mai repede împăcarea în cazul unei neînţelegeri matrimoniale?

— Dacă vă referiţi la dilema dacă noi, evreii, credem sau nu în karma, atunci răspunsul e că noi credem în *hashgacha*, adică în providenţă, care ne spune că îi putem cere lui Dumnezeu să schimbe, să transforme ce a fost înainte şi să ne căim, deşi ceea ce am făcut în această relaţie ar putea avea consecinţe de neschimbat. E important să acţionezi cu intenţii pure, să ai sufletul generos, să te concentrezi mai degrabă pe ceea ce poţi controla în interiorul tău, decât pe încercarea de a-i influenţa pe ceilalţi. Există *teshuva*[29], desigur, săvârşirea faptelor bune.

Mă gândesc cum să mă exprim mai bine.

— De fapt, nu asta am vrut să spun. Mă întrebam când e preferabil să acţionezi în loc să aştepţi. Vedeţi, soţul meu a plecat de acasă şi cred că ştiu de ce...

Dar Alla se apropie de noi la braţul bărbatului adormit şi rabinul profită de ocazie ca să se strecoare pe uşă. Îl

---

[29] *Pocăinţa* în iudaism. Marile sărbători evreieşti, în special Yom Kippur, reprezintă perioada potrivită pentru teshuva (n. tr.).

urmăresc cu privirea şi-l văd pe hol, apăsând zadarnic butonul de la lift.

— Să trecem direct la subiect, spune Alla. El e Grişa. Grişa, ţi-o prezint pe Tania. Tania, fă cunoştinţă cu Grigori. Momentan, sunteţi amândoi disponibili.

„Trebuie să faci ceva. O rusoaică adevărată acţionează.”

Mă uit la Grişa. E aproape chel şi poartă jeanşi violeţi, prinşi într-o curea din material textil. O cămaşă albă strâmtă, încheiată la aproape toţi nasturii, îi dezvăluie un smoc de păr pe piept. Poartă un colier pe care se leagănă o Hamsa[30] din aur.

— Ce avem aici? întreabă măsurându-mă din cap până în picioare.

— Vă aduc amândurora câte un cocktail.

Alla îmi zâmbeşte copleşită de regrete şi se îndepărtează.

Sărutul de bine ai venit al lui Grişa este total diferit faţă de cel al lui Igor Iardanov, o atingere delicată pe obrazul meu. Grişa umple golurile din conversaţie cu o autobiografie pe scurt. Este directorul general al unei firme de consultanţă în domeniul construcţiilor, de care poate am auzit. Joacă tenis de trei ori pe săptămână. *Ai vizitat insula Koh Samui din Thailanda? Ai văzut expoziţia Gauguin de la Met*[31]*? Din care alte consilii de conducere mai faci parte? Prelegerile de la JCC’s Emerging Leaders’ sunt extraordinare anul ăsta, nu-i aşa?*

Mă conduce la bufet, îmi oferă o ruladă de vită şi *knish*[32]. Mâna lui îmi rămâne lipită pe spate, ca şi cum m-ar conduce sau ar avea grijă să nu mă împiedic. Mi-e cald,

---

[30] Talisman în formă de palmă deschisă, în mijlocul căreia se găseşte un ochi care simbolizează protecţia divină (n. tr.).

[31] Metropolitan Museum of Art, New York (n. tr.).

mă simt inconfortabil şi mă trezesc uitându-mă la părul lui de pe mâini. O văd pe Alla zăbovind prin apropiere, dar nu ştiu cum să mă comport sau ce să spun, ca să îndeplinesc standardele. Ca şi cum aş fi singură? Ca şi cum aş fi disponibilă pentru a ieşi la întâlniri? Am uitat toţi paşii, acele replici provocatoare, atingerile delicate de pe braţ, flirtul dintr-o conversaţie amuzantă.

Îmi sună telefonul şi mă gândesc: Salvată de *hashgacha*! Este probabil Carl, care îmi mulţumeşte pentru mâncarea lui preferată la pachet, pe care i-am comandat-o.

Ştiu cât de mult îţi place lula, îi voi spune.

Şi ăsta va fi primul meu pas. De obicei, aşa se termină certurile noastre, unul dintre noi sublimându-şi nervii într-un gest de bunătate.

Dar la telefon este Regan, are o urgenţă, un lot scos de la licitaţie în ultimul moment. Aş vrea să plâng de dezamăgire, fără a mai pune la socoteală munca suplimentară pe care o voi avea de făcut. „Nu ceda în faţa slăbiciunii. Nu transforma totul într-o catastrofă!”

— Iau un taxi şi ne vedem la birou? mă întreabă, peste zgomotul asurzitor al tobelor.

— Pe drum, voi încerca să-l conving să se răzgândească. E doar panica clasică sau a găsit o afacere mai bună?

— Cine ştie? Baftă! Mă îndrept spre tine!

— Eşti cea mai tare! Pe curând!

Îl găsesc pe Grişa la ieşire, dar e deja prins într-o altă conversaţie cu o femeie elegant îmbrăcată în tricou roz-fucsia. Tot corpul ei e încolăcit în jurul lui, acaparându-i întreaga atenţie. Grişa se întoarce spre mine ridicând din umeri, ca şi cum ar spune: *Tu ai de pierdut.*

---

[32] Rulou prăjit sau copt, umplut cu carne sau cartof, servit adesea ca aperitiv (n. tr.).

Nemulţumitului i se ia darul. Crezi că-mi pasă că eşti genul CEO? Crezi că asta îţi va face viaţa mai uşoară aici?

— Îmi cer scuze, dar trebuie să fug!

La bar, Alla gesticulează frenetic, desenând un dreptunghi în aer, sugerând să scot din poşetă cartea mea de vizită.

Fără nicio tragere de inimă, îl întreb pe Grişa:

— Deci pot să-ţi las cartea mea de vizită?

— OK, atunci la revedere pentru moment[33]!

Grişa bagă cartonaşul în buzunar. Se întoarce şi pleacă.

ECATERINA
Mai—iunie 1744

— Ai îndoieli? o întreabă împărăteasa.

Stă aşezată pe canapea, urmărind truda servitoarelor. A fost nevoie de trei dintre ele pentru a aranja voalul roşu de pe capul Sofiei.

Ciudat, în noaptea dinaintea logodnei oficiale, Sofie a dormit bine pentru prima dată de la venirea ei în Rusia. Până atunci, fiecare noapte i-a fost tulburată de neplăceri. Până şi zgomotul unui şoarece care mişuna pe podea a făcut-o să se trezească tresărind de spaimă. Visele ei nu erau mai puţin surprinzătoare decât realitatea însăşi – Petru refuzând să-şi îndeplinească datoria de soţ, dizgraţia Alteţei Sale Imperiale, sosirea frumoasei Mariana din Polonia, rivala sa, uitarea completă a limbii ruse în timpul confesiunii de credinţă. Dar această noapte a fost liniştită,

[33] *Poka* în lb. rusă (n. tr.).

netulburată de coşmaruri. Sofie s-a trezit odihnită şi cuprinsă de cea mai mare nerăbdare.

— Ai îndoieli? I-am scris tatălui meu despre problema convertirii. Are reţineri, după cum ştiţi deja, dar în sufletul meu sunt împăcată.

Împărăteasa pare surprinsă şi Sofie se întreabă dacă se referea la alt fel de îndoieli, poate referitoare la căsătoria propriu-zisă. Elisabeta atinge materialul crinolinei prinţesei.

— Ştii, este o ţesătură foarte scumpă, o ţesătură de mătase reiată, urzită în două sau trei straturi, întreţesută cu organza. Se păstrează bine pe parcursul zilei, mai ales după ce îngenunchezi de atâtea ori.

Rochia este strâns croită pe silueta Sofiei, al cărei trup se adaptează materialului rigid. Împărăteasa poartă o rochie identică, dar a ei e împodobită cu bijuterii strălucitoare, în timp ce singura opţiune a Sofiei pentru accesorii constă în câteva pandantive primite cadou după ce s-a însănătoşit.

Pauza din conversaţie e lungă, neliniştitoare. Sofie se întoarce spre împărătească şi o priveşte în ochi.

— Asta este cea mai frumoasă rochie pe care am avut vreodată privilegiul s-o port.

— Da, da, îi răspunde împărăteasa absentă.

— Probabil ăsta e un moment emoţionant pentru o tânără.

Din nou, pare că vrea să-i spună mai multe, să-i facă probabil o prezentare mai amplă a legăturilor şi datoriilor conjugale. Sofie se întreabă dacă împărăteasa îi va vorbi cu încredere despre caracterul lui Petru, dar indiferent de momentul de intimitate pe care ar încerca să-l creeze între ele, pierd ocazia în graba organizării ceremonialului. I se spune că a venit momentul să meargă la ceremonia religioasă.

Capela palatului e plină de spectatori care strigă de bucurie, dar dintr-un motiv anume, Sofie nu are emoţii când îngenunchează pe pernă. Şuşoteala din spatele ei continuă, deşi arhiepiscopul începe să vorbească. Sofie a studiat cu Teodorsky complexitatea ceremoniei de convertire religioasă şi e mulţumită să descopere că anticipează fiecare scenă. Mirul soseşte imediat şi îi sunt unse fruntea, ochii, ceafa şi gâtul, apoi, la fel de repede, este şters delicat, cu o pânză de bumbac. Când vine momentul să recite *Crezul*, îşi aminteşte cu uşurinţă cuvintele ruseşti şi le pronunţă fără nicio dificultate. Dacă ar fi văzut-o Babette, draga ei guvernantă, ar fi avut lacrimi în ochi de mândrie. „Mieluşica mea are talent la recitare” , ar fi spus doica ei, sărutând-o pe frunte. Sofie se întreabă ce a mai făcut Babette după plecarea ei bruscă, dacă a plâns sau a simţit că se întâmplă ceva rău. Oare a găsit o nouă slujbă? În alaiul doamnelor ei de la Curte, Sofie vede chipul Katiei.

Atunci când numele său este pronunţat pentru prima dată – Ecaterina, Caterina – Sofie se uită în ochii Katiei. Datorită numelui, acum sunt surori. La început, atunci când împărăteasa i-a spus că intenţiona să îi schimbe numele, Sofie s-a speriat.

— Îmi puteţi spune motivul? Numele meu nu poate fi tradus în limba rusă? Am mai întâlnit câteva Sofie la Curte.

— Nu e nevoie să-ţi spun toată povestea, i-a răspuns împărăteasa, dar acela a fost numele surorii vitrege a tatălui meu şi, cu cât se aduce mai puţin vorba despre ea, cu atât mai bine. În schimb, numele mamei mele ţi se va potrivi perfect. A fost o femeie minunată, o *matyuska* extrem de inteligentă. Uneori, spun că tata a fost cu adevărat „important” datorită influenţei sale.

Ecaterina. Numele, pronunţat acum cu voce tare, o transformă pe Sofie într-o nouă legendă: Alteţă Imperială,

Marea Ducesă Ecaterina Alexeevna. Până şi numele de familie e o minciună, pe tatăl ei chemându-l Christian August, „Alexei” fiind ales pentru moştenirea regală pe care o reprezintă în calitate de nume patronimic al mamei împărătesei. Toate Ecaterinele au auzit de Ecaterina I, cea responsabilă pentru Ordinul preţios pe care îl poartă în toate ocaziile, ştiu că era extraordinar de frumoasă şi avea o personalitate strălucitoare. La început a fost cameristă, apoi a devenit amanta şi soţia lui Petru cel Mare, iar după moartea lui, a ajuns împărătească. Ecaterinei îi place că a nimerit într-un regat unde ascensiunea de la cameristă la împărătească este posibilă.

Şi totuşi drumurile lor se despart: ea nu va ajunge la tron în calitate de amantă, ea nu îl va transforma pe viitorul ţar Petru în „Petru cel Mare”. Incapacitatea lui de a evolua până la a se intitula astfel este evidentă.

Acum sunt oficial logodiţi şi urmează să se căsătorească. Ecaterina simte vag cum împărăteasa îi prinde un ac cu diamant pe umăr, iar pe pieptul ei strălucesc safire albastre.

Imediat cum ceremonia de logodnă ia sfârşit, amândoi redevin copii şi se joacă de-a baba oarba. Petru e legat la ochi. Nu se pot abţine să nu râdă de aspectul lui atunci când se aruncă şi se loveşte prin salon, în căutarea victimelor. Trupul lui firav se cutremură de râs, iar Ecaterina îi poate zări cu uşurinţă coastele prin uniforma militară. Când simte că e gata să prindă pe cineva, se preface pierdut şi apoi stă din nou la pândă. Dar talentul lui Petru în rolul celui legat la ochi pare limitat la prinderea prăzii, remarcă Ecaterina. E neajutorat în a identifica persoana corect, aşa că trebuie să rămână legat la ochi după fiecare rundă a jocului. Ecaterina îi şopteşte

curteanului său la fel de prostuţ să-i dea un indiciu, astfel încât jocul să se termine până la urmă.

Este vara glumelor inofensive, ca şi cum întregul palat le-ar aparţine doar lor şi jocurilor lor, dar Ecaterina nu uită niciodată că e viitoarea soţie a regelui. Atunci când distracţia lor depăşeşte limitele, când ei devin prea gălăgioşi sau o deranjează pe împărătească în timpul somnului de după-amiază, toată Curtea se bazează pe înţelepciunea Ecaterinei.

— Linişte! ordonă ea pe un ton nou, autoritar.

Mai deunăzi se ducea după portretele cu ea şi Petru, când a auzit-o fără să vrea pe împărătească vorbind cu doctorii.

— Încă un an? Sunteţi sigur?

Împărăteasa era nerăbdătoare. Ecaterina i-a auzit crinolina foşnind pe dalele podelei.

— Dar deja am mai avut această discuţie.

— Un an trece repede, o consolează Lestocq.

— Dar poate ar fi în stare să conceapă un copil mai devreme, probabil semnele exterioare sunt înşelătoare.

— Puţin probabil. Anatomia lui e, cum să vă spun, foarte asemănătoare cu a unui băieţel.

Ecaterina are grijă să se îndepărteze tiptil, îndreptându-se spre apartamentele ei, dar Bestuzhev tocmai traversează salonul şi când să iasă pe uşă, îi surprinde chipul tulburat. O priveşte atent, mijindu-şi ochii. Ea se îndepărtează în fugă, aruncându-i o privire nervoasă peste umăr. Tot restul zilei, va repeta acel cuvânt important, *an*. Un an înseamnă o eternitate!

Acum, pentru a pune capăt acestui joc stupid, Ecaterina se aşază chiar în dreptul lui Petru, pentru ca el să o prindă într-un final. Logodnicul ei îi simte prezenţa. Ea observă cum fibrele subţiri ale muşchilor lui se încordează, gata să se năpustească asupra ei.

— Ce faci? Dă-te la o parte din drum! strigă Evdotia, cea mai puţin inteligentă dintre doamnele de la Curte, care, la şaptesprezece ani, ar trebui să ştie că nu e bine să-şi trădeze astfel stăpâna.

— Te-am prins!

Mâinile lui Petru sunt pe umerii ei. Îi poate simţi răsuflarea îmbibată de vin, încărcată de mirosul raţei fripte de la cină. În spate, grupul lor îşi reţine cu greu hohotele de râs, aşteptând presupunerea lui. Dacă va ghici corect, Ecaterina va fi legată la ochi în locul său. Cât de mult şi-ar dori ca el să reuşească să dea răspunsul corect, să obţină această mică victorie! Cu degetele lui butucănoase, Petru îi simte conturul obrajilor, al bărbiei şi, în cele din urmă, spune:

— Gata, ştiu cine eşti. Evdotia! Sau poate ar trebui să verific mai jos, pentru a mă asigura?

Strigătele lor vesele o înconjoară. Pretinde că le împărtăşeşte buna dispoziţie. Evdotia se tăvăleşte de râs, ţinându-se cu mâinile de burtă. Zenia îi şterge faţa transpirată cu o batistă, curtenii învârtindu-se în jurul lui (oare cum se numesc? Întotdeauna se schimbă) îl mângâie pe Petru pe umăr. Ecaterinei nu i se pare deloc amuzant.

— Vă înşelaţi, e viitoarea Voastră soţie, îi răspunde ea.

Se preface că gustă gluma, dar tot corpul îi ia foc de ruşine. Evdotia nu e nici măcar drăguţă, are o bărbie mare, diformă şi gheare roşii în loc de mâini. Aşadar, e exact aşa cum s-a gândit. Ecaterina n-a reuşit să-i câştige iubirea şi probabil nu va reuşi niciodată.

TANIA
În prezent

Când dau colţul cu o pungă de gogoşi[34] calde în mână, văd un bărbat stând pe treptele din faţa casei părinţilor mei. E masiv şi e îmbrăcat prea gros pentru vremea de-afară: poartă un hanorac cu fermoar închis până la gât şi o pereche de pantaloni mulaţi pe picior până sub genunchi şi bufanţi pe coapse. E rus, evident. Lângă el, stă o ramă înfăşurată în hârtie de măcelar. Încremenesc pe loc, dar nu există cale de scăpare, doar câţiva copaci rătăciţi de-a lungul străzii de la periferie.

Pentru mine, vizita la părinţii mei din nordul oraşului e o adevărată minivacanţă şi m-am bucurat de o plimbare liniştită de dimineaţă prin Ramsdale. Panera Bread, Dunkin' Donuts, Krazy Bagels, Asia Express. Starbucks este plin de adolescenţi cu capetele aplecate deasupra telefoanelor mobile, ca într-o rugăciune pioasă. Oamenii de la benzinării, care fac plinul, sunt aplecaţi deasupra pompelor de combustibil, pentru a calcula costurile. Aici, pe caldarâmul cald, lumea îşi dezvăluie secretele. Farmacia rusă vinde cremă de mâini fabricată în Polonia, există farmacii homeopate ucrainene, iar sticluţe de parfum cehesc, frumos ornamentate strălucesc în vitrină.

---

[34] Bagel – gogoşi originare din comunităţile evreieşti din Polonia secolului al XVI-lea. În secolul al XIX-lea erau deja populare la Londra şi tot atunci au ajuns şi peste ocean, unde imigranţii evrei de la acea vreme au pus bazele unor afaceri profitabile, mai ales în zona New Yorkului. Tradiţional, pâinicile sunt rotunde şi pot fi simple sau acoperite cu seminţe de susan, de mac, de floarea-soarelui. Pot fi tăiate în două şi umplute cu cremă de brânză, gem, mezeluri, salate sau peşte afumat (n. tr.).

La magazinul de suvenire sovietice găseşti figurine cu capul lui Hruşciov legănându-se ritmic lângă păpuşi *matrioska* ieftine, aliniate în ordine crescătoare, care-şi etalează zâmbetul peste băsmăluţele lor roşii, strălucitoare. Străzile sunt pline de tineri care aleargă şi de bătrâni care împing cărucioare metalice. „Oamenii mei” sunt peste tot, plimbându-se cu traiste de bumbac pe umeri, închizându-şi portierele SUV-urilor cu un clinchet decisiv, aşezându-se la rând la spălătorie. Culorile primăverii, lipsite de sclipire azi-dimineaţă, vibrează acum într-un caleidoscop de posibilităţi. Ramsdale.

În anii ‘90, mutarea din Queens în New Jersey era o mişcare ascendentă pe scara socială pentru un emigrant rus. Gata cu apartamentele în blocuri ieftine, ticsite de furnici şi gândaci, gata cu vecinii care ard mâncăruri picante, gata cu autobuzele hodorogite care poluau sub fereastra sau balconul dormitorului, cu vedere la curte, spre coşurile de gunoi ce dădeau pe dinafară. Ofensele URSS erau exagerate în New York, dar New Jersey era America în miniatură, care-ţi dăruia case civilizate, privilegiul a avea o maşină, un centru comercial dezvoltat, curat şi ordonat. Aveam *Costco* şi garanţia unei vieţi îndestulate. Oraşul New York era întotdeauna acolo când aveai nevoie de el şi atunci când nu mai aveai energie să te lupţi în trafic pentru a traversa podul şi a ajunge până la instituţiile sale culturale, urmăreai programul rus de televiziune *Kultura.* („Oamenii noştri în mişcare: *Kultura*.”)

Emisiunea este prezentată de o femeie incredibilă, ce turuie pe nerăsuflate şi pare că participă la premiera fiecărui spectacol de teatru, de operă sau la vernisajul fiecărei expoziţii din New York. Cu mare plăcere, ea prezintă detaliat spectatorilor o lume intangibilă, dincolo de George Washington Bridge, locuită de simboluri ale culturii ruse: Mişa Barîşnikov, Anna Netrebko şi Vassili

Grigoriev. Talentul ei constă în transa indusă spectatorilor prin discurs, în propagarea unui mit. Toţi locuitorii din Ramsdale urmăresc mândri acest program de televiziune, eroul acestuia fiind întotdeauna nepotul, vărul sau pacientul cuiva care a reuşit în viaţă. *Oamenii noştri în mişcare*.

Eram de câteva luni la Worthington, în calitate de director al Departamentului de Artă Rusă, când am fost invitată să particip la acest show. Am fost surprinzător de mândră de invitaţia primită, ca şi cum întreaga comunitate ar fi fost microcosmosul mândriei materne. Ai mei oscilau între încântare şi teamă. Acum eram cineva, dar pentru ruşii care au o memorie adâncă, vizibilitatea atrage totodată şi pericolul. Eram în atenţia publică şi asta mă făcea, deci, vulnerabilă. Paranoia părinţilor mei nu era întru totul nefondată, deoarece după difuzarea emisiunii la uşa lor au început să apară necunoscuţi cu o colecţie de capodopere descoperite ca prin minune, primite de la rude în vârstă. Şi acum, iată încă unul.

— Dacă v-aţi programa în audienţă la biroul meu, am insistat în faţa omului care aştepta.

— V-am văzut la *show*.

Deja scoate pictura din ambalaj, rupând sfoara şi fâşii de hârtie maro. Îmi las geanta jos şi privesc tabloul. Reprezintă un peisaj împădurit, o stâncă argintie despărţind în două şirurile de copaci pe când ultimele raze ale soarelui se retrag în spatele norilor. Mă apropii pentru o analiză mai amănunţită.

Omul remarcă scânteia mea de interes.

— Aveţi dreptate. Am ştiut că veţi înţelege încă de la prima vedere. E un Şişkin foarte special. Nu îi puteţi nega calitatea.

Privesc atentă pânză, observând culoarea şi tuşele. Prima impresie e una favorabilă: tabloul pare să fie vechi.

E un exponent clasic al şcolii de la Düsseldorf şi Ivan Ivanovici Şişkin a studiat la Academia din Düsseldorf, deci acest gen de peisaj ar fi tipic pentru el. Uşa de la intrare se deschide şi tatăl meu ne face semn să intrăm.

— Hai înăuntru, ceaiul este gata!

Tata şi bărbatul dau din cap, salutându-se în semn de recunoaştere şi respect reciproc. Se pare că acesta deţine unul dintre cele mai mari magazine ruseşti din oraş. Este o mică celebritate în Ramsdale, care trimite ocazional tatălui meu clienţi, ceea ce înseamnă că trebuie să-l iau în serios. Mama curăţă masa. Eu şi necunoscutul rămânem singuri în sufragerie, cu tabloul.

— Nu e vreo capodoperă, nu-i aşa? îl întreb, făcând efortul să-mi ascund emoţia.

Şişkin e o lovitură. În Rusia, artistul e echivalentul pictorului american Edward Hopper, ceea ce înseamnă că poate emoţiona un rus adevărat până la lacrimi. Clienţii mei îşi amintesc de zilele din copilărie, când făceau excursii cu şcoala în Galeria Tretiakov din Moscova şi descopereau primul lor Şişkin. Când am luat în considerare posibilitatea demisiei, m-am gândit cum ar fi să organizez reuniunea clienţilor mei cu un prieten drag pe care se temeau că nu-l vor mai îmbrăţişa niciodată.

— Aş spune că e o lucrare minoră, deşi i s-a stabilit autenticitatea.

Experţii trebuie să subestimeze întotdeauna importanţa unei opere de artă. Un studiu mai detaliat al suprafeţei tabloului confirmă că datează într-adevăr din secolul al XIX-lea.

— OK, deci nu e o capodoperă! Dar oare un geniu trebuie întotdeauna să creeze numai capodopere? Când aveam şase ani, îmi amintesc că am văzut acest tablou atârnat pe peretele mătuşii Sonia. Bunicul ei îl întâlnise pe tatăl lui Şişkin în armată.

Povestea omului trece de la asediul Leningradului la autobiografia licenţioasă a celor trei mariaje zbuciumate, face referire la fratele poet, arestat de Stalin, dar eliberat după interogatoriu, şi prezintă ferma colectivă de jumulit curcani. Mai relatează celebritatea mediocră a unui autor sovietic de cărţi de poveşti pentru copii, acum devenit coproprietar al unui lanţ de magazine ruseşti din Comitatul Bergen. Ridică tabloul în timp ce eu lucrez, ţinându-l cu faţa spre lumina candelabrului strălucitor.

— Vă rog, nu faceţi asta! îi reproşez.

— E o splendoare, nu? Ani şi ani am adorat acest Şişkin atârnat pe peretele mătuşii mele, şi chiar înainte de a muri, *Tiotia* Sonia mi l-a promis în dar. Mi-a spus: „Păstrează-l pentru când vei avea nevoie de nişte bani în plus.”

— Dacă mi-aţi permite să ating eu însămi tabloul…

Mă uit fix la degetele lui, până când el acceptă să dea drumul ramei picturii.

În orice caz, asemenea poveşti nu pot fi niciodată luate în serios. Acest vânzător scoate la iveală poveşti sentimentale aproape identice din vremea războiului sovietic. Etalează aceleaşi scrisori dubioase primite din partea Mătuşicii Sonia sau a Mătuşicii Valia, datând din anii ‘30, şi care niciodată nu uită să menţioneze lucruri precum: „Şi apropo, am luat întâmplător acest mic tablou special din studioul unuia dintre cei mai interesanţi artişti…” Dar acum ştiu prea bine să nu mai fiu o pradă uşoară. Totuşi, acest tablou nu e un fals. Pânza nu este brăzdată, iar fisurile de pe suprafaţa ei se potrivesc acelei perioade.

Sunt încântată la culme. Mi-l imaginez pe Vitia, unul dintre clienţii mei preferaţi, cum mă imploră de fiecare dată la telefon:

— Te rog, Tan, spune-mi că azi e ziua în care mi-ai găsit un Şişkin.

Descrierea mătuşii Sonia, victimă a cancerului la gât, devine îngrozitoare atunci când îl întrerup:

— Hai să stingem lumina şi să privim cu şi mai mare atenţie tabloul!

Scot lampa UV, pregătită întotdeauna în geantă pentru asemenea ocazii speciale şi analizez îndeaproape pigmentul.

Bărbatul ia din tava pentru desert o bezea *Zefir*[35] acoperită cu ciocolată şi muşcă din ea.

— Cumpărate de la magazinul meu, spune arătându-mi bezeaua.

— Am dreptate sau am dreptate?

Cum poate această afacere să fie întotdeauna surprinzătoare! Uneori, nu e nimic mai verosimil decât autenticitatea.

— Am nevoie să arăt tabloul restauratorului meu, dar pare autentic.

— Minunat, minunat, Taniecika!

Acum e la a doua *Zefir*, lăudând-o pe mama pentru aroma intensă a ceaiului pe care i l-a pregătit, şi care nu e aşa diluat ca porcăriile americane cărora li se spune „ceai”. Mama e emoţionată, înroşindu-se de plăcere. Serviciul de ceai e impecabil, i-am oferit cel mai bun set de ceai al nostru şi alături, am pus la bătaie o piramidă perfectă din cuburi de zahăr.

— Tatăl tău, Taniecika, e un perfecţionist. Clienţii mei spun întotdeauna că „are mâini de aur” , afirmă bărbatul.

---

[35] Desert obţinut prin amestecul piureului de mere cu zahăr, albuş de ou, pectină sau gelatină. În ţările fostei Uniuni Sovietice, denumirea provine de la zeul grec Zefir, care simbolizează consistenţa delicată. Zefir este oarecum similară în consistenţa sa cu bezelele (n. tr.).

Frumoasa ta mamă e regina casei. Toţi sunt nerăbdători să stea pur şi simplu în sala de aşteptare şi s-o admire.

— *Nu*, destul cu flatările! Vă torn puţin?

Tata ridică sticla de coniac.

— Turnaţi, turnaţi! Cine sunt eu să vă pot rezista?

Ni se oferă cele mai bune pahare de sărbătoare. În timp ce împachetez tabloul, observ ceva într-un colţ al pânzei. La început, pare ca şi cum ar putea fi o rădăcină de copac, o tuşă de pensulă, un bulgăr de pământ. Apropii lumina de tablou. Semnătura lui Şişkin nu e înconjurată de pigment, ci pluteşte deasupra pânzei. La o verificare mai amănunţită, caligrafia pictorului de un roşu hipnotizant e drăguţă, dar lipsită de profunzime. Stratul şters observat mai devreme trebuie să fi fost numele original al pictorului. Desigur, omul a cumpărat tabloul de la Hans Nu Ştiu Cum al Şcolii din Düsseldorf cu cinci sau şapte sute de dolari şi acum încearcă să-l vândă drept opera originală a lui Şişkin.

Oftez.

— De fapt, mă tem că avem o mică problemă cu această lucrare a lui Şişkin.

— Ce problemă? La ce anume vă referiţi?

Părinţii mei s-au oprit în drumul lor spre bucătărie şi acum singurul sunet pe care-l auzim e cel al programului de televiziune de la etajul de deasupra: „Gemenii ucraineni Sima şi Sonia Dodik au fost printre cei treizeci şi opt de evrei care au trăit într-o peşteră timp de optsprezece luni în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial şi astfel au supravieţuit Holocaustului.”

Tipul lasă jos *Zefirul*, din ce în ce mai roşu la faţă.

— V-am spus, mătuşa mea Sonia a avut tabloul toată viaţa. Credeam că dumneavoastră sunteţi marea specialistă!

Mă gândesc la Carl – în metrou, obişnuia să se sprijine de uşă şi să mă îmbrăţişeze – şi mă copleşeşte un val de tristeţe neaşteptată. Cred că aş putea plânge chiar aici, în faţa acestui bărbat şi a falsului Şişkin. Dar îmi reprim lacrimile.

— Ştiu că ăsta ar trebui să fie un mare şoc, dar mă tem că, deşi la prima examinare părea promiţător, veţi vedea că sub trunchiul acelui copac sunt urme ale semnăturii originale.

Tipul se uită în ochii părinţilor mei ca şi cum le-ar spune: *Pe bune? Cine se crede?*Ascunde tabloul într-o coală mare de hârtie, de măcelărie şi proliferează o serie de atacuri furioase.

— După doar cinci minute de analiză, avem deja o problemă? Asta e tot ce primesc? Tocmai vorbeam cu Nadia Kudrina de la Christie’s şi ea spunea că acest tablou e valoros. Şi, dacă mă gândesc bine, n-a avut ea vânzări record cu Şişkin sezonul trecut? În definitiv, cred c-ar trebui să merg s-o întâlnesc.

Uşa e trântită şi auzim zgomotul furios al motorului care ne blochează şoseaua.

— Eşti sigură că ai dreptate? mă întreabă tata.

Pare şocat.

— E vreo şansă ca tabloul să fie un Şişkin autentic?

Nu e vorba de permanenta avalanşă de falsuri care ajung la mine datorită meseriei mele, m-am obişnuit până acum cu ele. Mi s-au prezentat picturi „de la începutul secolului XX” , cărora nu li se uscase încă vopseaua. Oamenii de la galerii respectabile aveau încredere în mine când era vorba despre noi tablouri, proaspăt făcute la comandă, pentru a da impresia vechimii, iar verii de gradul doi mă rugau la petreceri aniversare să evaluez afişe neglijent înrămate. Asta nu mă mai deranja de mult. M-am obişnuit cu aceste prejudecăţi care mă urmăresc mereu:

că nu-mi merit funcţia şi că expertiza mea nu e nimic mai mult decât un accident norocos. Părinţii mei au emigrat împreună cu cineva care nu putea accede la Lumea Nouă şi care nu e în stare să facă orice e nevoie pentru a se realiza în viaţă.

Îmi vine rău, iar apoi îmi dau lacrimile.

— Sunt specialistă!

Mama scapă vasele şi se apropie repede de mine.

— Vino aici, am eu grijă de tine!

Îmi leagănă capul pe cotul ei şi cu degetul mare îmi mângâie muşchii încordaţi ai gâtului. Când, în copilărie, mă chinuia neliniştea de nedescris, groaza pe care n-o puteam înţelege, mama obişnuia să-mi spună: „Am eu grijă de tine.” Şi întotdeauna funcţiona. Odată ce dădeam glas temerilor mele, odată ce transferam acea maladie a confuziei din mintea mea în mintea mamei mele, întodeauna teama dispărea. Aşa că acum, între două reprize de teamă, i-am mărturisit tot, i-am spus că mă tem de o viaţă nouă, de neînţeles, fără Carl. Şi i-am recunoscut şi cea mai adâncă, inexprimabilă frică dintre toate, aceea că mariajul meu se destramă şi că vina îmi aparţine în totalitate.

Mama mea mă ascultă, clatină din cap şi îmi înţelege toate rătăcirile. Sunt impresionată că nu mă întreabă nimic despre Carl, că nu-mi oferă niciun sfat despre ce ar trebui să facă o femeie pentru a recâştiga dragostea soţului ei. Pur şi simplu mă mângâie pe obraz.

— Nu-ţi face griji, Tancik. Nu voi mai cumpăra de la magazinul lui.

Ca pentru a fortifica începutul unei noi ere, tata ia tot bolul de bezele *Zefir* şi, deplasându-se cu gesturile rapide şi precise ale unui fost fotbalist de performanţă, azvârle conţinutul la coşul de gunoi şi trânteşte capacul.

ECATERINA
Februarie 1745

Pielea lui Petru arde la atingere, dar viitorul ţar refuză să se retragă în camera sa. Scopul acestui joc deosebit e ca fiecare să spună pe rând adevărul.

— Urăsc petrecerile de ziua împărătesei! spune el.

Îşi strânge de gât unul dintre soldăţei şi-l atârnă de un picior al patului. Azi este neobişnuit de palid şi apatic.

— Mi se pare insuportabil felul în care se îmbracă, asemenea unei tinere domnişoare, ceea ce nu mai este de multă vreme. E o curvă bătrână! Rândul tău!

— Maiestatea Sa pare bolnavă. Odihnniţi-vă!

Ecaterina oftează. De la distanţă se aude utrenia, cântată probabil de doamnele de la Curte, aşezate în anticamera ei. Nu este profund credincioasă, dar lamentaţia lui într-o zi de duminică e extrem de supărătoare.

— Vă rog, Alteţă, de dragul sănătăţii Maiestăţii Voastre!

— Trebuie? Dar sunt atât de plictisit! spune Petru.

Şi apoi, înseninându-se brusc la faţă:

— Ţi-am spus că am păstrat un pitic? Mi-e extrem de loial.

Ecaterina îi simte fierbinţeala frunţii şi apoi se retrage.

— Aveţi febră. Vi-l voi trimite pe Lestocq. Acum plecaţi!

În sfârşit, Petru se îndepărtează spre camera lui şi ea rămâne singură. Încearcă să exerseze la clavecin, dar reuşeşte să cânte doar câteva note, fără nicio tragere de inimă, înainte de a fi copleşită de griji. Oare cât este de bolnav? Dacă ar fi cu adevărat grav bolnav, situaţia ei ar

deveni vulnerabilă. În starea în care se află, logodna de lungă durată îi face pe toţi nerăbdători, iar rolul ei nu e consolidat deocamdată. Un an, a spus împărăteasa. Ceea ce înainte părea libertate, acum a devenit un lung purgatoriu.

Ecaterina năvăleşte în camera mamei sale. Johanna scrie scrisori, dar îşi lasă pana jos când o vede. Zilele astea, mama şi fiica gândesc la unison. Stau pe canapea cu captele apropiate şi pumnii strânşi. Îşi şoptesc reciproc aceeaşi limbă a cometelor şi a planurilor de viitor, iar răsuflările lor calde se amestecă.

— Să te îmbrăcăm într-una dintre rochiile tale mai sobre şi să ne interesăm de sănătatea Marelui Duce, sugerează Johanna.

De îndată ce Ecaterina îşi îmbracă rochia gri, aleargă amândouă grăbite pe holurile palatului din lemn. În faţa uşii lui Petru stă contele Brummer. Le blochează intrarea şi ele aud dezlănţuirea vocilor agitate de dincolo de uşă.

— Am venit să ne interesăm în privinţa sănătăţii Marelui Duce, spune mama ei.

În ultimul an, vocea Johannei a căpătat un ton nou, poruncitor, imitându-l pe cel al împărătesei. Merg mai departe, dar Brummer e de neclintit. Pe frunte îi curg şiroaie de transpiraţie.

— Vă rog, opriţi-vă! le spune Brummer cu vocea lui subţire şi plângăcioasă. Marelui Duce i-a apărut o erupţie de varicelă pe corp.

Ecaterina respiră repede şi sacadat şi vine mai aproape de el.

— Pot să-l văd?

— Nu, Figgy! Ai înnebunit?

Mama ei o trage deoparte.

— Moartea îl veghează. Trebuie să fugim din calea ei.

Fiica nu-şi mai recunoaşte prietena de pe canapea, transformată într-o fiinţă înverşunată care o trage nebuneşte de mână, forţând-o să plece cât mai departe.

Când s-au îndepărtat suficient încât să nu mai poată auzi niciun sunet, Ecaterina spune:

— Mi se pare greşit să fug. Oare nu-mi neglijez îndatoririle?

— Nu înţelegi? Gândeşte-te la moartea surorii tale. Ar fi păcat să pieri şi tu, n-ar avea niciun rost.

În urmă cu o săptămână, a venit o scrisoare. Sora ei de doi ani a murit de varicelă. A pierit în chinuri groaznice, în lipsa propriei mame, un sacrificiu pe altarul ambiţiilor regale. Ele au mizat întreaga avere pe băiatul plăpând şi bolnav, care suferă de cealaltă parte a uşii.

— Pronunţă cuvintele la care se gândesc amândouă.

— Dar mamă, dacă moare?

Dincolo de fereastră, ninsoarea continuă să se aştearnă peste stratul de zăpadă. Din când în când, apare câte un lup singuratic, o pată de blană gri. În afară de săniuş şi de plimbările ocazionale în caleaşcă, Ecaterina a rămas închisă în palat zile întregi. Îl urmăresc pe mesagerul doctorului urcând în sanie, scuturându-şi paltonul negru de fulgii de zăpadă.

Nu vrea ca Petru să moară, o ştie prea bine. Asta e dragoste, milă sau vreo ambiţie încăpăţânată de viitor? Habar nu are.

— Vom merge la Moscova, hotărăşte mama ei. Trimite-o pe Katia a ta să ne facă bagajele!

Aşa arată mama ei în cea mai regală ipostază. În momentele de criză, înţelege clar ce trebuie făcut, aranjează toate detaliile. Înainte de miezul nopţii, va fi totul stabilit. Ecaterina speră să dobândească şi ea această calitate a mamei ei.

— Mamă, şi dacă moare?

Zboară în sus pe scări, gata să se împrăştie în camerele lor şi să înceapă să se pregătească de plecare. Şi înainte de a dispărea în aripa de palat unde e cazată, Johanna adaugă:

— Avem nevoie de el viu, dar acum avem şi mai mare nevoie să rămânem în viaţă.

— Să-i trimit un bilet, câteva cuvinte frumoase?

— Da, asta ar fi o strategie bună, spune Johanna pe nerăsuflate, amintindu-şi scopul principal al sosirii lor aici.

— Aminteşte-i dragostea ta, rugăciunile de însănătoşire, felul acesta de sentimente.

În camera ei, Ecaterina se aşază la masa de scris. Zilele astea, când se concentrează pe scris, descoperă cum îi vin în minte cuvintele ruseşti, cu aceeaşi uşurinţă ca cele germane. Întotdeauna i-a plăcut să aştearnă gânduri pe hârtie, exerciţiul ei preferat fiind să se autodescrie: mândră, nu lipsită de frumuseţe, cu ochii vii, aprinşi, dotată cu spirit practic, harnică, nu atât de răbdătoare pe cât şi-ar dori, cu o dorinţă imensă de învăţătură. Îşi poate imagina cum pe viitor va coresponda cu cei mai remarcabili filosofi la modă, care o vor lua în serios datorită stilului incisiv, fluent al prozei sale. Aceştia vor fi impresionaţi că o femeie le împărtăşeşte curiozitatea asupra lumii, dispreţuieşte intrigile politice superficiale şi vor iubi caracterul ei sincer, sever. Ar citi fragmente ale scrisorilor ei la dineuri, în faţa prietenilor distinşi. Hotărăşte că va fi la conducerea banchetelor regale, reunind acolo cele mai strălucite minţi ale Europei. Va avea cea mai mare bibliotecă din lume. Ca să nu mai vorbim de artă. Stând în faţa singurului Rembrandt aparţinându-i lui Petru cel Mare, în care este surprinsă trista despărţire a doi prieteni, simte o sete nouă pentru achiziţia obiectelor de artă.

Apoi îşi aminteşte că toată această glorie depinde doar de supravieţuirea lui Petru. Dacă el va muri, atunci scrisorile ei nu vor mai fi citite, biblioteca ei nu va mai exista şi filosofii nu se vor întâlni în saloanele sale. Cine ar fi interesat să acorde atenţie memoriilor unei prinţese obişnuite din Zerbst?

„Iubite şi preamărite Duce”, îşi începe Ecaterina scrisoarea, încercând să-şi amintească acea bărbie slabă, acei ochi cruzi şi arzători.

Nu-şi aminteşte însă nimic. Se joacă cu mânerul măsuţei de toaletă, deschide şi închide sertarul. Mânerul acestuia se răsuceşte şi-i rămâne în mână. Aflat în întreţinerea neglijentă a împărătesei, întregul palat e un amestec de extravaganţă şi mizerie. Dacă ea ar fi împărătească, ar invita imediat arhitecţi europeni. I-ar fi ruşine să numească acest loc „căminul” ei.

„Dragul meu Duce, mă rog pentru însănătoşirea Alteţei Voastre.”

Şterge aceste rânduri.

O repetiţie banală a cuvintelor mamei ei.

„Îmi doresc să vă întăriţi spiritul.”

Renunţă şi la partea asta.

Mama ei stă nerăbdătoare în cadrul uşii.

— Trăsura ne aşteaptă!

E deja îmbrăcată cu mantoul frumos, de brocart. Pe dedesubt poartă rochia albastră de catifea căptuşită cu mătase şi argint. În spatele ei străluceşte chipul prietenei sale loiale, Katia, încărcată cu bagajele lor şi deja îmbrăcată pentru călătorie.

Ecaterina citeşte rapid scrisoarea.

„În fiecare zi voi aştepta veşti despre însănătoşirea Domniei Voastre. Mă voi ruga pentru sănătatea Maiestăţii Voastre şi voi aprinde lumânări pentru Alteţa Voastră.

Viitorul meu soţ, dragul meu prieten, văr. Partenerul vieţii mele. Dragostea mea.”

Şterge ultimele rânduri, apoi le reaşterne pe hârtie. Dacă această scrisoare va fi ulterior citită de ochi străin, Ecaterina va părea ataşată aşa cum se cuvine.

Se semnează în josul paginii: ECATERINA, ca şi cum ar spune: „Acest nume nu îmi va fi luat.” Un contract trebuie onorat atunci când e scris pe hârtie.

Ajunsă la Moscova, în timp ce aşteaptă veşti de la Curte, savurează muzica, dansul şi jocurile de cărţi. Şi, de asemenea, întâlnirea cu invitaţi din străinătate şi prieteni apropiaţi din Germania. Cel pe care tremură de nerăbdare să-l revadă e contele Gyllenborg. Îşi soarbe ceaiul stând în faţa ei, în timp ce diplomaţii suedezi s-au adunat în jurul mesei unde se joacă faraon şi participă la o conversaţie animată despre Colley Cibber şi despre mult aşteptata producţie londoneză intitulată *Tirania papală sub domnia regelui Ioan*.

— Cunoşti piesele de teatru ale domnului Cibber? o întreabă Gyllenborg.

— Mă tem că n-am avut plăcerea să le citesc...

Roşeşte puternic. I se reaminteşte, din ce în ce mai mult, că e într-o ţară îndepărtată, vastă, departe de centrele culturale europene. Dacă ar fi ea împărătească, se gândeşte, lui Colley Cibber i s-ar juca piesa la Sankt Petersburg sau, încă şi mai bine, ar trimite dramaturgi ruşi promiţători ca Sumarokoff la Londra, pentru a-şi cultiva talentul. Mintea ei o ia la goană: în loc să importe cultură, e mai degrabă vital să încurajeze înflorirea culturii acasă. Cu excepţia artei. Arta trebuie importată. În Rusia, cu greu poţi admira altceva în afară de Rembrandt.

— De fapt, Cibber e un prost orgolios, nimic în lume nu m-ar convinge să văd o piesă de teatru de un prost-gust evident!

— O! spune ea şi mai jignită.

Atunci Cibber nu va fi invitat, observă în sinea ei.

— Nu e nevoie de blândeţe. În primul rând, şi cel mai important este să-ţi educi mintea, izbucneşte Gyllenborg.

Orchestra interpretează un potpuriu plăcut din concerte italiene, dar zgomotul anulează posibilitatea unei conversaţii intime. Petrecerea a fost ideea ei, un fel de a-l impresiona pe cel în faţa căruia ea demonstrează gusturi muzicale rafinate, dar acum Gyllenborg se apleacă spre ea pentru a se face auzit peste zgomotul muzicii. Ecaterina aruncă o privire spre violonist, principalul vinovat.

— Într-adevăr, aşa îmi petrec timpul.

— Foarte bine. Nu erai o prostuţă, din câte îmi amintesc.

Contele Gyllenborg e mai în vârstă decât şi-l aminteşte de la întâlnirea lor la Hamburg, de acum câţiva ani. Pe creştetul capului poartă o perucă scurtă, prinsă cu o fundă uriaşă care-i alunecă pe ceafă. Trăsăturile lui senzuale rareori atrag atenţia de la scânteia jucăuşă din ochi, de la buzele arcuite seducător. Se simte timidă în faţa acestuia, dornică să-l impresioneze cu unicitatea sa, cu toate calităţile rafinate ale bunului ei gust.

— Am auzit vorbindu-se despre un scriitor numit Samuel Richardson. Scrie cărţi chiar atât de bune?

Contele îşi soarbe ceaiul cu voluptate, privind-o fix în ochi.

— Citirea cărţilor de filosofie adecvate ar trebui să fie primul pas în educaţia ta.

— Domnule conte, aş fi fericită să-mi recomandaţi câteva.

O trimite pe Katia după hârtie şi instrumente de scris, încântată de perspectiva de a fi luată în sfârşit în serios. Iată-l pe conte, un mare cărturar şi politician care îşi petrece zilele de diplomaţie în compania ei, împreună cu ea! Ecaterina abia a împlinit cincisprezece ani, iar el are cel puţin treizeci. Acest bărbat cu privire pătrunzătoare este un om de litere şi un politician suedez respectat. Chiar şi mama ei roieşte în jurul lui, gata să-i îndepărteze pe servitori, dispusă să se ocupe ea însăşi de venerabilul lor invitat. Contele îi suportă agitaţia, apoi Johanna e chemată să certe o nouă servitoare. După cină, sunt lăsaţi singuri în colţul lor intim, la lumina focului şi a lumânărilor. Umbra lui Petru a dispărut din viaţa ei şi Ecaterina e liberă din nou.

— Nici măcar în copilărie n-ai fost naivă, spune contele, dând la o parte tava cu dulciuri, după care se răzgândeşte şi muşcă repede dintr-o prăjitură.

Ecaterina regretă simplitatea desertului. Dacă Petru n-ar fi fost bolnav şi dacă ar fi apelat la cofetarul parizian, atunci ar fi comandat o prăjitură în forma capitalei Suediei.

Gyllenborg nu i se pare bătrân, aşa ca Brummer, Besthuzev şi restul celorlalţi. Îi surprinde privirea, i-o susţine şi i-o sfredeleşte insistent. Are ochii calmi, de un căprui-deschis al unei lumi noi.

— Te-am remarcat de atunci, datorită minţii tale ascuţite. Erai mult mai inteligentă decât majoritatea invitaţilor. Mama ta nu te-a apreciat niciodată.

Ecaterina tace, e prea copleşită de bucurie ca să mai poată vorbi.

— Îmi amintesc că încă din copilărie aveai o predispoziţie pentru filosofie. Cum îţi merge în noul mediu în care te învârţi?

Gesticulează larg, arătând vastele apartamente.

Împărăteasa are dreptate. Profund tulburată de soarta Marelui Duce, Ecaterina a cheltuit bani în toată Europa. Tapiţeria de creton a trăsurii e nouă, a înlocuit draperiile zdrenţuite, a comandat brocart împletit cu fire de aur pentru perdele. Şi în plus, mai e şi costumul de călărie albastru-deschis, făcut la comandă, la care se adaugă cele două rochii identice create la Paris.

— Citesc cărţile recomandate de filosofi şi de prieteni. În timpul liber, studiez limba rusă şi cânt la clavecin.

Gyllenborg zâmbeşte şi lasă jos ceaşca de ceai.

— Te-am urmărit aici, la Moscova. Aici văd că ţi-ai pierdut ceva din tine. Caracterul tău e mai frivol, absorbit de lux, plăcere şi, îndrăznesc să spun, dragoste?

Ecaterina întinde mâna după ceaşca de ceai, pentru a-şi ascunde chipul în spatele porţelanului. Gyllenborg are, desigur, dreptate. Impulsul ei a fost acela de a sărbători noua poziţie socială şi s-a trezit prinsă într-un şir de petreceri şi cumpărături inutile. Totuşi, nicio pasiune la orizont, nimic în acest sens.

— Trebuie să-ţi redobândeşti înclinaţia naturală a minţii.

Cuvintele lui o mişcă. De la George încoace, niciun bărbat nu a mai luat-o în serios.

— Dacă aveţi sugestii, mi-ar plăcea să le aud.

Katia intră repede în salon şi în mâna subţire ţine teancul de hârtie şi instrumentele de scris.

Orchestra se opreşte, iar Gyllenborg se aşază la loc în fotoliul său.

— Desigur, trebuie să citeşti Plutarh, Cicero şi *Cauzele grandorii şi declinului romanilor* de Montesquieu.

— Le voi comanda imediat.

Ecaterina poartă rochia din cea mai fină catifea, aceea care îi dezvăluie delicat decolteul şi, dacă nu se înşală, contele a remarcat curba umerilor ei. Nu e prima dată

când e conştientă că atrage privirile lascive ale bărbaţilor; acestea au devenit mai insolente pe măsură ce nunta e amânată. E oare neloial să ardă pe dinăuntru, în timp ce viitorul ei soţ se află probabil pe patul de moarte acolo, la Sankt Petersburg?

Deodată, Gyllenborg îngenunchează înaintea ei, pe covor. Chipul său e atât de aproape de al ei, încât buzele aproape li se ating.

— Păcat că te măriţi cu el.

— Păcat? rosteşte ea.

— Mare păcat! Tu eşti mult mai talentată.

Ecaterina aşteaptă emoţionată şi scoate flăcări pe nări. E conştientă de cercul amplu al crinolinei, de artificialitatea perucii care, recent, a devenit o modă la Curte, de conturul sânilor ei încă prea mici. Un gând profund îi trece prin minte: pierde timp, timp preţios.

Orchestra începe să cânte, iar violonistul interpretează muzica la intensitate reînnoită. Gyllenborg pare să o observe îndeaproape şi apoi se preface iar interesat doar de fotoliul său şi de prăjitura neterminată.

— Nu mai contează, Sophia, uită că am avut această discuţie.

După doar câteva săptămâni, Petru şi împărăteasa revin la Palatul de Iarnă şi e din nou frig, îngrozitor de frig, iar saloanele sunt goale. Îi aude dispărând în grup zgomotos, în foaier. Complicata ceremonie a salutului de bun venit se face auzită până la ea, sunt primiţi de servitori, iar vocea înaltă a împărătesei răsună.

— Ne bucurăm să vă anunţăm că Marele Duce şi-a revenit complet.

Ecaterina îşi evaluează ţinuta în oglindă, părul aflat în neorânduială care încadrează tâmplele, eczema de pe gât pe care se chinuie să nu o scarpine, rujul mov proaspăt

aplicat pe buze. Caută ceea ce Gylleborg a observat, ochii strălucitori, pielea trandafirie, fruntea înaltă, inteligentă. De data asta, reuşeşte s-o ia de la început şi să fie mai răbdătoare cu viitorul ei soţ. Zâmbetul lui copilăros e pură timiditate, iar instrucţia sa militară plictisitoare cu soldaţii de jucărie ar trebui înţeleasă prin prisma singurătăţii. Cu ajutorul ei, îşi va depăşi infantilismul. Cine ştie? Cât a zăcut acolo, pe patul de moarte, poate că şi Petru s-a gândit la ea, iar imaginaţia i-a zburat la aceleaşi trăsături pe care şi Gyllenborg i le admiră. Ecaterina îi va împărtăşi lui Petru ce a descoperit despre fericita împărătească Maria Tereza a Austriei, căsătorită cu Francisc I, dar îi va povesti oare şi despre marea dragoste dintre Petru cel Mare şi Ecaterina lui, consumată în cabană? Deja, datorită lui Gyllenborg, ea îşi petrece timpul liber citind şi imaginându-şi poveşti despre cine vrea să devină.

Saloanele nu mai au lumină la patru după-amiază şi atunci ea aleargă în zona de recepţie, tremurând de frig. La această oră, şalul cu greu o mai poate încălzi, până şi nasul i-a îngheţat. Umbrele sunt atât de adânci, iar figurile animate, de nedistins. Un val de aer primăvaratic intră pe uşa din faţă, împrăştiind mirosul greu al transpiraţiei.

Odată ce avalanşa de sărutări încetează, Marele Duce e aşezat în faţa ei. Ea nu-şi poate reprima dezgustul şi face un pas înapoi. Boala i-a schimonosit chipul, peruca supradimensionată menită să-i ascundă noua calviţie îi evidenţiază faţa rotundă. Petru e absolut respingător! Doar ochii lui, care o privesc lung dincolo de figura descompusă, i se par familiari şi o cercetează calm, aşteptându-i reacţia.

— M-am schimbat atât de mult, încât nu mă mai recunoşti? o întreabă cu voce scrâşnită, afectată de boală.

Ecaterina rămâne fără cuvinte. Ar trebui să fie recunoscătoare pentru această însănătoşire. Acum nimeni nu-i mai ameninţă poziţia la tron. Căsătoria va merge mai

departe. Lumea imaginară a saloanelor, a bibliotecilor şi a discursurilor filosofice i se deschide încă o dată. Dar Petru e groaznic de privit, aproape inimaginabil în urâţenia lui înspăimântătoare. Se află atât de departe de Gyllenborg sau de unchiul ei, George.

Înţelege că în acel moment când ea încasează şocul şi îşi revine destul cât să mintă, el a luat deja o decizie în privinţa ei. Îl vede clipind repede şi maxilarul hotărât tresărind furios. Se întoarce spre valet:

— Ai grijă de cumpărăturile mele, idiotule!

— M-am rugat personal pentru însănătoşirea Maiestăţii Voastre, se bâlbâie Ecaterina.

Dar Petru deja se îndepărtează spre camera lui, o perucă imensă în vârful unui trup emaciat de boală. Merge cu mâinile strânse la spate, ca şi cum ar preveni-o:

— Nu mă saluţi, draga mea?

Ecaterina trebuia să-şi fi dat seama că împărăteasa e nemulţumită de întâlnirea lor. Stă mereu cu ochii pe ea, dar concluziile i se schimbă de la o zi la alta.

Ecaterina se lasă îmbrăţişată şi mângâiată pe obraji. E doar imaginaţia ei sau îmbrăţişarea durează extrem de mult? Simte pe frunte răsuflarea neplăcută a împărătesei, după călătoria îndelungată.

— Scumpa mea, am comandat un portret al Marelui Duce special pentru tine. Ar trebui să-l primeşti săptămâna viitoare.

Speră că portretul a fost făcut înainte ca Petru să se îmbolnăvească de varicelă.

— Ce amabil din partea Maiestăţii Voastre! Abia aştept să-l primesc.

— E de înţeles că ai fost îngrijorată, la fel ca noi toţi. Dar ce ai în mână?

Se uită în jos. Cartea lui Montesquieu, recomandat de Gyllenborg, voluminoasă, impenetrabilă, este strânsă la şoldul ei.

— O carte, dar nu cred că o voi citi.

— În regulă!

Împărăteasa adulmecă în jurul ei.

— N-am citit niciodată astfel de cărţi şi nici tu nu ar trebui să citeşti. Consilierii mei citesc şi mă informează doar ceea ce consideră c-ar trebui să ştiu. Aşa e cel mai bine, nu crezi? Literele sunt mici şi ar trebui să avem grijă de ochii noştri. Acum hai să-ţi povestesc despre însănătoşirea acestui băiat curajos. Am stat la căpătâiul lui zi şi noapte.

Împărăteasa îşi dă jos blănurile, pune mâna pe umărul Ecaterinei şi continuă astfel tot drumul, până trec de foaier şi ajung la galerie. Afară pe fereastră, Ecaterina aruncă o privire scurtă la Neva îngheţată, întinzându-se la nesfârşit dincolo de orizont. Se întreabă: „Oare când se va topi în sfârşit?”

TANIA
În prezent

Maşina trece chiar pe marginea unui drum sinuos de munte. Las în jos geamul şi trag cu nesaţ în plămâni parfumul mării. Monaco. Dacă n-ar fi vorba de slujba mea, de invitaţia lui Medovski, nu m-aş afla niciodată într-un loc ca ăsta. Trecem pe lângă o stradă lungă, cu magazine scumpe, cu faţade albe şi firme cu litere aurii. Rolex. Cartier. Louis Vuitton. Şi după aceea, înapoi pe dealuri,

încadraţi de ferigă şi levănţică, pe de-o parte, şi de întinderea nemărginţă a orizontului turcoaz, pe cealaltă parte.

Aflată pentru prima dată în Monaco, nu eram deloc pregătită pentru frumuseţea impecabilă a ţărmului la apus, delicat ca un cearşaf alb de mătase. Mă impresionau liniile ondulate albastre şi albe, fundul iahturilor legănându-se în apa limpede de cleştar, faţadele şi luminile strălucitoare ale hotelurilor, dreptunghiurile piscinelor particulare şi acoperişurile de sticlă. Peisajul lor, marea atenţie pe care o solicită. Diferenţa dintre stilul meu de viaţă şi cel al clienţilor mei.

Aceştia erau clienţii mei, oameni cu vile de sute de milioane de euro, extinse pe patru etaje, având căzi de baie strălucitoare chiar în mijlocul sufrageriei, încadrate de coloane greceşti, pistă de elicopter pe acoperiş, spa turcesc, sală de teatru şi de cinematograf din anii ‘20, apa care alunecă în cascadă de pe acoperiş în piscină dând impresia că se revarsă în Marea Mediterană. Ce diferenţă faţă de locul în care am crescut! Şi mai erau părinţii mei, care trăiesc în nordul oraşului New Jersey, într-o casă colonială cu două etaje, conducând un Volvo demodat, dar de nădejde, din anul 1999, cu abonament la sala de gimnastică unde se furişau unul după altul, pentru a se lupta cu cei mai în vârstă pentru culoarele libere din piscine. Nu mi-au împărtăşit niciodată tacticile lor sovietice de supravieţuire. Cumpărau un pachet mare de prăjituri pentru prieteni, dacă se vindeau două la preţ de unul, se conectau la internetul nelimitat al vecinilor şi luau la pachet brioşe din restaurantele ruseşti, pentru a doua zi la micul dejun. Cum aş putea împăca viaţa părinţilor mei, norocoşi să provină din clasa socială de mijloc, cu cea a acestor oameni din Monaco, cei care au absolvit aceleaşi şcoli publice sovietice, au studiat la aceleaşi universităţi,

dar sunt totuşi aici, în vilele lor impresionante, acoperiţi de smaraldele Harry Winston şi înconjuraţi de frumoasele lor dansatoare personale, aduse tocmai din Buenos Aires?

Cât de respingători mi se înfăţişau clienţii mei la prima vedere! Femeile îmi păreau la fel de străine precum extratereştrii, soţii care mi se destăinuiau în timp ce binevoiau să-mi spună:

— Taniecika, bagă-i minţile în cap, bine? Chiar avem nevoie de bătaia asta de cap pe care o reprezintă posesia unui iaht? Oare fiica mea chiar trebuie să o invite pe Taylor Swift la petrecerea ei de Bar Mitzvah, când Selena Gomez aia ar fi OK? Avem neapărată nevoie de un Lamborghini Veneno ordinar?

Carl râdea când îi povesteam întâlnirea jenantă şi imprevizibilă cu George Michael într-un dormitor, în timp ce artistul repeta câteva versuri în limba rusă, pentru un concert de Bar Mitzvah.

Mergând spre Coasta de Azur, aerul miroase a portocale dulci, iar peisajul e minunat, îndepărtând din mintea mea imaginea lui Carl, felul lui amuzant de a râde. „Se va întoarce curând, foarte curând.” Am tableta deschisă pe profilul potenţialilor clienţi pe care am venit să-i întâlnesc aici, prietenii lui Medovski, Oleg şi David. Există zvonuri despre achiziţii de la casele de licitaţii Sotheby’s şi Christie’s, despre cele trei vile ale lor din Moscova, Londra şi Monaco. Fotografiile cu ei dezvăluie gâturi groase, gulere aspre, părul pieptănat, lipit de scalp. Dar mintea mea continuă să rătăcească.

Ajungem la o construcţie care pare să se confunde cu peisajul, pare să fie sculptată din însăşi stânca ce o înconjoară. Porţile mari din fier de la intrare se deschid pentru a înghiţi maşina în complexul rezidenţial.

Din câte am auzit, Medovski a plătit cinci sute de milioane de euro pentru a avea o vilă perfectă, de lux şi a

construit în locul ei un riad[36]. Un riad marocan pe Coasta de Azur! Doar clienţii mei s-ar gândi la aşa ceva. Exteriorul reprezintă o fortăreaţă simplă, un zid de cărămidă, încât crezi că intri într-o casă modestă şi simplă. Dar în cazul oligarhului, riadul este o clădire utilă, destinată intimităţii, iar interiorul spaţiului este departe de a fi modest.

Intrând în curte, pe sub arcurile în formă de potcoavă şi trecând de curtea interioară, mă trezesc în faţa unei fântâni care pare o replică în miniatură a celebrei Fontana di Trevi, din Roma, completată de caleaşca lui Neptun, decorată cu căluţi de mare, de bustul generalului Agrippa şi stema papală. Pardoselile sunt din teracotă, gravate cu o caligrafie mai degrabă ebraică, decât arabă. Lămâi înfloriţi împodobesc zidurile roşii, masive şi impunătoare.

De-abia mă pot obişnui cu ansamblul, când uşile se deschid cu zgomot şi apare o blondă înaltă, genul care obişnuieşte să reducă la tăcere publicul atunci când intră în cameră. Poartă o rochie înflorată de jerseu, lungă până în pământ. Gâtul ei e bronzat uniform şi strânge sub braţ o poşetă aurie. Ar fi trebuit să ştiu că Nadia Kudrina va fi aici.

Fosta mea asistentă are douăzeci şi cinci de ani şi habar nu are de arta rusă sau de istoria artei în general, dar tatăl ei, Arkadi Kudrin, e preşedintele companiei *Piotr Oil* şi mulţi oameni influenţi care fac afaceri cu el n-au de ales decât să-i cumpere Nadiei operele de artă licitate la Christie’s.

Buzele ei se îndreaptă imediat spre obrajii mei.

— *Privet*[37], Taniecika. Cum mai stau lucrurile la Worthy?

---

[36] Un riad este o casă marocană tradiţională, care are ca element central o curte sau o grădină (n. tr.).

[37] „Salut!” – în lb. rusă în orig. (n. tr.).

— Minunat, Nadia! Tu ce mai faci?

— *Normal'no*[38]. Foarte ocupată, ca de obicei.

Nu pot concura la niciun nivel cu o rusoaică aşa ca ea. Are părul întins şi pieptănat pe o parte, peste umăr, sâni generoşi, riscând să se reverse din decolteul rochiei ei Etro, un picior alb ca de porţelan care îi iese din şliţul imposibil de adânc al rochiei şi un machiaj natural, aplicat profesionist. Poartă ochelari de soare scumpi pe creştetul capului. Aceasta este femeia a cărei fotografie de profil de pe Facebook o arată stând pe burtă într-un *négligé* de dantelă violet, cu călcâiele încrucişate ca pumnalele în spate, cu capul înclinat într-o parte şi buzele date cu *gloss* roz. Femeia care postează fotografii languroase cu ea însăşi pe poduri europene, în compania bărbaţilor cu treizeci de ani mai în vârstă decât ea. Femeia care apare la vernisaje într-o rochie tip plasă din cap până-n picioare semnează o rubrică de sfaturi în *Tartler* despre cum să-ţi supraveghezi servitorii. Femeia pe care o revistă britanică de cancan a supranumit-o Kim Kardashian a Rusiei.

— Ce plăcere să te întâlnesc aici!

Încerc să par sinceră, dar imediat am grijă să nu fiu păcălită sau să nu ajung într-o situaţie periculoasă. Nadia reuşeşte întotdeauna să mă facă să mă simt ca servitoarele pe care le angajează şi le concediază permanent, pentru una dintre vilele ei de pe mapamond.

— Ultima ta vânzare la licitaţie a fost absolut impresionantă! Chiar mi-au plăcut acele tablouri Chagall achiziţionate. Felicitări!

— Te referi la cele cu sinagoga? Pictate cu uleiuri rare?

— Mi-a plăcut vitraliul pictat al sinagogii din Vilna.

— Este cea care atrage întotdeauna atenţia presei. Dar celelalte tablouri sunt mult mai interesante, nu-i aşa?

---

[38] „Sunt bine." – în lb. rusă în orig. (n. tr.).

— De fapt, îl prefer pe acela care apare întotdeauna în presă.

Am urât-o pe Nadia din primul moment când a intrat la Worthington în prima ei zi de lucru ca stagiară pe perioada verii, îmbrăcată nepotrivit, într-o rochie Hervé Léger albă, mulată şi purtând pantofi aurii cu barete. Această femeie reprezenta tot ce mă îngrozea mai tare, era o fiinţă mlădioasă, cu *sex-appeal*, o exhibiţionistă îndreptăţită, postând fotografii cu ea dansând la o petrecere Art Basel, pe un iaht în Maldive sau la nunta lui Reese Witherspoon. Însăşi prezenţa ei o consacra drept Nadia Kudrina, copilul teribil, îndeplinindu-şi destinul rus şi nimeni n-ar fi îndrăznit să-i stea în cale. Când a părăsit casa de licitaţii Worthington, am fost uşurată, presupunând că Nadia s-a dus la un stagiu de modă sau relaţii publice. Însă Kudrina a reuşit să devină director al Departamentului de Artă Rusă la Christie’s şi prima sa licitaţie, o selecţie neinspirată de opere de artă din colecţia personală a tatălui ei, a adus cincisprezece milioane de dolari. În prezenţa mea, Marjorie o numeşte „cea care a plecat”. Din privirea ei patetică, înţeleg că pe mine mă consideră „cea care a rămas”.

— Ce dezordine pe aici, nu-i aşa? Mai reuşeşti să organizezi licitaţii? Eu de-abia am vândut-o pe acea Serebriakova cu şase milioane de dolari.

— De fapt, am un Nesterov minunat pentru licitaţia din toamnă, îi spun.

— O, Nesterov!

Nadia îşi scoate pudriera şi îşi reface rapid machiajul.

— Îl ştiu. Prea retuşat, nu-i aşa? După restaurare însă n-a mai rămas nimic din original.

— Şi Grigoriev.

— Tabloul care nu e pictat în ulei?

Sunt atât de nervoasă, încât aleg să risc.

— Şi desigur, piesa de rezistenţă a lotului. Ordinul Sfintei Ecaterina, ce i-a aparţinut Ecaterinei cea Mare. E autentic, ni s-a confirmat.

Asta e pe jumătate adevărat.

Surprinsă, Nadia îşi ridică privirea din oglindă.

— O! Şi de unde a apărut? Cum se face că n-am auzit nimic de el până acum?

— Vei auzi, crede-mă!

Un trio masculin, ai cărui membri sunt îmbrăcaţi în *kandoora*[39], ne face semn să-i urmăm şi mă duc nerăbdătoare lângă ei. Aceasta ar putea fi prima mea victorie împotriva Nadiei Kudrina.

— În orice caz, spune Nadia legănându-se în spatele meu, mă mir că eşti aici. Credeam că i-am lăsat mesaj asistentei tale să nu te mai deranjezi să vii. Dar poate am uitat.

— Ce amabil din partea ta!

— Tan, am impresia că nu mă crezi. Te respect, dar poate că nu e loc pentru amândouă în această afacere. E un lucru cert!

Suntem conduse prin galerii minuţios ornamentate, trecem pe lângă uşile aburinde ale hamamului, prin saloane fastuoase pline de comori – vase, covoare, capodopere europene, cuverturi – pe sub plafoane casetate de lemn şi felinare. Asemenea palate mă înspăimântau la început, dar acum am învăţat să apreciez comorile independent de proprietarii lor. Intrăm într-o grădină de mărimea unui bloc de oraş, printr-o arcadă împletită din nuiele, trecem de crângurile de măslini şi lămâi şi în faţa noastră se află un set de uşi duble, aurii. Suntem invitate să ne descălţăm şi să încălţăm papuci de mătase.

---

[39] Haine până în pământ, cu mâneci lungi, purtate de bărbaţii din Peninsula Arabia (n. tr.).

Prima mea impresie aduce cu strălucirea trandafirie a unei camere explodând de lumină. Femeile poartă caftane bogat ornamentate, pantofi cu barete argintii şi toc, cercei mari, în formă de candelabru. Printre ele trec grăbite siluete îmbrăcate cu fracuri negre, elegante. Femeile o strigă pe Nadia şi o primesc în cercul lor. Scap de ea, dar trăiesc momentul acela de la o petrecere, când conştientizez că sunt singură. Orchestra *klezmer*[40] interpretează o nouă melodie şi, în fruntea ei, îl recunosc pe celebrul violonist Itzhak Perlman.

Când ajung la astfel de petreceri, primul instinct este să fug, dar acum arborez brusc cel mai larg zâmbet şi par prietenoasă. Sărut cu familiaritate pe obraz oameni străini şi complimentez femeile pentru ţinutele lor. Mă ridic la nivelul adevăratului meu potenţial şi mă îndrept mândră spre bar. Odată ajunsă acolo, sunt oprită de o figură albă, cu beretă pe cap. Îmi zâmbeşte şi îşi flutură genele lungi, negre, rimelate. Buzele ei roşii par să-mi şoptească ceva. Încerc să mă îndepărtez, dar mulţimea de la bar ne apropie una de cealaltă. Sunetul pare a fi *muz*. *Muzmuzmuz*, murmură femeia.

— Ce-i cu tine? mă întreabă cineva.

Dar oare ce ar trebui să fie cu mine?

Îngheţ, fac ochii mari de uimire. Tot ce văd este gura ei roşie, atent conturată. Dar apoi se îndepărtează de mine, îndreptându-se spre o femeie îmbrăcată într-o rochie lungă, argintie, care are un Pomeranian[41] îndesat într-o geantă Gucci.

Observ că sunt mai mulţi bărbaţi cu feţe vopsite în alb, pe picioroange şi cu monoclu, aplecându-se să-i bată încet

---

[40] Tradiţie muzicală specifică evreilor Ashkenazi din Europa de Est (n. red.).

[41] Rasă de câini (n. red.).

pe umăr pe invitaţi, atrăgându-i în numere de pantomimă atent elaborate. Mimi. Pentru numele lui Dumnezeu, sunt doar mimi! Încerc să-mi domolesc bătăile inimii care-mi sparg pieptul şi mă prefac că le savurez farsele. Deja mi-o imaginez pe Lena, soţia lui Medovski, spunând în felul ei afectat: *Dar familia Soltukov a avut patinoar şi pinguini! Nu le putem permite să dea o petrecere mai bună decât noi!*

Sunt servită cu un pahar de rozé şi rătăcesc afară, pe lângă piscină, acolo unde spectacolul de lumini laser se reflectă pe suprafaţa acvatică a piscinei de dimensiuni olimpice, iar grupuri de oameni lenevesc tolăniţi pe pernuţe, sub corturile mari din bumbac. Câţiva invitaţi urmăresc show-ul efectelor de lumini şi pentru un timp mă alătur lor. Un cuplu de dansatori pe sârmă traversează firul întins deasupra piscinei, balansând pe capetele lor fotolii Ludovic al XIV-lea. Asta este exact genul de nebunie de care Carl ar fi fascinat.

Înainte de a scrie cartea, el inventa excursii pentru noi la Insula Roosevelt şi la *Cloisters*. În coşul de picnic pe care ni-l pregătea, găseam cele mai ciudate lucruri: humus şi şuncă de curcan feliată, stafide uscate, ghimbir ras şi măsline verzi, umplute cu merişoare. Îmi plăceau prânzurile lui ciudate şi amuzante. Când pregăteam gustări pentru noi, acestea erau atent alcătuite din sandviciuri, legume şi desert.

În după-amiaza aceea la *Cloisters*, i-am spus că vreau să accept slujba la Worthington. Dacă nu accept eu această şansă de promovare, atunci cine? Eram cel mai bun specialist într-un domeniu de perspectivă, un domeniu din ce în ce mai compromis de falsuri. Cine altcineva – în afară de mine – va putea face diferenţa dintre arta autentică şi imitaţii? Cine altcineva va putea înţelege că arta rusă are un viitor, că lumea circumspectă când vine

vorba despre politicienii ruşi nu va avea suspiciuni în ceea ce priveşte piaţa de artă rusă?

— Sigur, dacă asta îţi place, mi-a spus, aşa cum mă aşteptam.

Urmează-ţi pasiunea, trăieşte-ţi visul, toate acele mituri americane pline de inspiraţie. Îmi plăcea faptul că soţul meu credea în ele.

— Slujba mea e în siguranţă acum.

Gândeam cu voce tare.

— De asta nu sunt sigură. Dar iată în sfârşit promovarea pe care mi-o doream în cadrul companiei. E şansa mea de a deveni vicepreşedinte!

— Dar îţi place munca ta la fel de mult cum îmi place mie să predau?

Carl a făcut ca întrebarea să sune atât de simplu.

— Nici măcar nu-mi dau seama cât de mult îţi place ceea ce faci. Eşti mereu stresată. Îmi pot doar imagina că vei fi mult mai stresată odată ce vei accepta promovarea.

— Nu e uşor să fii şef de departament. Se aşteaptă de la mine să dau lovitura cu licitaţiile alea nebuneşti. Şi toate călătoriile... Dar e o şansă pe care n-o voi mai întâlni.

Fac o pauză, reflectez şi hotărăsc să continui.

— Oricum, nu e ca şi cum ne-am putea permite să refuzăm, nu-i aşa? Nici măcar nu ştim sigur dacă Ditmas College te va angaja.

Carl pare zdrobit. Mai muşcă o dată din sandvici, apoi îl lasă deoparte. Aveam mustrări de conştiinţă, însă nu eram obişnuită să fiu eu cea care întreţine familia. În cultura rusă nu era loc de aşa ceva. În fiecare săptămână, ai mei mă întrebau: „Carl s-a angajat?” , şi niciodată nu eram suficient de curajoasă încât să recunosc că eu câştigam suficient pentru amândoi.

Deasupra vilei lui Medovski, cerul din Monaco nu s-a întunecat complet, încă reflectă câteva pete mov,

strălucitoare. Printre mesele încărcate cu mâncare, îl surprind pe clientul meu, iar lângă el stau Oleg şi David, uşor de recunoscut datorită fotografiilor postate pe Facebook. În faţa lor stă un platou de frigărui, în forma rotundă a ţintei jocului de dart.

— Domnilor! le spun, întinzându-mi braţele pe spătarele scaunelor lor.

— Bine ai venit, Taniecika!

Medovski mă sărută pe ambii obraji cu o reală plăcere. E binedispus, cămaşa lui italiană e deja şifonată, părul nu mai este dat cu alifii şi fuge acum în toate direcţiile. Medovski este un om haotic şi se bazează pe o femeie să rezolve lucrurile. Totuşi, uit cât de mult îmi plac căldura şi dorinţa lui de a le face pe plac apropiaţilor. Şi el este tot evreu şi de aici legătura noastră, suntem amândoi emigranţi ruşi, proveniţi dintr-o cultură străină. În ochii ruşilor, întotdeauna vom fi consideraţi evrei şi nu ruşi.

— Saşa, vă mulţumesc mult că m-aţi invitat în acest loc splendid. Şi pentru o cauză nobilă!

Bărbaţii se ridică să mă salute, îmi oferă un scaun liber şi îmi umplu farfuria cu friptură aromată de miel la grătar. Ar trebui să mă încânte această primire. Tot ce am de făcut este să mă integrez în mijlocul efluviilor de bunăvoinţă generală. Dar sunt încă tulburată de spectacolul mimilor, ca şi cum m-ar fi avertizat în legătură cu ceva. *Muzmuzmuz*. Nadia iese din zona piscinei, urmăreşte atent scena, pregătindu-ne probabil o lovitură. Îmi simt inima tresărind iar. Nu am timp să deţin controlul sau să închei vreo afacere.

— Tania nu e doar o femeie frumoasă, ci şi un extraordinar specialist în artă, le spune Medovski despre mine.

Îl aud cum mă laudă în faţa prietenilor săi pentru ochiul meu expert, studiile mele de specialitate,

experienţa dobândită. Ca prin magie, le povesteşte despre capacitatea mea de a organiza cea mai interesantă dintre licitaţii, cu obiecte de artă selectate pentru importanţa lor istorică şi, de asemenea, cu tipul de obiecte preţioase greu de găsit în altă parte. Dar tot ce sesizez în spatele meu este apropierea splendidei Nadia, în vârstă de douăzeci şi cinci de ani, şi mi se pare că sunt anihilată sub atenta ei supraveghere. Tocurile pe care le poartă sunt menite să mă strivească, să mă transforme într-o persoană lipsită de importanţă.

(Are pe altcineva? m-a întrebat mama delicat.

— Sigur te înşală, a spus Alla.

— Nu vrei să recunoşti, dar ăsta este răspunsul cel mai evident.)

Întrerup laudele lui Medovski fluturând grăbită catalogul de licitaţii, arătând cele mai interesante loturi, trăncănind emoţionată despre Ordinul Ecaterinei, despre Larionov, Nesterov şi Archipenko, ba chiar şi despre falsul Şişkin de la Ramsdale. Cad în capcana amatorului, afişând un zel exagerat, care îi va îndepărta pe bărbaţi din jurul meu, dar nu mă pot opri. Parfumul greţos de bergamotă al Nadiei pătrunde în cercul nostru, devorându-ne pe toţi cu aroma sa agresivă. Bărbaţii se aşază mai confortabil în scaunele lor şi îşi pierd interesul faţă de mine. În zadar încetinesc ritmul conversaţiei şi încerc să le recâştig interesul folosind tacticile mele obişnuite:

— Oleg Alexandrovici, locuiţi în apropiere?

Dar e prea târziu. Nadia se apleacă asupra lor, cu sânii abia acoperiţi de jerseul înflorat şi cu şuviţele lungi de păr blond; brăţara ei de aur în formă de şarpe îi mângâie antebraţul şi bărbaţii învie în prezenţa ei. Nu o fi ea expertă în artă, dar ştie cum să-i atragă şi să le păstreze atenţia. Oligarhii mă invită să iau loc, să mă retrag, să mă

bucur de spectacol. *Relaxează-te! Viaţa nu înseamnă doar muncă, nu-i aşa?*

— Hei, Tan!

Medovski mă trage deoparte. E plictisit.

— Vom discuta mâine despre afacerea noastră.

— Bine, îi spun eu tremurând.

Mă conduce la petrecere.

— Pentru numele lui Dumnezeu, măcar distrează-te puţin!

Nu ştiu încotro s-o apuc. Raze colorate de neon îmi dansează pe piele, Celine Dion cântă *If you could see me now* fie de la boxe, fie în realitate, dincolo de crângul de lămâi. Mimii se ondulează în jurul meu, făcându-mă să dispar în aceste ultime ore dinaintea înserării.

Saint-Tropez văzut din elicopter reprezintă un amestec nedefinit de oraş şi mare. Zburăm tot mai sus, printre norii pufoşi, traversându-i unul după altul. Motorul face prea mult zgomot, centura de siguranţă e prea subţire. Înclinările şi zdruncinările cabinei sunt nesigure. Nu asta aveam în gând când Medovski mi-a propus să facem afaceri împreună, dar nu mai comentezi atunci când eşti condusă pe pista elicopterului aflată pe terasă şi poftită să intri pe o uşă care scoate un zbârnâit metalic.

Desigur, acum îmi doresc să fi avut curajul să renunţ la această mică escapadă. După crime, intoxicări cu poloniu, atacuri cu acid şi ucideri ale jurnaliştilor la intrarea în propriile lor case, următoarea metodă celebră de a te răzbuna pe duşmani în această lume periculoasă va fi tortura în timpul transportului victimelor. De câte ori n-am auzit ştiri de rău augur despre vreun client împuşcat în timp ce se urca în automobilul său blindat în Luxembourg sau mort într-un accident de avion sau, pur şi simplu „decedat în condiţii suspecte”? De câte ori n-am fost

sunată de văduve care mă rugau să anulez achiziţia sau îmi cereau din senin să zbor până la ele şi să estimez un bun imobiliar?

Afară, pe geamul elicopterului, se vede cerul imens şi liber. În cabina strâmtă, picioarele mi se lovesc de gambele goale, sculpturale ale amantei lui Medovski – cum o cheamă? Milla? Malvina? – o roşcată pistruiată cu piele albă, care frunzăreşte catalogul fotografiilor cu proprietăţi luxoase. Agenta imobiliară robustă are o coafură scurtă, nestilizată, poartă la gât coliere şi tot drumul ne-a vorbit într-o rusă preţioasă. Din când în când, ne apropiem de pământ pentru a survola câte o proprietate de mărimea unui oraş din New Jersey.

Agenta imobiliară continuă:

— Un studio de dans profesionist ar putea fi uşor de instalat dacă îl construim în curte. Şi spuneţi că vă place peştele? Chiar acum mă gândeam să-mi cumpăr un acvariu!

— Dacă am face o scurtă trecere în revistă a altor loturi! o întrerup oferindu-i catalogul licitaţiei, dar amanta are deja capul sprijinit de hubloul elicopterului şi întreabă:

— Aceea e fântâna florentină din fotografie?

— Da, da, chiar ea este! Un magnat din Singapore, cred, unul dintre acei asiatici bogaţi, a cumpărat proprietatea acum opt luni şi a îmbunătăţit-o considerabil.

Agenta imobiliară mă ignoră deoarece recunoaşte în mine echivalentul ei profesional. O persoană care solicită, un agent de vânzări, o străină.

— Mi-ar plăcea un labirint, declară amanta şi îl ciupeşte de obraz pe Medovski.

Medovski pare cu greu genul care să suporte ciupiturile, dar face o grimasă în faţa laptopului, ridică o sprânceană, ceea ce-i conferă un aspect sumbru, ironic.

— Şi apoi mi-ar plăcea să priviţi în exclusivitate câteva obiecte de artă pe care urmează să le primim. Goncearova ar arăta minunat în acest spaţiu şi dacă vei decide să donezi tabloul unui muzeu, de exemplu, o putem schimba cu un alt obiect de artă, de aceleaşi dimensiuni.

— Pe mine mă preocupă mobilierul. Îl las pe Saşa să aleagă obiectele de artă, îmi spune amanta lui cu blândeţe.

Fata asta, toată numai bucle şi şuviţe strălucitoare, îmi creează probleme. E dornică să placă şi ştie cum să se facă plăcută, cu umerii ei subţiri. Încerc să nu-i acord prea multă atenţie, căci până devin soţii, amantele vin şi pleacă.

Medovski mă mustră:

— Să faci o donaţie unei expoziţii? Te întreci pe tine însăţi. Eşti cumva Maica Tereza a caselor de licitaţii? Taniuşa, ar fi trebuit să ajungi să-i cunoşti pe tipii de aseară! Le-am spus că tu reprezinţi o afacere serioasă, dar au plăcut-o pe Nadia pentru că nu le-a scos ochii cu acele cataloage de licitaţii.

— Cumva, mă îndoiesc că ăsta este motivul pentru care ei au preferat-o pe Nadia!

— Te referi cumva la sânii ei? râde Medovski. La ce te aştepţi? Doar sunt colecţionari de artă! N-ar trebui să admire formele feminine?

Simt cum creşte în mine aceeaşi tensiune ca atunci când eram la ai mei şi descopeream falsul tablou Şişkin. Asta îmi mai lipsea, să fac o criză de nervi la zece mii de metri altitudine, alături de un oligarh, amanta lui şi o agentă imobiliară.

— Saşa, ştiţi că eu sunt adevăratul specialist în artă şi nu ea, nu-i aşa? Cunoştinţele ei de artă sunt la fel de sofisticate ca... Vreau să spun, are douăzeci şi cinci de ani şi, din câte ştiu, n-a urmat niciodată un curs de istoria

artei. Eu am masterat în Istoria Artei şi ani de experienţă în domeniu. Cunosc arta la perfecţie!

— Desigur că o cunoşti. De asta, atunci când Kudrin, lipsit de maniere, mă tachinează întrebându-mă de ce nu frecventez casa de licitaţii Christie's, îi spun doar că fiică-sa e o scumpă, dar că tu cunoşti domeniul. Numai că prietenii mei au nevoie de puţin mai multă interacţiune socială înainte de a încheia afaceri.

— N-am apucat să socializez prea mult cu ei din cauza Nadiei, care-mi sufla în ceafă! Şi a acelor mimi!

Îmi dau lacrimile.

— Hei, ţi-au plăcut mimii? Extrem de speciali. I-am adus de la Paris. O, Doamne, în copilărie îl adoram pe Marcel Marceau! Tu nu? Obişnuiam să plâng când îi urmăream spectacolele în acea budă a *kommunalka*[42].

Continui să-l plac fără să vreau. E un sentimental. Eu l-am învăţat pe Medovski acest cuvânt pe care îl foloseşte în presă din când în când. „Succesul depinde de relaţia personală pe care o ai cu puterea şi, dacă nu eşti de partea cui trebuie, posibilităţile de realizare sunt limitate" , i-a declarat el unui reporter britanic. „Dar eu nu sunt ca ceilalţi ruşi care vorbesc la nesfârşit despre oraşul tău, doar ca să îţi câştig încrederea. Eu am suflet, sunt un sentimental!"

I-am trimis un e-mail: „Bravo!"

În mod bizar, am fost mândră pentru că un cuvânt pe care i l-am introdus personal în vocabular apărea pe prima pagina din *The Guardian*.

Medovski îşi închide laptopul.

— Ascultă, o să-mi dai Ordinul, nu-i aşa?

Tonul vocii lui e diferit. Asta e o poruncă. Şi, ca şi cum ar sublinia acest lucru, elicopterul se clatină puţin.

---

[42] Un apartament la comun, din fosta Uniune Sovietică, locuit de mai multe familii (n. tr.).

— Saşa, Ordinul va fi al dumneavoastră.

— Bine, bine, voiam doar să le spun rivalilor mei să se uite în altă parte. Ăsta nu e un joc. Cineva, ştii tu cine, aşteaptă să primească Ordinul. I-am promis solemn şi acum nu mai pot da înapoi.

Şi imediat îmi zâmbeşte fermecător, ca şi cum mi-ar spune că glumea. Cum ar putea fi supărat pe mine?

— Sunteţi sigur că nu vă gândiţi totuşi să-l donaţi? Ce minunat ar arăta la Muzeul Tretiakov, vizavi de portretul Ecaterinei care îl şi poartă!

— Tan! Sper că nu e cazul să mai avem iar aceeaşi discuţie!

Vocea lui trădează o răguşeală periculoasă.

Agenta imobiliară îşi drege vocea, emoţionată:

— Vila asta este foarte drăguţă şi merită vizitată! Mergem?

Vila cu acoperiş în formă de cupolă se întinde de-a lungul malului mării. În port, este ancorat un iaht.

— E mai mică decât cealaltă, dar are vedere superbă spre mare, spune agenta imobiliară.

Şi apoi, invidioasă, cu un nod în gât, mi se adresează, ca de la un agent de vânzări la altul:

— Şi înăuntru veţi găsi o mulţime de camere pentru a vă expune obiectele de artă.

— Taniuşa, ce-a fost asta? Donează, donează, donează! De asta te ocupi de afacerea mea, *nu*[43]? Primeşti un fel de taxe speciale de impozitare sau ceva de genul acesta?

Medovski fumează afară, printre coloanele vilei, într-o serie de accese de furie rapide. Plaja particulară este

[43] „Corect” – în lb. rusă în orig. (n. red.).

împestriţată cu pietricele de un alb imaculat, încât cred c-au fost aduse special pentru a împodobi linia ţărmului.

— Evident că nu, este doar unul dintre scopurile mele. Ştiţi, trebuie expusă cât mai multă artă rusă acolo unde oamenii o pot admira. Dar nu e treaba mea.

— Ai dreptate, nu e treaba ta. Lasă mizeria asta celor care se ocupă de obligaţii mondene plictisitoare, ca de exemplu Zukova şi Kudrina. Concentrează-te pe ceea ce ştii tu să faci mai bine!

Exclamaţiile satisfăcute ale amantei lui plutesc de undeva dinăuntrul vilei. Am văzut destule amante ca să recunosc faza asta a relaţiei lor. Femeile astea au senzaţia că dacă se mută într-o vilă, viitorul lor este asigurat.

— Iertaţi-mă, Saşa. Nu voi mai aduce în discuţie acest subiect.

Umerii lui Medovski par să se relaxeze şi ţinuta îi devine mai puţin ofensivă. Mă simt destul de curajoasă încât să-mi dau jos sandalele şi să-mi îngrop degetele de la picioare în nisip, dar textura acestuia nu e atât de fină pe cât îmi imaginam. Medovski e enigmatic în spatele ochelarilor de soare cu lentile fumurii.

După un minut, mi se adresează:

— Ştii de ce căsnicia este atât de dificilă? N-are nicio logică, nu-i aşa? Cândva, demult, te-a iubit. Şi tu ai iubit-o. Amândoi vreţi doar să vă bucuraţi de viaţă şi aveţi, în cele din urmă, şi mijloacele materiale pentru asta. De ce să creăm drama asta inutilă? Îţi aminteşti când eram în Uniunea Sovietică? Aveam atât de puţine, dar eram aşa fericiţi! Aveam şapte ani când am emigrat, eram un copil.

În mod normal, mă amuză când clienţii mei filosofează. Le place când protestez că şi eu am suflet rusesc, la fel ca al lor şi le fac pe plac când emit reflecţii de genul „oare ce înseamnă toate astea?”. Dar nu acum, nu pe acest subiect.

— Ei, bine, atunci o să-ţi spun. Nu aveam nimic. Locuiam în acelaşi apartament cu încă zece persoane, inclusiv cu *babuska*, cea care întotdeauna ridica receptorul şi-l trântea în nas celor care ne sunau. Puteam merge la baie doar între zece şi zece şi jumătate. Dacă aveam o urgenţă şi ne scăpam pe noi şi nu reuşeam să curăţăm podeaua bucătăriei, eram pedepsiţi să spălăm bucătăria o lună întreagă. De două ori pe săptămână, făceam baie în apă murdară. La petreceri nu puteam glumi pe seama Rusiei natale fără ca în ziua următoare să nu ne sune poliţia. Dar eram fericiţi. Şi acum, lumea s-a întors cu susul în jos.

La marginea vilei, o pasăre roz, delicată, păşeşte în apă cu picioarele ei lungi. După tot ce am văzut, nu mă pot abţine să nu mă holbez la ea în continuare.

— Acela este un flamingo?

Medovski nu se întoarce să-l privească. Aruncă ţigara pe jos şi o îngroapă în nisip.

— Minunat flamingo: picioare roz, cioc roz, extremităţi negre. Importat de la Grădina Zoologică din Basel. E trecut în actele de proprietate ale vilei.

Pasărea îşi bagă ciocul în nisipul ud şi îşi menţine arcuirea perfectă a gâtului în formă de „S”.

— Femeile sunt complicate, spune Medovski. Au atâtea toane. Le dai şi le tot dai, dar nu sunt niciodată mulţumite.

Mă zbârlesc, ofensată.

— Sunt sigură că şi Lena vă oferă probabil chiar mai mult. Căsătoria e un parteneriat, nu-i aşa?

— Căsătoria, parteneriat? Taniuşa!

Râde.

— Eşti atât de americană, ce fermecător! Am uitat asta despre tine. De când e mariajul un parteneriat? Nici chiar colaborarea cu partenerul tău de afaceri nu e un

parteneriat. Pentru Dumnezeu! E vorba de doi oameni singuri, care trăiesc uneori sub acelaşi acoperiş. Din fericire se mai înşală reciproc din când în când. Probabil că mai şi râd pe această temă.

— Asta nu e puţin deprimant?

— Nu-mi spune că mariajul tău e un parteneriat. Femei ca tine, care sunt capul familiei? Nu prea cred.

Mă cuprind cu braţele, căci brusc m-a luat un fior.

— Ce vă face să credeţi că sunt capul familiei?

— Oricine poate vedea asta. Te crezi superioară. Poate chiar eşti, dar lasă-mă să-ţi dau un sfat. Nu-l lăsa pe soţul tău să afle asta!

Se descalţă şi el şi se bălăceşte în apă.

Sunt capul familiei şi director executiv. M-am obişnuit ca oamenii să presupună că eu sunt masculul Alfa în căsnicia mea. Da, sunt mai pricepută, mai eficientă şi îmi vine în mod natural să am grijă de ceilalţi. Mie mi-e mai uşor să duc ceva la bun sfârşit decât îi este lui Carl, căruia îi lipseşte atenţia la detalii şi e indecis. În luna de miere mi-am dat seama de acest gând îngrozitor. Carl este un om *slab*.

Tocmai ajunseserăm în arhipelagul Turks şi Caicos. Am deschis uşile franţuzeşti şi am descoperit perfecţiunea acvamarină, o fâşie lungă de plajă aproape goală. Prima dată împreună în Caraibe, eram fermecaţi de transparenţa apei turcoaz. O linie subţire a ţărmului, fără alge şi fără deşeuri lăsate de oameni. Eliberaţi de familiile noastre şi de vieţile care ne ţin legaţi de New York. În prima zi în cabana din Tiki Resort am mâncat salată din fructe de mare, amestecată cu felii de portocale şi ne-am răsfăţat cu *daquiri* de zmeură. A fost genul acela de zi care se poate derula la nesfârşit în mintea mea, ca într-o poveste – *E perfect. Oare cum am fost atât de norocoasă?* Tot ce îmi

spunea Carl mi se părea interesant şi îi surprindeam *acea*privire.

— Nici nu am ajuns bine aici şi deja ai nisip pe frunte, obişnuia să-mi spună el, în timp ce mă ştergea, degetele lui zăbovindu-mi prin plete.

Apoi am plecat la plajă. Însă nu mai erau şezlonguri libere. Un angajat care a ridicat din umeri ne-a explicat că resortul a rămas fără şezlonguri şi fără umbrele încă de la primele ore ale dimineţii. Concurenţa pentru şezlonguri, am descoperit, era matinală şi acerbă. Am urmărit invidioşi cum deţinătorii şezlongurilor se întindeau la umbră în timp ce noi ne întindeam prosoapele pe nisip şi ne apăram de razele soarelui cu ajutorul pălăriilor de paie.

— Poftim, ia pălăria mea, are borul mai mare! s-a oferit Carl.

Ne-am sărutat, dar crestătura dintre sprâncenele lui s-a adâncit. Un soi de nelinişte a început să-l împresoare.

— Mâine noi vom fi cei care fac plajă pe şezlonguri, i-am promis.

A doua zi de dimineaţă, ne-am trezit la prima oră şi am alergat pe plajă să ne revendicăm şezlongurile. Prea speriaţi să le abandonăm măcar pentru a înota, ne-am prăjit excesiv, până când soarele şi cărţile ne-au dat dureri de cap, iar stomacurile noastre înfometate au început să protesteze.

— E ridicol, suntem prizonieri aici! a spus Carl de sub o umbrelă a naibii de preţioasă, în timp ce priveam cupluri ca noi traversând nisipul încins în căutarea unor locuri libere la umbră.

Pe măsură ce weekendul trecea, am devenit mai curajoşi, îndrăznind să ne marcăm teritoriul cu prosoape, în timp ce mâncam micul dejun. Înghiţeam pe nemestecate ouă şi pâine prăjită, beam cafeaua dintr-o sorbitură şi imediat fugeam pe plajă. Funcţiona,

şezlongurile noastre rămâneau neatinse. Locurile ne erau rezervate.

Dar într-o dimineaţă, o femeie s-a întins pe şezlongul lui Carl, citind o carte groasă cu coperte cartonate, care o proteja de razele soarelui. Prosoapele noastre îi zăceau la picioare într-o grămadă şifonată. Pe al doilea şezlong, stăteau obiectele partenerului ei: o pereche de şlapi şi o cămaşă hawaiiană. Femeia n-avea aerul vinovat, dar nici nu era în necunoştinţă de cauză, coapsele lăţite i se odihneau pe şezlong şi îşi ţinea capul rezemat de propriul prosop rulat. Umbrela pe care noi o înţepeniserăm în nisip îi proteja pielea albă, pistruiată. Pe coperta cărţii pe care o citea apărea o fată cu părul strâns într-o coadă de cal, prinsă cu o eşarfă turcoaz.

— Scuzaţi-mă, îi spun. Cred că staţi pe şezlongurile noastre.

— Le-aţi cumpărat? Vă aparţin dumneavoastră?

Vocea femeii a atins un crescendo agitat, dar nu şi-a ridicat privirea din carte. Era pregătită de confruntare, cu o ţinută liniştită şi defensivă. Probabil era o turistă profesionistă din acest resort, obişnuită cu luptele de dimineaţă ale turiştilor pentru şezlonguri libere.

— Ne-am rezervat locurile acum o jumătate de oră. Geanta mea de plajă e chiar acolo.

Femeia a aruncat o privire în jos.

— Doriţi să v-o dau eu sau o luaţi singură?

Îl simţeam pe Carl lângă mine, tăcut, cu pielea albă arsă de soare, de ruşine sau de amândouă. Nu era obişnuit cu confruntările de niciun fel. În lumea lui, asta pur şi simplu nu se întâmpla niciodată. Şi totuşi partea rusească din mine, adaptată la acea lume patriarhală s-a gândit: „Oare asta nu e treabă de bărbat?”

— De fapt, am prefera să ne eliberaţi şezlongurile, dacă nu vă supăraţi, i-am răspuns când mi-a fost clar că soţul meu nu va interveni.

Un grup de martori bronzaţi s-au întors în direcţia noastră, ridicând indiferenţi din umeri. Acesta era spectacolul pe care îl aşteptaseră toată săptămâna. Toţi voiau să vadă cât de departe eram dispusă să merg, dacă voi desfiinţa regulile acestui resort, inspirate din *Împăratul muştelor*.

Femeia a apucat brusc cu două degete geanta mea mare de plajă, aşezată pe nisip şi mi-a aruncat-o ca pe o minge de fotbal.

— Hei! Să vă vând un pont. Şezlongul e al celui care stă pe el.

M-am întrebat când va interveni Carl. Conform logicii ei, am fi putut pretinde al doilea şezlong. Chiar şi femeia îl privea pe soţul meu de sus până jos şi îl provoca în aşteptarea răspunsului său.

— Tan, hai să plecăm de aici! a fost tot ce a spus Carl în cele din urmă şi m-a luat de cot, îndepărtându-mă de acolo. Nu merită!

Am ştiut, desigur, că asta era cea mai bună soluţie raţională, o rezolvare practică a situaţiei fără ieşire. Ce era să facem, să ne luăm la bătaie pentru nişte şezlonguri? Dar dezamăgirea pe care mi-a produs-o Carl m-a luat prin surprindere. Credeam că era mai american de atât. Dar gândul mi-a rămas înşurubat în minte: *Carl este un om slab.* Aveam la dispoziţie toată vacanţa să uit această înclinaţie înnăscută a lui şi apoi, tot restul vieţii.

Acum Medovski îşi scutură pantofii de nisip, sărind ca ars atunci când păşeşte desculţ, în vârful picioarelor pe stâncile colţuroase. Flamingoul a dispărut dincolo de linia ţărmului.

— Taniuşa, fii sinceră! Ce crezi despre Marina?

— Despre Marina?

Deci aşa o cheamă. Este genul de fată care s-ar lovi uşor şi s-ar învineţi la cea mai mică atingere, victima unei mame rusoaice practice, care a împins-o în braţele unor bărbaţi ca Medovski încă de la pubertate. În câţiva ani, se va maturiza şi va deveni mai înţeleaptă. Tristeţea de a fi femeie mă copleşeşte brusc.

— Pare o scumpă.

Pe balcon, de dragul Marinei, agenta imobiliară se deplasează arătând vederea spectaculoasă, fluturându-şi mâinile deasupra peisajului mirific, ca şi cum ar picta în aer un tablou imaginar al viitorului.

— Ştii, nu mă pot întoarce *acasă*, mărturiseşte Medovski.

Clipocitul valurilor îi ajunge până la marginea rulată a pantalonilor.

— Unica mea dorinţă este să revăd Rusia, dar porţile mi-au fost ferecate. Ştii ce înseamnă să fii plecat de acasă, blocat într-o situaţie imposibilă?

— Credeam că v-aţi născut în Ucraina.

— Nici acolo nu mă pot întoarce.

Pantalonii scurţi din lamé auriu ai Marinei captează în reflexiile lor toată strălucirea apusului. De fapt, pantalonii ei scurţi ar putea fi însuşi soarele. Nu vreau să aflu detalii despre exilul lui Medovski şi e mai bine aşa. E destul să ştiu că relaţia dintre clientul meu şi preşedintele Rusiei pare să fie una de o prudenţă extremă, vecină cu paranoia.

— Ai fost evreică, dar ne-ai părăsit, spune Medovski. E normal. Dar acum cel puţin, te poţi întoarce, dacă vrei. Dar eu trebuie să continui să fac afaceri cu aceleaşi persoane. Şi probabil nici asta n-o să meargă. Taniuşa, am duşmani periculoşi. Preşedintele se poate apăra de ei, dacă vrea şi mă poate proteja şi pe mine. Dar el nu e uşor de

influenţat. A auzit de oameni care mă urăsc, foşti parteneri de afaceri, oameni pe care i-am considerat prieteni. Crede-mă, am încercat.

— Saşa! Vă rog, nu trebuie să-mi explicaţi nimic.

— Ordinul Sfintei Ecaterina ar putea fi ultima mea şansă. Ştii că preşedintele are o slăbiciune pentru istoria Rusiei, îi place să se considere moştenitorul natural al aristocraţiei ruseşti. Scopul lui este să fie un Romanov, să pretindă că sfârşitul Uniunii Sovietice n-a avut loc.

— Pentru binele dumneavoastră, sper că asta îl va convinge să vă primească înapoi, chiar sper asta.

Numai dacă Ordinul îi aparţine Ecaterinei cu adevărat, mă gândesc. *Ar fi bine să fie autentic.*

Dar nu spun nimic din toate astea.

Ceva din amintirea zilelor petrecute în arhipelagul Turks şi Caicos continuă să mă obsedeze undeva la marginea minţii mele. *Carl este un om slab.* Nu mi-am dorit niciodată să retrăiesc această ipostază, să-l văd pe soţul meu eşuând. Mai degrabă aş fi dispusă să-l salvez decât să fiu martora acelui moment de vulnerabilitate. Carl era atât de obişnuit ca alţii să-l susţină şi ca o întreagă reţea de bani şi nume grele să-i vină în ajutor. În calitate de soţie a lui, cum aş putea să nu fiu una dintre aliaţii lui?

— Desigur, mai avem şi alte obiecte de artă care sper că v-ar interesa.

— Femeile! exclamă Medovski şi din nou îşi concentrează atenţia asupra mării, ca şi cum ar fi aşteptat mai multă compasiune din partea mea. Lena mă omoară cu zile, e întotdeauna nemulţumită. Prefer femeile simple. Dar parcă mai pot divorţa de ea după ce avem împreună doi copii şi atâtea proprietăţi? Tan’ka, ştii că bărbaţii nu-şi părăsesc soţiile. Este incomod şi inconfortabil, iar noi suntem fiinţe obişnuite cu confortul.

— Bărbaţii nu-şi părăsesc soţiile? E o teorie interesantă, Saşa! Mi-aş dori să fie adevărată.

Soarele străluceşte deasupra noastră, arzând fierbinte. Mă simt topită de căldură şi limba mea este uscată ca o hârtie.

Medovski se întoarce spre mine, cu ochii ascunşi în spatele sprâncenelor dese.

— Pentru tine, nu e prea târziu. Eşti proaspăt căsătorită, n-ai copii, n-ai bunuri de preţ, aşa mi se pare. Uite, îţi mai dau un sfat: nu te căsători decât atunci când poţi să recunoşti faţă de tine însuţi că ai făcut tot ce puteai, că nu o mai iubeşti pe femeia aleasă, atunci când o înţelegi în profunzime, altfel te vei înşela crud şi iremediabil. Căsătoreşte-te când eşti bătrân şi nu mai eşti bun de nimic... altfel tot ce e bun şi nobil în tine va fi pierdut!

— Saşa, ce vreţi să spuneţi?

— Nu eu am spus asta, ci Tolstoi.

Medovski zâmbeşte răutăcios.

— Nu mai fi aşa speriată! Acest sfat e inutil. Tolstoi habar n-avea ce înseamnă căsnicia. Toată viaţa s-a purtat ca un nesimţit cu nevastă-sa şi nu e ca şi cum acest sfat ar fi valabil şi pentru mine.

Am râs şi asta a îndepărtat tensiunea dintre noi. Pentru prima dată de când Carl m-a părăsit, mă simt plină de exuberanţă. Ne vom descurca. Trebuie. Cum s-ar putea să nu avem un final fericit, când pe lume există asemenea peisaje superbe?

— Noi doi suntem la fel, nu crezi? mă întreabă Medovski şi mă stropeşte jucăuş cu apă.

— Credeţi?

Mă feresc, fericită să-mi scufund gleznele în apa caldă, fericită să-i reintru în graţii..

— Hei, ai grijă la costum! Nu uita că în seara asta vom lua o cină fără pretenţii pe iaht. Poate că de data asta vei fi mai fermecătoare cu prietenii mei.

— Voi fi mai mult de atât, promit.

Se aud paşi uşori pe marmură, apoi Marina zboară în braţele lui. Mă retrag discret. Se sărută lung şi zgomotos.

— Cred că vila asta e aleasa noastră! spune ea.

Cina „modestă, fără pretenţii” a reunit patruzeci de oameni în jurul unei mese albe, geometrice, pe puntea iahtului. Pe masă se aflau ciuperci cu cremă de ou şi lapte, homar la grătar, tocană de legume cu ghimbir, rulouri cu icre de Beluga şi *sushi*, pilaf uzbek amestecat cu caise şi castane, vin de calitate superioară Château Lafite-Rothschild. Nu am cum să nu remarc formalismul decorului, faţa de masă albă, două pahare aşezate chiar în dreptul farfuriei mele şi furculiţa orientată cu dinţii în jos. Personalul îmbrăcat în livrea se apleacă în trecere pe lângă mine cu tăvi şi cleşti, iar pe margine stau trei somelieri: unul pentru vin, altul pentru şampanie şi ultimul pentru vodcă.

— Orchestra *klezmer* dirijată de Itzhak Perlman îl interpretează pe Erwin Schulhoff[44], îmi spune Oleg, prietenul lui Medovski.

Cu originea mea de evreică, ştiu cine a fost Schulhoff? Sunt mult prea atentă să nu fac greşeli de conduită, ca să-mi mai pese de faptul că mi se acordă atenţie specială doar pentru faptul că sunt evreică. Ne îndepărtăm de orizontul infinit spre *riadul* lui Medovski, construit pe stâncă, iar un şir de maşini negre sunt aliniate ca furnicile pe drumul sinuos de munte.

[44] Erwin Schulhoff (1894—1942). Compozitor şi pianist ceh (n. red.).

Înainte să fie preşedintele unui grup de investiţii în domeniul energiei, Oleg lucra ca regizor de teatru în regimul sovietic, luptându-se să monteze un spectacol interzis, *Regele Lear*.

— Cunoşti piesa? mă întreabă.

Începe să recite monologul Cordeliei şi încerc să-mi amintesc cursul de Literatură Engleză şi Compoziţie, când trebuia să memorăm fragmente din Shakespeare, şi îl ajut să termine replicile.

— „Nefericită ce sunt!/ Nu pot până la buze să-mi înalţ sufletul/ Iubesc pe Măria Ta atât cât se cuvine/ Nici mai mult, nici mai puţin.”

— Bravo! îmi spune aplaudând.

— Habar n-am de unde mi-a venit.

Somelierul cu şampanie îmi umple cupa.

În asemenea momente sunt cucerită de cadrul în care ne aflăm, de bărbaţii care îmi toarnă vin în pahar, de aerul care îmi mângâie pielea. Întotdeauna trec printr-o suită de emoţii pe parcursul unor asemenea cine: invidie, intimidare profundă, tristeţe. Dar în noaptea asta lumea străluceşte de frumuseţe atâta timp cât reuşesc să fac conversaţie. *Hei, Tania, ai văzut că Larisa l-a angajat pe Damien Hirst să conserve un sân în formol? Când te distrezi în Kensington, preferi Taverna Rusă sau Chakana Club? Şi-a ales tapetul auriu din Dubai, eu însămi am fost cu ea.*

Îmi concentrez atenţia pe frumuseţea peisajului. Mă obişnuiesc cu tonurile melodioase ale râsului invitaţilor, iar ciupercile sunt delicioase şi mă gândesc că nu există loc mai frumos decât Monaco la apus: albastrul de cobalt al apei, luminile celorlalte vile, reflectate în valuri, strălucirile îndepărtate ale licuricilor.

— De ce nu ni se alătură şi soţul tău?

Oleg se apleacă spre mine.

— O femeie frumoasă ca tine să călătorească singură? Nu e în regulă.

Sunt conştientă că sunt beată şi am senzaţia imponderabilităţii unui personaj chagallian, zburând pe deasupra acestor oameni. Ni se aduce o tavă cu cireşe amare, îmi iau câteva şi mi le aşez pe farfurie.

— Ăsta nu e chiar mediul lui, dacă înţelegeţi ce vreau să spun.

De cealaltă parte a mesei, se aude o voce feminină:

— Taniuşa, ce-i cu tine? Te crezi mai bună decât noi?

Lena m-a intimidat întotdeauna, cu pielea ei strălucitoare, buzele îmbufnate, acoperite cu ruj pretenţios, cu părul blond platinat, coafat în formă de ţepi şi complicatele-i combinaţii vestimentare de lux: Bulgari şi Jason Wu, Chanel şi The Row & Topshop. Asprimea tonului din vocea ei îmi aminteşte că mi-am petrecut întreaga zi ca simplu accesoriu al afacerii Marinei, ca acoperire, ca momeală. Euforia plăcută a vinului se retrage.

— Len’ka, las-o în pace! Nu asta a vrut să spună! intervine Medovski.

Acum, dintr-un anumit motiv, la masă se aşterne o linişte bizară, încât chiar şi apa curgătoare pare că a amuţit.

Dar vocea Lenei acoperă muzica.

— „Nu e chiar mediul lui.” Cum îndrăzneşti să ne judeci?

Încordarea pluteşte în aer.

— Îmi pare rău, Lena, dacă aşa a sunat. Chiar nu am vrut să insinuez nimic.

— În fond, ce ştii tu despre lumea noastră? Ai părăsit Rusia încă din copilărie.

— Cred că aţi înţeles greşit.

— Vezi, nu-ţi aminteşti! Ai crescut în America, aşa că acum te poţi uita la noi de sus, spune Lena. Ştii ce

înseamnă să te mulţumeşti cu puţinul care mai rămâne pe raft în săptămâna respectivă? Cunoşti sentimentul de teamă că părinţii tăi nu vor putea să te hrănească? Sau dorinţa frivolă de a purta o rochie galbenă de vară, aşa cum se poartă în Vest? Sau să descoperi că unica ta pereche preferată de pantofi cafenii din piele, pe care ţi-ai dat salariul, erau de fapt pantofi purtaţi de cei decedaţi la înmormântări?

— Nu, habar nu are, a fost crescută cu cereale Cheerios, spune cineva cu speranţa că va schimba subiectul discuţiei.

Amintirile din copilărie îmi revin. Pereţii de un verde bolnav al apartamentului folosit în comun, coridorul lung pe unde pedalam pe tricicletă înainte şi înapoi, petrecerile date într-un colţ al camerei, pe care eu le urmăream stând pe pătuţul de copil, în celălalt colţ. Patinoarul din spatele blocului, eşarfa fluturândă care îţi mângâie obrajii, mâna fermă a unui adult simţită prin mănuşa cu un singur deget? Prima zi de şcoală, o zi supraestimată în cărţi şi la televizor, o zi în care eu am stat trează toată noaptea privindu-mi uniforma aşezată pe spătarul scaunului, aşteptându-mă să prindă viaţă.

— Îmi amintesc cum venea mama acasă cu o grămadă de sutiene suedeze. Era palpitant. Pleca de la muncă mai devreme pentru că auzise că nişte femei le scoseseră la vânzare. Şi aştepta la rând, cheltuindu-şi tot salariul, dar când le proba, nu i se potriveau. Nici măcar unul. Pe toate trebuia să le dea cadou prietenelor, spun eu.

Nu ştiu de ce le povestesc întâmplarea asta.

Din nou, râsete.

— Cred că eu am cumpărat unul dintre acele sutiene, spune femeia de la capătul celălalt al mesei.

În ciuda căldurii, umerii femeilor sunt înfăşuraţi în blană.

— Acum pare amuzant, dar ştii cum e când mama te roagă să aştepţi la coadă patru zile, pentru că se zvoneşte că se vând haine de copii aduse din Danemarca? întreabă Lena.

Gesticulează către somelierul de vinuri.

— Ol'ka, îţi aminteşti iarna aceea îngrozitoare? Ni s-a spus să cumpărăm opt haine atunci când am ajuns la casa de marcat. Fiecare dintre noi şi-a cumpărat câte una, iar mama şi-a cusut patru haine una de alta ca să-şi facă o singură haină doar pentru ea. Mâncare şi haine, haine şi mâncare, cum să le obţinem şi cum să le vindem. Numai la asta ne gândeam toată ziua.

— Îmi amintesc. Cum aş putea uita? îi răspunde Olya.

— Ei, gata, haideţi să nu îi deprimăm pe invitaţi!

Medovski se uită jos, în poală, la şervetul scrobit, întins pe genunchi.

— Şi atunci când nu aveai lapte pentru copil? Dar când copilul plângea de foame până răguşea, pentru că sânii tăi erau storşi de tot laptele pe care îl aveau şi nu mai exista nicio cutie cu lapte condensat la magazine? continuă Lena.

Bea câteva guri de vin, lovind masa cu degetul arătător pentru a atrage atenţia. Femeile din jurul ei nu mai zâmbesc.

Medovski o expediază cu un gest.

— Hai să vorbim despre ceva mai vesel!

— Nu, Tania chiar ar trebui să ştie. Şi ce spui despre Saşa? Ştii cum a devenit el ceea ce este azi?

— Vă rog să mă iertaţi, Lena. N-am vrut să vă jignesc.

Acum sunt complet trează.

— Imaginează-ţi ce pungaş trebuie să fii doar pentru a supravieţui. Saşa şi-a asumat un risc imens când a început afacerea cu cooperativa, într-un moment când orice adiere de capitalism era considerată trădare, cu KGB-ul respirându-i în ceafă. Habar n-avea de aluminiu sau de

afaceri, nimeni nu avea habar. Dar Saşa nici măcar n-a absolvit facultatea. A fost muncitor constructor, pentru numele lui Dumnezeu, lucra câte douăsprezece ore pe zi, construind case de vacanţă pentru împuţiţii de la biroul politic[45].

— Lena, ce te-a apucat? Asta e istorie. Încerci să mă faci să par un erou sovietic lipsit de maniere? o întreabă Medovski, râzând forţat.

Îşi şterge buzele atent cu un şerveţel, ca şi cum ar vrea să-şi ascundă gura. Văd că este jenat şi observ efortul pe care îl face ca să-şi ascundă ruşinea.

— Nu, aş vrea doar ca toată lumea să ştie.

— Dar ştie.

— Tania nu ştie. Ea crede că suntem nişte monştri.

Mă ridic de la locul meu şi mă îndrept spre Lena. Strălucirea fardului de pleoape i s-a întins spre nări şi bărbie.

— Niciodată n-am crezut asta, vă jur! M-aţi înţeles greşit, îi spun, căutând cuvintele potrivite. E doar din cauză că limba mea rusă a rămas undeva la nivelul vârstei de şapte ani. Ne putem îmbrăţişa?

Maxilarul încordat al Lenei se relaxează, dar privirea ei continuă să rămână dură.

— Soţia mea, dragi prieteni! Cum de am fost aşa de norocos?

Medovski ridică paharul. Are faţa îmbujorată de la vin. Toţi respiră uşuraţi, tocmai au scăpat dintr-o furtună primejdioasă.

— În cinstea soţiilor noastre! Nu le meritäm. Aş dori să vă citez versurile unui omuleţ de care probabil aţi auzit, Vladimir Vîsoţki. A fost un extraordinar cântăreţ şi compozitor. Presupun că toţi îl cunoaştem?

---

[45] Comitet principal de elaborare a politicilor partidului comunist (n. tr.).

— Recită-ne versurile odată! strigă invitaţii.

— Daţi muzica mai încet!

Cineva îi şopteşte la ureche lui Itzhak Perlman şi acesta cântă la vioară în surdină.

Toţi sunt tentaţi să asculte zgomotul valurilor care mângâie ţărmul şi Lena se întoarce spre soţul ei, aşteptând, cu un fel de epuizare plină de speranţă, ca şi cum ar bucura-o faptul că el ar îndrăzni să o mai surprindă după atâţia ani.

— Ascultaţi!

Medovski atinge coardele unei chitare imaginare şi se preface că îşi drege vocea. Se lansează în voia celebrului cântec al lui Vîsoţki, *Te iubesc aici şi acum*:

Nu mă interesează trecutul, iar viitorul nu-l cunosc.
Te iubesc aici şi acum, printre lacrimi şi zâmbete.

— Frumos, foarte bine! exclamă bărbaţii şi-l acompaniază bătând cu pumnii în mese.

— *Gor'ko!*

Somelierii se grăbesc să le umple paharele, în timp ce Lena şi Medovski se sărută peste masă.

— Spunem *gor'ko* – amar – astfel încât sărutul să devină dulce, explică Oleg, ca şi cum ar vorbi unui străin, deşi nu e nevoie de explicaţii.

Simt că am băut destul. Sunt copleşită de ceva inexplicabil – dor, nostalgie, anticiparea pierderii?

— Iertaţi-mă o clipă!

— Mă aplec peste balustrada de oţel inoxidabil a iahtului. Aici, departe de privirile invitaţilor, briza adie uşor, luna îşi împrăştie strălucirea. Apa atinge cu un foşnet uşor platforma de înot a pupei. Sus pe punte, pereţii de sticlă ai sălii de gimnastică sunt luminaţi, iar silueta unui

bărbat îmbrăcat într-un trening diferit de al tatălui meu merge pe banda de alergare. Nu sunt sigură că m-am mai simţit vreodată atât de singură pe lume.

Orchestra, fără nicio avertizare, începe să cânte iar. Vioara lui Itzhak Perlman răsună până la cer. Marea e acoperită de întuneric, doar câteva porţiuni de apă sunt luminate de iahturi ca acesta.

— Tania! Taniuşa!

Sunt chemată.

— *E timpul pentru dans!*

ECATERINA

August 1745

Împărăteasa intră peste Ecaterina în timp ce aceasta se îmbăiază. Apa e blândă, caldă, vălurind pe suprafaţa pielii ei. Şi-a permis să aţipească puţin. Soarele de-abia a răsărit şi totuşi în baie este răcoare. Dar chipul împărătesei se apleacă deasupra ei, demonic. Ecaterina îşi simte trupul încreţit de apă atent examinat, în căutarea imperfecţiunilor sau a vânătăilor, întâi, clavicula, apoi, gâtul şi, în cele din urmă, spatele urechilor. Împărăteasa e mulţumită.

Când amândouă se mută pe canapea, împărăteasa o ia de mână. Tânăra crede că s-ar putea ca femeia să-i spună în sfârşit ce se întâmplă în dormitor, între o femeie şi un bărbat. Dimineaţa dinaintea nunţii pare momentul ideal pentru această conversaţie. Până acum, nimeni nu ştie sau nu şi-a făcut timp să-i spună Ecaterinei ce se aşteaptă de la ea. Nici Katia şi nici doamnele de la Curte n-

au asemenea intuiţie. Îi prevestesc un dezastru natural, care pune stăpânire pe tine când amândoi staţi în pat, dezbrăcaţi. Ecaterina îşi imaginează că dacă un bărbat nu are habar despre asemenea lucruri, atunci acela este Petru. Razele soarelui pătrund în salon, împrumutându-i strălucirea uşoară specifică citricelor.

— Totul va fi minunat, îi spune în cele din urmă împărăteasa.

— Îi lasă în palmă două bijuterii gravate cu portrete – al împărătesei şi al lui Petru. Sunt miniaturi, cel al lui Petru e destul de mic, încât să înfrumuseţeze realitatea trăsăturilor lui.

— Păstrează-le! Nu e nevoie să le priveşti, dar într-o zi ţi-ar putea prinde bine.

Ecaterina nu-şi imaginează cum le va folosi vreodată. Imediat după ce se va termina nunta, le va arunca pe fundul celui mai adânc cufăr.

— Mi-aţi fost mai apropiată decât o mamă.

Elisabeta zâmbeşte şi are acel surâs care-i însoţeşte atitudinea nobilă. Emanând voie bună, obrajii i se îmbujorează precum piersicile coapte, iar Ecaterina se gândeşte că împărăteasa trebuie să fie cea mai frumoasă femeie din lume.

— Sper că nu te-am dezamăgit. Căsniciile se pot dovedi fără îndoială greu de îndurat, dar soţii pot fi conduşi.

— Şi totuşi sunt atât de norocoasă!

— Nu în toate privinţele. De pildă, în ceea ce îl priveşte pe Petru. Conduita lui nu e întotdeauna exemplară. Am crezut că va fi un adevărat moştenitor, dar caracterul lui nu e potrivit pentru a domni.

— Este încă tânăr.

— Da, cu siguranţă. Putem spera că se va ridica la înălţimea aşteptărilor. Mama lui era complet diferită, că încă nu pot crede că el e sânge din sângele ei.

Ochii împărătesei se umezesc de lacrimi şi Ecaterina se întreabă dacă a fost apropiată de sora ei decedată. Şi-o imaginează pe tânăra Elisabeta făcându-i confidenţe mamei lui Petru la lumina lumânărilor, aşa cum îi face ea Katiei.

Dar apoi uşile salonului se deschid larg şi toată lumea năvăleşte înăuntru. Johanna, coafeza, croitoreasa, doamnele ei de la Curte. Discută despre cea mai avantajoasă coafură care să-i ţină coroana, unde să-i prindă voalul de dantelă lung până la umeri. Oare părul ar trebui lăsat natural sau cârlionţat? Unde anume ar trebui aşezată tiara? Trupul îi e împins şi înghiontit conform dorinţei lor, imobilizat în timp ce rochia de mireasă îi e trasă peste cap. Era pregătită pentru greutatea ei, dar combinaţia de brocart şi mătase, împreună cu diadema de diamante pusă pe cap, atârnă ca o armură. Îi face gâtul să-i zvâcnească de îndată.

Toţi îi admiră mânecile scurte, la modă ale rochiei de mireasă, roşeaţa din obraji, trandafirii din argint ţesuţi în materialul cu căptuşeală din acelaşi metal preţios. O consideră destul de frumoasă şi părerea lor e o surpriză plăcută pentru ea.

Urmează să fiu regină, îşi aminteşte în sinea ei.

Aude zgomotul metalic al flintelor, probabil trupele de soldaţi deschid drumul spre catedrală. Şi în acel moment, inspirată de prezenţa împărătesei şi de Ordinul Sfintei Ecaterina, care o priveşte printre funda roşie şi diamantele de pe birou, Ecaterina *este* regină. Nu soţia cuiva, consoartă sau regentă, ci monarh înţelept. Cititoare a lui Platon, a celor nouă volume din *Canonul Sfintei Genoveva* şi a cărţii *Istoria Germaniei*. Prietenă cu Gyllenborg şi cu

împăratul Frederic al Prusiei, tipul de regină care ştie tot ce se dovedeşte pertinent despre toţi „actorii” lumii. Acesta este rolul pentru care a fost menită, ea, cea mai precoce dintre toţi, atât de diferită faţă de alţii, singură în ciuda greutăţilor, deşi pare aproape imposibil.

— Ciocănitura în uşă se aude atunci când nu e sigură că mai poate suporta şi mai mulţi oameni în jurul ei. Simte cum îi chiorăie stomacul din cauza postului şi va trebui să îndure foamea până la sfârşitul ceremoniei. De cealaltă parte a uşii stă Marele Duce, arătând la fel de sufocat în costumul lui. Obrajii desfiguraţi de vărsatul de vânt sunt îmbujoraţi, iar degetele le are încărcate cu inele uriaşe. Sabia care îi atârnă la şold străluceşte de la diamante. Amândoi au veşminte din acelaşi material şi dintr-un anumit motiv, ideea de a fi îmbrăcaţi în aceleaşi ţesături o înspăimântă.

Doamnele de la Curte roiesc în jurul lui, dar nu suficient de convingător. Petru roşeşte la cuvintele lor flatante.

— Ia-o de mână! îi ordonă împărăteasa.

Degetele lui îi amintesc Ecaterinei de crengile goale din timpul iernii.

— Trebuie chiar acum?

— A sosit timpul, strigă unul dintre bărbaţi.

— Brummer? Bestuzhev?

Marele Duce e împins spre ea.

Petru se albeşte de spaimă. Elisabeta încearcă să-i zâmbească încurajator, dar el a îngheţat auzind ordinul împărătesei.

— Ia-mă de mână! îi şopteşte ea, prinzând crengile goale în mâna ei şi amândoi reuşesc, în ciuda crinolinei ample, să iasă din salon.

Înaintează pas cu pas, încet ca într-un marş al morţii. Cumva, reuşesc să iasă din palat şi pătrund în căldura

strălucitoare a dimineţii. Un grup de generali îi înconjoară, ridicând un baldachin de argint deasupra capetelor lor.

— Odată aşezaţi în trăsură, Ecaterina şi Petru se uită la împărăteasa aşezată în faţa lor, la rochia ei violet cu auriu, la colierele de safire şi smaralde care-i mângâie gâtul, la lumânări şi portrete. Analizează totul în jur, dar evită să se privească unul pe altul. Întregul traseu până la catedrală nu durează mai mult de o jumătate de oră de mers pe jos, dar ei se târăsc printre sute de trăsuri, o procesiune lentă care va dura probabil două ore sau mai mult. Coroana grea o apasă pe creştet şi simte durerea la rădăcina părului. Ştie că ceremonia va dura cel puţin trei ore şi apoi mai sunt banchetul, balul, demnitarii care vor aştepta să danseze cu ea. Brusc, se simte epuizată de obligaţiile zilei.

Soldaţii îi privesc fix, cu figurile lor impasibile.

— Zâmbiţi! le ordonă împărăteasa. Oamenii aşteaptă puţină veselie de la voi!

Caii înhămaţi la trăsură încep să meargă la trap. Curând, alaiul regal e înconjurat de o mulţime de oameni, care fluieră şi strigă după ei. Ecaterina nu aude deloc rostit numele viitorului ei soţ, doar reverberaţiile numelui ei. *Ecaterina!* Îşi adună forţele pentru a face ceea ce împărăteasa i-a cerut. Priveşte mulţimea cu un zâmbet care speră să fie cald şi sincer. O fetiţă cocoţată pe umerii unui bărbat întinde mânuţele pentru a o atinge. Curând, bucuria care o cuprinde devine veritabilă, este simpla senzaţie de a aparţine celorlalţi. Se întinde să atingă degeţelele fetiţei.

— Mamă, am atins-o! strigă micuţa.

Destinul ei este împărţit în două, îşi dă seama Ecaterina. Sunt oamenii de aici, care au nevoie de ea, şi băiatul de alături, retras la locul lui, într-o atitudine dramatică de resemnare. Cândva, el a fost o fiinţă care îi dicta nefericirea. Acum, şi el poate fi înscris şi păstrat doar

în amintiri pe pânzele miniaturilor. Împărăteasa i-a comunicat ce îndoieli are în legătură cu Petru, ceea ce înseamnă că de acum încolo, se bazează pe Ecaterina.

La capelă, Petru şi Ecaterina se înclină, trecând prin protocolul ritualurilor cununiei, în timp ce împărăteasa le întinde inelele, iar arhiepiscopul intonează cântecele şi jurămintele. În sfârşit, după trei ore, un oficial blând şi umil citeşte decretul numind-o Marea Ducesă. Pe măsură ce bat clopotele şi uşile catedralei se deschid larg spre piaţă, Ecaterina simte că pluteşte de fericire. S-a căsătorit cu toţi cei de afară care îi zâmbesc, nu cu figura aceea mică de lângă ea, care transpiră sub uniforma regală derizorie, împodobită cu embleme ale puterii, şi care îi suspină la ureche:

— Sunt leşinat de foame! Tu nu?

La banchetul de după ceremonia religioasă, Ecaterinei îi este îngrozitor de foame, dar e silită să mănânce piept de raţă tăiat în felii subţiri, chiar dacă e ultimul fel de mâncare pe care şi l-ar dori pe vremea asta călduroasă. E întreruptă de felicitări tocmai când era gata să mănânce carnea unsuroasă. Pentru a supravieţui acestei zile fierbinţi, nesfârşite, singura soluţie este să-şi păstreze rangul înalt şi să discute cu oricine i s-ar adresa. Într-un colţ îndepărtat, vede grupul lui Bestuzhev, adâncit în conversaţie şi se simte tentată să-l întrerupă pentru a-i spune că ea a câştigat. Acum ea este Marea Ducesă. Dar apoi e condusă mai departe, pentru a întâlni nişte demnitari finlandezi, iar resturile unui ciorchine de strugure i se încălzesc în palme. E conştientă de cascada de cuvinte pe care o rosteşte, de râsul ei ascuţit, maniacal, de felul cum dansează, neobosită, de la un capăt la altul al salonului. Doamnele ei de onoare îşi fac griji pentru ea, oferindu-i apă şi vin. Ecaterina îi copleşeşte pe toţi cu

zâmbete. Pentru prima dată, simte impulsul de a fi tot ce a sperat – frumoasă, inteligentă, spirituală, demnă de iubire. Aruncă o privire în salon şi observă că Petru nu se află nicăieri (oare o fi deja la garderobă? Oare o aşteaptă încă de pe acum în dormitorul regal?). *Bit po siemu*, se gândeşte. *Asta este!*

Totul în dormitorul regal e roşu. Pereţi de un roşu-aprins, draperii din catifea de Burgundia. O coroană uriaşă cu rubine e prinsă deasupra baldachinului. Ecaterina îşi ţine respiraţia în timp ce Katia şi două fete mai tinere îi desfac pelerina. Este nevoie de două persoane pentru a o duce în camera de argint de alături. Treptat, scapă de greutatea apăsătoare, îşi dă jos rochia de brocart, corsetul, coroana. Se simte uşoară, dar şi goală, vulnerabilă. Armura a dispărut şi, odată cu ea, şi puterea pe care a simţit-o la biserică. Toate fetele chicotesc speriate, fie din cauză că împărtăşesc ignoranţa referitoare la ceea ce urmează să se întâmple, fie din cauză că-şi ascund cu decenţă propriile experienţe senzuale.

— La început, probabil vă va săruta, spune Zenia, după ce împărăteasa a plecat.

Evdotia adaugă:

— Sau poate va îngenunchea în faţa Maiestăţii Voastre şi vă va oferi un cadou.

Katia nu spune nimic, dar îi întinde cămaşa de noapte roz, cumpărată de la Paris special pentru această ocazie. E de mătase, la modă, împodobită cu volănaşe din dantelă. Ecaterina mângâie materialul fin, care poate transforma orice fată într-o frumuseţe, chiar şi pe ea.

Dezbrăcatul durează mult mai puţin decât îmbrăcatul, ca şi cum ar fi dezgolită de tot ceea ce înainte îi conferea valoare. Veselia invitaţilor rămaşi la petrecere se aude de undeva de jos, de sub scândurile parchetului. Reîncearcă

să-i invoce pe Maria Tereza şi pe Francisc, cu a căror poveste de dragoste o consolează toată lumea. El îi este confident şi sfătuitor în problemele statului. Spre deosebire de multe alte perechi regale, ei au sfârşit prin a se îndrăgosti, se gândeşte Ecaterina. Dar ea se teme.

— Mai stai puţin cu mine, o roagă pe Katia.

— Mai rămân puţin, dacă aşa doriţi.

Dar împărăteasa se află în pragul uşii, dându-le afară pe fete din dormitorul regal.

— Pleacă şi tu, Katia! o dojeneşte împărăteasa. Vrei ca Marele Duce să te găsească pe tine aici, în loc de mireasa lui?

O strângere de mână şi apoi prietena ei iese imediat. Ecaterina rămâne singură. Oare ar trebui să stea în picioare sau să se întindă pe pat? Decide să încerce ambele poziţii. Dacă ea ar fi Petru şi ar intra în dormitorul regal, care ipostază i s-ar părea cea mai seducătoare? Decide să se întindă pe pat, apoi se sprijină într-un cot. Se întreabă dacă ceva din ceea ce va urma între ei o va surprinde. A auzit numai lucruri bune despre noaptea nunţii, comparativ cu recoltarea de sânge. Poate suporta durerea, a demonstrat-o deja. Prima dată, probabil vor termina repede şi va simţi doar o înţepătură. Se întinde înapoi pe perne. Pictura de pe tavan reprezintă o imitaţie de cer albastru, înălţându-se spre rai. George e alături de ea pe malul lacului şi se ascunde în spatele ulmului ei preferat. Îl poate simţi lipit de cealaltă parte a copacului, gata să o sperie când va veni momentul potrivit. George e pregătit să o prindă şi să o facă să se prăbuşească în braţele sale.

Sunetul paşilor o trezeşte din visare şi tot corpul i se încordează, pregătindu-se pentru întâlnirea cu Petru. Dar nu, este doar migrena ei, zvâcnirea monotonă cauzată de îndepărtarea coroanei. Zgomotul paşilor, dacă a existat cu

adevărat, se risipeşte. La parter, veselia devine şi mai zgomotoasă. Paharele se fac ţăndări. Ecaterina se prăbuşeşte înapoi pe perne şi gândul ei se întoarce la lac, la sentimentul lipsit de griji al tinereţii, când nu ţi se cere mare lucru, în afară de câteva ore petrecute cu profesorii şi cu guvernanta. Când arăţi splendid, asemenea ierbii proaspete şi cerului senin. Din când în când, mai aruncă o privire la umbrele înserării. Se scurg aproape două ore. George avea acel fel de a o săruta, în care îi devora buza de jos cu buzele lui, aranjându-i părul răvăşit în spatele urechilor.

Tresare, simţind prezenţa cuiva la capul patului ei, o siluetă conturată în întuneric. Sunt curbele delicate ale Katiei.

— Dormiţi, Alteţă?

— Draga mea!

Vocea Ecaterinei e răguşită de somn, de călătoria mentală într-un alt timp. Se întinde să atingă mâna Katiei.

— Este totul în regulă?

— Mi s-a spus să vă informez că Marele Duce tocmai a comandat cina în camera lui şi aşteaptă să îi fie servită.

Ea dă din cap aprobator, încă tulburată. Cămaşa ei de noapte roz e şifonată de la transpiraţie sau probabil din cauza umezelii din august.

— O fi emoţionat de atâta aşteptare, spune Katia, desfăcând perdelele răsucite în jurul baldachinului.

— Şi eu aş fi la fel în locul lui.

Ea, viitoarea regină, compătimită de prietena ei. Inima îi împietreşte.

— Probabil ai dreptate, îi răspunde Ecaterina. Du-te la culcare!

— Porunciţi să mă retrag?

— Da, desigur.

Fetele se îmbrăţişează şi Ecaterina simte o mare prăpastie deschizându-se între ele. În ciuda tuturor lucrurilor pe care i le-a împărtăşit despre Petru, prietena ei este invidioasă. Oare n-ar fi mai bine să fie simplă precum Katia? Revine la tandreţea fanteziei, o stare pe jumătate vis, pe jumătate coşmar. George sare din spatele ulmului şi ea ţipă speriată. Babette o strigă de peste deal.

— Figgy! Încotro rătăceşti?

Mirosul o trezeşte, nu zgomotul paşilor.

— Fii bărbat cu ea! spune cineva pe hol şi se aude un cor de râsete grosolane.

În jurul ei se adună un nor de fum de ţigară, iar în aer se simte mirosul de vin. Petru stă în pragul dormitorului imperial. S-a eliberat de uniforma militară grea şi are cămaşa albă murdară de pete roşii de vin. Continuă să ţină o cupă în mână. Ea vrea să se acopere, să-şi ascundă cămaşa de noapte de privirea lui.

— Soţie! spune Petru, apropiindu-se de draperia baldachinului.

Apoi continuă râzând:

— Nu e amuzant?

Duhoarea acră a vinului roşu pluteşte în aer.

Ecaterina se aşază într-o poziţie demnă, uitând ce ipostază alesese înainte pentru a fi cât mai seducătoare.

— De ce e amuzant?

— Imaginează-ţi, dacă ne-ar putea vedea acum, servitorii mei ar muri de râs. Tu şi cu mine în acelaşi pat. Nu e amuzant?

Tăcerea este lungă şi apăsătoare. Petru se uită la ţinuta ei regală.

— Ha, ha! Şi coroana e nostimă! Ne veghează ca un fel de şoim!

Are emoţii, bravada îi ascunde tremurul nervos al vocii. Niciunul dintre ei nu se mişcă, amândoi aşteptând să

se întâmple ceva. Simte zbaterea inimii la baza gâtului, tăindu-i respiraţia şi vocea, asemenea unui pacient neajutorat la dispoziţia unui doctor novice. Va lăsa pur şi simplu ca totul să se întâmple de la sine, concluzionează repede, în mod eficient.

— Bine aţi venit, soţul meu!

Bine aţi venit? Cuvintele atârnă greu între ei, ca un nor de grindină.

Dintr-o singură mişcare, Petru se urcă în pat, complet îmbrăcat. Ea îi ia cupa din mână şi se întinde să stingă lumânarea. Când revine, îl găseşte adormit, întins pe toată lungimea patului.

TANIA
În prezent

Pe măsură ce trenul se apropie de Brooklyn, călătorii se schimbă. Costume, pantaloni şi bluze elegante sunt înlocuite de îmbrăcămintea simplă, practică, a bonelor şi a familiştilor obişnuiţi. Imigranţi, aşa cum eram şi noi în urmă cu treizeci de ani. Carl parcurge acest traseu zilnic spre noul lui loc de muncă cu normă întreagă la Ditmas College. Două femei din Bangladesh urlă isteric privind o poză din telefon, o familie de evrei ortodocşi se adună în jurul unei pungi de chipsuri, o femeie mai în vârstă cu faţa arsă de soare face integrame. Urmăresc valul de femei şi liceeni care poartă rucsacuri şi pantaloni fosforescenţi, în timp ce se învârt în jurul barei de susţinere. „Tan’ka, ştii că bărbaţii nu-şi părăsesc soţiile. E incomod, inconfortabil, iar noi suntem fiinţe obişnuite cu confortul.”

Carl nu mă înşală. Ideea în sine este ridicolă, dar mă aflu aici să le împac pe mama şi pe Alla. Soţul meu lipseşte deja de două luni de acasă. Două luni de neînţeles. Felul în care obişnuia să mă privească...

Trenul intră în ultima staţie şi odată ieşită la suprafaţă, călătoresc printre constelaţiile periculoase ale Flatbush Avenue şi Nostrand, maşinile trecând în toate direcţiile. Campusul Ditmas College e înghesuit într-o aglomeraţie urbană cu magazine Target şi Applebee şi are porţi înalte, ca de fortăreaţă, ca şi cum şi-ar proteja perimetrul destinat educaţiei de pericolul mediului înconjurător.

Odată trecută de cabina de pază, ies la suprafaţa întinsă a unei curţi pătrate, unde două clădiri în stil georgian înfruntă de la înălţimea lor grădina de crini, aşezată printre ulmi. Studenţi cu cafea în mână stau aşezaţi în cerc, prin mulţimea de cabine presărate în campus, fiecare dintre acestea promovând petiţii pentru proteste – tăieri bugetare, *speakeri* politici şi scandaloşi. Campusul reprezintă un buzunar bucolic ascuns în spatele porţilor, Departamentul de Limba Engleză fiind adăpostit dincolo de faţada gri, în apropierea grădinii. S-au făcut câteva îmbunătăţiri de când am fost aici ultima dată. Recunosc pragul decolorat al scării, coridoarele practice ale fostului liceu public. Cabinetul lui Carl este primul pe dreapta, împărţit cu alţi doi colegi, cărţile lor fiind aşezate în teancuri pe birourile tuturor. Sacourile atârnă dezordonat într-un cuier rupt, iar un telefon galben cu disc este dat de la unul la altul în rarele ocazii când se întâmpla să îi sune vreun student. Ceea ce cândva mi se părea o dezordine romantică şi academică acum văd clar că reprezintă de fapt sărăcia mizerabilă, la limită, a bugetelor tăiate, o bătălie evidentă pentru materiale didactice.

Prima suspectă pe lista aventurilor soţului meu este, desigur, Victoria Henriques, eterna studentă a lui Carl. La

început, a venit ca doctorandă în cadrul Departamentului de Istorie şi apoi, datorită interesului ei pentru Uniunea Sovietică, i-a fost prezentată lui Carl şi s-a înscris la cursul lui de scriere creativă. „Neliniştită” , „sclipitoare” şi „probabil prea delicată pentru asemenea profesie” , aşa mi-o descria Carl. Victoria era o combinaţie de dominicană şi evreică, o minunăţie incapabilă să respecte termenul-limită de predare a lucrărilor pe care le scria cu eforturi incredibile. Carl îi citea deseori ciornele cu stiloul roşu în mână şi sublinia propoziţii întregi, scriind „Excelent!” pe marginea lor.

Exista o armonie a gândurilor instantanee între ea şi Carl, o intimitate a erudiţiei ascunse, odată ce Victoria a decis să dezgroape textele de istorie referitoare la Uniunea Sovietică şi să scrie o actualizare, o viziune feministă sălbatică şi ambiţioasă a romanului *Părinţi şi copii*. Au urmat după-amiezi lungi de consiliere, de analiză a ideilor şi a surselor operei, paginile lui Turgheniev în rusă şi în engleză zăcând împrăştiate peste tot. Carl mi-a vorbit deschis despre ea, totuşi simţeam că exista o intimitate implicită în felul în care el îi pronunţa numele, prelungind vocalele: *Viic-too-riiaa.*

Victoria era în sală în timpul conferinţei lui Carl intitulate „Ecaterina cea Mare şi situaţia rusoaicelor suverane”. Prelegerea a fost pătrunzătoare şi a transmis convingător felul cum împărătese străine şi Ecaterina însăşi şi-au datorat domnia de succes calităţilor masculine pe care le posedau, forţei intelectuale şi capacităţii lor de a construi o strategie. A fost pentru prima oară când l-am văzut vorbind aşa şi imaginea a fost profund emoţionantă. Era Carl aşa cum îmi doream să fie, puternic şi bine informat, îndrăznind să-i privească în ochi pe câţiva academicieni îmbrăcaţi în robe, care asistau la prelegerea lui din amfiteatru.

— În mod ironic, comparată cu echivalenţii săi din Vest, Rusia secolului al XVIII-lea a agreat femeile lideri, a adăugat Carl în încheiere. E greu de imaginat acest fel de matriarhat în contextul contemporan, desigur. Dar pentru ruşi, *gosudarina* sau împărăteasa, era o prelungire a Patriei Mamă. Şi totuşi, Ecaterina cea Mare a simţit că trebuie să se alieze public cu un predecesor ca Petru cel Mare, decât să se asocieze cu realizările mai puţin impresionante ale Împărătesei Elisabeta sau ale Împărătesei Ecaterina I.

— Inima îmi bătea plină de mândrie pentru Carl. Eram în faza aceea chinuitoare a proaspetei soţii care îşi venera soţul ca pe un novice fermecător în plină ascensiune socială. În momentele incendiare ale conferinţei, am observat cu atenţie chipurile celor care îl sorbeau din priviri. Victoria stătea în primul rând, acoperită cu şaluri diafane din mătase, franjurii lor abia înfăşurându-i umerii goi. Din când în când, îşi flutura pletele şi îşi strecura degetele printre buclele rebele, ca şi cum şi le-ar fi uscat. Un carneţel gol stătea în faţa ei, Victoria nu lua notiţe.

După conferinţă, Carl a fost asaltat de întrebări. Odată ce mulţimea s-a risipit, am ieşit în oraşul paralizat de zăpadă. Flatbush Avenue era, în mod ciudat, eliberată de traficul maşinilor. În afara porţii, am văzut o siluetă cu glugă fumând în amurg, o cascadă de bucle negre, membre delicate şi ochi trişti. Ar fi putut fi la fel de bine însăşi Ana Karenina.

— Aceea e Victoria? a întrebat Carl.

Desigur, m-am gândit, *aceasta este Victoria.*

— Chiar ea.

Victoria s-a întors spre noi, a întredeschis gura roşie, strălucitoare şi a scos o spirală de fum de ţigară. Haina *vintage* pe care o purta era subţire, uzată. Era clar că îngheţa îmbrăcată aşa, acest cap mare, atrăgător, aşezat

deasupra umerilor încovoiaţi. Ochii ei erau machiaţi cu fard negru.

— Carl, ai fost genial! Romanul tău e probabil formidabil! Ai talentul de a transforma toată istoria aia seacă, neinteresantă, într-o poveste atât de accesibilă!

— Mulţumesc, V.

Era încântat. L-am văzut cum îşi ascundea satisfacţia în vârtejul de zăpadă. Ne-a făcut cunoştinţă.

— Ce faci aici, în mijlocul furtunii? a întrebat-o.

— Nimic. Respir.

— Respiri, ha?

— Da. Doar respir. Spune-mi *Doamna cu căţelul*.

Fata şi-a subliniat răspunsul suspinând adânc. Genele ei clipeau furios luptându-se cu furtuna de zăpadă, iar şalul ei persan i se zbătea la gât. Părea pierdută şi foarte singură.

Am simţit cum Carl nu mai voia să plecăm, rămăsese ţintuit locului, dornic să continue conversaţia.

Dumnezeule! m-am gândit. *Respir? Doamna cu căţelul?*

Dar ceva viu a ieşit la suprafaţă în vocea lui, atracţia sau poate spaima de a fi părăsit. Şi eu am fost cândva Victoria, visătoare, tânără, exotică, înainte de a renunţa să mai visez.

(„Greşeşti lăsându-i pe bărbaţi să te vadă puternică. Bărbaţilor le plac femeile neajutorate” , obişnuia să-mi spună mama când mă apropiam de treizeci de ani şi eram tot nemăritată. „Uită-te la Alla. Se plimbă noaptea cu metroul? Şi-a agăţat soţul în aeroport? Exact, nu! Pentru că ştie că este datoria bărbatului să aibă grijă de ea.”)

— Ar trebui să mergem, i-am spus soţului meu, iar Victoriei: Mi-a părut bine să te cunosc.

Carl şi-a strâns fularul în jurul gâtului. Obrajii îi erau roşii de frig. Oamenii îi făceau semne cu mâna în faţa porţilor deschise, strigându-i:

— Minunată prelegere!

— *Russian Review* îşi va dori să o publice!

— Mda, vă mulţumesc că aţi venit. Sunt sigur că luni voi primi, ca de obicei, părerile voastre sincere.

— Întotdeauna sunt sincere, Carl, îi răspunde Victoria cu un gest teatral.

Felul în care au continuat să-şi spună pe nume fără motiv m-a întristat, la fel şi tot clişeul acela cu efortul femeii tinere şi bărbaţii prea sensibili la flatări. M-am simţit în mod ciudat jefuită de propriul meu timp liber, suferind de un dor imposibil, dar am fost prea ocupată să fiu promovată, să realizez ceva, să devin cineva. Şi când ne-am îndepărtat de ea, am spus:

— Deci ea a fost celebra Victoria.

— E o adevărată figură, nu-i aşa?

E posibil să-ţi înţelegi soţul în totalitate doar observându-i dorinţa care îi răzbate în voce? Să-l remarci vibrând de dorinţă pentru cineva care nu mai eşti tu?

Acum că sunt în faţa cabinetului său, la Ditmas College, nu ştiu ce m-am aşteptat să descopăr. M-am gândit că îl voi surprinde cu Victoria într-un abandon erotic? În spatele meu, uşa clădirii se închide cu zgomot. Orele de curs ale lui Carl sunt mâzgălite pe o bucată de hârtie. Ciocăn uşor la uşa cabinetului său. Din secretariat ies tinere cu formulare de completat şi plicuri mari, bej. Sunt adolescente înalte, subţiri, au părul împletit dezordonat, prins cu elastice şi poartă pulovere cu decolteu în formă de „V”, blugi cu talie joasă, prinşi cu o curea sau pantaloni cu bretele. Trec uşor de la conversaţie la butonarea telefoanelor mobile. Lumina de deasupra lor le colorează tenul într-o nuanţă de galben şi nu seamănă

deloc cu tinerele frumoase cu care mi-am imaginat că ar face conversaţie Carl, aşezat la catedră.

— Doamna Vandermotter? Îl aşteptaţi pe Carl?

Victoria apare brusc, ieşind din secretariat.

E însărcinată în opt luni şi ţine de mână un băieţel care merge cu paşi mici şi poartă o şapcă uzată de baseball. În mintea mea intervine o schimbare, compar eroina romantică din furtuna de zăpadă şi mama obosită din faţa mea. Dar nu există nicio îndoială, ea e Victoria Henriques la treizeci şi un pic de ani. Şi-a prins cârlionţii într-o coadă de cal, chipul ei este umflat şi nu poartă pic de machiaj. Iar aspectul delicat şi privirea îndepărtată de odinioară *(„Doar respir.")* au dispărut, în prezent fiind înlocuite de o sinceritate ajunsă la limită.

— Ştiu, spune Victoria aruncând o privire în jos. El este motivul pentru care voi fi ocupată în următorii douăzeci de ani. Cursurile s-au încheiat luna trecută, ştiţi, nu-i aşa?

— Da.

Desigur. Suntem deja în luna mai. Nu m-am mai gândit la programul facultăţilor de când eram pe băncile şcolii.

— Nu-mi iei meseria în serios, mi-a reproşat Carl odată, atunci când am glumit că se relaxează având verile libere, în timp ce eu munceam din greu, din cauza termenului-limită al licitaţiilor.

— Tu ai senzaţia că eu nici măcar nu lucrez.

— Nu e adevărat, am protestat, deşi am încercat să alung gânduri ca: „Oare Carl are măcar un job?" sau „Întotdeauna eu trag mai mult decât el."

Victoria îi rezistă băieţelului energic, care o trage de mână insistent:

— Aproape am terminat. Mai am doar susţinerea tezei şi apoi am plecat de tot de aici. Master în Arte plastice şi doctorat, nu ţi-a spus Carl?

— Felicitări, Victoria!

Îmi pot permite să fiu mărinimoasă. Mamă obosită sau nu, ingenua va dispărea în sfârşit din peisaj.

— Vreau *Wheels on the Bus*[46], vreau *Wheels on the Bus*, vreau *Wheels on the bus*!!!

— Bine, Smith, te-am auzit! îi răspunde Victoria.

Nu-mi pot reţine zâmbetul. Timpul ne-a adus la acelaşi numitor comun. Acum, frumuseţea eterică este mama obosită a unui copil neascultător numit Smith.

— Probabil l-ai căutat deja la birourile Urban Writers[47]. Ar putea fi acolo.

— Urban Writers?

Smith o târăşte pe Victoria pe holul facultăţii. Înainte de a dispărea după colţ, Victoria se uită în urmă şi-mi strigă:

— Urban Writers Space. În Manhattan. Carl se află mai mereu pe acolo. Teoria noastră este că mai predă şi în altă parte.

Brusc, mă simt rănită. Un al doilea loc de muncă? Aşa începe, m-a avertizat Alla. Bărbaţii îşi ascund lucruri în sertarele de şosete şi dispar în locuri misterioase.

Afară, lângă grădina de crini, administratorii îşi desfac sandviciurile împachetate în hârtie pergaminată, iar genţile li se odihnesc la brâu. Peştii apar la suprafaţa apei, cu gurile larg deschise pentru o avalanşă de firimituri. Îi urmăresc cum se luptă pentru hrană, alunecând unul peste altul în dorinţa de a câştiga.

Website-ul celor de la Urban Writers este strălucitor, plin de informaţie şi de culoare. Urban Writers asigură un spaţiu de lucru comun, birouri separate pentru întâlniri, o

---

[46] Cântec pentru copii, cu o structură ciclică, interpretat de obicei în călătoriile cu autobuzul (n. red.).

[47] „Casa de odihnă a scriitorilor” (n. tr.).

bucătărie aprovizionată cu ceai şi cafea şi o bibliotecă mică. Fotografiile arată oameni serioşi înghesuiţi la masa de lucru, cu grămezi de hârtii împrăştiate în faţa lor. Se uită intens la liderul grizonant, cu păr ondulat, din capul mesei, care îşi subliniază comentariile printr-o coregrafie elegantă a mâinilor. Mi se pare că nimic nu are logică. Când eram la lucru, Carl avea tot apartamentul nostru la dispoziţie, ca să nu mai vorbim despre apartamentul din Queens şi de biroul de la Ditmas College. Şi oare de ce şi-ar mai lua Carl un al doilea loc de muncă care nu-i aduce niciun venit?

Dar femeia care conduce *workshopul* îşi ridică ochii albaştri din laptop, iar părul scurt, negru şi mătăsos îi mângâie sprâncenele frumos arcuite. Este uimitoare în acelaşi fel misterios ca Victoria, iar numele ei sună la fel de periculos: Hermione.

— E Medovski! spune Regan şi revin repede la biroul meu de la Worthington, la telefoanele care sună şi la coridorul care răsună de tocurile grăbite ale stagiarelor.

— Saşa, aici sunt.

— *Privet!* Ascultă, aş putea cumpăra înainte de licitaţie? Achiziţionare în avans sau oricum s-ar numi? Nu-ţi pot da detalii, dar situaţia se arată urgentă.

Îmi ia un minut până să înţeleg.

— Ordinul? Aş putea discuta despre asta cu deţinătoarea, dar ştiu că ar vrea să-l ofere cât mai multor cumpărători posibili. Saşa, ai răbdare. Până la urmă, totul va fi bine.

— Cum aş putea sta liniştit, Taniuşa?

Oftează.

— Lumea a prins viteză, se schimbă de fiecare dată când clipesc. Nu mai am timp să stau liniştit!

În fundal, se aude răgetul unui animal sălbatic. Mi-l imaginez cum mă sună dintr-o grădină de pe acoperiş, de

la o petrecere extravagantă, cu tigri şi dresori. („Saşa a avut invitaţi acei mimi la Monaco, îţi aminteşti? Hai să aducem şi câţiva tigri de la grădina zoologică!”)

— Ce vreţi să spuneţi?

— Chiar şi în liceu era încăpăţânat, rezervat. Devine răzbunător atunci când nu primeşte ceea ce îşi doreşte. Ştii genul de om, acela care porneşte un război dintr-un capriciu. Îmi spune:„Vreau Ordinul. Fă-mi rost de Ordin!” Că altfel, că altfel... Unul dintre vechii mei duşmani merge la el şi îl întreabă: „Avem binecuvântarea ta?” şi el i-ar putea răspunde: „Oricum n-am primit Ordinul, aşa că de ce nu? Cine sunt eu să vă opresc?”

— Saşa, la cine vă referiţi?

— La preşedinte, desigur! Tan, n-ai fost atentă? Preşedintele!!!

Pe ecranul website-ului, analizez buzele subţiri ale Hermionei, arcuite într-un zâmbet. Mi-i imaginez pe Hermione şi pe Carl ieşind să mănânce supă de ramen[48] în pauza de scris la romanele lor ambiţioase, cum se amestecă amândoi în mulţimea aglomerată din centrul oraşului.

— Ordinul va fi al preşedintelui. Şi când îl va avea, sunt sigură că îl va adora! îi spun vag, înainte de a închide telefonul.

— Ce naiba erau ăia? Lei? Le-am auzit răgetul până în cabina mea, strigă Regan.

Azi, poartă o ţinută stil Dita von Teese şi are părul ondulat pe bigudiuri şi unghiile date cu lac negru.

— Deci nu sunt nebună. I-ai auzit şi tu.

---

[48] Mâncare tradiţională japoneză, o supă de carne sau de peşte ce conţine tăiţei şi poate fi aromată cu sos de soia şi miso. Supa mai poate avea şi alte ingrediente – carne de porc, alge, bambus, ceapă verde, ou fiert sau ciuperci (n. tr.).

Regan se apropie de biroul meu şi îşi sprijină bărbia în mâini:

— Muncim pentru nişte adevăraţi ticăloşi, nu-i aşa?

Regret însă că l-am expediat pe Medovski atât de repede şi îmi vine să-l sun din nou şi să-l ascult. Cu cât mă sună mai des, cu atât devine mai clar că are nevoie de mine. Şi-mi place vocea lui tunătoare de la telefon, care îmi transmite genul de masculinitate despre care nu ştiam că-mi lipseşte.

— Cine e bunăciunea asta? mă întreabă Regan, arătând spre desktopul meu şi mi-o amintesc pe Hermione. Îmi revin în minte Carl şi Hermione sărutându-se între două linguri de supă de ramen. O alung printr-un simplu *click.*

ECATERINA

Mai 1746

— Este a treia zi la rând când o cheamă pe Katia, dar în locul ei apare severa şi inflexibila Madame Krause. În ultimul timp, aceasta şi-a făcut deseori apariţia neanunţată. Prima dată, a venit în dimineaţa de după nuntă, lovind uşor cu palma aşternuturile din pat şi întrebând delicat:

— Oare Alteţa Voastră a reuşit să inspire dragoste Maiestăţii Sale?

Madame Krause intervine atunci când împărăteasa devine extrem de nemulţumită de Ecaterina, pentru a discuta despre petrecerea de cu seară în compania prietenelor ei sau despre provenienţa unei rochii ce

rivalizează evident cu una dintre cele douăsprezece mii de rochii ale împărătesei.

— Unde e Katia? întreabă Ecaterina.

— Care Katia?

Madame Krause este ordonată şi pretenţioasă. Ochii ei studiază atent dormitorul, în căutarea detaliilor care să-i completeze raportul.

— Dacă aveţi întrebări referitoare la o anumită doamnă de la Curte, va trebui să vă adresaţi împărătesei.

Într-un colţ al camerei zace piciorul de lemn al unuia dintre soldaţii lui Petru, aruncat peste faldurile aşternutului. Madame Krause îl observă. Toată Curtea e obsedată de întrebarea nebunească: oare mariajul s-a consumat? Oare Petru şi-a demonstrat bărbăţia? În anumite cercuri, circulă o glumă conform căreia soldaţii de lemn îndeplinesc atribuţiile Marelui Duce. Desigur, realitatea nu e prea departe de adevăr. Petru preferă jocul cu soldaţii în loc să-şi consume căsnicia.

Ecaterina se ridică în picioare cât e ea de înaltă şi o priveşte fix şi cu furie pe Madame Krause.

— Aş vrea să o văd imediat pe doamna mea de companie, Ecaterina Vasilievna Zukova.

— Mă tem că este imposibil.

— Trebuie să vă reamintesc că însăşi Marea Ducesă se interesează în privinţa ei?

— Tânăra la care se referă Maiestatea Voastră a dispărut.

— Unde a dispărut?

— A fost alungată de la Curte. De însăşi împărăteasa.

În sinea ei, Ecaterina înţelege. Îşi poate imagina scena – orele dinaintea răsăritului, mai mulţi bărbaţi care îi luminează drumul cu torţe, Katia acceptând să fie îndepărtată de la Curte şi forţată să se urce în trăsura care o aştepta. Ar fi putut avea buna-cuviinţă de a cere să o

vadă pe Ecaterina şi să-şi ia rămas-bun. Periile, acele de păr şi fundele pe care le-a lăsat în urma ei au fost date servitorilor. Pleoapele Ecaterinei zvâcnesc dureros.

Imediat după nuntă, s-a precizat clar că până când nu va apărea un moştenitor născut la termen, toate distracţiile Marelui Duce şi ale Marii Ducese vor fi interzise. Încet, împărăteasa a început să le îndepărteze pe confidentele Ecaterinei. Prima trimisă înapoi la Zerbst, cu tot cu bagaje, a fost mama ei.

Ecaterina îşi aminteşte cum Johanna a mai zăbovit pe lângă trăsură, cum i-a aranjat colierul, a mângâiat-o pe frunte şi i-a şoptit cu tristeţe:

— Şi astfel, s-a sfârşit.

Şi în timp ce trăsura care o purta pe mama ei se îndepărta, Ecaterina şi-a dat seama că probabil nu-şi va mai vedea familia niciodată. Iar acum a pierdut-o şi pe Katia. Îşi priveşte Ordinul de pe piept, cel pe care îl poartă zilnic. Sfânta Ecaterina e singura prietenă care i-a mai rămas.

S-a aşteptat ca mariajul să îi asigure statut social sigur la Curte. Eliberată de presiunea poziţiei sale incerte, şi-a imaginat ore libere petrecute alături de Katia şi Zenia, singurele dintre doamnele ei de la Curte în care avea deplină încredere. În schimb însă, ea şi Petru sunt reţinuţi într-o închisoare regală şi fiecare mişcare le este pândită de spioni. Auzise că Bestuzhev i-a sfătuit să o oblige să renunţe la ultimele obiecte pe care le purta când era liberă şi împărăteasa chiar o acuza zilnic din cauza asta:

— De ce porţi aia? Dă-o jos! a spus despre un nou colier de smaralde, recent comandat, iar atunci, Ecaterina a văzut la gâtul împărătesei un colier de smaralde asemănător.

Se întreabă dacă Elisabeta are informatori care ştiu despre nopţile ei de singurătate alături de Petru, atunci când dorm cât mai departe posibil unul de celălalt.

Madame Krause nu este o femeie îngrozitoare. Ecaterina îi simte privirea compătimitoare. După ce şi-a terminat inspecţia, aceasta se întoarce spre Marea Ducesă.

— Ştiţi, n-are rost! Prietena Alteţei Voastre nu va fi adusă înapoi şi nu veţi mai afla niciodată veşti despre ea. Vă asigur că este într-un loc ospitalier, împreună cu familia ei. Împărăteasa şi-a dorit asta, pentru ca Maiestatea Voastră să vă îndepliniţi datoria.

Datoria, se gândeşte Ecaterina cu tristeţe. Dacă ar şti cu toţii că soţul ei devine distant numai la gândul că e obligat să o atingă. Şi e destul de sigură că ar trebui să se atingă pentru a crea un moştenitor la tron.

Madame Krause stă pe marginea patului şi smulge unul dintre soldaţii lui Petru. Pufneşte:

— Soţul Maiestăţii Voastre îşi neglijează îndatoririle.

— Vă rog, doamnă Krause. Are nevoie de ei!

În ciuda propriei voinţe, simte nevoia să-l protejeze pe Petru şi pe soldăţeii lui de lemn, pe care-i iubeşte ca pe prietenii lui, aceste jucării care-l respectă mai mult decât oricine altcineva de la Curte. Dacă ei nu reuşesc să respecte ordinele militare, sunt mustraţi, întotdeauna justificat. Petru are putere doar când se joacă cu ei.

Se aşteaptă să primească un răspuns aspru şi supărat.

— Mai vedem.

Aceşti gardieni ai închisorii au mare trecere la împărătească, se pot folosi de situaţie pentru a obţine favoruri pentru ei înşişi. Dar, spre surprinderea ei, Madame Krause doar zâmbeşte, îşi pune degetul la buze şi spune:

— Şşşt! Va rămâne între noi.

Din fericire, mai sunt celelalte doamne de la Curte, Zenia şi Vika, cele care îi împletesc părul şi alături de care cinează în nopţile târzii. Zenia este cea drăguţă, dar cu aspect fizic de ţărancă şi origini suspecte. Mama ei provenea dintr-o familie de iobagi şi a reuşit să se mărite cu un latifundiar văduv. Râsul Zeniei e prea puternic şi explodează în cele mai nepotrivite momente, dar nu se plânge niciodată şi, în zilele astea cumplite, umorul ei face diferenţa dintre supravieţuire şi disperare. Vika are un aer de superioritate faţă de Zenia, vorbeşte doar în limba franceză şi le atrage atenţia tuturor că ea provine din neamul Rostovilor, una dintre cele mai vechi şi mai nobile familii din Rusia. Sunt ursuze una cu cealaltă şi concurează pentru a primi atenţia Ecaterinei, Zenia strălucind prin anecdotele şi bârfele ei, iar Vika remarcându-se datorită cunoştinţelor despre moda europeană şi intrigile de la Curte. Cu ele, Ecaterina discută frivolităţi, glumeşte pe seama nasului mare al lui Besthuzev sau râde de costumele ciudate ale demnitarilor neinstruiţi corespunzător, veniţi pe neaşteptate la Curte. Împreună, ele analizează amănunţit cele mai recente baluri, pe acelea care încep după ora şapte şi jumătate seara, care le strică reputaţia, căci pentru a participa sunt nevoite să treacă printr-o uşă destinată unei categorii sociale inferioare.

Mâinile lor sunt aspre de la acele de cusut, iar buzele lor spun poveşti frumoase. Amândouă îi stau la dispoziţie pentru distracţie şi, când dorul de Katia o cuprinde şi o copleşeşte, ele o alină prin conversaţia lor naivă. Fără compania lor, camerele ei sunt goale – tapiseria franţuzească a fotoliilor e inutilă, măsuţa de toaletă solitară se zăreşte fantomatic într-un colţ şi nimeni nu se aşază pe canapeaua din salon. Fetele se înghesuie să vadă noile bijuterii ale Ecaterinei şi imită înfăţişarea împărătesei

la bal, intrarea ei spectaculoasă, maiestuoasă, intempestivă. Când în camera Ecaterinei se face prea linişte, când se lasă noaptea solitară, Vika şi Zenia înviorează atmosfera prin muzicalitatea vocilor lor.

— Ce inel frumos poartă Marea Ducesă, poate prea frumos!

Zenia defilează prin salon jucând rolul împărătesei, ca şi cum ar spune: „Aici suntem în siguranţă, Maiestatea Sa se află printre prieteni.”

Dar duşmanul ar putea pândi pe holuri, adulmecând faptele rele. Pentru a-i evita mânia, ar putea pur şi simplu să-şi dea jos inelul.

— Voi reveni la Alteţa Voastră de îndată ce vor începe durerile facerii, intervine în conversaţie Vika.

Dar greşeşte când spune asta. Ecaterina este deja extrem de conştientă că împărăteasa aşteaptă un moştenitor şi că este gata să izbucnească plină de furie. A trecut aproape un an de la căsătorie.

— Taci, proasto! izbucneşte Zenia, îmbujorată. Marea Ducesă are suficient timp la dispoziţie!

Vikăi îi vine să intre în pământ de ruşine şi amândouă îşi reiau brodatul.

Apoi Vika este izgonită. Din cauza noii legături încordate dintre Rusia şi Franţa, comenzile de brocart franţuzesc au fost anulate.

Nicio distracţie până când nu vor avea un moştenitor!

Până şi balurile sunt organizate de aşa natură încât să fie plictisitoare. Ecaterinei îi place să danseze, dar invitaţii au cel puţin treizeci de ani şi se mişcă rigid, fiind lipsiţi de graţie pe podeaua sălii de dans. Pentru a o răni intenţionat, împărăteasa s-a asigurat că nu vor fi invitaţi tineri, iar Marea Ducesă e obligată să asculte conversaţia anostă a bătrânelor contese şi prinţese.

— Va fi o vară bună pentru călărie?

— Hulgakov va câştiga iar la jocul de Dame?

Zenia şi Evdotia sunt ţinute la distanţă, flirtând cu ambasadorii şi ofiţerii la un pahar de suc.

Tot dansul de la Curte seamănă cu un spectacol, mimând distracţia. Coregrafia ar putea fi însăşi imitaţia mariajului. Ecaterina rătăceşte pe coridoarele palatului, vede jucătorii de cărţi învăluiţi în fum, cercurile diplomaţilor străini, deja ameţiţi de băutură şi primele scântei ale focurilor de artificii. Nu e nimeni căruia i-ar putea vorbi.

E atrasă în jocul de Marocco şi servitoarea îi întinde samovarul, ţinându-l de toartă. Toţi cei prezenţi se tem să respire, în timp ce ea se apropie de beţişoarele împrăştiate, urmărindu-i încordaţi efortul de a extrage unul fără a le deranja pe celelalte. Mâna ei plictisită şi tremurătoare dărâmă imediat structura pieselor. Merge mai departe.

Dansurile devin în sfârşit animate: dansuri populare ruseşti şi menuete poloneze. În trecut, Ecaterina ar fi fost protagonista în spectacolului de dans de la Curte, dar acum nu mai simte nicio plăcere să danseze şi nici măcar să privească momentele de dans ale invitaţilor. Aceste dansuri obişnuiau să fie pline de romantism, intrigi, flirturi şi de senzaţia de a fi sprintenă, îndrăzneaţă şi frumoasă. Lumea încă o felicită pentru mariajul ei, iar bărbaţii destul de inteligenţi să observe indiferenţa ei faţă de Petru se încumetă să o impresioneze prin atenţia lor. Dar ea se concentrează în a oferi răspunsuri cuvenite, la înălţimea rangului ei.

Ea şi cu Petru dansează împreună primul menuet şi conştientizează privirea nerăbdătoare a împărătesei care îi măsoară formele din cap până în picioare, ca şi cum ar încerca să răspundă celei mai insistente întrebări de la

Curte: au întreţinut sau nu relaţii intime? De ce durează atât de mult până vor deveni părinţii moştenitorului Curţii Regale? Zvonurile de la Curte susţin că Elisabeta insistă să-l domine complet pe Petru cel ridicol, pentru a-l pregăti pe viitorul copil al Ecaterinei să devină moştenitorul tronului. În ciuda pregătirii zilnice făcute fără tragere de inimă cu profesorul de dans, Petru greşeşte paşii, execută de mântuială majoritatea figurilor, se ridică pe vârfuri atunci când ar trebui să execute *plié* şi pierde ritmul complet. Soarta întregului popor rus depinde doar de capacitatea de procreare a Ecaterinei.

— Alteţă, aţi putea să depuneţi mai mult efort, cel puţin în public, îi spune ea acoperind muzica.

Ecaterina are acum mai mult curaj să îi ofere sugestii.

— Ce-ţi pasă?

— Toţi ne privesc, îi atrage ea atenţia.

Evident. Îşi îndreaptă postura pentru a executa o piruetă scurtă ca să distragă atenţia publicului, care stă la pândă şi îi compătimeşte.

Dansul durează la nesfârşit. În timpul uneia dintre ultimele piruete, i se pare că vede ochii înţelegători ai Katiei şi îşi întoarce capul brusc în cealaltă parte, străduindu-se să găsească o bătrână care să nu semene deloc cu prietena ei.

— Cui îi pasă dacă ne privesc? Dumnezeule, ţie de ce-ţi pasă?

— Pentru că acum suntem căsătoriţi şi există anumite aşteptări de la noi.

— Şi ce dacă? Ştii că eu şi Zenia ne iubim. Toţi ştiu că pe ea o prefer. I-am spus Contelui Devier că nu există termen de comparaţie între voi două. N-a fost de acord. Ne-am contrazis vehement pe marginea acestui subiect, dar e evident că Zenia e mult, mult mai frumoasă decât tine.

Ecaterina se forţează să continue menuetul cu paşi mici, tempo măsurat, ţinută regală, solemnă şi reverenţe ceremonioase.

— Aşa deci?

— Cum? Nu-mi spune că nu ştiai!

Ecaterina are certitudinea că relaţia dintre Petru şi Zenia nu e mai avansată din punct de vedere erotic decât relaţia lor. Are siguranţa că sentimentele lui sunt confuze şi neîndemânatice ca ale unui adolescent. Şi totuşi aceste veşti o dor. Trădarea Zeniei, capacitatea lui Petru de a se bucura de o companie plăcută şi propria ei singurătate, toate laolaltă dor foarte tare. Îşi adună rămăşiţele mândriei călcate în picioare:

— Toţi ştiu despre Maiestatea Voastră şi Zenia? Atunci, vă sugerez să aveţi grijă cui faceţi confidenţe.

— Zenia e frumoasă, iar tu, categoric nu!

Geamătul mut din gâtul ei devine mai profund şi mai intens. Mâna ei sprijinită pe talie atinge conturul ascuţit în formă de stea al Ordinului, etalat pe şold. De fiecare dată când priveşte chipul de pe medalie, Sfânta Ecaterina pare că râde ironic de ea: „Pentru Dragoste şi Patrie”, într-adevăr. Sfinţii ăia au aşteptări prea mari de la muritorii de rând. Şi exact când îşi doreşte ca balul să ia sfârşit, pentru a se putea refugia în intimitatea dormitorului ei, muzica îi îndeamnă mai departe la dans.

Să fi trecut doar o săptămână de atunci? Îngheţul din ianuarie. Aici domneşte o iarnă permanentă, care îţi străpunge creştetul şi îţi pătrunde în pori. Ecaterinei i se pare că iarna de acasă era mai puţin geroasă şi posomorâtă, era într-adevăr rece, dar fără să producă victime. Cerul prusac avea un infinit de nuanţe, pe când aici e apăsător, nemilos şi cenuşiu. Însă căldura focului încălzeşte salonul şi îl învăluie într-o strălucire delicată.

Mare Ducesă se arată binedispusă azi. Asta este una dintre puţinele după-amiezi care-i aparţin, împărăteasa tocmai s-a trezit din somn şi participă la o şedinţă de consiliu cu un demnitar scoţian. De dimineaţă, Ecaterina i-a ţinut companie invitatului, s-a interesat de detaliile emoţionante referitoare la chipeşul prinţ Charlie[49] şi la revolta eşuată a iacobiţilor. Dar exact când povestea se încheia fascinant cu fuga chipeşului prinţ Charlie în Scoţia, doamna de onoare a împărătesei a întrerupt-o şi a trimis-o în altă parte pe Marea Ducesă.

Acum, Ecaterina joacă singură şah. În acelaşi timp, *Dicţionarul istoric şi critic* al lui Pierre Bayle stă deschis în faţa ei, la fel şi romanul de dragoste *Tirant lo Blanc*, iar ea se învârte printre ele atunci când plictiseala îi dă târcoale şi uneori îşi mai notează: „Înlăturarea iobăgiei este inevitabilă. Oamenii nu trebuie să trăiască temându-se de autoritate.”

Dar chiar atunci când devine somnoroasă şi stă prăbuşită pe canapeaua din alcov, aude paşi. Paşii lui Petru sunt uşor de distins faţă de ai celorlalţi, prin felul în care lovesc podeaua de lemn, stângaci şi dezordonat. Ea ascunde sub o pernă brodată cărţile pe care Marele Duce le-a privit întotdeauna cu suspiciune.

El năvăleşte brusc înăuntru şi explodează:

— Ai izgonit-o, nu-i aşa? N-ai vrut să fiu fericit, egoisto!!!

Vestea abia dacă o mai surprinde, totuşi simte impulsul solidarităţii dureroase. Şi ei începuse să îi placă Zenia.

— Maiestatea Voastră ar fi trebuit să fie mai discret, îi spune. Doar v-am avertizat la bal!

---

[49] Prinţul Charles Edward Louis Philip Casimir Stuart, al doilea pretendent iacobit la tronul Angliei, Scoţiei şi Irlandei (n. tr.).

— Dar toţi eram prieteni, cel puţin aşa am crezut. Ne-am jucat împreună.

Ecaterina nu i-a mai auzit vocea atât de sufocată de sentimente, deşi infantilismul lui persistă. Ne-am jucat împreună? *Ce păcat,* se gândeşte, *că am trăit toţi în aceeaşi izolare delicată şi totuşi nu ne-am putut consola reciproc.* Ea a pierdut-o pe Katia şi acum şi el suferă prima pierdere majoră.

Se apropie de el, plină de compasiune, dar Petru îi îndepărtează violent mâna întinsă.

— Ne-ai trădat, iar eu am avut încredere în tine! îi spune cu vocea sugrumată.

Are pupilele întunecate şi ochii ieşiţi din orbite. Arată ca şi cum ar fi gata s-o lovească. Ecaterina pufneşte dispreţuitoare:

— Eu vă păstrez secretele odioase!

— Atunci, cine ar putea fi de vină, dacă nu tu?

— Gândiţi-vă, copil naiv! Dacă eforturile Alteţei Voastre de a păstra discreţia au ajuns cunoscute celorlalţi, atunci oricine dintre cei o sută de oameni de la Curte ar putea fi vinovat!

Revelaţia adevărului îi transformă expresia feţei, în timp ce se înfruntă reciproc. Dar, de data asta, Petru nu mai ripostează sarcastic. Acum ceaţa se ridică din mintea lui şi ceva înăbuşit şi fragil iese la suprafaţă. Înţelege complet gravitatea situaţiei lor. Sunt singuri, prinşi împreună în aceeaşi cursă, pentru toată viaţa lor. Dincolo de fereastra palatului, un popor îngheţat, imens, urmează să fie împărţit între ei.

TANIA
În prezent

— Sisi, aici! strig, ca şi cum a alerga după soacra mea pe stradă e o pură întâmplare norocoasă.

De fapt, îi cunosc programul atât de bine, încât, la momentul potrivit, e uşor să-i observ silueta strălucind în soare. Sala de gimnastică a lui Frances Vandermotter se află după colţ de Worthington, pe Second Avenue, şi deseori, pe la ora zece şi patruzeci şi cinci, sprintează şi trece de uşile turnante, decorate cu model auriu, purtând părul blond ascuns sub şapcă şi ochelari de soare fumurii.

— Ce mai face meniscul rupt al lui Armand?

— E mult mai bine, mulţumesc. Ei, dar pe unde umbli? Au trecut săptămâni întregi de când ne-am întors din Grecia!

Frances mă sărută şi mă îmbrăţişează cu braţele-i tonifiate.

Am evitat familia Vandermotter, îmi vine să-i răspund. Ce ar trebui să spun? *Fiul tău m-a părăsit sau cel puţin aşa cred. Ştii ceva despre asta? Se mai întoarce?*

După ploaie cerul îşi arată limpezimea şi este una dintre acele zile senine, care fac până şi cutiile de gunoi să strălucească fermecător. Bărbaţi stau ascunşi în maşinile lor în faţa casei de licitaţii Worthington, iar străzile sunt aglomerate de costume şi cămăşi albe, scrobite, ca de spital. Picioare goale sunt expuse pretutindeni.

— Cum a fost în Grecia?

— O, Dumnezeule, cui nu-i plac insulele? Oriunde ai întoarce camera de filmat, e perfecţiunea desăvârşită. Şi tu? Cum stau lucrurile la birou? Nu urmează licitaţia ta?

Intrăm în vâltoarea agitaţiei de la ora prânzului, femei încălţate cu pantofi comozi şi mai puţin comozi au castroane de plastic pline cu napi sau vase de supă care picură.

Pasiunea pentru călătorii a socrilor mei e pe locul doi după plăcerea pe care o au atunci când recapitulează itinerariul. Hotelul, mesele, amintirea cu lux de amănunte a fiecărei atracţii turistice, peisajele proaspăt descoperite despre care insistă să-mi spună că sunt neglijate de ghidurile turistice, comori ascunse dezvăluite datorită întrebărilor adresate localnicilor. Mi-a luat ceva timp să înţeleg că familia lui Carl şi-a canalizat toată teama, dragostea şi afecţiunea în jurul a două sau trei subiecte de discuţie. Călătoriile, adăpostul social pentru copii şi amintirea unui trecut glorios. Locul lor solid în lume m-a şocat în moduri care lui Carl trebuie să-i fi provocat o nefericire profundă.

— Tania, trebuie să vii să ne vizitezi weekendul ăsta! Nu ai nicio scuză să lipseşti. Armand va face cocktailuri cu whisky, bitter, apă şi zahăr, garnisite cu felii de citrice şi cireşe. Câteva doamne de la centrul de plasament vor veni mai târziu, pentru a discuta afaceri. Suntem într-o situaţie financiară îngrozitoare. Îngrozitoare! Probabil va trebui să închidem centrul. Nu ştiu de unde am putea obţine bani aşa din scurt.

— Hai să vorbim mai mult despre asta în weekend. S-ar putea să am o idee cum să vă ajut, îi spun.

Gândesc mai repede decât vorbesc. Observând schimbarea expresiei de pe chipul lui Sisi, mă topesc de emoţie. A fi demnă de ei înseamnă că aş putea fi una de-a lor.

— Tania, e minunat! Nu ştiu ce să spun! răspunde Frances după ce i-am făcut o promisiune incredibil de îndrăzneaţă.

— Sigur, nicio problemă. Un client de-ai mei s-ar putea să fie în căutarea unei cauze nobile.

— Nu-i aşa că asta ar fi salvarea într-al doisprezecelea ceas? O voi suna pe Miggy. Va fi încântată. Cu toţii suntem!

Cât de fragilă pare mama lui Carl, dar cât de puternică este de fapt! În toţi anii căsniciei noastre, a oscilat între a mă invita la ei şi a păstra distanţa. Niciodată n-am ştiut dacă mi-era prietenă sau duşmană. Cred că voi afla în curând.

Seara, Carl şi cu mine ieşim pe o stradă aglomerată de pe Queens Boulevard. Trebuie să fi fost un fel de paradă sau concert, deoarece trecem de rusoaice veritabile splendide, strălucitoare, purtând haine strânse cu cordon în talie, mergând braţ la braţ împreună cu familiile lor. Pe măsură ce trecem de ele, văd în ochii lor scântei care mă judecă şi mă condamnă. Toate îmi şoptesc brusc, în capul meu se iveşte un cor armonios de rusoaice. Mă dojenesc cu afecţiune maternă şi par să-mi spună: *Ai eşuat, dar poate încă nu e prea târziu. Cum ai trecut cu vederea cel mai evident lucru pe care o rusoaică îl ştie dintotdeauna?*

Aceste doamne adevărate, însoţite de câini, arogante din cauza puterii pe care o au, alimentate de amintiri, înfăşurate în blănuri şi lycra, merg visând cu ochii deschişi. Cât de romantice mi se par totuşi aceste femei, pline de secrete şi dorinţe! Strada aceea din Queens, cu clădiri anonime de cărămidă, cu străzi întortocheate, tulburătoare le ascunde bine secretele.

— Deci aici locuieşti.

— De fapt, îmi place aici! spune Carl.

Pare că a trecut printr-o transformare fizică în lunile cât am fost despărţiţi. Stilul lui a devenit mai tineresc şi mai hippie, poartă un tricou decolorat, care se întrezăreşte

pe sub cămaşa descheiată la gât, jeanşi cu talie joasă şi tenişi, spre deosebire de cămăşile îngrijite şi curate din bumbac kaki şi pantofii de piele eleganţi. Aspectul general al acestei schimbări mă şochează sincer.

— Locul ăsta nu s-a schimbat deloc.

Rainbow, vechiul supermarket orăşenesc nasol, care obişnuia să găzduiască chioşuri Waldbaum, bodegi de vinuri din Republica Uzbekistan, tarabe cu rulouri de şiş kebap bukhariene[50] şi farmacii ruseşti. Mergem stingheri, cu braţele atârnând pe lângă corp. De obicei, îl ţineam de braţ. Seara este momentul plimbărilor făcute în tihnă şi oamenii se împart în funcţie de sex. Bărbaţii merg înainte cu prietenii lor şi femeile îi urmează. Ambele grupuri râd şi vorbesc despre propriile griji. Din când în când, bărbaţii se întorc şi se adresează femeilor. Din când în când, femeile se prefac a-i bârfi pe bărbaţi, ca şi cum aceştia nu le-ar auzi. Mă gândesc că lumea în care trăiesc este uneori mai maleabilă decât am presupus. Am respins acest lucru, m-am izolat în lumea nouă, presupunând că ceea ce lăsasem în urmă a murit deja.

— Arăţi minunat! adaug.

Şmecheria constă în a-ţi transforma întotdeauna teama în opusul ei şi a transmite încredere.

— Şi tu. Dar tu arăţi întotdeauna bine.

— Ai muncit mult la carte?

— Cel mai mult m-am gândit, îmi spune, muşcându-şi buza inferioară.

Nu-i mai pot controla aceste mici obiceiuri.

---

[50] Evreii bukharieni din comunitatea Mizrahi din Asia Centrală, care vorbeau Bukhori, un dialect tadjic al limbii persane. Numele lor provine din fostul Emirat Bukhara, situat în Asia Centrală, unde exista odată o comunitate evreiască. De la dizolvarea Uniunii Sovietice, majoritatea au emigrat în Israel sau în Statele Unite (n. tr.).

— Încerc să-mi dau seama de ce sunt atât de nervos. Nu, mai degrabă surprins. Ştii tu?

— Nu, nu ştiu. Spune-mi tu!

Bărbatul de lângă mine începe să devină nesigur. Aproape pentru a mă convinge că încă mai e acolo, că încă e soţul meu, îl opresc, ca să-l oblig să se uite la mine. Suntem în faţa unui restaurant bukharian, la mesele zgomotoase se toastează vesel. A început să plouă mărunt, o ploaie fină, aproape imperceptibilă ni se prelinge pe piele. Din când în când, uşa se deschide şi aroma de carne afumată umple aerul.

Carl se întinde să-mi scoată ceva încurcat printre suviţele de păr.

— De fapt, cred că mai am nevoie de câteva săptămâni. În fiecare zi simt ceva diferit. Aş vrea să-mi pun ordine în gânduri.

— De ce? îl întreb.

Vine un moment când aceste cuvinte – „de ce” – trebuie rostite. Îl văd îndepărtând un punct imaginar şi observ că instinctiv încă se comportă ca şi cum ar fi soţul meu.

— Iubitule, vorbeşte cu mine!

Carl scrutează strada, ca şi cum ar spera să găsească vreun tunel în care să dispară. A vorbi despre sentimente n-a fost niciodată punctul lui forte. Se crispează în încercarea de a evita să purtăm această discuţie.

Un cuplu iese din restaurant şi exclamă din cauza ploii. Bărbatul o lasă pe femeie sub streaşină şi-i promite să revină cu maşina.

— Măcar însoţeşte-mă la părinţii tăi, câtă vreme încercăm să salvăm aparenţele. Ce nevoie avem să le stârnim îngrijorarea?

— Ai dreptate. De acum încolo, ar trebui să păstrăm aparenţele în faţa familiilor noastre.

Carl arată jalnic, epuizat şi chinuit.

Atâtea soţii trec pe lângă noi, singure sau însoţite. Sunt îmbrăcate fie în rochii mulate, cu tocuri înalte, fie cu rochii largi, stil caftan şi tocuri înalte, au părul vopsit şi prins la spate. Bârfesc sau privesc drept înainte şi avansează grăbite, cu genţi, pungi şi cărucioare pentru cumpărături.

O anecdotă rusească: soţia dresează noul căţeluş. Soţul îi priveşte sceptic: „Draga mea, mă tem că nu vei obţine rezultate prea bune.” Soţia îi răspunde: „Nu-ţi face griji. E o chestiune de răbdare. Nici cu tine nu mi-a fost uşor la început.”

Îl iau pe Carl de mână.

— Poţi să-mi spui dacă mă mai iubeşti? Eu te iubesc în continuare.

Încet, o maşină parchează lateral în faţa noastră. Bărbatul opreşte motorul şi trece pe locul pasagerului să-i deschidă femeii uşa, apoi o conduce de sub streaşină şi îi protejează părul cu sacoul lui. Mi se usucă gura. Am senzaţia că e plină cu nisip zgrunţuros.

— Sigur că te iubesc. Încerc doar să găsesc o modalitate să mă remarc. Înţelegi?

— Cum adică să te remarci? Nu, nu înţeleg, îi răspund cu tristeţe.

Apoi îi atrag atenţia că am întârziat acasă la ai lui.

Intrăm cu paşi greoi în apartamentul familiei Vandermotter, răvăşiţi, uzi şi nefericiţi.

— Într-adevăr, arătaţi ca şi cum v-aţi fi îmbrăcat pentru o ocazie specială.

Frances ne salută. Poartă o rochiţă albă, fără mâneci, cu marginile împodobite cu cireşe.

Astăzi îmi dau seama că apartamentul părinţilor lui Carl nu mi se mai pare un loc magic. Obiectele din interior

şi-au pierdut aerul mistic, străin. Portretul acela puritan îngrozitor, moştenit de la mătuşa Vivian, care aveao herghelie în Virginia, puloverul de lână înrămat de la Yale, universitatea absolvită de Armand, nava pe care stă afişat cu mândrie anul 1793. Pete de portocaliu peste tot, ca un omagiu adus moştenirii olandeze. Familiile Vandermotter şi Mortimer şi-au înrămat arborii genealogici întinzându-şi crengile roditoare pe parcursul mai multor generaţii.

Cu timpul, deteriorarea căminului Vandermotter a devenit din ce în ce mai evidentă, dar membrii familiei încă încercau prestidigitaţia pentru a-i conferi lustrul poleit, cizelat, în timp ce-i ascundeau fisurile. Sisi şi-a împărţit elementele de decor în două categorii: piesele expuse pentru musafiri şi cele destinate uzului zilnic. Antichităţi din Limoges, porţelanul şi argintăria îşi găsesc locul în dulap, farfuriile şi tacâmurile de la magazinul Broadway Panhandler pe masă, iar lămpile Tiffany sunt expuse la vedere. Corpurile de iluminat cumpărate de la compania Crate and Barrel stau aprinse, iar pe dulap, în baie şi pe pat se află şervete şi aşternuturi cu bordură de dantelă. Prima dată când l-am întâlnit pe Carl, m-am gândit la tot extrem de precaută, apreciind, prin comparaţie, lipsa ostentativă a bunului-gust de care suferă părinţii mei.

În sfârşit, un imigrant are o relaţie sănătoasă cu chestiile astea, a spus odată mama, după un dineu la familia Vandermotter, când am rămas fără subiecte de conversaţie înainte ca felul principal să ne fie servit. *Ştim că totul e consumabil, că am putea fi siliţi să renunţăm imediat la ce avem. Oamenii ăştia pur şi simplu ţin cu tot dinadinsul la lucrurile urâte.*

Dar poate a fost vorba doar despre instinctul de conservare, fiind silită să mă despart de obiectele de familie, să mă detaşez de lucrurile care mă definesc.

Emigrând din Uniunea Sovietică, părinţii mei au trebuit să-şi aleagă cu grijă toate bunurile pe care şi le-au pus în valize care cântăreau o tonă. Spaţii importante au fost alocate hârtiei igienice şi manualelor practice de homeopatie, convinşi că nu existau în America. În urma lor, a rămas colecţia de timbre valoroase, adunate cu drag toată viaţa de tata, un hobby pasionant pe care nu l-a mai continuat în America. Mama s-a temut că toată colecţia ei de bijuterii de aur sovietic ar fi lipsită de valoare, dar tot mai păstra în mintea ei amintirea colierelor şi a inelelor. I-ar fi plăcut să revadă un inel înconjurat de o seceră din safire mici.

Şi casa părinţilor mei din Ramsdale afişează o lipsă de respect faţă de tradiţie. Mobila este mutată dintr-o cameră în alta, în funcţie de dispoziţia mamei mele, sunt aduse covoare noi şi ieftine, iar cele vechi, aruncate, şi perdelele sunt schimbate în funcţie de anotimp. Totul este cumpărat la reducere. Nimic prea scump sau valoros, nimic care să-i fie drag mamei mele, dacă am fi obligaţi să ne despărţim de el.

Prin contrast, căminul Vandermotter a rămas neschimbat pe tot parcursul celor şaizeci de ani cât a aparţinut familiei. Acolo ai sentimentul funebru că eşti copleşit de piesele de mobilier şi înţelegi că niciuna dintre ele nu se potriveşte în aceeaşi cameră cu celelalte, că prespapierele şi alte bibelouri sunt mutate doar de echipa de curăţenie. Dacă unul dintre obiecte alunecă, de exemplu un tablou sau piciorul unei mese de scris, vei descoperi urma albă imprimată de piesa originală pe perete sau pe podea, şi vei fi sigur că eşti primul care a trezit acest obiect din somnul lui veşnic.

Carl trece repede pe lângă mine, în drum spre bucătărie, de unde îl aud desfăcând o cutie de bere. Cât de mult mi-aş dori să îl mângâi pe spate, atingerea asta

liniştitoare funcţionează atât de bine când mergem în vizită la ai lui.

Armand intră relaxat, ţine băutura în mână şi e însoţit de Miggy. Pentru mine, Miggy este o femeie de neînţeles, arată ca o pasăre cu gâtul întins, are acea expresie care denotă fie confuzia, fie nevoia de ochelari. Este divorţată, situaţie ce trezeşte o simpatie exagerată soţilor Vandermotter, care o invită întotdeauna serile la ei acasă.

— Frances ţi-a povestit despre Santorini?

Suntem siliţi să luăm loc şi să ascultăm o descriere detaliată a insulelor greceşti, aroma şi gustul special al vinurilor albe, peisajul insulelor Ciclade, farmecul mănăstirilor bizantine. Frances şi Armand s-au pregătit pentru excursie citind tragediile greceşti ale lui Eschil. Miggy dă din cap ca o bufniţă, a mai auzit aceste informaţii şi înainte, dar acum dă impresia convingătoare a interesului reînnoit.

— Sisi, cum mai merg lucrurile cu parteneriatul?

Carl are şi mai puţină răbdare să asculte impresiile din vacanţă şi îi zâmbesc conspirativ.

— Groaznic! Dacă nici acum nu vom reuşi să strângem fonduri, atunci probabil va trebui să închidem centrul de plasament, spune mama lui, aranjând farfuriile pentru pişcoturi.

Cu timpul, a devenit evident faptul că această operă de caritate e singura cauză pe care Carl şi mama lui o au în comun, singura lor ocazie de apropiere. În timpul programării galelor, a expedierii felicitărilor către copii, a participărilor la întâlnirile cu preşedintele centrului, mama şi fiul îşi exprimau reciproc dragostea nerostită.

La început, când încercam să o cuceresc pe Frances, îi eram discipolă entuziastă, însoţind-o la întâlnirile de afaceri cu sponsori şi la dejunurile oficiale. Din afară, totul părea atât de exclusivist şi important – am văzut fotografii

la rubrica de stil din *New York Post* şi pe acei oameni profesionişti, neconvenţionali, relaxaţi, care se întâlneau la muzee şi purtau pălării elegante la *garden party*-uri. În realitate, am fost fascinată să constat cât de neatractivi erau de fapt oamenii cărora li se acorda atâta credit, cât de încântaţi păreau să fie unul în compania celuilalt, cum tot calmul şi confortul lor proveneau probabil din acest statut moştenit sau dobândit prin căsătorie, şi mi-am dorit şi eu, la rândul meu, să beneficiez de aceste privilegii.

— Trebuie să depui efort. Oamenii pur şi simplu au nevoie să te cunoască, m-a sfătuit Frances la unul dintre acele prânzuri oficiale, când eram aşezată între Miggy, Clara şi o altă femeie cu păr mătăsos, dat cu gel, care dezvăluiau cu lux de amănunte conţinutul dietelor pe care le urmează.

Conversaţia era extrem de plictisitoare.

— Dacă amestec avocado cu un strop de lămâie, corpul meu poate absorbi acea grăsime monosaturată, spunea Miggy.

— O, dar eu nu mă ating niciodată de avocado. Oricât ar părea de stupid, mi-e teamă de el.

— Dar este absurd! Îţi echilibrează proporţia de sodiu şi potasiu. Eu mănânc zilnic un avocado întreg.

— Ştiu. Şi nutriţionistul meu îmi spune acelaşi lucru. Nu are sens.

— Măcar recunoşti asta.

În timpul discuţiei lor, mintea îmi rătăcea şi eram recunoscătoare pentru că soţul meu nu-mi făcea reproşuri în privinţa acestor preocupări pe care el însuşi le evita. Carl iubea copiii, dar niciodată nu-i plăceau petrecerile şi atunci când îi descriam seratele mele, petrecute în cadrul reuniunilor de la birou, înfrumuseţându-le cu efecte comice – *Atacul avocadoului ucigaş!* Carl obişnuia să-mi spună:

— Biata Tania, ce plictiseală!

În orice caz, mi-a fost imposibil să-l iau la mesele rotunde, cu orhidee ale căror tulpini lungi atârnă şi farfurii cu filé de peşte crud, stropit cu ulei. Acum că am apărut în *Financial Times* şi acele femei mi-au trimis e-mailuri încontinuu de când a fost publicat articolul, pare şi mai absurd faptul că am încercat să-l invit să ni se alăture.

Îmi dau seama că Frances vorbeşte deja de ceva timp.

— Am progresat de când cu criza financiară. De fapt, a trebuit să reduc treptat alte solicitări, încât să mă pot concentra singură pe organizaţie. Acum sunt trezorier.

Armand se înclină pentru a servi ceea ce acum recunosc a fi cocktailul *Eastside*, cu o felie de lămâie plutind în pahar. Îmi pot imagina un dulap întreg plin de jachete stil marinar, cu butoni de aur, cum e cea pe care o poartă acum.

Miggy se înfăşoară mai strâns în cardiganul cu revere late.

— Sisi minimalizează totul, ca de obicei. A avut loc o schimbare în consiliul de conducere. De fapt, a fost o adevărată încurcătură. Indiferent de încercări, n-am mai putut reveni la sumele pe care le aveam în 2008. Şi acei bieţi copii! Cu greu avem destui asistenţi sociali care să se ocupe măcar de jumătate dintre ei.

— Situaţia este tragică aşa cum se prezintă, spune Carl.

— Ar trebui să organizăm o altă strângere de fonduri. Eu sunt gata să vă ajut în orice fel.

— Consider că două strângeri de fonduri pe sezon e puţin cam mult, nu crezi? întreabă Frances, arcuindu-şi sprâncenele.

— După prima sesiune de strângere de fonduri ne confruntăm cu aceleaşi lipsuri.

Mă înfior de nelinişte – Carl vorbeşte despre el, la singular – şi un instinct înnăscut intervine: nevoia de a păstra, de a reţine clientul.

Îmi dreg vocea.

— S-ar putea să am pe cineva interesat să contribuie la bunăstarea organizaţiei. Chiar îi spuneam lui Sisi deunăzi.

— Serios?

Miggy se îndreaptă de spate şi îşi întinde gâtul, atentă.

Carl ridică bărbia.

— E o veste minunată, nu-i aşa?

Îmi dau seama că soţul meu mă ascultă şi capăt astfel şi mai mult curaj.

— Un nou client, de fapt. E interesat de unul dintre loturile mele de licitaţie – Ordinul Sfintei Ecaterina – şi cred că această cauză l-ar atrage. Mulţi dintre clienţii mei au devenit mari filantropi.

— Da, deci el e singura noastră speranţă, spune Frances, zâmbind.

— Nu vrei banii lor. Sunt nişte infractori, rosteşte Carl.

— De ce nu, dragă? Banii lor ne-ar prinde bine şi ei au destui.

Au mai existat interacţiuni între lumea lui Frances şi lumea oligarhilor, dar ele au fost scurte şi fără rezultate propriu-zise. Clienţii mei au dorinţa perversă de a se infiltra acolo unde nu sunt doriţi, dar se plictisesc de protocolul altor sisteme sociale. Le place să fie complet ei înşişi, siguri că acei oameni scorţoşi se vor relaxa după câteva toasturi gălăgioase. Între timp, aceste persoane stricte au alergie la afişarea ostentativă a banilor. La fel ca polii opuşi ai bateriilor, şi cele două grupuri ocupă poziţii opuse la orice strângere de fonduri.

Evit să-l contrazic, tulburată. Carl n-a spus niciodată că ar avea obiecţii morale cu privire la slujba mea.

— Carl, eu sunt de acord cu Sisi, spune Miggy.

Pare înviorată de veşti, ridicându-şi paharul ca într-un salut rusesc.

— *Za zdorovie!* Dacă ei sunt dispuşi să ne ajute, cui îi pasă de motivele lor sau de unde provin banii? N-are rost să refuzăm donaţii când copiii noştri sunt în pericol!

— Ei, bine, eu una aş fi încântată să-l cunosc, afirmă Frances. Puţin îmi pasă de ce spune lumea, trebuie să fac ceea ce este corect.

Frances cu siguranţă nu e la primul pahar al serii. Se aşază picior peste picior şi tocurile pantofilor atârnă. Ceea ce nu va înceta niciodată să mă surprindă este cât de diferit arată aceşti oameni faţă de toţi ceilalţi pe care i-am cunoscut, şi aici contează mai puţin hainele de firmă, cât indiferenţa cu care le poartă pe umerii lor înguşti.

— Minunat! Vă stabilesc o întâlnire.

Încă ţin paharul de băutură în mână, dar observ că aceasta îmi tremură. Va trebui să o sun pe Regan şi să verific cum stăm cu istoricul care stabileşte autenticitatea Ordinului. Ar fi trebuit să avem deja câteva discuţii preliminare despre autentificarea finală.

— Şi clienţii mei chiar s-au schimbat, iubitule. Nu mai sunt aceiaşi tipi din anii ‘90. Acum au gusturi rafinate. Şi-au format ochiul. Vor să creeze o impresie favorabilă cu banii lor.

Carl mă studiază enigmatic. Sunt sigură că mă supune unui test atent elaborat, pe care-l falsifică pentru mine şi eu refuz să îl pic. Este doar o neînţelegere a activităţii mele. O mică neînţelegere. Aleg cu grijă cuvintele potrivite.

— Sunteţi aşa frumoşi împreună! V-am spus asta vreodată? declară Armand.

E felul lui de a-i transmite un mesaj subtil lui Carl, adresându-ni-se amândurora, declarându-şi dragostea în public.

— Ştiţi, şi noi am fost aşa cândva.

— O, Doamne, nu începe iar!

— Vorbesc serios. Eram al naibii de frumoşi. Pur şi simplu se lumina camera când intram noi, ştiţi? Toţi spuneau acest lucru.

— Eram atrăgători?

Sisi zâmbeşte.

— Nu-mi amintesc. Asta s-a întâmplat demult.

ECATERINA

Iulie 1752—1754

— Oare Alteţa Voastră este atât de rece, încât nu crede în dragoste? repetă Serghei.

Ecaterina mijeşte ochii pentru a vedea iepuri de câmp greu de observat. Călăresc unul lângă celălalt, iar restul alaiului de la Curte este departe, mult înaintea lor. Vegetaţia bogată a verii împodobeşte pământul, iar ramurile copacilor atârnă ca un baldachin. Totul în jur este luxuriant, înfloritor, un câmp nesfârşit plin de margarete albe. Până şi câinii ei se arată indiferenţi la partida de vânătoare din apropiere şi zac leneşi în toropeala care îi înconjoară.

— Cine spune că sunt insensibilă?

Ecaterina ştie că ar trebui să-şi mâne calul mai departe, să li se alăture celorlalţi cât mai repede. Dar calul lui Serghei Saltykov zăboveşte lângă al ei, periculos de

aproape, îi simte aroma parfumului care miroase din plin a petale de flori veştede.

— Dacă nu sunt impertinent, o pot întreba pe Maiestatea Voastră dacă a cunoscut plăcerile dragostei?

— De fapt, chiar eşti impertinent.

Serghei şi-a făcut apariţia la Curte acum un an şi este un bărbat plictisit şi adormit, căsătorit cu una dintre doamnele de onoare ale împărătesei, o femeie frumoasă aflată mereu în căutarea soţului ei dispărut. Ecaterina l-a remarcat imediat, dar oare cine nu l-ar fi remarcat? În pragul vârstei de douăzeci şi şase de ani, brunet, atrăgător, cu acel gen de ochi care urmăresc prada până când aceasta îi cedează şi care se crede mai deştept decât ceilalţi aristocraţi din cercul său. Şi totuşi curajos, amuzant, primul bărbat destul de îndrăzneţ să se pună cu ea. Ştie cum să distragă mulţimea pentru a-i atrage ei atenţia.

— Îmi imaginez că tu le-ai cunoscut alături de soţia ta, îi răspunde ea, afectată.

Îi bate inima mai tare şi simte fluturi în stomac. Aude împuşcături în depărtare, dar altfel e încântată să remarce că nimeni nu s-a întors să vadă pe unde sunt ei.

— Nu tot ce străluceşte este aur, spune el plecându-şi privirea dramatic. Să mă însor cu Matriona a fost o hotărâre nesăbuită. Am văzut-o în timp ce se dădea în leagăn, tot mai sus. Am crezut că era dragoste la prima vedere. Eram impulsiv pe atunci.

— Prin „pe atunci” vrei să spui acum doi ani?

— Doi ani înseamnă o perioadă lungă de timp pentru cei tineri. Acum, desigur, ştiu să remarc aurul printre metale mai puţin valoroase. Ca de exemplu, atunci când am remarcat-o pe Alteţa Voastră, plină de blândeţe, cu un păr bogat şi frumoasă.

— O adevărată listă a calităţilor mele!

Ecaterina ştie că îl încurajează pe acest bărbat fermecător cu gene lungi. Ar fi trebuit să o termine cu el încă de acum câteva luni şi să-l îndepărteze ferm şi definitiv. Nu că Petru ar remarca sau i-ar păsa, dar împărăteasa încă este imprevizibilă, ocupată să o sufoce cu afecţiune, într-o clipă, pentru ca în clipa imediat următoare să se răzbune. Dar atunci când Serghei intră în salon, ea îşi simte inima în gât de emoţie şi în timp ce o urmăreşte cu zâmbetul acela confidenţial, ea îşi dă seama că uită să respire.

Serghei e atât de aproape de ea pe cât pot fi de apropiaţi doi cai nărăvaşi. Cizmele lui îi ating glezna.

— Atunci, pot spera?

— Dorinţele îşi schimbă obiectul dorit, pasiunea unuia reprezintă dezgustul celuilalt.

— Montesquieu?

Serghei tace, impresionat.

— Observ că Marea Ducesă nu şi-a irosit timpul. Permiteţi-mi în acest caz să vă răspund tot cu un citat al lui Montesquieu: „Bărbatul este o fiinţă care ascultă de femeia dorită.” Lăsaţi-mă să cred că nu vă sunt indiferent.

Ecaterina este mulţumită, dar face gestul de a se resemna cu o soartă dincolo de voinţa ei.

— Cine sunt eu să îţi stăpânesc imaginaţia?

Serghei zâmbeşte. Genele lui, mult mai lungi decât ale oricărui alt bărbat, îi încadrează ochii fermecători.

Ecaterina îşi îndeamnă calul la galop.

— Sigur Maiestatea Voastră pe mine mă preferă tuturor celorlalţi de la Curte.

Dintr-o suflare, a şi prins-o din urmă. Cât e de nebun, de neînduplecat. Dar mintea îi este deja sedusă de el şi apoi mai sunt şi ochii lui pătrunzători, care o privesc ţintă.

— Îmi placi mult, îi răspunde ea. Eşti departe de a-mi fi indiferent.

— Poate că nu chiar indiferent... Atunci, pot spera.

Se aude o altă împuşcătură lângă cupola pavilionului japonez, urmată de un strigăt triumfător, iar câinii de vânătoare latră victorioşi. Prada a fost capturată cu succes. I se pare că îşi aude numele strigat. *Ecaterina Alexeievna!*

— Ar trebui să mergem. O asemenea discuţie privată atrage suspiciuni.

— Ecaterina Alexeievna!

Îşi aude din nou numele dobândit prin căsătorie, purtat de briza verii. Oaza lor este liniştită, în ciuda tuturor zgomotelor care se aud în depărtare. Se simte expusă dincolo de orice limită.

Pentru prima oară, mâna lui o atinge, înainte ca ea să-şi dea seama. Caii lor galopează iar unul lângă celălalt. Serghei îşi încleştează degetele, strângându-i cotul expus prin croiala mânecii.

— Spuneţi-mi chiar acum că pot spera! Că voi fi acceptat.

Fiorul ca de febră i se răspândeşte prin tot corpul. Crede că, dând glas dorinţei ei, o va cuceri. Aşa să fie! Dar Ecaterina este în stare să controleze dorinţele amândurora, măcar atât a învăţat la Curte. Simte plăcerea profundă a cunoaşterii propriei superiorităţi, deşi pretinde contrariul, hotărând să cedeze, cât timp nu renunţă la nimic valoros.

— Da, da, spune în sfârşit, cuvintele rostogolindu-i-se de pe buze împotriva propriei voinţe.

Le-a cronometrat pentru propria sa plăcere. Are senzaţia unei furnicături care îi traversează pieptul în sus şi-n jos.

— Atunci, vă cred pe cuvânt.

— Dar acum trebuie să pleci. Îi văd că se întorc după mine.

Degetele lui slăbesc strânsoarea.

— Voi considera declaraţia Maiestăţii Voastre un jurământ solemn.

Serghei dă pinteni calului şi aleargă în mijlocul alaiului vesel de la Curte.

— Stai, am vrut să spun nu! strigă ea în urma lui, raze calde, luminoase, mângâindu-i cu blândeţe obrajii şi umerii. Soarele străluceşte şi deasupra lui Serghei, aşa că el se estompează în petele maro strălucitoare până dispare în câmp. Brusc, Ecaterina se îndoieşte de capacitatea ei de a-şi controla dorinţa.

— Nu, nu, am vrut să spun nu! repetă ea, pe măsură ce se apropie de uralele bărbaţilor de la Curte, de lătratul câinilor de vânătoare, de grupul iepurilor transportaţi în tolbe cu capul în jos, sângerând.

Îl ţine la distanţă cât poate de mult. În public, refuză să participe la amuzantele jocuri de societate organizate de el, până când Serghei se plânge că Marea Ducesă este pur şi simplu prea crudă. După aceea, când ceilalţi fredonează un cântec naiv, melodios, Ecaterina îi permite lui Serghei să o surprindă în intimitatea salonului, între perete şi uşă, unde el îi şopteşte că înseşi cerurile l-au însărcinat cu o mare responsabilitate. Buzele lui declară că o iubesc.

— Aşa cum ştii, inima mea ar putea aparţine altuia, spune ea, ştiind că astfel îi va intensifica dorinţa.

Serghei insistă, spunându-i că este mai rea decât tătarii, nemiloasă în ravagiile ei. O prinde, însă ea îi scapă din braţe. Se devorează din priviri prin unghere întunecoase, ea sprijinindu-şi capul de perete şi turtindu-şi coafura. Şi atingerile tandre – el îi aşază colierul, îi salvează cercelul care i-ar putea cădea din lobul urechii, ea îi aranjează funda în păr. Îi place să-i ardă scrisorile

pline de greşeli gramaticale, privind marginile hârtiei care se mistuie uşor şi se răsucesc în flăcări.

Într-o noapte, Ecaterina lasă uşa dormitorului întredeschisă. Şi aşteaptă.

De data asta, paşii care se apropie pe coridor exprimă intenţia fermă. Când dă colţul, lumânarea străluceşte irizat în palmele lui. Serghei este tot numai zâmbete şi pupilele ochilor săi seamănă cu cele ale unui prădător nocturn, arată ca un actor ce-şi evaluează publicul, încercând diverse ipostaze pentru a crea cel mai dramatic efect.

— Katia mea, îi spune plecându-şi capul, ca şi cum totul s-ar fi consumat deja între ei, iar el are acum drept asupra-i.

Ecaterina se înfioară:

— Niciodată, în nicio împrejurare, să nu-mi mai spui Katia. Acest nume aparţine alteia.

Poartă cămaşa din noaptea nunţii, pe cea cu trandafiri roz a căror intensitate variază în lumină. Lângă pat, şi-a lăsat Ordinul care-i sporeşte autoritatea.

— Fac orice îmi cere iubita mea, Ecaterina.

Serghei aşază lumânarea pe masă şi se întinde să-i mângâie curba maxilarului. Bărbia lui apare întâi întunecată în penumbră şi apoi, la lumină, are o culoare portocalie strălucitoare. Simte cum pietrele preţioase reci de pe inelele lui îi mângâie clavicula, dar inima arde fierbinte. Se întinde după el, tremurând de teamă. Aroma, parfumul folosit în exces inundă tot dormitorul. În mintea ei, încearcă să potrivească fantezia şi această realitate extraordinar de surprinzătoare, trupul lui Serghei întins peste al ei, gura lui aplecată deasupra buzelor ei. Buzele îi sunt precum şi le-a imaginat, moi ca nişte fulgi de gâscă ce o ating delicat pe chip în sus şi-n jos. Limba lui îi alunecă printre dinţi, iar şuviţele de păr i se revarsă pe piele. Acest sărut nu seamănă cu sărutul lui George, dar e

pe aproape, foarte aproape, ca şi cum s-ar scufunda în mătase.

Serioja parcă îndeplineşte un ritual: îi dă târcoale, tachinează, trezeşte la viaţă o intimitate erotică, senzuală. Dar chiar când în ea izbucnesc senzaţii noi, o mică parte din ea continuă să judece, să-i compare pe cei doi, să-şi estimeze propria putere. Sau propria-i slăbiciune.

În dimineaţa următoare, Ecaterina călăreşte ca un bărbat, sub ochii împărătesei. Simte privirea femeii aţintită asupra ei, urmărindu-i progresul din umbră, şi nu face nimic pentru a-şi modifica ţinuta prin a adopta poziţia de călărie specifică femeilor, pe o parte. Sunetul copitelor loveşte pământul, îşi simte respiraţia întretăiată, iar căldura zilei pătrunde prin hainele rigide. Goneşte impetuos, cu capul înainte. Savurează aromele dulci răspândite de vântul de vară, conştientă doar de conexiunea răvăşitoare dintre ea şi cal.

Şi apoi, nu chiar imediat, îşi schimbă postura bărbătească şi merge relaxată la împărăteasa care îşi face vânt cu evantaiul şi e plină de bijuterii ca întotdeauna, fără nicio ocazie specială.

— Te-am urmărit călărind! scrâşneşte Elisabeta.

A supărat-o genunchiul care acum i se odihneşte aşezat în poala uneia dintre doamnele ei de onoare.

— Stilul meu de călărie nu s-a îmbunătăţit?

Chipul îi zvâcneşte din cauza soarelui, iar obrajii îi ard. Consideră că împărăteasa ar trebui să ştie că amândouă sunt de acum egale. În sfârşit, are şi ea un Razumovsky al ei.

— Cred că am descoperit motivul care te împiedică să devii mamă, după şapte ani de căsnicie. E nesănătos să călăreşti astfel.

Împărăteasa se apleacă spre doamnele ei de onoare. Ele gânguresc exprimându-şi acordul, în timp ce continuă să îi facă vânt cu evantaiul.

Ecaterina vrea să izbucnească în râs: *Să-ţi spun eu motivul pentru care nu ţi-am dăruit un moştenitor. Nepotul tău nu a fost în stare măcar o dată în şapte ani să-şi îndeplinească îndatoririle de soţ,* dar în loc să-i spună adevărul, declară:

— Ba nu, nu toate femeile sunt binecuvântate în aceeaşi măsură cu darul de a concepe uşor un copil.

— Când te-am adus din acel oraş german de provincie, am avut toate speranţele că tu vei fi una dintre acele femei norocoase, draga mea.

— Îmi pare rău că mă consideraţi un eşec.

— Nu chiar pe de-a întregul. Dar nici nu eşti prea departe. Nu te pot minţi.

În lumina plină a zilei, este evident că împărăteasa îmbătrâneşte, pliurile gâtului i se revarsă pe deasupra colierelor cu pietre preţioase. Deseori i se întâmplă să piardă firul conversaţiei, iar mintea ei o ia razna spre un loc îndepărtat. Albastrul ochilor ei s-a atenuat devenind opac şi o peliculă de transpiraţie diluează pudra de ten mată dispusă inegal, devenită grotescă, deşi cândva era impecabilă. Chiar şi împărăteasa trebuie să înţeleagă că domnia ei se apropie de sfârşit.

Dragostea reprezintă un secret, o serie de confidenţe şoptite, schimbul de amintiri senzuale şi planificarea viitoarelor momente splendide. Dragostea este o stare temporară a minţii şi o situaţie viscerală a trupului. Acum există o delimitare clară între Serghei şi toţi ceilalţi. Acum, el este Serioja al ei, iar vocea lui răsună în timp ce glasurile celorlalţi sunt uşor de ignorat. Este elegant şi ştie să vorbească acolo unde rivalii lui se bâlbâie. Râsul îi

răsună puternic, umplând spaţiul gol din jurul lor. Ar putea fi legată la ochi şi pielea tot i s-ar înfiora de dorinţă, dacă el ar fi în apropiere. Analizând ultima lor întâlnire, poate gândi doar în metafore naive – prima gură de apă, ceara care se topeşte, nectarul curgător al fructului. Seara face un efort în plus şi îşi împleteşte trandafiri în păr.

Viaţa cotidiană continuă. Curtea se mută din palatul de vară în cel de iarnă. Prezenţa îi este solicitată la ceremonia de binecuvântare a canalului din Kronstadt şi la o avalanşă de baluri mascate. Ecaterina şi Serioja îşi aruncă reciproc insinuări răutăcioase, ascunşi la adăpostul măştilor.

— Probabil azi eşti nespus de obosit, i-ar spune ea între două menuete.

— Marea Ducesă a stat iar trează toată noaptea citindu-l pe Cicero? i-ar răspunde acesta.

Petru ştie totul şi chiar îi încurajează, deoarece pentru el aventura amoroasă este un joc complex. O consideră mai degrabă pe împărătească – şi nu pe el – victima înşelăciunii lor şi crede că ia parte la această măreaţă farsă.

— De ce stai aşa retrasă? Poate ar trebui să mergi să vezi ce face Serioja, a îndemnat-o el în timpul unei cine.

Practic, a împins-o în braţele amantului ei.

Mai târziu, pe parcursul aceleiaşi nopţi, Petru a intrat pe furiş în intimitatea lor, afişând o expresie înţelegătoare:

— Ce mai fac turturelele mele în noaptea asta?

Ea se strâmbă la el, aşezată la masă, lângă câteva felii de piersică prea moi, rămase nemâncate. Prostia soţului ei n-ar trebui încurajată. Dar Serghei s-a întors spre Petru cu ochii lui limpezi, cu sprâncenele sale perfect arcuite.

— Discutam despre acea moleşeală încântătoare care vine după plăcerile unei nopţi de dragoste. Şi, ce mai face Marele Duce? A simţit vreodată fiorul grozav, extraordinar al dragostei alături Marea Ducesă?

Petru arată sincer tulburat. *Extraordinar? Fior?!*

— Niciodată n-am trăit aşa ceva, recunoaşte el.

— Chiar aşa?

Serioja se preface şocat.

— Probabil ar fi bine să vă consulte un doctor şi să vadă ce e în neregulă cu Alteţa Voastră? Ar fi păcat să rataţi asemenea senzaţii.

— Crezi că ar trebui să mă examineze Lestocq?

Amândoi îşi întind genunchii pe sub masă, într-o veselie mută. Ar fi ca şi cum Petru ar suporta o intervenţie chirurgicală inutilă în căutarea sentimentelor pe care nu le-a trăit niciodată.

— Pot să iau măsuri în această privinţă, spune Serioja cu mărinimie.

Degetele lui sunt împodobite de inele, cel cu o camee din aur reprezintă un dar din partea Ecaterinei.

— Ba chiar v-aş putea însoţi.

— Poate că ai dreptate, spune Petru, muşcându-şi buza inferioară. Dacă m-ai însoţi...

— *Prostule!* se strâmbă Serioja, după ce Petru iese din cameră.

Totuşi, dincolo de vălul dragostei nebune, Ecaterina este conştientă că au atras atenţia publicului, că toţi acei oameni de la Curte sunt preocupaţi să îi judece. Privirile lor ascuţite o săgetează din cap până în picioare, pentru a constata adevărul.

Când în sfârşit se întâmplă să rămână însărcinată, senzaţia din stomac îi aminteşte de mâncarea alterată. De cele mai multe ori, uită complet de această senzaţie, până când simte o smucitură slabă, o răsucire. Nu suportă mirosul de carne tocată şi nici cel al pudrei de păr. Doar doamnele ei de onoare apropiate îi observă silueta care se transformă, rochiile i se modifică, pentru a se adapta

rotunjimilor ei. În mintea i se învârt permanent mii de griji: oare copilul va fi recunoscut ca moştenitor? Oare ea va fi înlăturată de la Curte? Oare Petru va dezvălui că nu el este tatăl copilului?

La Moscova, Ecaterina încearcă să discute problema cu Serghei, să-i ceară sfatul, dar în prezent, el se îndepărtează mereu inventând scuze elegante. Când ea intră în cameră, jură că programul lui obişnuit este, brusc, aglomerat de întâlniri. Apariţiile lui la palat au devenit sporadice. Când reuşeşte să-l ademenească la un consiliu privat, Serghei recunoaşte că totul în legătură cu viaţa de la Curte a început să-l deranjeze. Călătoria până la palat a devenit incomodă, Besthuzev e împotriva lui, părerile sale politice sunt desconsiderate.

Abia după câteva săptămâni, Ecaterina a reuşit în sfârşit să-l prindă singur. Serghei se grăbeşte să plece din palat cu un teanc de acte în mână, probabil pentru a participa la întâlniri la care nu a fost invitat, sau se agită pentru sarcini pe care nu le merită. Îl surprinde în spatele stâlpului de lemn, sare la el cu un răcnet, iar groaza lui echivalează cu cea a întâlnirii cu un leu adevărat.

— M-ai speriat!

Pentru o clipă, Ecaterina vrea doar să contemple acele gene lungi, felul în care ele tremură emoţionate când o privesc.

— Am veşti pentru tine, spune în cele din urmă.

Serghei e nervos. Este clar că sperase să iasă neobservat.

— Trebuie să discutăm acum? Trăsura mă aşteaptă.

Coridorul nu este gol, dimpotrivă. Ambasadorul Marii Britanii face schimb de amabilităţi cu un tânăr ofiţer rus, o menajeră urcă în fugă scările, aducând aşternuturi curate. Dar Ecaterina trebuie să profite de acest moment.

— Mă tem că da.

— Ce s-a întâmplat? Maiestatea Voastră ştie că nu-mi plac secretele.

A exersat îndelung răspunsul la această întrebare, dar blândeţea cuvintelor ei ascunde asta.

— Nu e ceva neaşteptat. Să spunem că e consecinţa firească a legăturii noastre, dar doctorul a spus că au mai rămas doar câteva luni.

Serioja al ei păleşte la faţă. Până şi nasul i s-a albit. Un servitor care duce pe o tavă un fazan crud, jumulit trece încet pe lângă ei, târşâindu-şi picioarele. Serghei aşteaptă până când acesta dispare.

— Dumnezeule! Ştiţi ce înseamnă asta.

— Că putem fi împreună?

Îşi permite să spere. Să creadă că a interpretat greşit răceala lui, că el tânjeşte după viaţa simplă a unei căsnicii adevărate. Oare el îi va cere să părăsească palatul împreună? Oare şi-ar putea construi o casă modestă pentru amândoi? Bebeluşul ar dormi pe perne de puf de gâscă. Petru I şi Ecaterina I, cabana, cei doisprezece copii, minunatul oraş Sankt Petersburg construit datorită viziunii lor comune.

— Va trebui să aranjăm operaţia de urgenţă!

Casa de la ţară, bebeluşul cu pielea încreţită, aşezat pe păturică, forfota simplă de lângă soba de cărămidă, toate au dispărut. Ceva tăios se roteşte înăuntrul ei şi Ecaterina se căleşte pentru această nouă realitate.

— Oare Marele Duce va accepta?

— Prostul se va simţi uşurat! În sfârşit, lumea va crede că problema a fost rezolvată. Va fi lăsat în pace şi misiunea lui blestemată va fi împlinită.

Madame Krause apare repede, din spatele unui stâlp. E o apariţie neaşteptată, cu crinolina ei amplă şi chipul prea mare, încadrat de cârlionţi ce vădesc candoare.

— Pot vorbi cu Marea Ducesă?

Se îndreaptă spre Ecaterina, ignorându-l pe Serghei.

— Rămas-bun atunci!

Se grăbeşte să iasă înainte ca cineva să-l poată opri.

Exact Madame Krause lipsea acum! A picat la ţanc şi are o expresie schimonosită de femeie care bagă intrigi. Se preface a avea un aer de martiră, pentru a juca un rol important în această dramă regală. Ecaterina vrea să o plesnească peste faţă pentru că i-a întrerupt.

— Vor fi directă, Maiestate. Vă voi dezvălui o informaţie delicată.

— Care anume?

Simte din nou, mai jos de data asta, agitaţia din interiorul ei.

— Nu am nicio îndoială că Alteţa Voastră este atrasă de cineva. De cineva care nu este Marele Duce.

Ecaterina suspină.

— Ce te face să crezi asta?

Femeia să grăbeşte să-şi continue ideea, mototolind în mâini o batistă.

— Poate credeţi că sunt aici să vă dojenesc, dar veţi vedea că nu vă voi face probleme.

Ultimii paşi ai lui Serghei se aud îndepărtându-se pe holul de la intrare. Ecaterina se forţează să-şi concentreze atenţia înapoi la Madam Krause.

— Nu înţeleg. La cine faci aluzie?

— Cred că Maiestatea Voastră îl iubeşte pe unul dintre fraţii Saltyakov, nu sunt sigură pe care anume. Ce vreau să vă spun este că împărăteasa a decis să nu vă pună piedici. Sper că m-am făcut bine înţeleasă.

— Nu. Nu chiar.

— În definitiv, un moştenitor este un moştenitor. Şi Maiestatea Sa arde de nerăbdare să aibă un nepot, după atâta timp. Dacă acela este tatăl copilului – face semn cu

capul în direcţia în care a plecat Serghei – nimeni nu trebuie să ştie.

Madame Krause nici măcar nu îşi ia rămas-bun, ca şi cum n-ar vrea să-şi petreacă mai mult timp decât trebuie cu această îndatorire grosolană. Se duce să-şi îndeplinească următoarea misiune, să certe aspru o menajeră neglijentă. Ecaterina aleargă spre uşa de la intrare, rămasă larg deschisă.

— Serioja, întoarce-te!

Ce va mai râde atunci când va auzi asta. Sunt liberi, liberi!! Pot face tot ce vor, nestingheriţi. Bebeluşul se cuibăreşte între ei. Apa din samovar fierbe în bucătărie. Micul lor dormitor miroase plăcut a dragoste şi a lapte cald. Pot ridica o casă de lemn pe locul unuia dintre palatele mai puţin folosite (Oranienbaum poate?) şi nimeni nu i-ar putea împiedica. La urma urmei, un moştenitor este un moştenitor, iar Petru s-a retras intenţionat din această ecuaţie.

Dar trăsura lui Serioja a dispărut deja.

Chinurile facerii încep în toiul nopţii, salteaua de pe podea este tare ca piatra. În durerea ei, Ecaterina se simte singură, uitată. *Dau naştere moştenitorului unui mare imperiu şi nimănui nu-i pasă!* se gândeşte, neîncrezătoare.

Moaşa a plecat de mult timp şi nu s-a mai întors. Dorinţa de a bea apă nu este luată în seamă. Durerea zvâcneşte în degetul mare de la picior, apoi o arde până sus şi-i explodează în pântece. Îşi păstrează atenţia concentrată pe singura scândură de pe tavan.

Atunci când se naşte copilul, un băieţel frumos şi delicat, este îndepărtat imediat de ea, schimbat pe un sac de bani, o sută de mii de ruble şi bijuterii de mâna a doua, aduse de un şambelan cu spirit practic. Aude că numele fiului ei va fi Pavel.

— Pot să-l văd? întreabă, dar rugămintea ei pare să nu ajungă niciodată la urechile împărătesei.

Zilele trec şi copilul nu e de văzut nicăieri. Imediat după ce se mai întremează puţin după naştere, o petrecere este dată în onoarea ei. Piese de mobilier somptuos sunt împinse pe roţi în salonul ei, pentru a putea primi vizite de felicitare de la Curte – o canapea roz, brodată cu fir de argint, fotolii franţuzeşti capitonate, perdele noi de brocart, cu franjuri din aur. Un lucru bun de altfel, deoarece câteva zile mai târziu, valeţii revin să le strângă şi să adune ce a mai rămas din banii ei, după plecarea ultimului vizitator. Dincolo de fereastră, aude focuri de artificii şi susurul unei fântâni arteziene. Moaşa i-a spus că în loc de apă, din fântână curge bere.

Dincolo de îndeplinirea necesară a ritualurilor ceremoniale, împărăteasa nu i-a trimis nicio vorbă bună şi nici de la Serghei nu a primit nicio scrisoare, care este ocupat să-şi împacheteze lucrurile şi să se prezinte la postul din Stockholm. Fiul lor este închis undeva pe aproape de către împărătească. Şuvoiul de laptele îi curge din sâni, zvâcneşte şi apoi se opreşte. Petru a mers mai departe şi s-a îndrăgostit de cea mai puţin atrăgătoare şi cea mai respingătoare dintre doamnele de la Curte, care-l urăşte. Cea mai mare parte a zilei Ecaterina şi-o petrece uitându-se pe pereţi. Când uşa se deschide şi se închide, nu-i mai pasă cine intră. Pe lângă această amorţeală a nervilor, simte o furie mocnită.

Şi apoi, într-o zi, se ridică din pat. Cere să i se aducă volumele lui Voltaire şi D’Alembert, însoţite de hărţile ei. Îmbrăcată în capot, trasează o linie de la Marea Caspică şi până la Marea Baltică, urmând o posibilă cale comercială. În cele din urmă, aşterne pe hârtie:

„Mi-ar plăcea să mă tem, dar nu pot, mâna nevăzută care m-a călăuzit pe acest drum anevoios nu îmi va permite niciodată să mă clatin.”

În depărtare aude un scâncet slab, insistent, dar de acum i se pare ca piuitul unei potârnichi, nimic mai mult.

TANIA
În prezent

— Cum se poate să nu ştii de ce te-a părăsit soţul tău? întreabă Alla. Numai dacă nu vrei să-mi spui, ceea ce e de înţeles.

Suntem primele care au ajuns în sala de consiliu, aşteptându-i şi pe ceilalţi membri ai Centrului Comunităţii Evreieşti să ni se alăture. Subiectul zilei este cum să promovezi iudaismul în societatea ruso-americană cinică. În capul listei se află un concert al Reginei Spektor, dedicat strângerii de fonduri.

Cea mai bună prietenă a mea arată impecabil, ca de obicei, etalând o manichiură cu unghii de un roz-palid şi un păr blond proaspăt vopsit. În zilele când ne întâlnim să luăm prânzul la birou, se uită de două ori la banii moşteniţi de la bătrânii ciudaţi din familie, înainte de a-i cheltui.

Trec prin principalele chestiuni de pe ordinea de zi. Când ai prieteni buni, dezavantajul este că ei continuă să îţi atace punctele cele mai vulnerabile.

— Carl reprezintă genul de om care are nevoie de timp de gândire. Încerc să-i dau spaţiul necesar.

— Mi se pare o prostie! Spaţiu? Cine îi oferă spaţiu soţului ei?

— Probabil este supărat, îi mărturisesc. Poate are mustrări de conştiinţă că s-a însurat. Nu ştiu, nu vrea să-mi vorbească.

— Dacă ai dreptate şi se întâmplă ceva între el şi acea Hermione sau altă femeie, atunci poţi spera că trece doar printr-o fază. Într-o căsnicie se pot întâmpla lucruri mai rele decât aventurile. Dar fii pregătită să afli ceva ce nu o să-ţi placă.

Alla vorbeşte din propria-i experienţă. Prima dată, a descoperit din întâmplare că soţul ei o înşală, când a luat telefonul lui Greg şi a văzut un sms, a doua oară, intenţionat: fratele ei a aflat parola e-mailului de serviciu al cumnatului său, însă ea nu şi-a confruntat niciodată soţul. Acum, ultima dată, s-a lansat într-un atac domestic ascuns, luând bilete la toate teatrele din oraş, lăsând copiii la părinţii ei, încât amândoi să fie liberi să plece în vacanţe spontane. Când s-au întors dintr-o excursie din Sardinia, m-a anunţat că cealaltă femeie dispăruse definitiv din peisaj.

În faţa noastră stă o tavă plină cu sculpturi în tot soiul de pepeni: galben, cantalupi şi o specialitate persană cu o coajă verde-închis. Suprafeţele lor au o poleială strălucitoare, lipicioasă. Pe perete se află o serie de fotografii bust ale membrilor orchestrelor evreieşti, cântând spectatorilor melomani de la mese.

— Carl este atât de moral, vede totul doar în alb şi negru. Am ştiut asta de când m-am măritat cu el. Mă judecă.

Am o strângere de inimă când mă gândesc la Ordinul expus în patru culori strălucitoare, prin ziare şi în revistele *New York Times*, *ARTnews*, *Artnet*, *Vidimosti*.

— Moral? Am crezut că i-a trecut până acum.

— Probabil are dreptate. Nici măcar n-am vrut să-i arăt Ordinul.

— De ce nu?

— Nu ştiu. Probabil din cauza cărţii. Ar putea provoca o nouă criză.

— Cartea? Cea despre Ecaterina cea Mare? Mi s-a părut că a avut succes. Deşi nu-l învinovăţesc pentru că a mers mai departe. Între noi două fie vorba, nici n-am reuşit să o termin de citit. Fii sinceră, nu ţi se pare plictisitoare?

Câţiva membri responsabili ai Comunităţii Evreieşti intră în sala de consiliu – *privet, privet* – şi iau loc. Cu ocazia asta, am o scuză bună ca să abandonez discuţia.

— O, Dumnezeule! spune Alla, răsfoind agenda pirogravată. Ruşii nu vor deveni niciodată evrei mai buni. Cu sau fără concertul Reginei Spektor. Această activitate este o pierdere de vreme.

— De ce nu? E posibil. Trebuie să existe o direcţie de acţiune mai bună. Doar suntem obişnuiţi să fim suspicioşi la religiile organizate, să fim sceptici faţă de Dumnezeu. Marketingul spiritualităţii e precum comercializarea oricărui alt produs. Publicul trebuie să fie stimulat.

— Şi Regina Spektor e stimulentul nostru?

— Sigur, de ce nu? E una dintre noi, care a reuşit în viaţă.

Alla mi se adresează pe nerăsuflate, cu vocea scârţâită a prezentatoarei emisiunii *Kultura*.

— Regina Spektor e doar una dintre oamenii noştri deschişi progresului.

În faţa sălii de conferinţă, noua preşedintă a organizaţiei se pregăteşte să-şi înceapă discursul, atingând tastatura computerului. Un diamant reprezentând Steaua lui David i se leagănă în decolteu.

— Vă mulţumesc tuturor pentru încurajări şi pentru că aţi ajuns atât de devreme în dimineaţa asta. Şi aş vrea să îi mulţumesc din nou Taniei Vandermotter pentru că ne-a ajutat să folosim galeriile Worthington în scopul evenimentului organizat cu Regina Spektor.

— Te aplaudă, îmi aminteşte Alla.

Acum, femeia începe o prezentare Power Point pe ecranul de proiecţie video.

Mitul numărul 1: Evreii ruşi nu sunt oameni spirituali.

Mitul numărul 2: Evreii ruşi se împotrivesc religiilor organizate.

Mitul numărul 3: Evreii ruşi au asocieri negative cu iudaismul.

Mitul numărul 4: Nu avem nevoie de voluntari pentru a răspândi mesajul.

Alla se apleacă spre mine.

— Te rog, spune-mi că nu tu vei fi cea care va transmite mai departe această iniţiativă.

— De ce nu? Ei consideră că au nevoie de mine, tu nu crezi asta?

— Dumnezeule, nu ai făcut deja prea multe? Trebuie să depui mai mult efort pentru căsnicia ta.

— Bine, înţeleg. Voi lăsa pe altcineva să conducă acest spectacol. Oricum trebuie să mă întorc la birou.

— Tocmai asta voiam să-ţi spun.

Cei mai influenţi ruşi americani din New York sunt aşezaţi în jurul mesei lungi. Consumă pepene galben şi brioşe mici, iar întâlnirea începe.

În loc să revin la birou, mă opresc în faţa unei clădiri înghesuite, neaerisite, lângă Penn Station, scot o cheie din geantă şi deschid uşa de la intrarea principală a Urban Writers Space. Mişcarea a fost simplă: câteva întrebări, o sumă de bani şi Hermione Tarling, simpatică, confuză şi

complet dezinteresată că sunt soţia lui Carl, mi-a dezvăluit codul clădirii.

Capete concentrate stau aplecate în faţa monitoarelor de calculator, situate pe birourile din fiecare nişă. Din căştile unui angajat se aude scâncind o muzică apatică. Scanez fiecare siluetă în parte, căutând forma specială pe care o are spatele lui Carl, umerii săi înguşti, profilul său clasic. Îl caut pentru toate lucrurile care au fost până deunăzi atât de frumoase, străine, trainice şi concrete, ca acel flamingo pe care l-am văzut alături de Medovski. Dar Carl nu se află pe nicăieri. Bucătăria este ocupată de un trio de scriitori patetici, care beau ceai şi îşi compară metodele de scriere creativă suprasolicitante.

Nou-veniţii îşi aleg nişele şi când toate sunt ocupate, scriitorii se aşază pe canapea în faţa birourilor. Câţiva îşi lasă capetele în piept, gata să adoarmă. Ridicolul a ceea ce fac – chiulesc de la muncă şi mă prefac că lucrez – nu mă salvează. Dar mă conectez oricum la calculator, în aşteptarea paşilor familiari. Un parfum de iasomie se revarsă din conductele din tavan. Hermione Tarling ne priveşte pe toţi, ca o regină care-şi studiază regatul.

Toate acele cuvinte scrise, mă gândesc, uitându-mă în jur. Toate acele cărţi de pe laptopuri se zbat să iasă la lumină. Zgomotele chinuite se revarsă de pe tastatură, lupte solitare sunt purtate în fiecare nişă. Afundându-mă în aerul nevrotic al tuturor acestor scriitori, mă întreb dacă nu cumva ar fi trebuit să ascult mai mult zbuciumul interior al lui Carl, să recunosc dificultatea procesului de creaţie. Mă întreb dacă din neputinţa de a suporta cum îi sunt subapreciate meritele am simţit nevoia de a-l aşeza pe un piedestal. Dar menţinerea rolului său potrivit în relaţia noastră a însemnat să facă orice trebuia pentru a scrie cartea şi a o publica.

Pentru prima dată în aproape un an, caut pe Google *Tânăra Ecaterina*. E nevoie de ceva efort să recuperez amintirea felului în care publicarea cărţii ne-a afectat mariajul. A fost un moment tensionat, ca atunci când un pahar aruncat de pe masă cade liber şi mai are doar câteva secunde înainte de a se sparge. A fost o vreme când niciunul dintre noi n-a spus ceea ce însemnam unul pentru celălalt, când aşteptam detaşaţi următoarele noutăţi. Zilnic, agentul lui Carl ne trimitea recenzii ale cărţii şi, în majoritatea cazurilor, acestea erau bune şi am încercat să-i transmit lui Carl o stare de bucurie. Criticii literari lăudau autorul pentru capacitatea sa de introspecţie, prin care surprinde emoţiile unei fete obligate să se adapteze la o cultură străină, dezamăgirile dragostei romantice, presiunile diverselor grupuri şi felul în care tânăra Ecaterina trecea cu îndemânare printre ele. I-am citit cu voce tare una dintre multele cronici elogioase, dar Carl m-a rugat să mă opresc, spunând că nici măcar n-o putea asculta, şi oricum, ce credeam că demonstrez citind aprecierea on-line a fiecărui cititor? *Nici măcar nu sunt sigur că am plăcut-o pe împărătească atât de mult încât să-i dedic o carte. Ecaterina nu era atât de atrăgătoare pe cât mi-am dorit să fie. Partea de istorie a mers greu.*

Nu încerc să demonstrez nimic. Nici când a sunat preşedintele departamentului său, oferindu-i mult doritul post, Carl nu a fost încântat.

Succesul neaşteptat al cărţii l-a zdruncinat pe Carl şi a început să piardă din vedere detaliile obişnuite, chiar mai mult decât de obicei. Foi de hârtie zburau împrăştiate peste tot, în dezordine, articole de îmbrăcăminte erau declarate pierdute, ba chiar uita să şi mănânce. Exact când am sperat că tot ce s-a întâmplat în legătură cu succesul cărţii îi va aduce lui Carl validarea literară mult aşteptată, acesta m-a surprins cu lipsa de entuziasm, cu

apatia temperamentului său, cu respingerea tuturor interviurilor şi a premiilor. A acceptat postul oferit la Ditmas College, dar numai după ce am dus o muncă asiduă de convingere.

Obişnuia să se enerveze pe nepusă masă în metrou, în pat şi să rătăcească prin Central Park Zoo.

— Editorul meu deja îmi cere următoarea carte! izbucnea brusc, fără niciun motiv, în faţa ursuleţilor koala, care clipeau la noi şi se legănau calmi pe crengile lor de bambus.

— Ce dracu’ fac?

— Iubitule!

Încercam să îl mângâi, cuprinzându-l în braţe ca şi cum aş fi avut puterea să-i înlătur durerea, deşi o parte din mine dorea ca el să înceteze să-şi mai plângă de milă.

— Concentrează-te pe această carte! Sau bucură-te de ea!

Într-o zi, chiar şi agentul lui literar m-a sunat pe ascuns.

— Mi se pare mie sau ratează şansa? Încearcă să-l convingi să-şi vină în fire. E chiar păcat să piardă o ocazie care apare o dată în viaţă. Am mai avut asemenea cazuri de scriitori. Autorii nu pot gestiona succesul şi cariera lor moare din faşă. Spune-i să mă sune.

Eram deci iarăşi forţată să acţionez. Târziu în noapte, după muncă, între drumurile pe care le făceam pentru a vizita proprietăţi şi a căuta potenţiali investitori, lucram în tura a doua, venind în sprijinul carierei lui Carl, aflată în plină ascensiune. Acceptam în numele său traduceri, răspundeam la e-mailuri cu privire la oferirea drepturilor de autor sau refuzam cereri de prezentare a cărţii în scop publicitar.

Oare nu insistaseră părinţii mei să-mi spună că a fi imigrant m-a învăţat să fiu stăpână pe situaţie, să fiu genul

de om care îşi ţine toată viaţa sub control? Oare cât de des mi s-a spus clar că atunci când emigrezi în copilărie, încetezi să mai fii copil? Brusc, îţi dai seama că părinţii tăi se zbat în timp ce tu câştigi putere. Înţelegi lumea nouă mai bine decât ei, care încă sunt plini de amintirile vieţii precedente. Începi să separi prietenii de duşmani, pericolele de siguranţă, începi să înţelegi limitele, dar şi concesiile făcute în calitate de străin.

Părinţii tăi încep să se bazeze pe tine în situaţii mai mult sau mai puţin dificile, până când se presupune că ai căpătat deja experienţă. Devii persoana care instalează serviciul de telefonie, cea care îndrumă trecătorii în diferite direcţii, comandă mâncare chinezească, explică obiceiuri americane ciudate, cum ar fi tradiţia de a purta ceva verde de Ziua Sfântului Patrick. Odată ce faci aceste lucruri pentru destul de mult timp, ceilalţi încep să se bazeze pe tine. La şcoală, prietenii tăi leneşi la învăţătură se aşteaptă să ştii să-ţi faci temele şi să le dai şi lor să copieze după tine. Mai târziu, vor avea pretenţia să fii tu cea care le va rezerva biletele de vacanţă sau masa la restaurant şi le va găzdui petrecerile de nuntă. Şi tu ai un frison plăcut de putere la gândul că poţi rezolva atâtea lucruri pentru ceilalţi şi că toţi au atâta încredere în tine şi se bazează pe ajutorul tău. Pentru tine, lumea arată ca un teren uşor de negociat, dar pentru ceilalţi înseamnă un teren de nisipuri mişcătoare al obligaţiilor neplăcute, acolo unde deciziile imposibile trebuie luate zilnic.

— Ai un talent înnăscut, Tania! mi-au spus ai mei.

Un expert care îşi poate da seama cu uşurinţă unde să mănânce, cum să facă o ipotecă, cum să găsească un contabil, un chirurg ortoped, un grădinar, pe cineva care să tundă gazonul, un om bun la toate, unde să găsească rochia perfectă pentru vreo aniversare.

— Nu vă faceţi griji, e doar ceva temporar, mi-au spus din înalta lor poziţie patriarhală a Ţării Vechi. Odată ce te vei mărita cu bărbatul potrivit, el îţi va prelua responsabilităţile de conducere şi va uşura povara atribuţiilor.

Le-am spus că nu-mi doresc nimic din toate astea – modelul american este despre diviziunea muncii, nu despre protector şi protejat. Şi iată-l pe Carl, care din afară părea perfect pentru această sarcină, numele familiei sale recomandându-l în prima categorie. Ceea ce nu ştiau ai mei despre el era că nu-l deranja dorinţa mea de a conduce lumea. Ba chiar o prefera.

Lui Carl îi plăcea când făceam rezervări în vacanţe sau la restaurante.

— Două bilete, vă rog!

Mergeam la filme şi el rămânea în urmă, permiţându-mi să iau biletele şi să arăt drumul către sală. Îi plăcea că eu comandam mâncare pentru amândoi, că organizam întâlniri cu ocazia zilelor de naştere, că îi spuneam exact ce îmi doresc să primesc cadou sau felul în care îi făceam o surpriză cu ocazia aniversării noastre. Chiar la începutul relaţiei noastre, a încercat să mă impresioneze plăcut de câteva ori, cumpărându-mi un ceas placat cu crom sau oferindu-mi un abonament la o revistă pe care n-o citeam niciodată. Dar după un timp a fost mai fericit să renunţe la efort şi să mă lase să mă ocup în detaliu de aniversările noastre.

Exista un singur domeniu în viaţa lui unde îşi dorea să nu intervin, să nu îi dau indicaţii. Era singura lui zonă de măiestrie şi, din moment ce eu habar n-aveam despre scrierea creativă şi abia dacă scriam ceva, cu excepţia titlurilor picturilor şi a descrierilor, a fost o uşurare să renunţ la expertiză, să-i recunosc autoritatea în singura sa arie de competenţă.

Acel roman.

În cele din urmă, mi-a lăsat pe pernă manuscrisul complet într-o seară când mă grăbeam să mă îmbrac pentru o petrecere de sărbători organizată de companie. Când am ieşit de sub duş, am putut vedea teancul de hârtii frumos aranjat, legat cu un şnur de piele şi cu o rădăcină de lămâiţă prinsă printre bucle frumos răsucite. Era de parcă soţul meu şi-ar fi smuls propria inimă, ar fi împachetat-o frumos cu o fundă şi ar fi adăpostit-o pe aşternutul de bumbac al patului nostru. Mi-a fost prea teamă să îl ridic, să îl ating. La o analiză atentă, am avut impresia că romanul va avea un subiect istoric complex şi vădit şi câteva expresii în limba rusă, scrise greşit.

— Vreau să fii sinceră, a spus Carl.

Purta frac, căci urma să participe la un eveniment de strângere de fonduri pentru agenţia de plasament al familiei. Era atât de elegant, de grozav îmbrăcat aşa.

— Hei, m-ai auzit? m-a tachinat, luându-mă în braţe în timp ce mă îndreptam spre şifonier. Buzele lui mi-au lăsat un sărut umed între sâni şi apoi s-au îndepărtat jucăuşe.

— Îţi voi spune adevărul. Sunt convinsă că este o carte minunată!

Dar n-am vrut să discutăm despre carte, presiunea de a evalua toţi anii lui de muncă era prea mare. Am sperat că totul se va rezolva cumva fără mine, că măcar o dată Carl va prelua controlul în domeniul său de expertiză şi cel puţin de această dată mă va lăsa deoparte.

M-am retras uşor şi buzele lui şi-au întrerupt călătoria.

— Cred că ai ratat un detaliu biografic esenţial chiar aici.

— Pe bune? Ia spune-mi, am ceva talent?

— M-a răsturnat pe pat, iar şuviţele de păr îi cădeau în diagonală pe vârful nasului.

— Chiar ai talent! şoptesc.

— Vorbesc serios. Mi-ai spune adevărul, nu-i aşa?

Soarele îi lumina puntea nasului trandafiriu. Şi cum ar fi putut să n-aibă talent? În asemenea momente, mi se reamintea cât de uşor mi-a îndeplinit toate aşteptările.

— Desigur că îţi voi spune, i-am răspuns pierzându-mă în felul în care mă privea, plin de admiraţie.

Când închid *browserul* web de pe calculatorul de la Urban Writers Space, cu succesul literar al lui Carl răsunându-mi în cap, este deja miezul nopţii. Birourile sunt cufundate în întuneric, pustii. Nu vreau sub nicio formă să mă întorc acasă, într-un apartament gol, şi să petrec singură încă o noapte plină de angoase.

Din fericire, la Moscova este ora opt dimineaţa, un moment potrivit pentru începerea programului de lucru. Derulând jurnalul ultimelor apeluri telefonice, găsesc exact numărul pe care îl căutam. Igor Iardanov îmi răspunde la primul apel.

— La fix, Taniecika! Tocmai am aterizat pe JFK!

Compania ne permite să aducem pe ascuns clienţi renumiţi la Worthington, după orele de program, dar încă persistă ceva ilegal în pătrunderea în monolitul întunecat al corporaţiei unde lucrez la ora unu dimineaţa. Luând în considerare cât de multe miliarde sunt închise între aceşti pereţi, să reuşim să intrăm se dovedeşte incredibil de uşor. O singură uşă turnantă este lăsată deschisă, iar cei doi agenţi de pază aflaţi la datorie au încredere în mine şi niciodată nu-mi verifică însoţitorii.

Igor şi cu mine suntem întâmpinaţi de unul dintre agenţii mei preferaţi din tura de noapte, Juan, care-mi trimite sărutări.

— Dânsa este o doamnă cu totul şi cu totul specială. Preţuiţi-o aşa cum se cuvine! strigă el în urma noastră.

Igor pare amuzat şi îşi ţine mâna pe talia mea. Este un bărbat obişnuit să intre în clădirile pustii în toiul nopţii, să treacă prin filtrele de securitate special concepute pentru el. Îmbrăcat într-un pulover de caşmir şi purtând pantofi care nu fac zgomot pe parchet, se îndreaptă spre lift cu nonşalanţa unui angajat.

— Îmi imaginez că mulţi bărbaţi te adoră, spune el.

— Juan e amabil cu mine doar pentru că nu trebuie să mă suporte zilnic, glumesc eu.

Igor mă priveşte de la înălţimea staturii lui, cu acea precizie a trăsăturilor sale impecabile.

— Şi sunt sigur că regretă asta.

Inima îmi bate din ce în ce mai tare.

Ajunşi la etaj, îl conduc pe lângă galeriile întunecate – în apropiere, o colecţie de artefacte evreieşti trimise de o veche familie din Philadelphia – trecem de biroul meu şi al lui Regan şi ajungem în studio. Aprind lumina şi, pentru prima dată, conştientizez că studioul nu are ferestre, este acoperit de covoare, iar eu sunt singură cu acest străin. Falsul Burliuk ocupă acelaşi loc modest pe podea, cu faţa întoarsă la perete, ca şi cum s-ar ruşina că imită tabloul original.

— De ce nu luaţi loc? Revin imediat.

Îmi simt spatele genunchilor umed, rece şi lipicios de la transpiraţie.

— Proprietarul a fost foarte strict în legătură cu cine are permisiunea să atingă Ordinul, dar preşedintele mi-a permis să vă consider un client serios.

Uitându-mă în spate, îl văd tolănit cu picioarele întinse, îmbrăcat într-un costum fin de lână italiană, stând cu braţele încrucişate la ceafă. Igor zâmbeşte.

— Asta este o veste bună.

Trec cu paşi mari pe lângă birourile specialiştilor de artă, înconjurate de dovada obsesiilor pe care le au.

Birourile lor seamănă cu al meu – fotografii printate reprezentând vase de porţelan chinezesc şi cornuri de rinocer sculptate pe biroul lui Robert Chen sau caligrafie iraniană pe biroul lui Liliane Goncourt. Odată, când am ieşit împreună după program să bem ceva, i-am întrebat dacă nu se plictisesc niciodată de specialităţile lor. Oare nu se simt limitaţi de caracterul limitat al expertizei lor? Oare n-a trecut prea mult timp de când nu s-au simţit liberi, n-au mai început ceva nou, n-au mai schimbat domeniile de activitate?

— Minunat! spune Igor când revin cu Ordinul aşezat pe o tavă de catifea.

Degetele lui le ating inutil pe ale mele, nici nu iau medalionul, dar nici nu renunţă la el.

— Pot simţi că i-a aparţinut cu adevărat Ecaterinei cea Mare.

— Chiar vă puteţi da seama de asta?

Vocea lui trădează o scânteie de speranţă. Aproape îmi vine să-i răspund: *Şi eu.*

— Dar tu? mă întrebase Liliane. Îţi place să fii specialist în Arta Rusă?

Nu ştiusem cum să răspund. De ce am acceptat postul, dacă îmi imaginam în fiecare zi că nu voi avea nimic de-a face cu arta rusă? Voiam să scap de influenţa rusă, pentru ca îndepărtata Rusie să fie doar o ţară de rău augur, ajungând să confirme cele mai sumbre presimţiri de cealaltă parte a lumii. Dar Carl n-a înţeles niciodată că eu ştiu mai multe despre arta rusă decât oricine altcineva din lume şi că am responsabilitatea să mă asigur că lumea nu interpretează greşit intenţia rusă, că aceasta este corect înţeleasă.

Mă trezesc că îi ţin o conferinţă lui Igor, împărtăşindu-i un lung şir de informaţii pe care probabil el le cunoaşte deja.

— Ordinul a părăsit Rusia pentru prima dată în anul 1926. Uniunea Sovietică era în plină criză financiară după Revoluţie şi Stalin încerca cu disperare să obţină orice capital străin putea. Bijuteriile regale au fost cele mai valoroase mărfuri ale lui. Un negustor bogat de diamante le-a cumpărat şi le-a expus la Wanamaker în anul 1935. Imaginaţi-vă emblemele regalităţii Ecaterinei cea Mare – sceptrul, coroana – etalate în vitrina unui magazin din Manhattan. Aici l-a văzut bunicul clientului meu. *Cel puţin, sperăm că i-a aparţinut Ecaterinei*, mă gândesc, dar nu spun nimic.

— Da, interesant. Îmi imaginez că multe obiecte de valoare au avut permisiunea să părăsească Rusia astfel.

Mă uit repede în altă parte.

— Vă pot întreba ce aţi face cu Ordinul, dacă aţi câştiga licitaţia?

Mă trage în jos pe canapea lângă el. Igor este un bărbat căruia îi place ca oamenii să stea acolo unde el le porunceşte.

— Ştiu de ce te îngrijorezi, Taniecika. Ai încredere în mine, sunt un om bun, nu ca Medovski şi ceilalţi.

— Nu sugerez...

— Câştig bani într-un mod cinstit, luând decizii financiare înţelepte. Vreau să returnez Ordinul Rusiei. Pentru mine, cel mai important lucru este ca Ordinul să fie văzut de cât mai multă lume. E moştenirea noastră culturală.

— Ei, bine, asta sună minunat, exact acolo mi-ar plăcea şi mie să ajungă.

— Dar aş vrea să fie expus în muzeu, pentru ca vizitatorii să cunoască istoria Rusiei. Ordinul a aparţinut celei mai celebre împărătese din istorie.

Nu este uşor să afişezi o conduită profesională la ora asta, la locul de muncă. Regan nu este aici să mă salveze

acum şi nici telefoanele nu au cum să sune şi să creeze diversiuni. Sunt singură cu acest bărbat care ar putea fi înarmat sau chiar mai rău.

— Am întâlnit-o pe Nadia Kudrina la Christie’s, dar niciodată n-am luat în considerare posibilitatea de a lucra cu o amatoare ca ea. În tine văd intenţii potrivite şi o inimă cinstită.

Îmi atinge toate coardele sensibile. Mi-e jenă să simt cum mă îmbujorez de satisfacţie.

— Vă mulţumesc că îmi spuneţi asta! Ştiţi că Nadia Kudrina abia dacă ar putea fi numită expertă în domeniu.

— Tocmai! Tu eşti singurul specialist de încredere.

Mi se face pielea de găină. O aură rară a intimităţii ne înconjoară, cu ticăitul neobosit al ceasului Sotiau de pe raft. Pare momentul potrivit să abordez subiectul care mă interesează.

— Spuneţi că sunteţi un om bun. Să înţeleg că sunteţi şi un filantrop activ?

Îmi aleg cuvintele atent, cu semnificaţie.

Ochii lui nu se dezlipesc de ai mei, mă privesc fix, fără să clipească.

— Trebuie să ştii, desigur, că sunt unul dintre cei mai mari filantropi ai Rusiei.

— Deci trebuie să vă pese de Foster Care Alliance din New York.

Nu face nicio pauză, nici măcar ca să respire. Sunt destul de sigură că habar nu are cu ce se ocupă agenţia.

— Da, îmi pasă. Foarte mult.

— Soacra mea face parte din consiliul de conducere.

Mintea îmi zboară la Carl, la felul lui sincer preocupat când se interesa de copii. Cum alerga el, îmbrăcat în trening direct de la sală şi ulterior recunoştea că ieşise să se joace cu unul dintre copii, că jucaseră baschet în Chelsea Piers sau că închiriaseră o bicicletă şi mâncaseră

îngheţată la cornet. Am aşteptat şi am tot aşteptat. *Pentru a-ţi salva mariajul, este nevoie de un gest măreţ,* mă gândesc.

— Fac lucruri foarte importante pentru copii aflaţi în situaţii de risc.

— Vă rog, nu spuneţi mai mult Ne înţelegem reciproc.

Nu aud uşa deschizându-se, pentru că îmi pulsează timpanele. Dar e Stasia, preferata mea din echipa de curăţenie, o poloneză robustă, care consideră arta o mare „înşelătorie” şi crede că obsesia lui Picasso pentru nas este rezultatul masturbării excesive. Atunci când lucrez până târziu, îmi aduce produse de patiserie umplute cu cartofi.

— Bună seara, doamnă Vandermotter! Ies imediat!

— Îţi mulţumesc, Stasia. Nici noi nu mai stăm mult.

— Vandermotter, chicoteşte Igor. Un nume rusesc foarte frumos!

Zgomotul aspiratorului care se aude de afară încheie conversaţia. Am înţepenit aşezată pe canapea lângă Igor, cu Ordinul între noi. Oare ce aş face dacă m-ar săruta?

Dar Igor îşi mângâie bărbia cu degetul mare, absorbit de gânduri.

— Mergem? mă întreabă, uitându-se ţintă la mine.

Când tumultul meu interior se mai domoleşte, înţeleg că îmi dă semnalul de plecare.

ECATERINA
Februarie 1762

Coridorul este lung, întunecos şi nimeni nu o conduce la această ceremonie specială. Aşa cum se întâmplă de câteva zile încoace, Ecaterina rămâne singură, până când prezenţa ei oficială devine necesară. Zi după zi, este ţinută din ce în ce mai mult la distanţă. Nu se supără. Acum că Elisabeta a murit şi soţul ei a fost încoronat ca ţarul Petru al III-lea, treaba ei este să aştepte şi să vadă ce se va întâmpla mai departe. Nu trece o zi fără ca el să nu facă gafe şi să nu jignească înalţii demnitari. Spre groaza multora dintre ei, regulile de la palat au fost încălcate. Curteni beţi urinează ziua în amiaza mare, zăcând prăbuşiti la Curte ca bancurile de peşti în adâncul mării. Bisericile sunt jefuite de obiectele lor de valoare. Demnitarii străini părăsesc capitala cu ambarcaţiuni şi sănii.

Ecaterina este însărcinată în luna a şaptea cu al treilea copil, iar de data asta, tatăl copilului e Grigori. Acum că un moştenitor ocupă ferm domnia şi că bătrâna împărătească a murit, nimeni nu se mai deranjează să-i studieze crinolinele ample şi şalurile care-i împodobesc talia îngroşată. Acum e stăpâna propriei vieţi, iar trupul său găzduieşte încă o fiinţă care se agită în interiorul ei, iar gleznele umflate o fac să-şi încetinească mersul. De şi-ar putea petrece timpul doar odihnindu-se în pat, însă atmosfera plină de ipocrizie de la Curte îi solicită o vigilenţă sporită.

Ecaterina are în mâinile ei caseta care conţine Ordinul pe care l-a purtat agăţat pe piept în nenumărate ocazii. Cel care i-a ţinut companie în prima ei noapte cu Serghei.

Din când în când, pe parcursul unui moment plictisitor la o ceremonie sau la operă, priveşte în jos, spre chipul Sfintei Ecaterina, iar dispoziţia ei sufletească este încurajată temporar de femeia din centrul medalionului. Ecaterina şi Ecaterina, şi Katia, tripticul care îi conduce viaţa. Sfânta Ecaterina cea frumoasă, înţeleaptă, curajoasă, gata să-l înfrunte pe împărat pentru vieţile creştinilor persecutaţi, femeia care a dorit să rămână fecioară până când a găsit bărbatul care să o merite. Când e prea dureros să-şi amintească de prietena ei, Katia, Ecaterina se gândeşte la Sfânta Ecaterina. Nu e de mirare că şi-a păstrat puritatea, un bărbat demn de ea nu e puţin lucru pentru o femeie al cărei scop absolut îl reprezintă lumea întreagă. Cine cunoaşte acest lucru mai profund decât ea?

Dar acum trebuie să-şi închidă inima în faţa Sfintei Ecaterina pentru a se dedica unei ceremonii triviale, pe care speră că Petru se va îndura să o încheie mai repede. Dacă îşi încetineşte ritmul, mergând la pas, ar putea întârzia la petrecerea zgomotoasă care o întâmpină încă de la intrarea în palat. În scurt timp, Ecaterina aşteaptă în faţa coridorului, ţinând în mâini pentru ultima oară caseta de mătase maro.

Ma stoicienne, charmante princesse![51] Aşa o întâmpină Breteuil, ambasadorul francez când nu mai are încotro să meargă decât înăuntru, unde sticlele împrăştiate de-a valma vor păta mesele, iar bărbaţii ameţiţi de băutură îşi vor petrece timpul cu jocuri de noroc.

— Felicit conduita nobilă a Alteţei Voastre în faţa unei asemenea aroganţe.

Ecaterina nu vrea să-i întâlnească privirea ambasadorului, să se confrunte cu mila lui.

— Noi, oamenii adevăraţi, de calitate, cu toţii suntem de partea Maiestăţii Voastre, îi şopteşte. Niciunul dintre

[51] „Prinţesa mea curajoasă şi frumoasă!” – în lb. fr. în orig. (n. red.).

noi nu poate tolera acest comportament, această lipsă de respect faţă de Alteţa Voastră.

— Apreciez sentimentele tale, Louis.

Ecaterina vrea să ceară ca ambasadorul să fie luat de lângă ea, trăncăneala lui i-ar putea provoca cu uşurinţă necazuri, dar la Curte n-a mai rămas nimeni care să-i asculte ordinele.

În schimb, ambasadorul se apropie de ea şi degetul său filiform, împodobit cu un inel greu, din aur mângâie materialul rochiei, întins pe pântecul ei rotunjit.

— Sunteţi iubită la fel de mult pe cât este ţarul de duşmănit.

Trecând pe lângă el, Ecaterina reuşeşte să scape, dar încă mai are de rezolvat o problemă: trebuie să intre în *acea* cameră. Hohotul de râs de cealaltă parte a uşii e dezgustător, geamătul soţului ei şi al amantei lui, care a câştigat autoritate alimentându-i acestuia neputinţa. La Curte circulă tot felul de zvonuri – dacă cei doi au avut relaţii intime şi dacă Pavel va avea un rival moştenitor. Se pun pariuri. Ecaterina încearcă să le ignore. Ştie doar că fosta ei doamnă de onoare, acea îngrozitoare Elisabeta Voronţova, îi ocupă acum locul în pat, lângă Petru. Întredeschide uşa.

O cupă pe jumătate plină şi câteva oase de pui stau aranjate pe un platou în faţa acelei femei oribile. Lângă ea zace azvârlit un copan de pui pe jumătate ros. Elisabeta şi ţarul stau aşezaţi unul lângă altul în pat, ţinându-se de mână.

— În sfârşit! spune femeia ca şi cum ar saluta-o. Mai avem mult de aşteptat?

Mâna Ecaterinei tremură de furie, dar o priveşte cu răceală pe amanta soţului ei sau orice ar fi ea – femeia descrisă la Curte drept „târfă de şantan”, cu „o figură masivă, durdulie, ciupită de vărsat de vânt şi cu o siluetă

rotundă, îndesată şi diformă", aşa a auzit vorbindu-se despre ea – cum îşi înclină capul, aşteptând. La masă se lasă liniştea din cauza prezenţei sale. Niciun servitor nu mai îndrăzneşte să strângă mâncarea.

— Ce mai aştepţi? Apropie-te! insistă Petru.

Poartă o uniformă de culoarea albastru de Prusia, împodobită cu Ordinul Vulturului Negru. Acesta ar putea fi foarte bine insigna unui simplu civil, nu emblema ţarului Rusiei. Invitaţi sunt câţiva membri din familia Voronţovei, linguşitori perfizi ai lui Petru, dar şi nefericitul Panin, Razumovski şi alţi diplomaţi şi oameni pe care Ecaterina îi respectă. Toţi o studiază atent, aşteptându-i reacţia. Îngrozit, Contele Panin îşi priveşte unghiile în treacăt.

În mod intenţionat, pe un ton oficial, Ecaterina ignoră grimasele celor prezenţi, care au obrajii pudraţi. Foarte aproape de ea, Voronţova exclamă surprinsă în rochia ei elegantă, impresionată că a reuşit să câştige o avere nesperată. Ecaterina trece şnurul Ordinului Sfintei Ecaterina pe după gâtul acestei femei odioase. Nu îi este prea uşor să-şi păstreze chipul calm, senin, să-şi ascundă repulsia faţă de respiraţia grea şi mirosul de transpiraţie ale acestei femei.

Nikita, bijuteriul, ar fi putut foarte uşor să-i creeze Voronţovei propria medalie, dar Petru i-a spus Ecaterinei:

— De ce nu i-o dai pe a ta?

Pentru Dragoste şi pentru Patrie, într-adevăr.

Ecaterina priveşte pentru ultima oară chipul îndrăgit al Sfintei Ecaterina, cea pe care a admirat-o încă din ziua când i-a fost acordat meritul de onoare, în urmă cu şaisprezece ani, atunci când a crezut că va avea o căsnicie bazată pe dragoste, că vor fi parteneri pe viaţă la tronul Rusiei şi că îşi vor împleti mâinile, asemenea împăraţilor Maria Tereza şi Francisc. Din inima Ordinului, Sfânta Ecaterina îi transmite tot sprijinul ei fratern, pe care

Ecaterina nu-l poate simţi în acest moment din partea nimănui. Tot ce mai poate percepe este clocotul asurzitor al sângelui din vene şi copilul care îşi apasă călcâiele pe sternul ei.

— Suntem foarte încântaţi să decernăm această onoare unei persoane atât de vrednice, unei prietene dragi a Curţii, e ceea ce spune în schimb Ecaterina, mormăind cuvintele printre dinţi, cu aerul perfect al mândriei rănite.

Trebuie să cucerească inimile spectatorilor. Când copilul se va naşte în sfârşit şi va veni momentul potrivit, supunerea poporului rus în faţa ei va fi neclintită. Şi acest lucru se numeşte tot mariaj.

După ceremonie, Ecaterina îl descoperă pe Panin în camera ei. Contele iese din umbră, îmbrăcat în redingotă de catifea stacojie. Pe degetele de la mână poartă inele cu rubine. Bărbia i se revarsă în pliuri numeroase, scufundându-se în mătasea gulerului.

— Ce spun oamenii de la Curte? îl întreabă ea.

— Petru intenţionează să vă închidă în castel, îi răspunde Panin grav. Asta este cea mai recentă discuţie. Sau cel puţin, vrea să vă trimită la mănăstire. În orice caz, complotează să renunţe la prezenţa Maiestăţii Voastre.

— Înţeleg.

Amândoi şoptesc în intimitatea camerei ei. Aroma răsuflării lui diferă de cea a Voronţovei. Camera se transformă din ce în ce mai mult într-un şanţ de apărare, ascunsă de draperiile întinse. Aici intră doar prietenii ei, aşa că acum primeşte mai puţini oaspeţi decât oricând. Abia dacă mai trage draperiile, preferând să evite lumina zilei.

— Vrei să spui că mai avem puţin timp.

Contele Panin se înclină, fără să o slăbească din priviri. Ecaterina s-a întrebat deseori dacă el nu e gelos pe Grigori

Orlov, dacă nu cumva aşteaptă ca ea să se sature de el, astfel încât Panin să-l înlocuiască în funcţie şi în dormitorul ei. În fiecare dintre aceste convorbiri între patru ochi, Panin pare gata să o îmbrăţişeze. Obrajii lui sunt ca două felii rumene de pâine pufoasă.

— Ce strategie ne recomanzi?

— Ar fi, desigur, mai uşor pentru Alteţa Voastră să-l urce pe tron pe Marele Duce Pavel, spune Panin, aşteptându-i reacţia.

Marea Ducesă tace. Zilele trecute a primit un bilet: *Cedează-ne puterea şi te vom instala pe tron.* A aruncat biletul în şemineu. Zilele astea, primeşte sfaturi din toate părţile. *Ea ar trebui să fie regentă. Şansa domniei lui Petru a dispărut. Momentul potrivit nu a venit încă. Ea ar trebui să domnească în numele ei.* Orlovii şi restul continuă să-şi dea cu părerea în privinţa acestei chestiuni. Timp irosit în zadar.

— Ce mă sfătuieşti?

— Recomandarea mea? Maiestatea Sa ar putea fi arestat atunci când va reveni în oraş. Presupun că Orlovii au pregătit gărzile pentru această posibilitate.

Din nou, Panin rosteşte caustic, înţepător numele de familie al iubitului ei.

Ecaterina aude paşi pe coridor şi amândoi împietresc, aşteptând ca zgomotul acestora să se îndepărteze. Urmează o pauză lungă, apoi se aude o bătaie la uşă, tare şi insistentă. Intensitatea loviturii îi face pe amândoi să respire adânc în acelaşi timp. Panin se retrage în umbră, dar e posibil să fie deja prea târziu. Ecaterina ar putea fi trimisă la Castelul Schlüsselburg şi întemniţată lângă bietul şi incapabilul Prinţ Ivan. Bătaia în uşă se repetă, mai uşoară de data asta.

— Un moment, vă rog!

Ecaterina se forţează să deschidă uşa, dar mâna îi zăboveşte pe mâner. Îşi verifică coafura în cazul în care aceasta ar fi ultima ei zi de libertate.

De cealaltă parte a uşii stă Nikita, ameninţător. Îi întinde un colier şi în starea ei de confuzie, cu sufletul la gură, Ecaterina crede că ar putea ca Ordinul să îi fie returnat. Simte un val de recunoştinţă faţă de Petru, care trebuie să se fi răzgândit. Doar ştie cât de mult înseamnă Ordinul pentru ea. Dar bijutierul de la Curte strânge în mâini doar un ornament obişnuit, pe care l-a rugat ea să i-l repare, acel smarald cu încheietoarea ruptă.

— Mă tem că trebuie să vi-l înapoiez la ordinul Maiestăţii Sale, care insistă să repar doar tinichelele Elisabetei Voronţova, îi spune în şoaptă.

Nikita nu îndrăzneşte să o privească în faţă, dar niciun alt slujitor nu mai îndrăzneşte s-o facă în zilele astea.

Îi oferă unul din zâmbetele ei generoase.

— N-are nicio importanţă. Îţi mulţumesc că m-ai informat. Te rog, asigură-l pe Petru că mi-a dăruit atât de multe cadouri generoase, încât sigur nu ţin neapărat să-l am şi pe acesta.

Închide uşa, lăsându-şi mâna pe inima care i se zbate în piept. Panin o priveşte. Îi urmăreşte direcţia mâinii, felul cum şi-o apasă pe piept.

— Şi acum ce facem?

— Între timp, încă sunteţi soţia ţarului, îi răspunde el. Participaţi la baluri, concerte, jucaţi-vă rolul. Şi aşteptaţi. Lăsaţi-ne pe noi să ne ocupăm de restul.

Petru cântă la vioară la palatul Oranienbaum. Are ochii închişi, iar arcuşul vibrează cu o graţie surprinzătoare în mâinile lui. Există o anumită melancolie în felul în care se dedică muzicii, deşi nu are deloc talent. Tehnica lui interpretativă s-a îmbunătăţit, conchide Ecaterina, dar

soliştii italieni şi orchestra Curţii înăbuşă orice sunet unic pe care îl poate extrage din acest instrument. Partea superioară a corpului i se leagănă în ritmul muzicii, bărbia ieşită în relief este mai pronunţată decât de obicei.Vincenzo Manfredini, compozitorul operei, aplaudă politicos.

Dacă planul nu ar fi fost în curs de desfăşurare şi nu ar fi existat cale de întoarcere, atunci Ecaterinei i s-ar fi părut insuportabilă prezenţa în acest palat detestabil. Petru a decorat grădina cu un gust îndoielnic şi a desfigurat-o, transformând-o într-o citadelă ridicolă, „batjocura” castelului, unde se distrează împreună cu soldaţii lui. Alături de Voronţova, care acum îşi face vânt cu evantaiul, aşezată în fruntea şirului de spectatori, şoptindu-i ceva unui văr, între ariile muzicale, a transformat Oranienbaum într-un uriaş teren de joacă. După cum stau lucrurile în prezent, Ecaterina este un invitat lipsit de importanţă, a cărei retrogradare are loc în văzul tuturor. Soloul la vioară continuă şi Petru nu părăseşte niciodată scena cu graţie. Tot ceea ce vede i se pare ireal, osificat în trecut. Aşezată într-o ramă de sticlă, ca relicvă dintr-o altă viaţă.

Dar cu capcana pregătită pentru el, gata să-i fie întinsă, Ecaterinei i se pare o alinare să se amestece în fundal. În noaptea dinainte, s-a frământat gândindu-se dacă ar trebui să meargă la palat pentru acel fiasco, dar Grigori a fost de acord cu Panin. Trebuie să se comporte aparent normal, prefăcându-se că totul este în ordine. Între timp, ofiţerilor li se va spune că momentul se apropie. Toţi ştiu că arestarea ţarului Petru al III-lea nu se poate amâna.

— Nu putem stârni suspiciuni. În plus, Alteţei Voastre îi plac operele lui Manfredini[52].

---

[52] Francesco Onofrio Manfredini (1684—1762) a fost un compozitor şi violonist italian (n. red.).

Grigori s-a aruncat pe patul ei, complet îmbrăcat, cu tot cu cizme. Ce bine îi venea uniforma, ca şi cum i-ar fi fost turnată. Îi plăcea mişcarea decisivă a mâinilor lui, mult mai serioasă şi mai ambiţioasă decât a altor iubiţi de-ai ei. Îi lipsea drăgălăşenia lui Serioja, dar a învăţat să aprecieze la un bărbat simplitatea şi frumuseţea pitorească.

Şi-a lăsat bărbia pe umărul lui. Pântecul abia îşi revenise şi nou-născutul îi şi fusese luat pe sus, învelit în blană de castor.

— Cum m-aş putea bucura de opera lui Manfredini când acel păduche va distruge muzica pe coardele viorii lui?

Interesul lui Grigori faţă de muzică era efemer.

— Frivolitate! comentează el atunci când intervin în discuţie subiecte culturale.

Posedă însă un instinct ascuţit pentru tacticile politice. A fost ideea lui să fie promovat la rangul de trezorier al artileriei, astfel încât să-i poată mitui pe soldaţi cu bani şi votcă.

— Săptămâna viitoare pe vremea asta, Maiestatea Voastră s-ar putea să fiţi monarh absolut, a meditat el, coborând pe buzele ei, zăbovind acolo, continuând apoi cu gâtul şi claviculele.

Obrajii lui erau incredibil de netezi, două cupole moi, cărnoase. Slăbiciunea sa pentru cireşe însemna că deseori avea aroma acestor fructe preferate.

— Monarh absolut! a şoptit Ecaterina.

Le-a permis cuvintelor să-i persiste pe buze.

— Şi ei mi-au spus că ar trebui să acţionez ca regentă!

Petru termină soloul pentru vioară fluturându-şi încheietura. Dă impresia că nu ştie pe ce lume să afle, încă sclav al notelor muzicale. Mulţimea aplaudă în picioare, la unison. Chipul lui e îmbujorat de plăcerea aplauzelor, fără să înţeleagă că aprecierea spectatorilor reprezintă o

simplă politeţe, de complezenţă. Soliştii vocali de-abia aşteaptă ca el să părăsească scena, pentru ca ei să interpreteze opera de artă la adevărata sa valoare.

Ecaterina se ridică în picioare şi aplaudă până când chipuri mirate ale spectatorilor se întorc spre ea şi, când aplauzele publicului încetează, ea continuă să aplaude frenetic. Petru o priveşte cu o recunoştinţă surprinsă.

Cu figura lipsită de răutate a băieţelului care avea nevoie de afecţiune pe care o cunoscuse cândva.

— Bravo! strigă ea, încercând să implice şi restul spectatorilor. Nu-i aşa că a fost frumos?

Entuziasmul ei aduce un nou ropot de aplauze şi acum Razumovski, Panin şi până şi Manfredini aplaudă iar în picioare.

— Splendid, Maiestate, absolut splendid!

Soţul ei pare lipsit de autoritate aşa cum ţine vioara atârnată. Are obrajii îmbujoraţi şi seamănă cu una dintre marionetele lui. Rânjeşte larg, absoarbe satisfăcut laudele prin toţi porii. Când ea începe să aibă îndoieli în privinţa a ceea ce se va întâmpla, îşi aminteşte o după-amiază tipică de săptămâna trecută, când el a acuzat-o că a devenit imposibil de arogantă. Îi revine în minte prezentul, în care simplul fapt că o zăreşte îl face să o insulte. Ecaterina nu făcea decât să se plimbe prin grădină, după rugăciunea de dimineaţă de la capelă, nu deranja pe nimeni.

— Defilezi mândră pe aici! Cine te crezi?

Ca de obicei, apariţia neaşteptată a lui Petru o surprinsese. Piticul lui, care îi era mereu alături când Voronţova lipsea, a chicotit.

— Maiestăţii Voastre i-ar fi plăcut să mă vadă trecând pe aici precum un sclav? a ripostat ea impertinent.

Laleaua i-a tremurat uşor în mână, dar Ecaterina învăţase deja cum să-şi controleze emoţiile.

— Aşa vorbeşte Maiestatea Voastră ţarului Său? Trădare! a exclamat piticul.

— Ţine-ţi gura, piticule!

— Îmi cer iertare, Maiestatea Voastră Imperială. Cumva, uitasem că eraţi ţar, i-a răspuns Ecaterina.

— Atunci, poate că ai nevoie să-ţi reamintesc.

Petru şi-a scos sabia, un instrument impresionant folosit cel mai des în jocuri şi în exerciţiile militare. Piticul lui s-a apropiat ca să vadă mai bine. Întreaga scenă a fost de un comic ridicol, desfăşurată printre merii şi portocalii înfloriţi. Dar Ecaterina nu a îndrăznit să zâmbească.

— Dacă intenţionaţi să ne confruntăm, ar fi bine să-mi iau şi eu o sabie! a fost tot ce a spus ea glacial, înainte de a-şi continua drumul.

Şi acum ea se gândeşte: *V-a venit rândul să întâlniţi tăişul sabiei mele, Înălţimea Voastră Imperială!*

TANIA
În prezent

Moscova este un loc fără limite, fără graniţe, fără control. Ceea ce cândva părea palpitant în această ţară cu potenţial de a evolua, acum s-a transformat în stare de alertă, cu risc permanent de pericol.

În primul rând, traficul. Este sub orice critică! Imediat ce şoferul taxiului demarează de la aeroport, mă resemnez să petrec următoarele două până la cinci ore singură cu acest bărbat în ambuteiajul maşinilor blocate. După ce termin de răspuns la e-mailuri, îmi programez întâlnirile şi îi dau ultimele instrucţiuni lui Reagan pe Skype, aştept să

mă eliberez şi să cobor din maşină. Şoferul tinde să fie extrem de comunicativ şi excesiv de pesimist. Se plânge de fostul primar, care a distrus arhitectura clădirilor istorice ale oraşului, vorbeşte despre preşedintele care s-ar putea să pună din nou laolaltă Uniunea Sovietică, bucată cu bucată, sau povesteşte despre cum fosta soţie îl sună încontinuu pe mobil, adresându-i reclamaţiile cele mai lipsite de sens sau, cum, măcar pe vremea comuniştilor avea asigurată o pensie.

În al doilea rând, oamenii. De îndată ce intru în raza de acţiune a clienţilor mei, sunt imediat expusă pericolului. Odată, în timp ce luam cina la restaurantul Oblomov, un restaurant cu livrare la domiciliu, un bărbat care stătea pe canapeaua din spate a fost împuşcat de un tip care apoi a ieşit calm pe uşa din faţă. Am ţipat, clientul meu a ridicat din umeri, poliţia a fost chemată, dar o oră mai târziu, aşternuturile canapelei pe care murise victima, au fost curăţate în vederea următoarei rezervări. Chiar şi fără posibilitatea crimei, rămâne absurditatea scenariilor dintr-o ţară în care oamenii bogaţi îşi pot împlini cele mai secrete dorinţe. Odată, un client a insistat să-l conduc la un salon de unghii false. Am stat acolo, recapitulând loturile pentru viitoarea licitaţie, încercând să nu mă holbez la sânii unei specialiste din salon, în timp ce clientul meu primea o pedichiură din „meniul special”. Şi altă dată, când vizitam *penthouse*-ul unuia dintre cei mai influenţi clienţi ai mei, m-am intersectat cu o femeie care purta o fustă mini cu *animal print*, tocuri înalte şi ţinea sub braţ un tablou. Nu m-a salutat, dar a continuat să târască rama tabloului până la lift şi a dispărut înăuntru.

— Cine era femeia aceea? l-am întrebat pe clientul meu.

— O prostituată, mi-a spus simplu, poftindu-mă înăuntru.

Era îmbrăcat într-un costum sobru, oficial, doar părul umed de la ceafă trăda duşul făcut în grabă. Atunci am observat dreptunghiul alb de pe perete, acelaşi Pirosmani pe care contam să fie piesa de rezistenţă la licitaţia din toamnă.

M-am îndreptat spre bucătărie, am trecut de coloanele în stil doric şi de piscina unde erau două femei în bikini negri, decupaţi.

— Ştii cât de greu e să fii georgian în Osetia de Sud? m-a întrebat.

— Îmi pot imagina.

M-am întins după paharul de vin oferit.

— Mi-a spus povestea vieţii ei. Satul natal i-a fost bombardat din temelii în 2004 şi în 2008. Şi, Taniuşa, dă-mi voie să-ţi spun! Mi s-a făcut pielea de găină. A fost despărţită de părinţi, mama ei a luptat sub acoperire împreună cu soldaţii. Îngrozitor!

— Ce tragedie!

Îmi arată o sticlă de vin.

— De fapt, vinul ăsta este făcut din via familiei ei. Ce păcat că aici, în Rusia, nu mai putem avea un vin bun, georgian.

— Deci i-aţi dat ei tabloul semnat Niko Pirosmani?

Omul a ridicat din umeri.

— Mi-a părut rău pentru ea. Tu n-ai fi făcut la fel?

O, da, eu însămi am redefinit profesionalismul, nevoia de a-mi păstra o expresie neutră atunci când aud lucruri incredibile.

Ajung în centrul Moscovei bogate şi mă „înarmez” să fac faţă oricărei situaţii. Văd femei purtând rochii de seară împodobite cu volane, în lumina crudă a dimineţii, prostituate stând la barul hotelului meu, plătind opt dolari pentru un film care soseşte însoţit de cocktailuri şi salată de rucola, *babuşka* ce supraveghează intrarea în galeriile

de artă şi care mă mustră pentru că văd o expoziţie de secvenţe liniare. Sunt în gardă, pentru că se urlă iar la mine, pentru că regulile nescrise ale perioadei sovietice sunt încălcate, iar *babuşka* trebuie să pedepsească pe cineva pentru schimbarea împrejurărilor, pentru sfârşitul siguranţei care le-a fost cândva promisă.

Singura mea oază de consolare după avanpremiera unei licitaţii epuizante este Park Hyatt Hotel, un sanctuar strălucitor, unde personalul a fost instruit pentru a-şi trata clienţii cât mai bine, unul dintre puţinele locuri în care nimeni nu ţipă la mine, nu îmi fură din buzunare şi nici nu mă taxează cu o altă sumă decât cea afişată în meniu. Oraşul arată magic văzut de pe acoperiş, acolo sus, unde sunt invitată:

— Aţi prefera o pătură sau o haină de blană?

Şi imediat, o pătură de mohair îmi este înfăşurată în jurul picioarelor. Femei îmbrăcate în haine de blană se încălzesc la minicentrale sorbind şampanie, în timp ce partenerii lor învârt în pahar coniac şi lichioruri aurii. Toţi privim cupolele perfect rotunde din Piaţa Roşie, strălucind pe cerul indigo al nopţii, străpuns de turlele clasice ale bisericilor în stil rusesc. Mă cuibăresc în pătură şi număr zilele până când pot pleca acasă.

Pe acoperişul hotelului Park Hyatt, mă instalez pe scaunul meu obişnuit de odihnă, cel care arată direct spre măreţia Kremlinului pe timp de noapte. Comand ceai, dar în locul lui apare o sticlă de Dom Perignon rozé.

— Un mic cadou din partea prietenului dumneavoastră Igor, îmi spune tipul de la *room service*, cu un zâmbet dispreţuitor, de parcă m-ar apostrofa: *Nu-ţi face griji, ştiu ce eşti, nu te considera specială! Toate femeile de aici au câte un Igor.*

Încep să-i spun să nu se deranjeze să desfacă sticla, când o blondă platinată ravisantă îi comandă în limba rusă:

— Adu-ne încă un pahar!

Ridic privirea spre pielea extrem de îngrijită, sclipitoare a Nadiei Kudrina. Tânăra femeie este complet înfăşurată în alb. Poartă o rochie albă, mulată, în stilul lui Alaïa[53] şi sandale cu barete de mătase albă, pe care le-a aruncat pe podea, lângă scaun.

Exact în momentul potrivit, vârfurile maiestuoase ale turlelor din Piaţa Roşie dispar în spatele norilor opaci.

— Sunt aici să iau un Şişkin, spune Nadia. Nu suporţi să-i priveşti, nu-i aşa? Pârâurile care susură şi acele animale mici de pădure. Ah!

Îi face un semn ospătarului:

— Adu-ne *sushi* şi un taburet pentru geanta mea. Unde te aşteptţi s-o las?Pe podea? În poala mea?

Faptul că genţile create de designeri celebri pot spera să primească propriile scaune în cele mai bune restaurante din Moscova e un alt detaliu fermecător al oraşului.

Paharele ne sunt umplute şi vinul Dom Perignon rozé are culoarea delicată a petalelor. Aşa cum mă aşteptam, sec şi delicios. Îmi planific strategia de evadare: să beau un pahar şi apoi să pretind că am o migrenă.

— Ba nu te doare nimic! spune Nadia.

Mi-a remarcat expresia prudentă.

— În niciun caz, nu ne vom întoarce în camerele noastre de hotel înainte de ora cinci dimineaţa. Vom sări peste gala Garage VIP şi ne vom îndrepta direct spre Krişa. Trăieşte şi tu puţin, OK?

---

[53] Azzedine Alaïa (1935—2017) a fost unul dintre cei mai reprezentativi designeri haute couture, de origine tunisiană, a cărui carieră a luat avânt în anii 1980 (n. red.).

Pretind că şi eu am fost invitată la gala Zukovei. O, bine! Mi-ar fi plăcut să mă plimb noaptea printre clădirile create de arhitectul Rem Koolhaas.

Îşi bea cupa de şampanie, ronţăie un rulou de *sushi* California şi se ridică în picioare pe acele tocuri înalte, înconjurată de o cascadă de păr blond.

— Hai să mergem! Se face târziu. Hai să mergem direct la Krişa.

— Nu prea cred.

Îmi înfăşor şi mai strâns pătura de mohair în jurul picioarelor.

— Ştiu, ştiu. Krişa e demodat, îl prefer pe Stelka, e la modă, dar în seara asta e ziua lui Krişa. Trebuie să purtăm alb.

— Ei bine, nu am nimic alb cu care să mă îmbrac. Poate data viitoare.

Albul este culoarea tinerelor extrem de subţiri. Dar acum atragem atenţia invitaţilor aşezaţi pe scaunele din apropiere, probabil pentru că Nadia reprezintă o atracţie în viaţa socială din Moscova, la fel ca Zukova şi Sobchak, permanent fotografiată de mass-media rusă, iar ţinutele ei vestimentare sunt analizate în talk-show-urile de divertisment. Nadia a protestat la adresa preşedintelui pe când acest lucru era la modă, s-a logodit cu un politician de prim rang din administraţia prezidenţială când protestele n-au mai fost la modă şi apoi l-a părăsit pe politician atunci când a revenit moda protestelor. Cineva ne fotografiază cu telefonul mobil.

Cumva, sticla de şampanie s-a golit deja, iar răcoarea înserării îmi îmbrăţişează umerii. Mai multe telefoane mobile sunt ridicate pentru a face fotografii şi Natalia mă trage spre ieşire, jos, printre lifturile de sticlă transparentă, la tejgheaua din lemn negru de la recepţie, împodobită cu linii geometrice. Năvălim pe străzi, spre şoferul care ne

deschide portiera unei limuzine al cărei motor e deja ambalat.

— Stai puţin! protestez, dar sunt împinsă în maşină şi cineva care mi se prezintă sub numele de Piotr ne conduce pe străzile strălucitoare ale Moscovei.

— Bătrânica asta are ceva împotriva distracţiei, îi spune Nadia şoferului.

Abia după ce-şi scoate rujul din geantă şi îşi verifică mesageria telefonului, mă liniştesc îndeajuns cât să mă conving că asta nu este o răpire. Ba chiar pot să mă bucur de priveliştea de pe fereastră.

Şi Moscova poate fi frumoasă. Drumuri asemănătoare covoarelor desfăcute, lumina rece a felinarelor, statuile maiestuoase ale poeţilor, pieţe atât de curate şi cu aer imperial, minunatele cupole aurii ale bisericilor, decoraţiunile aurii şi vulturii regali ai Teatrului Bolşoi, restaurantul şi magazinul GUM. Trecem în viteză peste poduri în pantă şi pe lângă bibliotecile şi catedralele înalte. Încetinim în faţa unei clădiri şi dintr-un apartament ies încă patru femei şi urcă în maşină, îngrămădindu-se toate pe bancheta din spate. Sunt complet îmbrăcate în alb, încălţate cu cizme albe de lac, înalte până la genunchi şi au funde albe în plete. Una dintre femei s-a gătit cu o rochie nouă de mireasă semnată Vera Wang. Împreună compun o cascadă de voci zgomotoase şi agitate. Alta exclamă când mă vede îmbrăcată în întregime în negru, cu blugi şi să nu mai pomenim de bluza mea conservatoare, cu guler rulat pe gât, plângându-se că le va fi greu cu mine la intrare.

Nadia le spune:

— Doamnelor, doamnelor! Următoarea noastră oprire este centrul comercial TsUM!

Şi imediat se liniştesc toate.

Poşetele lor sunt deschise larg pentru a dezvălui cosmetice, pudra de levănţică împrăştiindu-li-se pe suprafaţa pielii.

— Mâine trebuie să mă întâlnesc cu un client. Ar trebui să mă întorc la hotel.

— Nu te mai plânge, babo!

Natalia coboară geamul maşinii şi face rotocoale din fumul de ţigară.

— Art Twins vor fi acolo!

Întreaga noapte tocmai a căpătat logica visului, a succesiunii de evenimente pe care nu le mai pot influenţa. Înghesuită lângă Nadia şi prietenele ei, mi se aminteşte de primul meu an ca angajată la Worthington, ba chiar de primii mei ani în America, atunci când eram în acelaşi timp supusă legilor, dar şi dincolo de ele. Ce puţin se aştepta atunci de la mine în ambele situaţii. Profesorii mei au presupus că eu nu vorbesc limba engleză, nici ebraică şi niciodată nu s-au aşteptat să-mi fac toate temele. La Worthington am fost invizibilă ca stagiar junior, fără relaţii şi fără a avea pretenţia să beneficiez de privilegiile membrilor săi. Şi acum, în Rusia, printre ruşii adevăraţi, sunt o impostoare americană. Fetele vorbesc rapid în argou, dându-şi una alteia un flacon de pastile şi urmărindu-i conţinutul.

— Ai auzit că voi lansa un parfum? întreabă Nadia pe cineva. Se va numi *Muza*. Hei, Petruşca! Dă muzica mai încet!

Părul ei blond i s-a lipit frumos de frunte.

Celelalte femei o felicită şi o întrerup, povestind noutăţi ale propriilor proiecte. Una dintre ele moderează un reality-show, alta este reporter coordonator al unui program politic, cealaltă lansează o linie de blugi. Şoferul dă muzica mai încet, iar Nadia este felicitată pentru noua achiziţie a tatălui ei. O întreagă insulă grecească sau doar

o parte din ea? Toată lumea cumpără insule greceşti. Ce petreceri vor da acolo odată ce tranzacţia se va finaliza! Îmi reîntorc atenţia pe străzi, spre umbra felinarelor. Când Carl va reveni acasă, după ce licitaţia se va sfârşi, ar trebui să ne luăm o vacanţă.

— De asemenea, mă gândesc să deschid o galerie de artă. Ce părere ai, Tan? Ce-ar fi să renunţăm amândouă la casele de licitaţii unde lucrăm şi să ne facem propria afacere? Presiunea unei licitaţii este epuizantă, nu-i aşa? Cu toate contactele noastre şi cu experienţa ta, suntem în stare să avem propria afacere. Aş putea găsi pentru noi un spaţiu modern în Chelsea, poate lângă Pace.

Pe moment, sunt flatată. Ba chiar îmi permit să-mi şi imaginez liniştea unei galerii de artă într-o dimineaţă obişnuită de lucru, biroul alb, simplu şi pereţii goi, care aşteaptă să fie aranjaţi după gustul meu. Fără întâlniri cu Marjorie, fără castronaşe cu fructe ameninţătoare la etajul superior. Fără comisioane ilegale ale proprietarilor şi fără intrigi corporatiste. Desigur, acum nu este momentul potrivit să-mi dau viaţa peste cap, dar ideea în sine mă tentează.

— Chiar îmi place locul meu de muncă!

— Ei bine, mai gândeşte-te! îmi spune Nadia şi continuă să trimită mesaje pe telefon. Am face o echipă bună.

Piotr dă muzica mai tare şi toată bancheta din spate vibrează datorită femeilor care dansează provocator dând din şolduri.

Ne oprim în faţa unui magazin întunecat, iar Nadia se repede pe trepte, tragându-mă şi pe mine după ea sus, pe scări. Locul are obloanele trase, dar Nadia dă bip şi uşa se deschide larg. Un bărbat ne însoţeşte înăuntru. Una câte una, luminile de la etaje se aprind strălucitoare. Sunt întâmpinată de un muzeu al hainelor, aranjate pe culori,

înţesat de cuiere pline până la refuz cu veşmintele împodobite cu albastru, roşu şi roz. Pe pereţi, sub picturi reprezentând câini în costume de baie, văd candelabre joase, perfecte şi scaune Récamier încărcate cu mormane de eşarfe. Sub fereastra larg deschisă din spatele magazinului, atârnă un şir de mătăsuri, pulovere şi corsete albe ca zăpada.

— Nu-i aşa că un magazin fără nimeni prin preajmă este singura modalitate de shopping? întreabă Nadia, combinând articolele de culoare albă din sectorul creatorului de modă Martin Margiela.

— Glumeşti? N-am să-mi cumpăr haine noi doar pentru o singură petrecere.

Nu numai că evit să discut despre bani, dar nu vreau să văd nici etichetele cu preţuri exorbitante. Însă Nadia aruncă umeraşe pe scaune, jachete plisate, chiloţi de mătase şi o bustieră albă.

— Hai mai repede, ne aşteaptă! Probează-l pe ăsta!

Nadia mă împinge în spatele unei draperii de catifea.

Stau în cabina de probă, printre chiloţi şi bustiere, ezitând să le probez. De afară aud conversaţia amicală a Nadiei şi a bărbatului, care se interesează reciproc despre propriile familii şi dincolo de ei sunt etaje goale, grămezi de haine nevăzute. Mă cuprinde un fel de energie înverşunată. Încep să probez cu frenezie articol după articol. Din spatele draperiei de catifea, o mână mă cuprinde strâns şi îi urmez întocmai indicaţiile, până când sunt închisă cu fermoarul într-un costum complicat Comme des Garçons[54]. Urmează apoi o rochie stil Marie Antoinette lungă până la genunchi şi un sacou de mătase împodobit cu flori albe, drapat pe umeri. Arăt ca o versiune

[54] *Comme des Garçons*, o marcă japoneză la modă, creată şi condusă de Rei Kawakubo, în Tokyo (n. tr.).

îndrăzneaţă a mea la douăzeci şi cinci de ani, convinsă că voi avea timp să mă reinventez în diverse variante.

— Perfect! spune Nadia, aruncându-mi o privire scurtă.

În sfârşit, citesc eticheta cu preţul.

— Costă peste patru sute de euro!

Dar sunt luată pe sus din magazin, răpită, cu propriile haine atârnându-mi pe braţ, iar omul cu ochelari de soare ne face cu mâna şi ne urează distracţie plăcută. Pe bancheta din spate a limuzinei, crinolina mea le acoperă pe femei şi toate chicotesc, strâns lipite de ţesătura de mătase a rochiei mele.

— Acum arăţi ca o personalitate, spun ele aprobator.

— Ea *este* o personalitate! întăreşte Nadia.

Spre surprinderea mea, tonul ei pare sincer.

Urcăm scara abruptă spre acoperiş. În faţa mea, doar noaptea şi strălucirea colanţilor albi de piele şi, chiar sub nasul meu, cizme cu toc. Fiecare fereastră întunecată explodează de lumină şi senzualitate. Responsabilul cu ordinea din faţa clubului ne împinge repede înăuntru, pentru a evita fotografiile paparazzilor.

— Distracţie plăcută, *devuşki*!

Clubul cuprinde o serie de camere fără ferestre, cu muzică explozivă şi cu un DJ ras în cap, care se leagănă în ritmul ei. O băutură efervescentă cu aromă de piersică apare deodată în mâna mea şi cu prima ocazie când mă uit în jos, a şi dispărut.

Grupuri de bărbaţi stau la marginea ringului de dans urmărindu-le pe Nadia şi pe prietenele ei cum se mişcă lasciv. Femeile îşi şoptesc reciproc, ţinând camerele foto ale telefoanelor mobile îndreptate spre Nadia. În răsucirea unui stroboscop, plutesc o mare de siluete incolore, învăluite în umbre albastre. Asta este noua Rusie: tehnologie, blănuri şi fiorul pericolului.

Pe scenă se află o femeie care seamănă cu amanta lui Medovski. Are o coamă de un roşu-aprins şi îşi leagănă mâinile şi picioarele subţiri. Îmi aud numele strigat şi mă târăsc în cercul lor:

— Aplauze pentru regină!

Şi sunt şocată să fiu încă în stare de acest vârtej de mişcări istovitoare, vibrând instinctiv în ritmul muzicii, cu mâinile electrizate, care tremură în aer printre personalităţile mondene ale Moscovei, ale căror trupuri suple îl ascund pe al meu de spectatori, accesibil doar luminilor albe şi reci ale lui Krişa, DJ-ul de la platane, care selectează următoarea melodie în căştile lui, pregătit ca muzica să explodeze în microfoane.

— Veşti bune, draga mea! îmi spune Regan.

Vocea asistentei mele se aude răguşită şi îndepărtată.

Sar din pat cu gura uscată şi iritată. Reuşesc să mă desprind din mătasea albă a crinolinei, dar nu şi din corset. Cât o fi ceasul?! Capul mi-e greu şi mi se învârte ca o minge de bowling, dar îmi revin flash-uri de amintiri. Da, îmi amintesc de drumul înapoi la hotel, noaptea târziu, după petrecerea lui Krişa. Fumasem marijuana şi fredonam *When You Believe* împreună cu Piotr, a cărui voce s-a dovedit a avea calităţile impresionante de alto ale melodiei cântate de Mariah Carey. Nu-mi amintesc ultima oară când m-am distrat atât de bine!

— Ce e?

— Istoricul Natașei ne-a trimis expertiza finală a Ordinului. Acesta afirmă că sursele presupun că bijuteria a fost pierdută înainte ca Ecaterina să devină împărătească, dar e de acord cu Natașa în ceea ce priveşte zvonurile despre existenţa altor medalioane din acea perioadă, iar epoca istorică se potriveşte perfect. În plus, am primit

catalogul de la Wanamaker’s. Cred că suntem pregătite de licitaţie.

Sar în sus de bucurie.

— Serios? Slavă Domnului!

— Ştiu, nu-i aşa? Era cât pe ce să nu reuşim!

Aprind lumina din camera splendidă de hotel. Aşternuturile bej, tapetul cafeniu, biroul elegant şi castronul negru de pe tejghea sunt făcute special pentru a le reaminti oaspeţilor alternativa unui cămin civilizat. Cât de frumos arată acum, cât de lipsit de pericol!

— Ce uşurare imensă!

— Mai bine să facem tot ce trebuie pentru a ne asigura că vom avea succes, gângureşte Regan.

— Acum putem intra direct în licitaţie, fără să ne mai facem griji.

Mă uit la ceas. În seara asta se presupune că trebuie să-l întâlnesc pe Igor în noul magazin Bulgari. Îmi torn un pahar cu apă, îl beau pe nerăsuflate şi mă uit la invitaţie: *Gerri Halliwell şi Igor Yardanov vă invită la o premieră specială.*

— Îţi mulţumesc, draga mea. Pe luni!

Mă simt relaxată. Nu mi-am dat seama cât de tare mă stresa problema Ordinului şi cât mă demoraliza. Mă întind să deschid draperiile şi sunt orbită de soarele de dimineaţă al Moscovei. Sunt tentată să-mi apăs fruntea de panoul de sticlă al ferestrei, să-l absorb complet. Mult timp rămân nemişcată. E atât de bine să fac o schimbare şi să nu mă mai mişc.

Gerri Halliwell merge ţanţoşă în cizme cu toc înalt, dând impresia că face sex oral cu microfonul. Poartă prea mult din toate, mai puţin haine, e acoperită cu machiaj şi are părul oxigenat. În jurul taliei i se vede o fâşie de piele albă, iar sânii îi sunt prinşi într-o bustieră. În spatele ei se

învârte fotografia supradimensionată a unui inel de logodnă cu diamant.

Magazinul Bulgari ar putea părea un loc ciudat pentru o întâlnire de afaceri cu un client, dar despre această Moscova vorbim. Majoritatea oamenilor sunt implicaţi în încheierea tranzacţiilor şi trecerea din mână în mână a cardurilor de credit. Femei mai în vârstă decât mine pândesc îmbrăcate în fuste cu crăpături adânci, purtând tocuri argintii ameţitoare, asortate ostentativ cu genţile lor. Tot acel efort îmi reaminteşte cât sunt de americancă. Ruşii nu se obosesc să ia în considerare fiecare detaliu al aspectului lor, de la manichiură la ciorapii cu model şi până la cerceii de culoare mov.

— De unde eşti? De la Sothesby’s? mă întreabă un bărbat, urlând pentru a acoperi volumul muzicii.

— Worthington, îl corectez.

Igor conduce o brunetă înaltă în cameră şi mulţimea le face loc, ca unor monarhi. Femeia de o frumuseţe regală şi glacială ne priveşte de sus pe toţi. Are buze mari, senzuale, buclele ei lungi şi uşoare îi mângâie mâna care înconjoară delicat braţul lui Igor. Un bărbat pe care-l recunosc vag ca invitat al unui banchet dat de un client de-ai mei îmi şopteşte la ureche:

— El e Igor Yardanov?

Şi toţi suntem puţin sclavii lui, ai acelei aluniţe mici, întipărite chiar sub ochi, într-un loc în care nu există pic de grăsime. Igor pluteşte prin mulţime şi se opreşte, sărutând-o pe Gerri pe ambii obraji şi dând mâna cu primarul Moscovei şi cu comitetul de directori executivi ai magazinului Bulgari.

— Toast, toast! scandează mulţimea în repetate rânduri şi lui Igor i se oferă un microfon.

Mă opresc şi sunt atentă la discursul lui – care spune ceva despre onoarea de a fi din nou partener al acestui

brand prestigios, deschiderea unei alte locaţii în Moscova demonstrând faptul că oraşul este unul dintre cele mai cosmopolite din lume – şi aştept momentul potrivit pentru ca toţi cei care îl felicită şi-i fac urări de bine să se împrăştie.

— Ai ratat avanpremiera licitaţiei. Şi mâine-dimineaţă am avionul, îi spun când îmi vine rândul să mă apropii de el.

Emoţia ultimei noastre întâlniri nocturne la Worthington revine. El nu pare deloc tulburat, parcă este un actor aplaudat la cea mai reuşită scenă a sa. Privirea lui e fermă. Dacă Medovski vrea ca toată lumea să se simtă relaxată în prezenţa lui frenetică, Yardanov este exact opusul lui.

Igor ridică un deget. Aşteaptă. Până când valul solicitanţilor din faţa lui va scădea complet, Gerri Halliwell se va fi oprit din cântat şi bliţurile aparatelor foto se vor fi îndepărtat. Inelul de diamant care se roteşte se reflectă orbitor pe candelabrul de cristal. Luminile scad în intensitate, în felul specific cluburilor de noapte.

Igor îşi scoate telefonul din buzunar.

— Spune-mi! rosteşte acesta.

Îl urmez afară, unde aerul este proaspăt şi curat după ploaie.

În spatele cordonului de catifea, şirul mulţimii care aşteaptă să intre în club şerpuieşte în jurul clădirii. Un grup de femei senzuale este respins de bodyguardul de la intrare, linguşirile şi încercările lor de a ghici parola nu le ajută să intre în club.

— Karaoke? sugerează resemnată una dintre ele celorlalte.

Ştiu că nu vor putea să intre în club.

Igor mă conduce la o maşină BMW de oraş, care ne aşteaptă deja, una printre multe altele asemenea. Străzile

sunt pline de maşini negre blindate, care stau pe loc, ca şi cum oamenii şi-ar fi abandonat autoturismele în mijlocul străzii.

— De ce nu luăm metroul? îi sugerez.

Dar Igor consideră ideea asta absurdă.

— Metroul? *Ti şto*? Pentru ce?

Pare atât de jignit, încât renunţ, am încetat de mult să mă mai contrazic cu clienţii mei pe această temă. La Moscova, dacă ai maşină, o foloseşti, indiferent dacă îţi vei irosi ani din viaţă în trafic. Ideea acestei bogăţii masive este tocmai viaţa luxoasă, care te face să uiţi că ai mers vreodată cu metroul lângă oameni la fel ca tine, al căror viitor e la fel de monoton şi uniform, ale căror haine au fost cumpărate din aceleaşi magazine de larg consum şi care tot ce mai pot aştepta de la viaţă este doar pensia. În mod miraculos, maşina îşi croieşte drum prin ambuteiajul oraşului înainte de a fi încetinită în trafic. Îmi storc creierii în căutarea subiectelor potrivite pentru a face conversaţie, pentru a ajunge la o intimitate prin care îi voi câştiga încrederea. Mă opresc la părinţii lui.

— Igor, nu mi-aţi povestit niciodată despre familia dumneavoastră.

Igor are un calm care contrastează cu temperamentul coleric al lui Medovski, o capacitate înnăscută de a fi atent, de a asculta. În maşină, departe de mulţime, pare să se relaxeze în sfârşit. Îşi desface nodul cravatei.

— De ce ar trebui să vorbim despre familie?

— Doar mă întrebam cum vă merge. Dacă părinţii dumneavoastră trăiesc aici sau în America.

— Nu eşti prima care mă întreabă asta. De ce Igor Yardanov nu s-a căsătorit? Asta este o întrebare de două mii de dolari!

— O, dar n-am vrut să spun acest lucru.

Sau poate că am făcut-o intenţionat? Igor este celebru pentru felul în care joacă femeile pe degete şi pentru cum le schimbă permanent, neafişându-se niciodată de două ori cu aceeaşi femeie în public. Se spune că le angajează special pentru reuniuni la care ştie că va fi fotografiat.

— Îmi plac femeile, dar nu sunt un familist convins, îmi spune plictisit. Altceva ce mai vrei să ştii?

— Nu asta v-am întrebat, dar în regulă.

Maşina se opreşte de tot. Motorul face zgomot. Sunt conştientă că mă uit deja de douăzeci de minute încontinuu la aceeaşi statuie reprezentând un scriitor decedat. Brusc, Igor îmi spune:

— Hai să plecăm de aici!

Coborâm din maşină şi traversăm parcul grăbiţi. Încerc să ţin pasul cu el, cocoţată pe tocuri înalte şi îmbrăcată într-o rochie strâmtă. Trecem pe lângă pensionarii de pe bănci şi de adolescenţii în haine punk, jupuind peşti afumaţi şi aruncând cutii de bere pe jos. O haită de maidanezi ne urmăreşte cu interes. Soarele încă străluceşte şi mă gândesc întâmplător cât de rare sunt înserările aici, în acest anotimp, pământul fiind inundat în nesfârşita lumină a zilei. Mi-l imaginez pe Igor ca pe un băieţel sovietic în aceste locuri, cândva, împreună cu Medovski. cei mai buni prieteni cu salopete de catifea, insigne cu Lenin, oraşul prăbuşindu-se în interior şi totuşi păstrându-şi ordinea aparentă la suprafaţă, în jurul lor. Cum, după şcoală, aleargă amândoi ca într-o competiţie, cu şosetele ridicate până la genunchi.

— Aşteptaţi-mă, vă rog, mergeţi mai încet! strig după el, cu răsuflarea tăiată.

Aerul îmi înţeapă obrajii. Mă simt extrem de liberă şi am o perspectivă reconfortant de clară. Poate s-a întâmplat ceva după noaptea cu Nadia, care m-a trezit, probabil un portal spre lumea de care înainte nu ţineam

cont. Pentru prima oară de când m-a părăsit Carl, pot vedea dincolo de noi ca personalităţi, oamenii care am crezut reciproc că suntem, fiecare dintre noi fiind adânc înrădăcinat în lumea de unde a venit şi unde a crezut că se îndreaptă. Dacă n-aş avea tocuri, aş alerga aşa mereu. Şi aş striga de bucurie.

Şi apoi ajungem pe strada Lavruşinski Pereulok, în curtea minunată a complexului muzeal Tretiakov. N-am încetat niciodată să analizez structura actuală a acestui măreţ edificiu, dar acum mă simt ca o prinţesă rătăcită într-un basm rusesc. Faţada roşiatică a muzeului de artă îmi aminteşte de străvechea Rusie, o epocă a duhurilor pădurii, a Rusalcelor şi a vrăjitoarelor călătorind printre mesteceni fermecaţi. Uşile sculptate într-un stil complicat ne invită într-o căsuţă din turtă dulce.

— Ai mai fost vreodată aici noaptea? mă întreabă Igor zâmbind larg, cu o bucurie copilărească.

— Locul ăsta depăşeşte Worthingtonul!

Igor îmi strânge mâna mai tare într-a lui şi simt senzaţia dezgustătoare a vulnerabilităţii care ar putea fi fiorul unei dorinţe uitate.

Igor dă un telefon şi uşile roşii ni se deschid imediat. Un bărbat cu trăsături cizelate şi haine scrobite, atent aranjate, ne iese în cale.

— Ţi-l prezint pe Serghei, îmi spune Igor şi omul ne salută ridicând sprâncenele.

Serghei are părul grizonat şi un fizic atletic, gât mândru, cap impunător, picioare musculoase. Frac, papion de mătase alb, brâu lat, toate i se potrivesc perfect. Face un pas în faţă, cei doi bărbaţi schimbă o privire lungă. Un hol explodează de lumină, apoi altul, şi altul, unul după celălalt. Toţi trei suntem singuri în templul artei ruse.

Selecţia exponatelor din Galeria Tretiakov a fost aleasă conform canoanelor artei ruse. Muzeul reprezintă

ultimul arbitru a ceea ce este cu adevărat naţional şi a ceea ce este străin. Galeriile mele preferate prezintă portrete ale femeilor conducătoare ale Rusiei – figurile împărăteselor Ana şi Elisabeta, regale în crinolinele lor sclipitoare. Iat-o pe împărăteasa Ana stând înţepenită şi sobră în picioare, învelită în blănuri de hermină şi înconjurată de simbolurile regale ale puterii ei. Lângă ea, stă împărăteasa Elisabeta, splendidă şi împodobită cu bijuterii, cu o scânteie de amuzament blând în priviri. Şi apoi iată portretul care apare pe coperta cărţii lui Carl – tânăra Ecaterina cea Mare în calitate de Mare Ducesă, cu Ordinul Sfintei Ecaterina alături. Îmi place privirea directă pe care viitoarea regină o adresează privitorilor, inteligenţa întipărită pe chipul ei prelung, oval.

Sunt mai deşteaptă decât voi toţi, pare să spună ea.

— E minunat că acest obiect bidimensional încă există şi poate fi atins, nu-i aşa? întreabă Igor.

Cred că se referă la Ordin.

Îi simt mâinile uşoare pe umeri, aburii respiraţiei sale inodore învăluindu-ne discret.

— Remarcabil!

Simt un val de triumf. Ordinul e real. Ordinul îi aparţine Ecaterinei. Mă pot concentra spre a-l călăuzi încotro vrea să ajungă şi ceea ce-şi doreşte el este să o reîntâlnească pe Ecaterina.

Trecem dintr-un salon în altul, vedem portretele împărătesei Elisabeta, pictate de Nikitin, burta proeminentă şi privirea inexpresivă a ţarului Petru al III-lea în momentul încoronării, portretele Ecaterinei cea Mare în plină glorie, semnate Antropov, portretul însufleţit în care împărăteasa poartă capa de hermină în forma unui val care se revarsă în juru-i, ţinând sceptrul intimidant, şi cea mai grandioasă imagine, cea în care este surprinsă din profil, ca o zeiţă grecească pe tronul ei. Ne oprim în faţa

tablourilor lui Torelli, cu Ecaterina cea Mare îmbrăcată ca Minerva, înconjurată de muze. Nimeni n-ar putea-o acuza pe Ecaterina că i s-au făcut prea puţine potrete. Regina a ştiut importanţa vânzării propriei imagini.

Igor se opreşte şi gesticulează în faţa peretelui.

— Cum poţi afirma că Ordinul nu a aparţinut tuturor acestor oameni de la Curtea ei? Imaginează-ţi-l expus chiar aici, în mjlocul salonului, pentru ca toţi să îl poată vedea.

— Ar fi perfect.

Clienţii mei sunt vicleni, trebuie să ţin minte asta.

— Atunci, trebuie să colaborăm pentru a face posibil acest lucru.

Îi simt entuziasmul din voce, energia care îi vibrează prin toţi porii. Ne oprim în faţa picturii realizate de Mikhail Shibanov, *Sărbătorirea contractului de nuntă*, care arată ritualul cununiei la tătari. Întotdeauna mi-a plăcut tabloul datorită culorilor bogate şi a costumelor pictate cu lux de amănunte. Dar ceea ce mă frapează acum este mireasa al cărei trup se află în centrul compoziţiei, unde predomină mâini masculine.

Sunt conştientă că Igor îmi strânge antebraţul. O atingere ca de oţel, care mă forţează să rămân pe loc. Mai sus, pielea lui are aroma lemnului de mosc, a unei piese şlefuite de mobilier nou. Parfumul pericolului. Îl trag spre mine cu o singură mişcare, îi trec degetul peste maxilarul catifelat şi îi ating gropiţa din bărbie. Cred că ar putea profita de situaţie ca să mă sărute, dar când văd că rămâne imobil, îl sărut eu. Senzaţia de a fi singură şi disponibilă îmi revine imediat: teama şi riscul şi speranţa oarbă, prostească, sentimentul acelor care-mi străpung pielea, zvâcnetul de la baza gâtului. Noua persoană pe care îţi doreşti să o săruţi, riscul să ai încredere în aceasta odată ce sărutul s-a încheiat. Supunerea, flirtul şi joaca cu

acea persoană, suspansul în privinţa coregrafiei sale. Totul îngropat, uitat.

Felul în care te-a privit.

Îmi dau seama că buzele lui abia dacă le întâlnesc pe ale mele înainte ca ele să se retragă şi când deschid ochii, Igor e mult mai îndepărtat decât înainte, o figură colţuroasă. Umilită, mă uit fix la tabloul lui Shibanov, analizez femeia din centru, figura ei rece pe măsură ce îşi confruntă soarta implacabilă.

— A fost o greşeală. Îmi pare rău, iertaţi-mă!

Mă simt profund jenată.

— Nu-i nimic, şopteşte Igor.

Dar răspunsul lui nu reprezintă o rezistenţă morală sau o formă de ezitare în faţa tentaţiei. Nu simte vreo vină, e lipsit de orice dorinţă.

Îi urmăresc privirea orientată spre Serghei, care sprinten, intră şi iese repede din galerie, îmbrăcat în costumul său sobru. Poartă o mulţime de lucruri pe braţ: o haină, o tavă cu băuturi de culoarea chihlimbarului, un candelabru. Pe măsură ce se apropie de noi, îl măsoară pe Igor din priviri. Înţelegerea secretă specifică lor este de natură viscerală, trupească. Există o legătură invizibilă care-i conectează, legătură pe care nu am simţit-o între Igor şi cea mai recentă brunetă a lui din magazinul Bulgari. Brusc, în mecanismul meu interior se produce declicul. Mă gândesc la cavalcada turnantă a femeilor cu plete, la toate legile din Rusia care interzic homosexualitatea, dar în realitate nu sunt lucruri noi. Aici, homosexualitatea este întotdeauna ţinta dezgustului suprem şi, legal sau ilegal, va rămâne probabil astfel. Buna mea dispoziţie scade. Sunt prinsă în capcana unui secret pe care nu aveam nevoie să-l ştiu.

— Nu-i nimic, repetă Igor atent.

S-a întors la contemplarea tabloului lui Shibanov, cu mâinile strânse la spate.

— Doar dă-mi şansa de a achiziţiona Ordinul la licitaţie. Asta e tot ce-ţi cer!

Îi simt mecanismul insinuant al manipulării, complicitatea forţată.

— Mai este şi altcineva interesat de Ordin.

Dar a revenit la vechiul Igor, fermecător, elegant, cochet, dar de această dată simt, subtil, ameninţarea din umbră. Caută atent prin buzunare şi scoate de acolo un pachet de ţigări.

— Deja te-am ajutat să rezolvi problema. Am auzit că Ordinul nu e autentic. Ai întâlnit-o vreodată pe Nataşa Mihailovna la Ermitaj? O femeie în vârstă, adorabilă, o rusoaică adevărată, înverşunată. O poţi condamna? Biata femeie de şaptezeci şi doi de ani lucrează cu bărbaţi ca mine zilnic şi de-abia câştigă două sute de ruble pe lună. I-am comandat o cutiuţă cu monogramă Bottega Veneta. Imaginează-ţi! Era în culmea fericirii! Ce se va întâmpla cu ea dacă Ordinul se va dovedi sau nu adevărat?

Zâmbesc printre dinţi şi îi răspund:

— Câtă generozitate din partea dumneavoastră! Vă asigur însă că Ordinul nu este un fals. Autenticitatea i-a fost dovedită de experţi mai mari decât Nataşa.

— Tania, Tania!

Vocea lui este mai catifelată, ca şi cum în sfârşit ne-am fi prăbuşit în prăpastie împreună şi acum singura noastră cale posibilă este căderea liberă. Aproape că pot jura că tonul vocii lui îmi confirmă bănuiala. E gay, un lucru incredibil pentru un oligarh.

Sunt condusă în jos pe scări, spre ieşire. Prima angajată dintr-un lung şir de tinere, cu picioare lungi,

îmbrăcate în stilul *Flapper*[55] al anilor ‘20, aparţinând staffului, trece pragul împingând tăvi de porţelan şi carafe. O altă petrecere la care n-am fost invitată.

— Înţelegi care este riscul, nu-i aşa?

Igor se retrage pentru a întâmpina femeile şi le face semn pocnind din degete în direcţia lui Serghei. Când s-au îndepărtat suficient, Igor îşi coboară vocea.

— Îţi încredinţez propria mea reputaţie, aşa cum şi tu mi-o încredinţezi pe a ta.

— Nu pot face absolut nimic. Nu pot manipula licitaţia. Telefoanele noastre sunt înregistrate.

— Hai să nu începem iar, ca şi cum abia ne-am fi cunoscut! Nu uita, dacă obţin Ordinul, un cec va fi virat imediat în contul soacrei tale. Agenţia de plasament pentru copii din New York, nu-i aşa? Noi doi ne pricepem la afaceri.

Afaceri de felul ăsta sunt făcute tot timpul la nivel înalt la Worthington. Atunci când clienţii sunt suficient de bogaţi şi de puternici, contractele sunt încălcate de dragul lor, acordurile obligatorii de confidenţialitate sunt ignorate, iar vânzătorii încasează procente din taxa cumpărătorului şi acceptă să renunţe la toate comisioanele. În grădinile galeriei de artă, îmi amintesc să gândesc problema în perspectivă. Hotărârea a fost luată, doar căsnicia mea

---

[55] Generaţie de tinere femei occidentale din anii 1920, care purtau fuste scurte, îşi tăiau părul băieţeşte, ascultau jazz şi îşi arătau dispreţul faţă de ceea ce era atunci considerat un comportament acceptabil. Socotite îndrăzneţe datorită faptului că purtau machiaj excesiv, beau, tratau sexul într-o manieră obişnuită, fumau, conduceau automobile şi, altfel, neglijau normele sociale şi sexuale, flappers au fost modelele „nebunilor ani ‘20”, simbolurile turbulenţelor sociale, politice şi intensificării schimburilor culturale transatlantice, care au urmat sfârşitului Primului Război Mondial, precum şi exportului culturii americane de jazz în Europa (n. tr.).

contează, nu licitaţia. Carl şi familia lui vor fi recunoscători, va fi un alt început pentru noi toţi. Dar în timp ce mă îndrept spre staţia de metrou Tretiakovskaia, tentaţia îndoielii îmi dă târcoale, mă învăluie, înainte de a se risipi iar în strălucirea roşie a nopţii moscovite.

ECATERINA
Iunie 1762

— *Matushka, matushka!* repetă o voce.

Ecaterina protestează, între vis şi trezire, încercând să-şi amintească unde se află, în ce situaţie se găseşte. Aruncă o privire rapidă prin dormitor, care-i confirmă că este Alexei Orlov, fratele iubitului ei, în iatacul său personal din Peterhof, acolo unde Petru, practic, a întemniţat-o. Observă imprimeul uzat al scaunului, aşezat în dreptul ferestrei, perdelele învechite, taburetul aurit care i-a aparţinut răposatei împărătese, acea linişte specială a palatului nelocuit. Împărăteasa a insistat să îi fie transportată aici toată mobila, când şi-a schimbat reşedinţa, fără să observe când i-au fost aduse scaunele cu picioarele rupte.

— Ce este?

Figura lui Alexei este fie pătată de culoare, fie pudrată în exces, şi are ochii congestionaţi. Întreaga sa faţă era prea aproape de cea a Ecaterinei, lăsându-i o dâră de salivă pe obraz.

— *Matushka*, a venit momentul! Totul este pregătit.

— Astăzi? Chiar acum?

Soarele abia a răsărit pe cer, iar mintea îi este încă răscolită de confuzia cailor, a scenelor voluptuoase de echitaţie şi apoi a morţii. În ultimul timp, visele ei reprezintă o serie de scene fragmentare în care cineva se răneşte.

Alexei încearcă să o grăbească, îndemnând-o în repetate rânduri:

— Acum este momentul să acţionezi. Chiar acum. Passek. A fost arestat.

Ecaterina încearcă să se ridice, în timp ce cuvintele continuă să îi fie adresate la foc automat. Passek, un străjer pe care l-au informat în secret despre planurile lor de a-l detrona pe împărat. De ce ar fi Passek închis, poate doar dacă nu cumva a mărturisit ceva? Ecaterina înţelege imediat că va fi doar o chestiune de timp înainte ca veştile conspiraţiei să ajungă la urechile lui Petru. Deocamdată, împăratul este încă la Oranienbaum şi, astfel, capitala este complet accesibilă. Până la sfârşitul acestei zilei, ea ar putea ajunge fie regentă, fie împărăteasa, fie ucisă.

Ecaterina deschide fereastra. Amintirea coşmarurilor s-a dus şi se ridică în capul oaselor, în pat, strigându-şi servitoarea. Alexei îşi cere scuze, aruncă pe furiş o privire jenată spre tavan, înainte de a dispărea grăbit. Pentru o clipă, Ecaterina rămâne singură, împietrită în mijlocul camerei. Apoi apare camerista, aducându-i rochia, corsetul şi cosmeticele. Camerista este o fată slabă, toată numai oase ieşite în relief, dar loială şi nu pune întrebări.

— M-am gândit că rochia asta ar fi perfectă pentru astăzi, spune ea.

Printre hainele împăturite, Ecaterina priveşte rochia din mătase gri-deschis şi roz.

— Nu, nu asta.

Se gândeşte repede şi îşi aminteşte de rochia cea mai simplă pe care o are în şifonier, una neagră, fără podoabe.

Aproape că poate auzi vocea mamei ei, care o sfătuieşte: *În faţa mulţimii trebuie să dai impresia unei persoane puternice şi serioase, Figgy. Trebuie să-ţi împlineşti destinul!* Servitoarea revine aducându-i imediat rochia potrivită, ca şi cum Ecaterina ar fi deja împărătească. Permite să-i fie strânsă pe talie şi atunci când fata se apropie să o machieze, respinge majoritatea produselor cosmetice.

— Totul trebuie să fie simplu, natural. Înţelegi?

Fata roşeşte, îşi muşcă buzele, iar Ecaterina se apropie de ea pentru a-i oferi încurajările de care au amândouă nevoie. Ce n-ar da ca tânăra ei cameristă să se transforme în Katia, dar Katia a murit de vărsat de vânt, cu cinci ani în urmă. Pe ea au anunţat-o abia când în sfârşit a avut curajul să întrebe.

Palatul pare să se trezească la viaţă, pe podele se aud defilând paşi zgomotoşi şi se poate distinge sunetul apei turnate în pahare. Ecaterina se observă atent în oglinda murdară, de proastă calitate.

— Uite! Aşa e bine.

Vârsta de treizeci şi trei de ani i se potriveşte perfect, iar negrul îi conferă o sobrietate desăvârşită.

— Sunt gata! îi strigă lui Alexei, care e ascuns undeva de cealaltă parte a uşii.

Printre grădini, lângă aleea principală, aşteaptă o trăsură. Înhămaţi la ea, caii par deja epuizaţi, ţinând capetele plecate în pământ. Caleaşca prevăzută cu un mic spaţiu pentru picioare este departe de luxul şi opulenţa cu care s-a obişnuit. Îi lipseşte cuşeta pentru odihnă. Alexei îi face însă semn să urce, iar vizitiul este deja pregătit în cabina lui.

În timp ce caii îi poartă în galop spre Moscova, Alexei îi povesteşte o serie de evenimente recente. Passek a fost arestat din cauza unui soldat tâmpit, care l-a confruntat cu

zvonurile unei lovituri de stat. Desigur, Passek a negat totul, dar soldatul a mers mai departe şi s-a dus oricum la superiorul lui.

— Marele Duce este nesăbuit dacă neagă ameninţarea, dar sigur consilierii săi îl vor face să înţeleagă greşeala, acceptă ea. Ai avut mare dreptate să mă duci acum în capitală.

Încântat, Alexei trage deoparte draperia cabinei. Lumina soarelui pătrunde înăuntru şi îi ascunde jumătate de chip. E de departe mai puţin atrăgător decât fratele lui, aşa grosolan şi aspru, pe când trăsăturile asimetrice ale lui Grigori sunt îmblânzite de farmec şi bună dispoziţie.

Trăsura îşi încetineşte ritmul, până când abia dacă mai avansează. Şi apoi se opreşte. Sunt blocaţi pe un drum noroios, la marginea pădurii. Alexei sare din caleaşcă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce se întâmplă?

Ecaterina ascultă un fragment din schimbul de replici dintre Alexei şi vizitiul din cabina lui. *Ce faci? Ustali!* aude ea. *Te chinui să călătoreşti numai noaptea şi apoi, de dimineaţă, să fii obligat să mai mergi încă zece kilometri.* Ea îşi netezeşte crinolina neagră, răvăşită, pe măsură ce coboară pe prundişul murdar al drumului plin de bolovani.

— Spune că aceşti cai nu vor merge mai departe şi cu asta, basta, declară Alexei, cu ochii ieşiţi din orbite, din cauza frustrării.

Înnebunit, loveşte cu pumnii în trăsură. Se pare că întreaga existenţă s-a concentrat în acest moment.

— Porc castrat ce eşti! continuă Alexei să înjure, fie pe sine, fie pe vizitiu.

Ecaterina îşi şterge sprâncenele transpirate. Caii gâfâie epuizaţi lângă ea, cu privirea indiferentă. Habar n-au că soarta unei ţări întregi depinde doar de trupurile lor tremurând de oboseală. Ea mângâie coastele celui mai mic cal, botul lui, crupa rotundă şi aspră.

— Poate că măcar acum şi-au recăpătat suflarea. Bieţii de ei! spune ea.

— Dar risipim timp preţios! Putem fi arestaţi în orice moment. Totul va fi pierdut.

Bărbaţii! se gândeşte Ecaterina.

Întotdeauna panicaţi, nerăbdători, toată acea melodramă dezlănţuită în cel mai important moment din lume! Îi este dor de iubitul ei, Stanislav, de felul cum lumea trecea simplu prin viaţa lui, de cât de vesel depăşea el toate obstacolele. Nu a avut forţă şi energie pentru aşa ceva, nu şi-a făcut iluzii în privinţa propriilor sale limite. Întreaga trăsură începe să se zgâlţâie sub ploaia de lovituri ale lui Alexei.

— Termină, Alexei!

El o contaminează cu isteria lui crescândă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să ne gândim!

— Fratele meu va închiria o trăsură, dacă nu vom mai ajunge. Ştie situaţia.

— Vezi, există o soluţie! îi răspunde Ecaterina liniştitor, alinându-l cu blândeţe maternă. Am rezolvat! N-avem altă soluţie decât să aşteptăm.

Toată acea căldură şi amestecul de fum şi ceaţă neaşteptate, iar ea este îmbrăcată în negru sub soarele arzător. Alexei îşi coboară pumnii strânşi şi amândoi ascultă. Ce anume? Cuvântul Domnului? Pe iubitul ei? Salvarea? Ecaterina priveşte în sus. Lumina soarelui filtrată prin coroana masivă a arborilor creează umbre alunecând pe iarbă. Le urmăreşte dansând şi risipindu-se.

Pentru o vreme, ea se pierde în ciripitul jucăuş al păsărilor cardinal, în felul în care trece timpului şi nimic altceva nu mai contează. Apoi distinge sunetul copitelor cailor, o simfonie a metalului lovind pământul, eleganţa sa ritmică. O căruţă se îndreaptă către ei, trasă de cai mergând sprinteni la trap.

— Aşteaptă aici!

Îl vede pe Alexei printre norii de praf care se ridică în spirală. În uniforma lui elegantă, el impresionează o căruţă plină cu ţărani şi arată cu degetul spre ea, numind-o Mare Ducesă şi apoi Împărătească, insistând că au neapărată nevoie de un mijloc de transport pentru a ajunge de urgenţă în oraş. Pentru a fi demnă de numele de împărătească, Ecaterina se gândeşte la Elisabeta. Îşi impune să aibă aspectul demn, mândru şi poruncitor al predecesoarei sale. Ţăranii o privesc atent. Sunt sceptici, stau cu mâinile încrucişate pe piept, în semn de autoapărare. În sfârşit, Alexei se implică în negociere şi creşte suma răsplatei financiare. Are loc schimbul de cai, cei odihniţi ai ţăranilor fiind ataşaţi la trăsura lor.

— Să vă amintiţi de noi când veţi fi *gosudarina*, îi strigă cel mai vârstnic dintre ţărani.

Pentru Ecaterina, e prima dată când aude cuvântul „împărătească” referitor la ea însăşi. Indiferent de situaţie, ţăranul se gândeşte că măcar a avut norocul să facă cea mai bună afacere a anului.

— Sigur că-mi voi aminti, le răspunde ea. Şi veţi fi generos răsplătiţi.

Grupul de ţărani izbucneşte în râs. Ecaterina nu e sigură dacă se îndoiesc de identitatea ei, de posibilul său viitor statut, sau dacă au renunţat la orice speranţă a intervenţiei monarhice favorabile în viaţa lor cotidiană. Acum s-au înghesuit înapoi în căruţă, curăţând mere.

Alexei urcă în cabina vizitiului împreună cu acesta şi Ecaterina rămâne singură cu propriile-i gânduri tulburate. Împarte restul zilei bucată cu bucată, apoi o recapitulează pe fiecare în parte, până i se întipăreşte totul în minte. Nu-şi permite să se gândească la micuţa Sofie, cea care a fost cândva la cometă, la tânăra venită din altă patrie într-o ţară străină.

La orizont apar primele cupole ale bisericilor din Moscova şi o trăsură se îndreaptă în grabă spre ei. Grigori, avându-l alături de el pe prinţul Bariatinsky, le face semn cu mâna din pragul portierei deschise. Sunt splendizi, înconjuraţi de gărzile care poartă toate însemnele regalităţii, ca şi cum s-ar îndrepta spre încoronare.

— Urcaţi, urcaţi! o îndeamnă aceştia.

Ea şi Alexei sunt înveliţi în caleaşca acestora care brusc se întoarce din drum. Ecaterina este prinsă între aceşti trei bărbaţi, cu mirosul transpiraţiei lor care se amestecă cu parfumul ei, şi înţelege că totul este real. Se întâmplă cu adevărat. Soarta ei urmează să se înfăptuiască.

Grigori nu mai are astâmpăr. Îşi suflă în mâini, se uită pe fereastră şi o priveşte visător, cu emoţie intensă. La început, toţi vorbesc simultan, comentând arestarea lui Passek şi adăugându-i propria interpretare.

— Opriţi-vă! le porunceşte Ecaterina. Trecutul este istorie. Hai să ne gândim la viitor!

Bărbaţii parcă au uitat că există. Par arţăgoşi din cauză că i-a întrerupt, ca şi cum punctul culminant al planului lor n-ar fi impunerea ei la conducerea ţării.

— Iartă-ne, *matushka!* spune Alexei.

Şi ei redevin bărbaţi, recapitulând strategia zilei. Vor începe cu soldaţii, desigur, apoi vor trece la biserică şi la palat. Gărzile sunt la dispoziţia lor pentru a-l aresta pe împărat. Grigori i-a instruit special pentru lovitura de stat. Arhiepiscopul din Novgorod o va numi împărătească în faţa catedralei din Nevsky Prospekt. Ar trebui să nu schimbe povestea pe care au pregătit-o, motivaţia fermă de a conduce – viaţa ei şi, mult mai important, viaţa moştenitorului la tronul Rusiei se află în pericol. Detronarea lui Petru va trebui făcută de dragul fiului ei, precum şi de dragul ţării. Dacă va fi nevoie, Ecaterina va

dezvălui multe dintre deciziile politicii externe dezastruoase ale lui Petru: războiul absurd cu Danemarca, criticat de toată lumea, restituirea teritoriilor prusace greu cucerite.

Pe măsură ce trăsura avansează în Moscova, Ecaterina îşi repetă pledoaria, nuanţându-şi vocea cu modestia cuvenită. *Nu de dragul meu, ci de dragul ţării mele şi al credinţei ortodoxe, mă las la mila voastră.*

— Perfect! spune Grigori.

Îi sărută mâna înfocat, dar e ca şi cum ar săruta o idee, nu o femeie. Deja îşi simte mâna devenind ireală, din ce în ce mai puţin carnală. Clopotniţele Moscovei apar în peisaj, fâşii de culori strălucitoare, ale căror cupole au formă de bulb.

De-abia ajung la garnizoanele soldaţilor, când vede bărbaţi alergând spre trăsură, ca şi cum şi-ar sincroniza paşii cadenţaţi cu ritmul tobelor. Toţi aplaudă în dreptul trăsurii, strigându-i numele.

— Ar trebui să încalec, şopteşte Ecaterina nimănui în mod special. Să fiu sus, călare, astfel încât toţi să mă remarce.

Înainte să-şi dea seama, coboară din caleaşcă stârnind un nou val de urale entuziaste, fiind înghiţită de mulţimea uniformelor militare. Simte mâinile soldaţilor cum îi îmbrăţişează fierbinte picioarele şi gleznele. Rânduri-rânduri de ochi şi guri o sărbătoresc la unison. Un ocean de afecţiune se revarsă asupra ei şi cuvintele potrivite curg armonioase, direct din inimă.

— *Mă las la mila voastră.*

Aplauzele izbucnesc şi se aud câteva urale însufleţite care exclamă:

— *Gosudarina!*

Colonelul îşi croieşte drum spre ea şi se apleacă în faţa ei ţinând crucea. De acum, o strigă pe noul nume:

Ecaterina a II-a a Rusiei. Acum nu mai este posibilă nicio răsturnare de situaţie, nimeni n-o va mai trimite înapoi acasă, la Zerbst. Va muri pe acest pământ şi toţi aceşti bărbaţi îi conferă un sentiment înrudit cu nemurirea, o împlinire desăvârşită ajunsă pe culmea succesului, o plenitudine invincibilă. Ecaterina este invitată să încalece în grabă. O regină îmbrăcată în negru trebuie să fie la vederea mulţimii, ca lider al armatelor.

Piaţa mare Nevsky Prospekt este plină de spectatori care trebuie să fi aflat deja veştile. Copiii sunt înălţaţi pe pervazul ferestrelor, iar bătrânii sunt susţinuţi pentru a vedea mai bine. Binecuvântările lor îi sunt adresate Ecaterinei din toate direcţiile. Acum, pe lângă soldaţii îmbrăcaţi în uniforme militare albastre, mai este soborul de preoţi şi capelani în sutane negre, alături de oameni obişnuiţi, curioşi. Îi poate simţi pe Grigori şi pe Alexei neclintiţi în spatele ei, zidul viu al trupurilor lor împingând-o înainte, spre biserică. Sunetele din capul ei se dovedesc a fi clopotele bisericii, aducând odată cu ele din ce în ce mai multă lume. Ea simte că se înalţă plutind pe deasupra propriului trup, ca şi cum ar asista la încoronarea altcuiva.

În biserică, arhiepiscopul Dmitri o aşteaptă deja, iar nerăbdarea acestuia nu e cu nimic mai prejos decât a ei. De-abia îi aude vocea când el o numeşte suverană – *Gosudarina* – stârnind uralele tuturor martorilor aflaţi în strane şi în afara bisericii. Ecaterina îi observă pe toţi: soldaţi împrăştiaţi în detestabilele uniforme prusace impuse de Petru, spectatori care se poticnesc pe stradă, femei ţinându-şi strâns pruncii la piept. În spatele ei, peretele de icoane străluceşte în sclipiri de aur, iar sfinţii încuviinţează. Arhiepiscopul depune jurăminte de credinţă unul după altul şi câţiva disidenţi sunt admonestaţi. Ecaterina este actriţă pe una dintre cele mai mari scene ale lumii, conştientă de înfăţişarea ei – fără machiaj, fără

podoabe, cu părul nepudrat. Se afişează cu atitudinea potrivită, umilă şi totuşi merituoasă. O adevărată *gosudarina*. O valoroasă *gosudarina*. O *gosudarina* aleasă de însuşi Dumnezeu.

— Moştenitorul, *matushka*! îi şopteşte Alexei la sfârşitul ceremoniei.

Ecaterina dă din cap aprobator. De acum încolo, ei comunică fizic, prin semne, ca un şir de docheri care golesc o navă în port. Pentru a cuceri o ţară, cineva trebuie să ducă la bun sfârşit totul, pas cu pas, din punct de vedere militar, politic, divin. Urmează Palatul de Iarnă. În public, ea trebuie să joace scena întâlnirii cu fiul pe care nu l-a văzut niciodată, să confirme imaginea ultimă a ascensiunii la tron. Pentru a-şi interpreta rolul aşa cum trebuie, pentru a se proteja de disidenţii care critică originea ei străină, Ecaterina decide să-l urce la tron pe Pavel şi să se autoproclame regentă, intendenta Rusiei, până când fiul ei va ajunge la vârsta potrivită pentru a domni. Fiind germană nativă, fără drept dinastic asupra monarhiei ruse, aceasta va fi calea moderată. Nimeni nu va îndrăzni să o critice pentru detronarea lui Petru.

Imediat ce iese din biserică, se dezlănţuie haosul în dreptul calului ei. Hoardele care se împing unele în altele creează panică pe străzi. Un bărbat ţipă în timp ce este călcat în picioare. Pe Ecaterina o sperie cât de repede poate fi alimentată revolta atunci când se adună mase de oameni. E înconjurată imediat de mulţime – dacă va fi sfâşiată în bucăţi? – şi se îndreaptă spre Nevsky Prospekt.

Aici n-a fost niciodată mai mult decât un simplu musafir, se gândeşte când silueta Palatului de Iarnă se conturează la orizont. Simpla vedere a acestuia o îngrozeşte. Împărăteasa o considera invizibilă, stearpă. Ecaterina se opreşte în faţa scării de la intrare, dându-şi seama de micile semne de deteriorare ale clădirii. Apoi

începe să urce. Odată ajunsă înăuntru, ochii i se adaptează de la lumina dimineţii care vibrează de emoţie la interiorul întunecos, umed şi rece al palatului.

— Unde este Pavel?

Dar Pavel îi este deja adus, micuţul ei în cămaşă de noapte, care clipeşte frenetic, de-abia trezit din somn. Înţelege că lui i s-a spus pe scurt despre ce este vorba, pe când era luat din căldura pătuţului, dar încă pare îngrozit de mulţimea de oameni care se agită în spatele mamei lui. Îşi întinde căpşorul emoţionat, aruncând o privire spre porţi. Fiul ei este slab, fragil şi copleşit de emoţie. Îi întinde braţele.

— Hai, Pavel, vino la mama ta!

Ce ciudat i se pare să pronunţe acest cuvânt. Niciuna dintre sarcinile ei, duse sau nu la capăt, nu i-a inspirat ideea de *mamă*. Şi ar putea la fel de bine să fie un străin acest copil de opt ani tremurând în faţa ei care îl ţine strâns de mână pe contele Panin.

— Luaţi-l! îi spune Panin, descleştând degeţelele băieţelului din mâna lui.

Abia dacă se uită în jos, spre Pavel, privind fix în ochii Ecaterinei, observându-i silueta în rochie neagră şi culoarea părului ei ondulat natural.

— Azi arătaţi foarte regală, foarte frumoasă, Alteţă. Ştiţi că lumea întreagă vă aşteaptă, nu-i aşa?

— Da, ştiu.

Şi chiar crede asta. Îl iau pe sus pe copil şi-l târăsc spre ferestrele din faţa palatului, picioarele lui aproape că se desprind de sol.

Panin rămâne neclintit.

— Atunci, faceţi tot ce este nevoie, Maiestate. Veniţi în întâmpinarea nevoilor poporului Domniei Voastre.

Ecaterina îşi îmbrăţişează strâns fiul şi îl împinge spre balcon. Pentru o clipă, mama şi fiul au respiraţiile unite,

gurile deschise şi nările fremătând de emoţie, iar piepturile lor tresaltă în acelaşi ritm. Jos, sub balcon îi este strigat numele şi apoi ea se desprinde brusc de Pavel. *Aminteşte-ţi,* îşi spune sieşi, *oamenii te ţin minte, fiecare gest, cea mai mică mişcare îţi trădează intenţiile.* Trebuie să acţioneze precis. Aruncă o privire pe deasupra capetelor mulţimii, spre imensitatea cerului, ca şi cum ar căuta acea cometă care s-o călăuzească. Tremurul din braţele ei îi reaminteşte că timpul trece şi dacă nu acţionează când trebuie, alţii vor face alegerea în locul ei. Ecaterina trebuie să se decidă chiar acum. Regentă sau regină, regină sau regentă. Sau moartă.

În loc să-l pună pe Pavel înaintea ei, în loc să continue să-l ţină sus, în braţe, triumfătoare în faţa mulţimii, Ecaterina îl lasă jos şi rămâne singură în picioare, la balcon. Un nou val de aplauze izbucneşte. Mesajul este clar. Fiul ei nu va fi împărat, ea va fi împărătească. Ecaterina va fi conducătoare, chiar dacă va trebui să-şi petreacă tot restul vieţii convingând Rusia că îi aparţine, că acolo este locul ei. Îl simte pe băieţel prinzându-i-se de poalele rochiei, ca un căţeluş care a fost puţin mângâiat şi apoi respins imediat. Pavel încearcă să se agaţe de picioarele ei. Sub cămaşa albă i se vede musculatura încordată şi Ecaterina îi simte linia muşchilor întinsă ca o frânghie. Dar continuă să-ţi menţină mâna pe creştetul capului lui, atât pentru a-l linişti, cât şi pentru a-l ţine jos, departe de ochii publicului. Lui încă nu i-a venit rândul. Doar ea singură trebuie să crească în conştiinţa spectatorilor.

— Ura! strigă toţi supuşii ei, în semn de aprobare.

Ecaterina mai aşteaptă câteva clipe, apoi toţi se retrag în palat. Deja se gândeşte la următoarea mişcare – câştigarea sprijinului absolut al administraţiei – dar apoi vede că fiul ei, Pavel, se află încă acolo, urcându-se pe

marginea balconului. Simte o strângere de inimă temporară. Un vechi instinct de protecţie se trezeşte în ea, vrea să-l învăluie, să-l înfăşoare în scutece, ca într-un cocon. Pavel pare demn de toată mila, aşa cum stă ghemuit, acoperindu-şi urechile cu mâinile. Se întoarce spre el şi îi spune:

— Nu te teme!

Vrea să simtă măcar rotunjimea dolofană a obrazului său şi să-l bată pe umăr liniştitor. Amintirea prospeţimii lui copilăreşti îi rămâne întipărită pe degete. Dar Panin ajunge acolo primul, aplecându-se deasupra băiatului.

— Aşteaptă, lasă-mă să-i vorbesc! încearcă ea.

Dar Pavel este îndepărtat, dat în grija altora, se mai vede doar albul cămăşii lui de noapte înainte de a dispărea complet din vedere. Şi Grigori revine lângă ea.

— Senatul şi Sfântul Sinod vă aşteaptă, Maiestate.

O conduce spre rândurile de bărbaţi care o aşteaptă. Nodul din gât persistă şi nu poate fi clintit. Are sentimentul că a uitat ceva şi îşi tot netezeşte cutele rochiei, încercând să-şi amintească ce anume. O durere în piept? O stare de nelinişte trecătoare? Acum, micuţul Pavel lipseşte de mult timp, nici vocea nu i se mai aude.

Oamenii îi strâng mâna felicitând-o, iar impulsul de a acţiona o face să se îndrepte spre birou de data asta. La această întâlnire, va repeta cuvintele învăţate pe de rost încă din trăsură. Şi anume că ea, călăuzită de forţe divine, a decis să se sacrifice în favoarea unei ţări guvernate în direcţia greşită. Din cauză că nimeni altcineva nu poate îndeplini această sarcină dificilă, Ecaterina consideră că este datoria ei divină să salveze Rusia din calea pericolelor.

Copleşită de riscul iminent cu care au fost ameninţaţi supuşii noştri credincioşi şi văzând cât de clare şi de sincere au fost dorinţele lor în această privinţă, noi,

punându-ne toată încrederea în Cel de Sus şi în justiţia Sa divină, am ajuns la cârmuirea tronului imperial al tuturor ruşilor şi am primit jurământul solemn de fidelitate din partea tuturor cetăţenilor noştri iubitori.

Iată, a spus tot ce avea de spus. Ecaterina se întoarce spre iubitul ei. Ce mai urmează?

A, da, îşi aminteşte. Trebuie să-şi informeze soţul că de acum încolo nu mai este ţar.

TANIA
În prezent

În calitate de specialist, nu îţi permiţi niciodată să dormi în noaptea dinaintea licitaţiei. Te gândeşti permanent la şansele pe care le-ai putea rata, la clienţii a căror putere de licitare ai trecut-o cu vederea, la cei care fac oferte de preţ şi care au nevoie de un stimul în plus pentru a intra în competiţie. De-abia s-a luminat de ziuă, când fac semn unui taxi să oprească pentru a merge la birou. Stau în faţa blocului, cocoţată pe nişte tocuri ridicole, iar Central Park e învăluit într-o nuanţă de albastru.

Încă nu e ora şapte dimineaţa când ajung la birou şi verific faxurile pentru a vedea ofertele de preţ înregistrate şi care loturi licitate au stârnit interesul publicului. La Moscova, ziua de afaceri a început de ceva vreme şi sunt ocupată să-mi sun clienţii şi să-i linguşesc să liciteze. Şmecheria este să-i prinzi pe jucători la telefon. Le prezint posibilitatea afacerii, ştiind că, odată ce s-au înregistrat la licitaţie, nu se vor mai putea opri. Există un instinct primar

al competiţiei, care le pulsează prin vene. Odată ce a hotărât că îşi doreşte un anumit lot, clientul e dispus să ofere chiar şi două milioane şi jumătate de euro, în doar cinci minute.

— Vitia, poate ai noroc să găseşti disponibil un lot bun al tablourilor lui Nestorov, îi spun ca din întâmplare. Ştii că nu-ţi pot dezvălui preţul, dar crede-mă, merită să licitezi la telefon pentru el. Încercăm?

De exemplu, cunosc ticurile personale ale lui Vitia, rivalitatea faţă de ceilalţi clienţi ai mei, decizia impulsivă de a continua să achiziţioneze până în ultimul moment încă un obiect de artă. Vrea să fie curtat şi ademenit, pentru că de-abia aşteaptă să intre în joc şi să câştige. Îi ofer premiul cumpărătorului ca stimulent suplimentar. Şi în spatele meu stă fantoma lui Marjorie, ţinând catalogul licitaţiei anterioare, care a lăsat mult de dorit. Dacă nu reuşesc să-l păcălesc pe Vitia, probabil îmi voi pierde locul de muncă. Din fericire, clientul are încredere în mine.

— Dacă aşa crezi tu, Tania, îmi răspunde şi acceptă să ofere mai mult.

Şi sunt silită să fac acelaşi joc şi cu Volodia, Grişa, Boria şi, în cele din urmă cu Saşa Medovski. Dar cu el fac ceva ce înainte nici nu visasem, ceva ce sfidează instinctele unui specialist în licitaţii, fără să mai pun la socoteală faptul că este vorba despre unul care tocmai a primit veşti sigure că lotul dorit de client chiar este cu adevărat autentic. Strecor sămânţa îndoielii.

Îl sun de pe mobilul meu.

— Saşa, voiam să vorbim, mai ales în legătură cu Ordinul. Fie vorba între noi doi, s-ar putea să nu fie aşa o idee grozavă.

— Taniuşa, ce naiba se întâmplă? Tocmai m-a sunat Nataşa de la Ermitaj. Era adevărat ce-mi spunea? Încep să îi pună la îndoială provenienţa?

Vocea lui se amplifică din ce în ce mai tare, de data asta pe bună dreptate. Ceea ce insinuez este fals şi neprofesionist în orice caz.

— Mă tem că da. Pur şi simplu, nu ştim sigur dacă Ordinul este autentic. Dar, oricum, reprezintă o piesă minunată.

Nu e prea târziu să las problema în mâinile pieţei deschise şi să mă retrag aşa cum se presupune c-ar trebui. Dar oare aş minţi vreodată un client? Şi oare Medovski n-a devenit mai mult decât un simplu client? Nu cumva mi-a devenit prieten?

— Ai spus că eşti sută la sută sigură, izbucneşte el.

Directorul de afaceri trece repede pe lângă biroul meu cu un iPad în mână, în drumul lui spre întâlnirile care mie îmi sunt inaccesibile. Acolo sus se întruneşte un consiliu al vicepreşedinţilor. Aici jos, masa biroului meu este din mahon, în formă ovală, întotdeauna plină cu tăvi încărcate de struguri şi fructe de pădure. Pereţii sunt împodobiţi cu obiecte de artă de la viitoarea licitaţie. Chiar acum avem expus tabloul Goncearovei. Aici, directorul executiv se întâlneşte cu acţionarii şi tot aici vicepreşedinţii ascultă rapoartele reprezentanţilor oficiali trimişi în străinătate. Camera are multe ferestre, dar este ascunsă în spatele geamurilor mate. La Worthington, mi s-a spus în repetate rânduri: fie avansezi în biroul lui Dean, staţi la aceeaşi masă şi mâncaţi fructe împreună, fie îţi strângi lucrurile şi pleci.

— Putem avea încredere în Nataşa?

— Sunt convinsă că da. Şi să nu uităm evaluările ei originale. Vă spun doar ce ştiu, şi anume că încă ne lipsesc câteva informaţii.

— Nu-mi vine să cred că abia acum aflu că Ordinul s-ar putea să nu fie sută la sută original!

Vocea lui Medovski este înecată de dezamăgire şi, dacă nu mă înşel, de teamă.

— Îmi pare rău, Saşa. Şi eu tocmai am aflat. Dar ştiţi că nu l-am vinde dacă n-am fi nouăzeci şi nouă la sută siguri.

Clienţii mei au comis fapte suspecte, unii dintre ei au ucis sau au pus să le fie ucişi duşmanii, dar din cauză că mă concentrez asupra lui Carl şi mă asigur că fac tot ce pot să am grijă de noi, nu vreau să mă gândesc la asta. Oricum, nici Medovski nu e vreun înger şi îmi amintesc că spălarea de bani a fost doar una dintre acuzaţiile publice care i s-au adus. Toţi clienţii mei au atins apogeul în acest vortex al imoralităţii, la fel ca mine. Creierele lor sunt setate să bată sistemul, pentru a putea supravieţui în cotidianul absurd. Şi ei au suferit. În regimul sovietic, au existat şcoli care aveau doar un singur televizor, elevii obişnuiau să cânte la pian şi iarna să patineze. Au fost victimele unui procent de moştenire ereditară evreiască şi au fost respinşi din şcoli din cauză că „naţionalităţile” înscrise pe paşapoartele lor urlau cuvântul „evreu”. Şi-au prins în piept cu onestitate micile decoraţii reprezentându-l pe Lenin şi au recitat: „Intru în Organizaţia Pionierilor Uniunii Sovietice şi, în faţa tuturor camarazilor mei, declar solemn să-mi iubesc şi să-mi apăr ţara, să trăiesc aşa cum ne-a sfătuit marele Lenin, aşa cum ne îndrumă Partidul Comunist, aşa cum solicită Legea Pionierului” , purtând cravate roşii, strâns legate la gât. La fel ca mine, au crezut pătimaş în cuvintele lor, şi-au pus toată credinţa în adevărul acestora, au trăit cu certitudinea unei societăţi unite şi oneste timp de mulţi ani. Defilând şi cântând în cor cu voce limpede, cu părul atent pieptănat pe o parte. Dar eu am emigrat. Ei au rămas să vadă căderea regimului din uşa caselor, ascultând ştirile într-o zi fatidică de august, în timp ce toată ziua l-au urmărit pe Nureyev dansând în

Lacul lebedelor, ştiind că guvernul a difuzat balet pe toate posturile de televiziune, numai pentru a distrage atenţia oamenilor de la o calamitate naţională. În acest caz, era vorba despre tancurile care se apropiau de Piaţa Roşie.

Şi totuşi aceşti clienţi mă emoţionează, îmi ating coarda sensibilă împotriva voinţei mele. E vina lor că sunt buni în ceea ce fac? Că au văzut uşa deschisă a posibilităţilor, o ţară nepregătită, cu nenumărate drumuri care duc spre îmbogăţire? Că au urmărit cum Rusia îşi deschidea tezaurul secret cu aur şi au profitat de pe urma lui?

— Nu înţeleg. Ai spus că Ordinul i-a aparţinut Ecaterinei cea Mare. Ai spus că nu există nici cea mai mică urmă de îndoială.

Ezit.

— Aşa e. Nu există. Ştiţi ce? De fapt, nu mai contează.

— Dar faptul că Ordinul i-a aparţinut Ecaterinei este extrem de important, chiar decisiv în acest caz. Preşedintele a precizat extrem de clar acest lucru. Ştii unde-i primeşte pe diplomaţii străini, nu-i aşa? În holul Sfânta Ecaterina din Kremlin. Acest Ordin ar ajunge să fie expus acolo. Preşedintele se bazează pe faptul că îl va primi, deja i l-am promis. Nu va fi mulţumit dacă se va dovedi că este fals şi când zic că nu va fi mulţumit, e puţin spus.

Vocea lui Medovski se strecoară, plină de dezaprobare, într-un film de groază.

— Dar vă înţeleg perfect. Şi nu, Ordinul nu e fals. Sunt sigură de asta.

Îmi las inima să împietrească, imaginându-mi cum preşedintele se laudă cu Ordinul în faţa supuşilor săi. Ultima mea replică rămâne vulnerabilă, fără nicio armură de protecţie.

— Vă voi suna puţin mai târziu, din sala de licitaţii.

Acum, colegii ameţiţi din departamentul meu se strecoară înapoi la birourile lor. Poartă cele mai elegante ţinute vestimentare, cele mai sobre cravate, pregătiţi pentru rolurile lor în cadrul spectacolului. O licitaţie seamănă cu un film, iar specialiştii sunt actorii săi, care aduc cele mai mari încasări. La licitaţia telefonică trebuie să transmiţi senzaţia de control, să-ţi păstrezi calmul, dar să fii destul de rapid să stimulezi competiţia. Nu zâmbeşti prea mult.

— Arăţi ridicol de sexy acolo sus, obişnuia să-mi spună Carl.

După fiecare licitaţie aveam parte de cele mai tari partide de sex.

Regan îmi lasă pe birou o cafea şi o brioşă cu fructe de pădure, iar ochii îi strălucesc în spatele ramelor roşii ale ochelarilor.

— Ce-mi place porcăria asta, ţie nu? Urmează să încasăm mulţi bani, nu-i aşa?

— E captivant!

Nu sunt plină de viaţă, ca de obicei.

— Ce se întâmplă azi cu tine? Cineva ar face bine să-şi bea cafeaua imediat!

E ora opt dimineaţa şi faxurile scot role de hârtie pe bandă rulantă. Directorul de afaceri revine de la şedinţă cu degetele încrucişate şi, de la distanţă, o văd pe Marjorie întorcându-se la biroul ei, cu receptorul telefonului atârnându-i pe umăr şi degetele căutând ceva de scris pe birou. Profit de ocazie pentru a mă strecura în studioul unde ţinem obiectele de artă, deschid seiful şi ating Ordinul, pentru ultima dată.

— Adio, Ecaterina!

Mă simt absurd vorbind cu un Ordin regal.

— Sper să te întorci acolo unde ţi-e locul.

Şi Carl n-a mai apucat să vadă Ordinul. Ultima oară, la muzeu, nu cumva ne-am certat din cauza Ordinului?

— Tania, unde eşti?

— Tania, telefoanele!

Îngheţ. Oare este posibil să nu fie vorba despre o altă femeie? Nici Victoria, nici Hermione? Oare e posibil, într-o mică măsură, ca soţul meu să mă fi părăsit din cauza Ecaterinei cea Mare?

— Tania, te sună iar Vitia Harkov!

Nu am de ales decât să pun medalia la loc. Toate telefoanele sună încontinuu. Clienţii comandă cabine luxoase în sala de licitaţii, în ultimul moment. Reporterii insistă că în acest an doresc să obţină fotografii reale ale obiectelor valoroase cumpărate de clienţi. Bărbaţii se ascund întotdeauna în spatele agenţilor, voci de nepătruns la telefon, aliniate sub anonimitatea cabinelor de unde licitează. Nu am timp de gândire, de înţelegere. Încep să pierd firul legăturii pe care am simţit-o în studio. Însăşi ideea, oricare ar fi ea, pare ridicolă în acest haos imediat.

Agitaţia zilei atinge punctul culminant la ora şase, când clienţii obişnuiţi ai Worthingtonului îşi ocupă locul în sală, răsfoind cataloagele scumpe. Nigel stă agitând ciocănelul, meditând cu ochii închişi înainte de începerea licitaţiei. Orice detalii ar mai rămâne, ele trebuie puse pe seama hazardului. Mă mai uit pentru ultima oară în oglindă, îmi conturez buzele cu ruj, arborând o expresie de grabă iminentă şi ies imediat, pregătită pentru licitaţia telefonică. Sunt, din nou, specialist.

În fundul sălii de licitaţii, la lifturi, reprezentanţii clientului selectează bărbaţi discreţi şi îi conduc repede spre cabine, înainte ca reporterii să le remarce prezenţa. Mişcarea este lină şi continuă, toată lumea se află acolo unde trebuie. Igor soseşte scrutând rapid podeaua sălii. Se

strecoară pe furiş pe lângă pereţii laterali şi dispare în cabina lui.

Apoi, spre surprinderea mea, intră membrii familiei Vandermotter. Frances poartă perlele ei şi taiorul Chanel vintage. Armand este îmbrăcat din cap până în picioare în costumul său Brooks Brothers, ales special pentru ocazii. Ce caută ei aici? Se salută cu cei mai importanţi clienţi ai licitaţiei, se apleacă să-l sărute pe Nahmad pe obraji şi dau mâna cu Larry Gagosian, venit împreună cu unul dintre artiştii săi ruşi. Părinţii lui Carl n-au mai participat niciodată la o licitaţie cu obiecte de artă rusă. Socrii mei îmi fac şi mie un semn discret, fluturând mâna, şi surprind strălucirea unei brăţări din aur. Îi urmăresc din cabina unde organizez licitaţia telefonică, în timp ce Nigel prezintă rapid condiţiile vânzării. Apoi înţeleg motivul prezenţei lor. Membrii familiei Vandermotter trebuie să ştie că, la un anumit nivel, această licitaţie este strâns legată de viitorul Agenţiei de plasament pentru copii.

— Bine aţi venit la licitaţia operelor de artă rusă din seara asta! anunţă Nigel.

Şi licitaţia începe.

Studiez pentru ultima oară hârtia cu preţurile obiectelor licitate, apoi telefonul se înroşeşte insistent. Medovski mă sună pe linia unu.

Pe măsură ce licitaţia continuă, îmi reamintesc să respir. *Concentrează-te! Nu ai nicio obligaţie.*

— Cineva tocmai a depăşit preţul estimat, şopteşte directorul de afaceri, în timp ce Goncearova e luată repede de pe podium.

— Aceasta va fi o licitaţie reper pentru arta rusă şi nici n-am ajuns încă la Ordin!

— Ce veşti minunate!

— Glumeşti? Asta este mai mult decât extraordinar! Te aşază în fruntea Departamentului care aduce cele mai mari încasări la Worthington!

Fredonează.

— Cineva va fi promovat, doamnă vicepreşedinte!

Bat în lemn de trei ori.

— Dumnezeule, eşti evreică rusoaică!

Directorul de afaceri se îndepărtează de mine, ridicându-şi exasperat privirea în tavan.

— Niciodată nu te poţi bucura de succes! Vine familia Cossack, nu-i aşa?

— Membrii familiei Cossack vin întotdeauna, cânt la rândul meu.

Socrii mei stau de-a curmezişul de cealaltă parte a sălii de licitaţii, mutându-şi privirea calmă de la catalogul obiectelor de artă la mine. Simt o picătură de transpiraţie alunecându-mi pe sub elasticul ciorapilor fini. Revenind la licitaţia telefonică, aflu că pe linia doi, Oleg, prietenul lui Medovski, este ferm şi hotărât să obţină ce-şi doreşte, încercând să mă păcălească să-i dezvălui preţul minim de licitaţie.

— Dar cât de mult costă, cu aproximaţie? Haide, spune-mi, Tan’ka, altfel s-ar putea să renunţ dacă se dovedeşte prea scump!

— De ce nu încercăm Aivazovski? Preţul minim nu este rău deloc. Toată energia s-a concentrat între Goncearova şi Larionov. Cred c-ar trebui să licitaţi în acea direcţie.

Linia unu clipeşte, o lumină roşie, rece. În public, Frances se distinge în mulţime datorită coafurii ei bob, cu volum şi a ochelarilor cu rame negre, a figurii ei întinse, fără riduri, a şalului colorat de lână, cu imprimeu Paisley, a bărbiei sale pătrate. Fac efortul să nu mă uit sus, înspre cabina de unde Igor înfruntă podiumul.

— Taniuşa, spune Medovski. Cum merge?

— Minunat, minunat! Urmează Ordinul!

Gâtul aproape că mi se usucă de emoţie. Sunt pe deplin conştientă de fiecare cuvânt pe care îl rostesc. Convorbirile noastre telefonice sunt înregistrate de Worthington. Dacă există vreo contestaţie, cea mai mică îndoială despre comportamentul unui specialist, cineva din biroul lui Dean va asculta cu atenţie înregistrările.

— Ce am discutat noi mai devreme? Spune-mi drept. Ordinul este sau nu al Ecaterinei cea Mare?

Dacă nu poţi controla oamenii şi nici tonul vocii, dacă nu poţi lua hotărâri corecte pe loc, atunci n-ar trebui să faci licitaţie telefonică. Doar te învârţi printre suflete, printre conturi bancare tremurând de dorinţă. Mă gândesc cum era Medovski la propria-i petrecere. Îmi amintesc cât de mic părea în comparaţie cu nemărginirea mării şi vocea stridentă a Marinei răsunând în casa goală de la etaj. Cum am stat noi umăr la umăr, doi oameni de afaceri aflaţi în cumpănă pe ţărmul mării.

— Sigur că Ordinul i-a aparţinut Ecaterinei, Saşa. Ce mai face Lena?

— Regina se simte bine, regatul este intact, mulţumesc lui Dumnezeu pentru că are grijă de noi toţi!

— Transmiteţi-i complimentele mele. Mulţumiţi-i încă o dată pentru cina minunată. Mi-ar plăcea să vă fiu gazdă la New York data viitoare când veţi veni în oraş.

— Ne-ar face plăcere, Tan’ka, spune el cordial şi binevoitor, în ciuda situaţiei încordate.

Ordinul apare afişat pe ecran, supradimensionat, astfel că Sfânta Ecaterina este proiectată pe un perete întreg, cu atitudinea ei calmă şi îmbrăcată cu pelerina sa albastră. O medalie rareori trezeşte atât interes, dar legenda Ecaterinei cea Mare însufleţeşte mulţimea. Fotografia e înclinată mai aproape de public. Ordinul pare identic cu cel din portretul împărătesei, expus în galeria Tretiakov, roşul

fundei contrastând cu rochia galben-canar a Ecaterinei, iar strălucirea diamantelor argintii reflectându-se pe dantela albă a mânecilor. Sfânta Ecaterina ne analizează cu atenţie pe toţi, evaluându-ne meritele. Şi atunci, brusc, înţeleg. Toţi au venit aici pentru Ordin. Gagosian, care nu participă niciodată la licitaţiile de artă rusă, familiile Nahmad, Vandermotter, toţi vor să fie martorii trecerii mai departe a relicvei imperiale. Puternica sa magie feminină funcţionează asupra mea, a lui Carl şi acum i-a contaminat pe toţi ceilalţi. Întâlnesc privirea lui Frances şi pot fi aproape sigură că identific o aprobare, o permisiune de a continua, ca şi cum înţelegerea pe care am făcut-o nu-l vizează doar pe Igor, ci e cumva mai generoasă, ca un fel de legământ al tuturor femeilor.

Când oferta de preţ ajunge la suma şocantă de douăzeci de milioane, încep să-i spun lui Medovski că legătura noastră telefonică e îngrozitoare. Pot să-l sun imediat de pe mobilul meu? Apoi recurg la o serie de imbolduri delicate care exprimă dezaprobarea discretă.

— Saşa, n-am un sentiment prea bun în legătură cu licitaţia. Poate ar trebui să ne oprim aici. Dacă totuşi se va dovedi că Ordinul nu i-a aparţinut Ecaterinei, vă veţi afla într-o poziţie vulnerabilă.

Îmi cobor vocea cât pot de mult, fără a atrage suspiciuni. Licitaţia telefonică este haotică pentru cei care interceptează convorbirea. Regan şi ceilalţi se concentrează asupra negocierilor intense cu viitorii lor licitanţi.

— Douăzeci de milioane. Cine dă mai mult? îi linguşeşte convingător Nigel.

Atmosfera din sala de licitaţii se încinge, instalaţia de aer condiţionat se strică şi fanii arată cu degetul în direcţia mea. Toţi ceilalţi licitanţi obişnuiţi au renunţat de mult timp şi acum Ordinul este disputat vehement între Saşa şi

Igor, aşa cum am ştiut că se va întâmpla. Atunci când fotografia mea va apărea pe blogurile de artă ale serii („Vânzare de referinţă la Departamentul de Artă Rusă al Casei de Licitaţii Worthington, depăşind-o pe Christie’s”), ştiu că probabil voi avea deja bărbia strălucind de transpiraţie şi rujul şters de pe buze.

— Eşti sigură c-ar trebui să mă opresc? mă întreabă Medovski ezitând. Cine dracu’ licitează împotriva mea? Lazarenko? Yardanov?

— Vreau doar să înţelegeţi cât de mare este miza acum. Competiţia nu cedează şi ştiţi doar că mă gândesc la dumneavoastră.

— Tan, am nevoie de Ordin! Am nevoie de el, am mare nevoie să fie autentic, dincolo de orice îndoială.

Îmi acopăr gura cu mâna, ca şi cum ar fi spre binele lui Medovski.

— Ştiu, dar chiar vreţi să cheltuiţi atâţia bani pe o medalie, mai ales că autenticitatea ei stă sub semnul întrebării? Preţul va creşte din ce în ce mai mult. Gândiţi-vă la Lena, oare ea ar fi de acord?

O păstram pe soţia lui ca argument final, decisiv. Fantoma Lenei, cu silueta modelată de gimnastică aerobică, Lena cu privirea-i ameninţătoare, Lena şi viitoarea ei răzbunare.

Medovski rezistă atacului, luptându-se timp de mai multe runde decât anticipasem. Douăzeci şi trei de milioane! Văd linia lui Igor clipind: un avertisment. Aleg să-l ignor. Publicul din sală mijeşte ochii, anticipând. Preţul minim fusese şapte. Se va dovedi o vânzare de succes, mai ales în aceste vremuri instabile. Aproape că-mi văd mâinile încerc să slăbească strânsoarea lui Medovski, degete cu deget, până când acesta va renunţa la Ordin.

— Bine, dacă tu nu crezi asta, Taniuşa, îmi spune trist, cedând într-un fel necaracteristic în faţa expertizei mele.

Îmi readuc aminte că este vorba doar de încă o achiziţie pentru acest bărbat care are şi risipeşte deja prea mult.

— Ca prieteni, fie vorba între noi, cred că aţi făcut o alegere înţeleaptă, şoptesc şi simt cum fluturii mi se zbat în piept.

Şi chiar simt modul în care degetele lui Medovski slăbesc strânsoarea şi bărbatul dă drumul premiului său. Ordinul se prăbuşeşte la pământ.

— Dumnezeule! spune directorul de afaceri atunci când ciocănelul cade, iar Ordinul îi este oferit lui Igor, chiar dacă nimeni din public nu ştie asta deocamdată.

— O licitaţie a naibii de bună pentru Departamentul de Artă Rusă!

Mâinile îi coboară de pe umerii mei şi sărutările i se desprind de pe buze.

— Saşa? Saşa? Mai eşti acolo?!

Dar telefonul e mort.

Privesc atent sala de licitaţii în căutarea lui Igor, care urmează să coboare din cabina lui, dar imediat cum ies din licitaţia telefonică, sunt înconjurată de reporteri şi fortaţă să debitez aceleaşi platitudini obişnuite de după licitaţie: „Cred că această licitaţie demonstrează faptul că piaţa caută calitatea, nu cantitatea.” , „Măcar dacă fiecare licitaţie ar prezenta câte un Ordin al Ecaterinei cea Mare, ca piesă de rezistenţă!” , „Sunt încântată să constat că valoarea comorilor imperiale ale Rusiei este încă recunoscută.”

Îmi fac loc printre reporteri, căutând cabina potrivită, deschizând uşă după uşă spre birourile funcţionale, acum goale. Clienţii mei ies repede, deseori înainte de finalul unei licitaţii şi n-ar trebui să fiu surprinsă descoperind cabine goale. Şi totuşi sunt. Îmi reazem fruntea de fereastră, primind sărutările şi strângerile de mână ale

mulţimii de jos. Ce fel de final aşteptam din partea lui Igor? Un „mulţumesc”? Opera de caritate a familiei Vandermotter este salvată, Ordinul va sta aşezat într-un muzeu, în siguranţă pentru generaţiile următoare. A fost doar o tranzacţie de afaceri, nimic mai mult. Şi atunci, mă întreb, oare de ce îndoiala persistă?

O iau încet pe scări şi ajung înapoi la etaj, împreună cu câţiva reporteri rămaşi în urmă şi observatori care încă zăbovesc. Îmi fac drum spre familia Vandermotter, îi sărut obrajii lui Frances. Îmi mulţumeşte pentru că i-am stârnit interesul lui Igor faţă de Agenţia de plasament. Datorită generoasei lui contribuţii, îşi vor permite să angajeze un administrator, să stabilească o livrare lunară a pachetelor cu ajutoare pentru toţi copiii şi să reia planurile pentru Agenţia de plasament al micuţilor orfani din Tribeca.

— Mă bucur mult, le spun.

Părinţii lui Carl sunt diferiţi, mai expansivi şi această nouă atenţie pe care mi-o acordă mă sperie.

— Draga mea, mi-ar plăcea să-ţi oferim un titlu de onoare la următoarea noastră gală, spune Frances, fără să-mi dea drumul braţelor, ţinându-mă strâns cu ambele mâini. În calitate de rusoaică americană, care a făcut atât de multe pentru lumea artei.

— Sună minunat!

Oare n-am visat cândva să mă îmbrăţişeze astfel, ca dovadă ultimă a apartenenţei mele la familia lor? Dar tot ce-mi doresc acum este să-i aud vocea lui Carl.

— Ar trebui să mă duc acasă.

— Sigur. Oricum ne vom vedea în curând.

Las în urmă măreţia strălucitoare a casei de licitaţii Worthington şi sunt din nou în centru, pe străzile expuse vântului. Este destul de târziu pentru ca majoritatea trecătorilor pe care-i întâlnesc să fie cei care plimbă câinii sau tineri absolvenţi clătinându-se pe picioare în drumul

lor spre următorul pub irlandez din Murray Hill. În spatele meu se conturează acea clădire pătrată de sticlă, plină de lumină, cu splendoarea trandafirie a banilor. *O, este preţul recunoaşterii mele!* mă gândesc.

ECATERINA
Iulie 1762

Ecaterina este stăpâna palatului, a unui imperiu întreg şi descoperă că i se potriveşte, ca şi cum şi-ar fi exersat rolul de decenii întregi. S-ar putea spune chiar că îşi îndeplineşte astfel un vechi destin înscris în sângele ei. Planurile personale pe care le-a ţinut în secret în timp ce era Mare Ducesă acum ameninţă să iasă la suprafaţă toate deodată. Vrea să umple rafturile bibliotecii cu volumele lui Montesquieu, Voltaire, Diderot şi cărţile îndrăgite *Dictionnaire historique et critique* scrise de Bayle, vrea să-l întâlnească pe Starov pentru a construi o extindere a pavilionului Palatului de Iarnă, vrea să angajeze un bucătar francez, să rearanjeze mobilierul pentru a se potrivi mai degrabă cu afacerile de stat decât cu frivolitatea impusă pe timpul stăpânirii fostei împărătese. Îşi aminteşte expresia contelui Gyllenborg, mila lui pentru distanţa care o desparte de marile centre culturale ale lumii. Ecaterina va cumpăra orice fel de artă europeană o va considera benefică pentru ei şi în cantităţi mari. Vrea să deseneze imediat planuri pentru ridicarea panourilor laterale din bisericile Moscovei, înălţate în onoarea Sfintei Ecaterina, îşi doreşte să construiască un tron dedicat martirilor, să comande o icoană a Sfintei Ecaterina care seamănă cu

propria-i înfăţişare. E cu adevărat necesar ca toată lumea să creadă că ea şi Sfânta Ecaterina sunt una, că dreptul de a conduce i-a fost predestinat chiar de însăşi aceasta.

Când membrii familiei Orlov intră la şedinţă, Ecaterina încă se simte ameţită de faptul că stă în puterea ei să permită întruniri, că ea este, de fapt, adevărata împărătească pe care oamenii vor să o întâlnească. Fraţii Orlov au întipărită pe chip o expresie sobră, ca de obicei. Alexei deranjează prin simţul realităţii, iar Grigori nu conduce afacerile Coroanei la fel cum îşi manifestă pasiunea în dormitor.

— Trebuie să discutăm despre împărat, spune Alexei.

Ecaterina oftează.

— La ce bun? Oare Petru nu se simte confortabil în detenţie, până când celula din închisoare îi va fi pregătită?

Problema cu soţul ei înăbuşă de fiecare dată euforia ei proaspătă. Petru stă închis în casa de piatră din Ropşa, înconjurat de un lac albastru strălucitor destinat pescuitului, pregătit – chiar dacă nu ştie încă – pentru încarcerare. Ecaterina îşi spune că nu-i face plăcere această răsturnare a situaţiei, dar Petru a devenit o problemă care trebuie rezolvată. De-a lungul primelor patru zile de la abdicarea şi de la sosirea lui la Ropşa, Petru i-a scris cel puţin trei scrisori în care i se adresa corespunzător – Maiestatea Voastră. Şi întotdeauna în final venea cu aceeaşi rugăminte: nu va avea pretenţii la tron dacă va fi din nou împreună cu acea târfă de Voronţova. Faptul că Petru n-are nicio idee realistă despre soarta care-l aşteaptă n-ar trebui s-o surprindă pe Ecaterina, dar o întristează. Acele scrisori au rămas fără răspuns.

Cum ar putea uita de câte ori a umilit-o el în ultimele luni? Numind-o *dura* – „idioată” – în mijlocul unui mare dineu, prezentând-o pe acea Voronţova drept succesoare a ei, obligând-o să renunţe la mult iubitul ei Ordin al Sfintei

Ecaterina! A simţit fiecare dovadă de dispreţ din partea lui ca pe un pumnal înfipt în inimă. *O implor pe Maiestatea Voastră să aibă încredere în mine şi să arate bunătatea de a ordona scoaterea gărzilor din a doua cameră, din cauză că prima cameră în care locuiesc e atât de mică, încât abia dacă mă pot mişca în voie prin ea.*

Ecaterina i-a ignorat scrisorile în care Petru o ruga să-i permită întoarcerea în Germania şi întâlnirea cu amanta lui. I-a îndeplinit însă alte dorinţe mult mai rezonabile: i-a adus patul preferat şi câinele dezgustător şi i l-a trimis pe doctorul lui. Când s-a gândit la Petru, a avut sentiment acut de vinovăţie, dar cel mai tare şi-a dorit să şteargă toate urmele amintirii lui. Cel mai mult preferă să şi-l imagineze plimbându-se împăcat pe terenurile din Ropşa, printre vrăbii, grauri şi cocori. *Şi, de asemenea, o implor pe Maiestatea Voastră să dea dispoziţie ca niciun ofiţer să nu rămână în aceeaşi cameră cu mine, din moment ce trebuie să mă consolez şi asta mi-e imposibil de faţă cu gărzile.*

— De ce trebuie să vorbim despre Alteţa Sa? Presupun că e în siguranţă la Ropşa, spune Ecaterina.

— Am auzit că s-a îmbolnăvit.

— Într-adevăr? Cum îi merge? Care este motivul bolii Maiestăţii Sale?

Ecaterina speră că vocea nu-i trădează speranţa.

Fraţii Orlov schimbă între ei o privire scurtă.

— O migrenă puternică, ni s-a spus, dureri de stomac. A fost chemat medicul lui din Holstein, aşa cum aţi poruncit.

— Sunt uşurată să aud asta.

Ecaterina devine conştientă de dialogul lor prudent, toţi trei aşteptând un dictat, un soi de decizie finală. Alexei se plimbă pe covor, palmele lui Grigori sunt aşezate pe spătarul scaunului. Acum că ea e împărătească, îl percepe

diferit pe iubitul ei, prin filtrul unei afecţiuni materne loiale copilului impulsiv.

Grigori izbucneşte, fără să judece:

— Dar sigur că trebuie dezarmat. Cum ştim că a abdicat permanent de la dreptul lui la tron?

Ziua se simte fierbinte în ciuda ferestrelor larg deschise, iar iubitul ei întotdeauna se simte inconfortabil din cauza uniformei rigide. Scaunul este gata să cadă şi Grigori se grăbeşte să-l aranjeze în poziţia iniţială.

— Cum propui să-l transformăm într-o persoană inofensivă?

Ecaterina aude vocea batjocoritoare a lui Petru: *Dura.* El stătea aşezat lângă Voronţova şi musafirii s-au prefăcut că n-au auzit această insultă, preocupaţi fiind de mâncarea din farfurii. Au privit-o cu compasiune pentru a-şi exprima simpatiile personale, dar ea a fost sigură că au fost amuzaţi de perspectiva unei reacţii vehemente. *Dura.* Şi totul pornise din nimic, ca de obicei. Ecaterina a refuzat să se ridice pentru un toast insipid, când Petru a sugerat să se bea în cinstea unchilor săi din Holstein, considerând că era un act politic stupid, lipsit de patriotism. Dar, spre surprinderea ei, cuvântul *dura* a rezolvat lucrurile în favoarea ei. Ecaterina a plâns în public, în faţa tuturor acelor musafiri. A suferit ostentativ, ruşinea epitetului amestecându-se cu ura calmă cu care juca rolul victimei. Petru a ameninţat că o va trimite la închisoare pentru că ea îi desconsidera unchii. Doar în ultimul moment, cineva l-a convins să-şi retragă cuvintele, să-i fie milă de ea. Acea persoană i-a salvat viaţa Ecaterinei.

N-ar fi convenabil dacă Petru ar dispărea, dacă ar deveni invizibil? Pentru a se elibera complet de el ca persoană fizică şi ca simbol? Dar îşi aminteşte de băieţelul pe care l-a întâlnit prima dată, de prietenul ei din copilărie care se juca cu soldăţeii lui de lemn. Îşi aminteşte cum a

intrat pentru prima dată în palat, în toiul nopţii, îşi aminteşte salutul lui timid: *N-am mai avut răbdare,* şi jocurile lor de-a v-aţi ascunselea. Cum a ajuns în salon, în timp ce Brummer îl bătea pe Petru cu o creangă pe tăblia patului său şi ce privire neajutorată avea el atunci când a devenit evident faptul că obrajii lui desfiguraţi de vărsat de vânt îi stârnesc ei repulsia.

— Dacă ne permiteţi, avem o soluţie, spune Alexei.

Ecaterina ezită.

— Propuneţi.

— Nici măcar n-ar trebui să vă bateţi capul cu detaliile.

— Închisoarea ar trebui să fie o soluţie bună. N-au existat tulburări ale ordinii cu nebunul de Ivan.

— Maiestatea Voastră, permiteţi-mi să vă amintesc că aveţi întâlnire cu Panin.

Se aude o voce de cealaltă parte a uşii. Împărăteasa îşi aduce aminte de restul activităţilor înscrise în agenda zilei – proprietarii de pământ insistă să redacteze decretul despre condiţiile grele de muncă pentru iobagii obraznici. Acesta este unul dintre acele acte pe care n-are niciun entuziasm să-l scrie – oare nu a discutat deja în contradictoriu împotriva normelor iobăgiei, în general? Dar prima lecţie a domniei asupra unei ţări atât de vaste este aceea conform căreia compromisul este necesar chiar şi atunci când îţi contrazice credinţele personale.

— Cred că pot lăsa această problemă în mâinile tale, spune Ecaterina. Acum trebuie să-l întâlnesc pe contele Panin.

— Desigur, *matushka*. Ne vom ocupa noi, spune Alexei, făcând o plecăciune.

Fraţii Orlov sunt asemănători în multe privinţe, dar Alexei are o pilozitate mai accentuată şi sprâncene stufoase. Acum, salonul se goleşte de prezenţa lor, dar ea este nelămurită în privinţa a ceea ce s-a decis. Oare ar

trebui să-i recheme şi să fie mai clară în exprimarea propriului punct de vedere? A fost cea mai obositoare săptămână din viaţa ei şi căldura o lasă fără vlagă. Cade pe gânduri meditând la Petru, la ziua în care el a făcut o gaură în perete pentru a o spiona pe împărătească, în timp ce Elisabeta se îmbrăca. În eforturile lui de a ajunge la deschizătura din perete, a răsturnat articolele de toaletă ale mamei sale, împrăştiindu-i pudra pe toate capoatele.

În palat, Ecaterina aude plânsetul unei fetiţe pe care de-abia a născut-o. Şi paşii unui băieţel de opt ani alergând sus pe scări. Pe biroul ei, o aşteaptă un munte de hârtii, manifeste prosteşti ale lui Petru pe care le are de abrogat, legi de revocat, de revizuit. Pe el îl poate împinge mai departe, la sfârşitul listei de priorităţi, să-l lase să se bucure de libertatea lacului liniştit. Un plan mai ferm poate fi întocmit mai târziu. Acolo, în vârful teancului de hârtii stă cea mai recentă scrisoare a lui şi o dă deoparte. *Încă o dată, vă rog, din moment ce v-am respectat complet toate dorinţele, să-mi permiteţi să plec în Germania, însoţit de persoanele pentru care deja am cerut permisiunea Maiestăţii Voastre. Sper că mărinimia Alteţei Voastre nu va permite ca cererea mea să fie în zadar.* Ecaterina revine la documentele Sfântului Sinod, cerând returnarea moaştelor la Biserica pe care Petru a confiscat-o pe vremea când era ţar. Băiatul, soţul ei, e uitat.

Într-o zi, Ecaterina se trezeşte neobosită. Are scrisori de redactat şi o mulţime de vizitatori binevoitori de salutat. Un alai vesel de la Curte o însoţeşte la rugăciune. Împărăteasa înfăptuieşte cu uşurinţă obligaţie după obligaţie. Există o varietate captivantă de misiuni de îndeplinit – discuţia despre construirea unei librării, consultarea în privinţa problemei Poloniei, căutarea unui golf sudic înspre mare, meniul pentru cina imperială,

informarea statelor externe despre poziţia ei politică, în calitate de monarh absolut. Talentele ei de odinioară, destinate a face pe placul celorlalţi, sunt excelent valorificate. Oamenii care intră în saloanele Sale sunt imediat invitaţi să se facă comozi şi toţi musafirii sfârşesc prin a-i săruta mâna, în efluvii de admiraţie şi recunoştinţă.

Îi sunt servite mese frugale: peşte rece şi supe. Pe parcursul zilei, împărăteasa socializează puţin, mănâncă repede şi apoi se întoarce la muncă. Pentru prima dată, figurile care o întâmpină pe holuri sunt unanim binevoitoare. Nu vede chipuri triste ca de înmormântare, nici suferinţă şi nici răutate. Toţi fac plecăciuni în faţa ei, o numesc *Gosudarina* sau *Maiestatea Voastră*, chiar dacă Ecaterina îi roagă să nu se formalizeze. Acum nu mai este la periferia Curţii, ci este însăşi axa care face ca întregul imperiu să se învârtă în jurul ei.

Între întâlnirile cu senatorii şi ambasadorii, regina îşi ia un răgaz să respire şi să-şi bea ceaiul. Dacă nu participă seara la spectacolul de operă, atunci e întotdeauna prezentă la jocul relaxant de *piquet*. Le-a scris prietenilor ei din Europa şi vechiului amant, Stanislaw, întrebându-i despre arta pe care ar putea-o cumpăra în cantităţi mari. Deja îşi imaginează Rusia deţinând cea mai mare colecţie de artă din lume! S-a terminat cu ruşinea de a nu şti cine este Colley Cibber şi dacă acesta are sau nu cea mai plictisitoare piesă din stagiunea londoneză.

Doar gândul la Petru îi tulbură buna dispoziţie. Noaptea se odihneşte bine, gata să se apere împotriva celui mai fin sunet. Cândva, demult se obişnuise să stea în pat aşteptând să-i audă paşii, în speranţa că va interveni o schimbare în relaţia lor. Îşi aminteşte aşteptarea pasivă a băiatului care să o strângă în braţe. Şi acum aşteaptă altfel de paşi, pregătindu-se pentru posibilitatea de a

înfrunta răzbunarea aliaţilor lui. În coşmarurile ei, Ecaterina încă aude sughiţul şi râsul batjocoritor ale lui Petru şi se trezeşte într-un lac de transpiraţie.

— *Matushka*, măicuţă, *Gosudarina cea milostivă*, *Preamărită Suverană*, cum v-aş putea explica sau descrie ce s-a întâmplat?

Călăreţul cu pălăria în mână îi înmânează hârtia mâzgălită cu cerneală decolorată. Pe faţa lui se citeşte groaza. Ecaterina încearcă să-şi stăpânească propria-i panică, să dea impresia unei regine care deţine controlul situaţiei.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Ecaterina.

Pe masă zace aruncată masca ei cu ochi decupaţi, cea pe care a purtat-o azi-noapte la balul mascat. E încă îmbrăcată cu rochia de bal în care a dansat toată noaptea şi acum observă cu interes scrisoarea. Scrisul de mână nu pare a-i aparţine lui Alexei Orlov, ci unui beţiv, unui nebun. Abia dacă poate înţelege mesajul.

— *Maushka, el s-a dus.*

Aproape că nu mai are nevoie să citească mai departe. Se vor ridica multe semne de întrebare privind complicitatea ei, aşa că îşi adună toate forţele.

— Mi s-a poruncit să vă aduc scrisoarea imediat, trăncăneşte emisarul, în timp ce ea parcurge rândurile. Vă jur, asta este tot ce ştiu.

Spre surprinderea ei, simte cum îi îngheaţă vârfurile degetelor. Priveşte în gol pe fereastră. Petrecăreţii balului mascat se împiedică în faţa porţilor trăsurilor lor. Glasuri ameţite de băutură hohotesc pe holuri. O vrabie pestriţă prinsă între perdele îşi fâlfâie aripile încercând să-şi recapete libertatea. Ecaterina o eliberează, gest care o linişteşte, dar îi şi permite să mai câştige timp.

Prima ei reacţie este una de organizare. Dacă a fost într-adevăr o crimă, Alexei a fost prea inteligent să-l otrăvească pe Petru şi să lase vreo urmă. O lovitură de cuţit ar arăta la fel de urât. Apoi, trebuie să fi fost moartea prin sufocare, forţa brutală a mâinilor puternice strangulând gâtul delicat, nenorocit al lui Petru.

Cum a îndrăznit vreunul dintre noi să ridice mâna împotriva Împăratului nostru, a stăpânului suveran? Dar, Gosudarina, asta s-a întâmplat.

— Aveţi ceva de spus, Maiestate?

Ecaterina îşi regăseşte vocea.

— Nu. Îţi mulţumesc pentru răspunsul prompt.

Revine la scriitura mâzgălită în zigzag a lui Alexei: *Noi înşine nu ştim ce am făcut.*

Îşi imaginează expresia de groază de pe chipul lui Petru, mâinile lui cu încheieturi subţiri lovindu-şi atacatorii. Urletele înăbuşite, ascuţite şi nefireşti. Corpul lui lipsit de viaţă seamănă cu una dintre marionetele sale. Un val de uşurare urmează remuşcării dinăuntru, cele două senzaţii alternând una după alta. Ecaterina se gândeşte să ardă scrisoarea, apoi îşi dă seama că dispariţia acesteia ar trezi şi mai multe suspiciuni în ceea ce o priveşte. Scrisoarea rămâne deci ascunsă sub pernă peste noapte. Dimineaţa, cerneala pătează aşternutul alb.

Grigori ajunge în biroul ei în zorii zilei şi o sărută grăbit pe obraz. O cercetează precaut, lăsându-şi braţele zdravene să-i atârne fără vlagă pe lângă corp.

Criminal, se gândeşte Ecaterina, fără să fie sigură dacă se adresează ei însăşi sau lui.

Amândoi tac.

— Văd că aveţi portretul Maiestăţii Sale, spune Grigori.

Amândoi privesc în treacăt spre podea, unde observă portretul neînrămat al lui Petru al III-lea, realizat într-o versiune exagerată. Ecaterina a poruncit să-i fie adus pe

un gheridon, pentru orice eventualitate. Privirea lui fixă o urmăreşte de pe rafturile bibliotecii şi până la locul de lângă fereastră. Ecaterina poartă, de asemenea, medalionul cu Petru, încadrat de bijuterii, primit cadou în ziua nunţii, de la împărătească. Elisabeta i-a promis că îi va fi „util” în anumite ocazii.

— În scrisoarea lui, fratele tău confirmă faptul că a fost un accident, începe ea.

Grigori arată ca şi cum i s-ar fi luat o piatră de pe inimă şi culoarea îi revine în obraji. Probabil se aştepta să fie victima furiei ei sau, şi mai rău, să fie arestat. Poleiala plumburie a norilor pare să se destrame, fiind înlocuită de o nuanţă dură de bronz.

— Nu a fost niciun accident. A fost voinţa divină.

— Un accident vascular cerebral?

— Colică hemoroidală, dacă vreţi.

Ea îşi înăbuşă emoţia.

— Atunci, înseamnă că i-a afectat creierul.

Grigori încuviinţează.

— Delirul a fost urmat de epuizare şi, în ciuda ajutorului oferit de toţi medicii, Petru a murit.

— Inflamarea intestinului?

— Atac de apoplexie.

— Se poate demonstra cauza morţii?

— Vom obţine rezultatul autopsiei. Medicii nu vor găsi nicio urmă de otravă, răspunde Grigori repede.

— Sigur că nu. Am încredere că spui adevărul.

Îşi aruncă reciproc povara stânjenitoare, aşa cum copiii îşi pasează mingea în joacă.

— Mulţumesc. Acum trebuie să scriu declaraţia.

— Putem dovedi că aţi fost complet nevinovată în această problemă. Petru a fost bolnav incurabil şi pe patul de moarte a cerut să-i fie adus un pastor luteran. Puteţi menţiona în raport.

Ecaterina se întoarce cu spatele.

— Îţi mulţumesc. Poţi pleca.

Grigori zăboveşte, ca şi cum ar ezita între tentativa unei mărturisiri intime sau a unei declaraţii oficiale, apoi se hotărăşte să facă o plecăciune stângace, ca şi cum i-ar spune: *Am făcut doar ce v-aţi dorit să facem, supremaţia Maiestăţii Voastre e acum incontestabilă.*

— Am găsit asta printre lucrurile lui. Cred că vă aparţine.

Îi lasă o cutie pătrată pe birou. Maronie, catifelată, cu margini în formă de scoică. Ecaterina îi ştie conţinutul pe de rost, aşa cum îşi ştie drumul spre propria conştiinţă. Acolo stă Ordinul Sfintei Ecaterina, învelit în piele de căprioară mătăsoasă.

În visele ei, Ecaterina este la casa de piatră de la Ropşa, nu Orlovii. Doar ea, împreună cu Petru, şi sunt din nou copii. Are cincisprezece ani, nu treizeci şi trei. E chiar înaintea naşterii copilului, înainte de a fi dezamăgită de dragostea care i-a cuprins fiinţa. Amândoi se joacă cu soldaţii lui Petru, acesta aliniindu-i în formaţie, mustrându-i sau avansându-i în grad. Ea se prăbuşeşte într-un fotoliu cu una dintre cărţile ei, îşi aminteşte acel sentiment al plictiselii netulburate, care o chinuia când zilele erau extrem de lungi şi soarele nu apunea destul de repede.

Petru se ridică brusc de la locul lui de joacă.

— S-a întâmplat ceva? Trimite doctorul!

În agonie, Petru se chirceşte de durere şi o caută pentru a-l salva.

Ecaterina îşi desprinde încet braţul din mâna lui, n-are nicio tragere de inimă să răspundă acelei voci care nu îmbătrâneşte, nu se maturizează şi nici n-a dezvoltat vreodată vreun sentiment de afecţiune pentru ea. O voce ca un mormăit sugrumat al unui câine rănit.

— Nu vă pot ajuta. Nu vreau să vă ajut.

— *Dura!* imploră el, desfigurat de durere. Adu-mi, te rog, un doctor! Adu-mi-o pe Liza, care mă iubeşte!

Zace întins pe canapea, cu tricornul căzut pe o sprânceană. Perna de lângă el este mare şi moale.

— Maiestate, credeţi că Liza va veni să vă ajute?

— Şi pe tine cine te iubeşte? Orlov? Paniatovski? Saltyakov? Eşti o nimeni, o prinţesă germană neînsemnată. Nu eşti frumoasă. Nu eşti inteligentă. Locul tău nu este aici. Eu sunt nepotul lui Petru cel Mare. Eu sunt adevăratul moştenitor al tronului Rusiei. Doar închisoarea e destul de bună pentru tine.

Petru devine din ce în ce mai slab şi mai nesemnificativ în suferinţa lui.

— Nu vă mai plângeţi! M-am săturat. Douăzeci de ani înseamnă destul pentru căsnicia noastră nefericită.

Aruncă perna pe chipul lui, asigurându-se că îl acoperă bine, asfixiindu-l. Se gândeşte că perna este prea valoroasă pentru această misiune, comandată special de împărătească din Spania pentru broderia ei colorată. Dar e prea târziu pentru a o înlocui cu alt obiect mai la îndemână. Din punct de vedere fizic, ea are mai multă forţă decât el, asta a fost întotdeauna realitatea. Petru se îndoaie surprins de atacul ei, braţele lui lovind-o. Îl strânge tare între coapsele ei, cea mai sexuală poziţie pe care au avut-o vreodată în timpul tuturor acestor ani sterili de căsnicie. Petru încearcă să o dea jos de pe el şi se zbate agitându-şi şoldurile. Vorbeşte nedesluşit, rostind probabil un şir de înjurături, dar curând strigătul lui devine mai subţire, mai slab. Tot ce mai are ea de făcut e să se ţină tare pe poziţii şi aşa şi face, continuând să-i îndese perna pe faţă mult timp după ce Petru nu se mai zbate. Trupul lui e lipsit de viaţă. Dar Ecaterina încă îl mai atacă şi continuă să-l înăbuşe până când este absolut sigură că l-a ucis.

Pentru ca o căsnicie să prospere, soţul trebuie să mai şi moară, uneori.

Ecaterina, eterna visătoare, şi acesta reprezintă cel mai sincer vis al vieţii ei.

Când se trezeşte din somn în toiul nopţii, cu inima tremurândă, nu mai poate adormi la loc. În schimb, se îmbracă în negrul victoriei sale, îşi pune voalul pe chip şi Ordinul Sfintei Ecaterina la gât. E incredibil de uşor să treacă neobservată pe străzile alunecoase, încă ude de la ploaie. O trăsură obişnuită o transportă pe drumul pietruit peste tot. Ecaterina este o fantomă cenuşie trecând repede printre umbre, ascunsă sub un voal negru din dantelă. Catedrala Sfântul Alexandr Nevsky este goală, cu excepţia mozaicurilor înfăţişându-l pe Iisus Hristos privind-o fix deasupra intrării. Împinge uşa grea şi intră. Şi interiorul bisericii e pustiu. Nu vede persoane îndoliate plângând, aşa cum au fost la decesul fostei împărătesei şi nici nu aude sunetul repetat al femeilor care îngenunchează. Spre deosebire de trupul neînsufleţit al împărătesei, care a fost ascuns vederii, cadavrul lui Petru stă expus ţeapăn pe catafalc, o siluetă veştedă purtând pălărie şi uniformă străină Holstein, amândouă prea mari pentru el. Până şi lumânările stinse sunt reci, fitilurile lor abia dacă au fost arse de flacără.

O urmă palidă a lunii colorează fereastra, conferindu-i marelui sarcofag al lui Alexander Nevsky o strălucire argintie intensă. Este unul dintre locurile ei preferate. N-a fost nicio problemă să-şi petreacă zile întregi aici, în doliu public, la trecerea în nefiinţă a împărătesei, nu doar pentru că această ipostază o plasa într-o lumină bună faţă de oamenii importanţi, dar şi pentru că i-a permis să scape de stinghereala care a tulburat-o în timpul ceremoniei de încoronare a lui Petru.

Ecaterina se apropie de estradă. Ca şi cum s-ar fi îngrozit, chipul soţului ei este de un roşu-închis, umflat, marcat de lupta din ultimele clipe de viaţă. Gâtul i-a fost acoperit, dar nici măcar întunericul nu-i poate ascunde vânătaia din jurul beregatei. E un fel de tulburare în somnul veşnic al lui Petru, ca şi cum el ar fi fost predestinat unui destin total diferit, departe de scena lumii. Ca şi cum viaţa lui autentică ar fi avut loc într-un ţinut imaginar al eternei copilării, plină de plăceri simple şi distracţii printre prietenii lui de joacă ce l-au iubit necondiţionat, fără să-l judece şi fără să aibă aşteptări de la el.

Ea îi scoate Ordinul Sfintei Ecaterina de la gât şi strecoară medalia înăuntrul uniformei lui Petru. E mult mai în siguranţă să fie îngropată alături de el. Forţa pe care aceasta i-o conferă purtătorului este intensă, magică. S-a gândit să i-o acorde Katiei, cea mai dragă prietenă a ei, care ar fi trăit, fireşte, pentru a se bucura de succesul încoronării. Dar cadoul supremaţiei devine periculos dacă ajunge pe mâna cui nu trebuie. Voronţova a purtat Ordinul pe vremea când acesta nu i-a aparţinut ei şi acum femeia şi-a pierdut importanţa la Curte. Ecaterina i-a cerut deja lui Grigori să găsească un soldat destul de dezgustător pentru a se însura cu acea femeie şi să-i trimită pe amândoi într-un sat îndepărtat. *Este comparată cu soţul Ei.*

Împărăteasa îngenunchează pentru rugăciune şi cuvintele ei se transformă treptat în accese neaşteptate de tristeţe. Dacă cineva ar vedea-o acum, ar presupune că asistă la scena soţiei îndurerate, care se roagă pentru sufletul iubitului soţ. Şi, într-un fel, aşa şi este. Pentru că inima ei încă este sensibilă şi blândă şi îşi permite o ultimă izbucnire de tristeţe pentru acest bărbat. Dar, în acelaşi timp, se roagă şi pentru ea: *Gosudarina*, Regină, suverana unsă de Dumnezeu.

Ecaterina părăseşte catedrala la fel cum a venit. Solitară, autocrata solitară.

TANIA
În prezent

Când eram copilă şi părinţii mei voiau să îmi insufle pasiunea pentru cultură, mă târau peste tot, prin toate muzeele din New York, cu excepţia Metropolitanului. După părerea lor, acest muzeu nu era templul potrivit pentru membrii ruinaţi ai familiei Kagan, care trebuiau să se mulţumească cu locurile modeste din Rego Park, Queens. Pe celelalte muzee ni le puteam permite: MoMA, Muzeul de Istorie Americană, Cooper Hewitts. Dar Met? Nu e locul potrivit pentru imigranţi, a insistat mama mea, ci doar pentru cei vrednici să intre într-un palat. Priviţi-l! Muzeul Metropolitan! Întinzându-se dincolo de blocurile de pe Fifth Avenue, cu superba faţadă Beaux Arts, atât de impresionant, încât îţi aminteşte mereu cât de mic este omul care îşi face drum spre Grand Stairway.

Dar astăzi mi se pare ireal că după toţi aceşti ani sunt într-adevăr eu cea care urcă în fugă în rochie de bal scara întinsă a Muzeului Metropolitan şi trece de agenţii de pază îmbrăcaţi în uniforme negre. Pentru prima dată, toată splendoarea cândva inaccesibilă membrilor amărâtei familii ruseşti Kagan efectiv mă invită înăuntru.

Împing uşile de la intrarea muzeului, pe măsură ce turiştii estivali răzbat către o nouă zi obişnuită. Trec ca o adiere pe lângă casa de bilete, care tocmai îşi închide ghişeul, şi găsesc masa de bun venit ascunsă în aripa

egipteană. Un şir de fete ţin în mână teancuri de nume printate şi spun:

— Dumneavoastră sunteţi una dintre laureate, nu-i aşa?

Şi-mi lipesc o etichetă pe piept.

Poate fi real? Pot înţelege ceva din asta? Tania Kagan, din familia imigranţilor Kagan, ai cărei obraji erau cândva lipiţi de globul de sticlă al Manhattanului, fetiţa care fura săpun din magazine, evita teroriştii din Ieşiva şi bântuia singură pe străzile din Rego Park. Aici? Acum?

Regan apare brusc de după o coloană de marmură.

— Arăţi super!

Poartă cea mai conservatoare ţinută pe care am văzut-o vreodată: o rochie moale şi delicată, albastră, marca Alberta Ferretti, strânsă pe talie şi o pereche de pantofi din piele de căprioară decupaţi, cu toc înalt.

— Probabil am exagerat. Dar, hei, ia uită-te la tine!

Dar Regan revine la afaceri.

— Ţi-ai verificat mesageria vocală?

— Ce s-a întâmplat?

Mă conduce prin holul muzeului, acolo unde se învârt ultimii turişti ai zilei, plănuindu-şi următoarea mişcare. Vizitatorii se uită fix la Regan cât e ea de înaltă, la ţinuta mea neagră de dantelă şi mătase, încercând să ne potrivească figurile într-un Rolodex mental al celebrităţii. Mulţimile se împrăştie, sarcofagele egiptene şi sfincşii afişându-şi străvechile pumnale de luptă.

Regan derulează în jos mesajele din agenda telefonică.

— Medovski, spune ea, ameninţător.

— Ce-i cu el? E nervos că a câştigat Iardanov licitaţia?

— Au spus că a fost vorba despre o sinucidere, ca de obicei. Uite!

— *The Guardian*: „Cauza neconcludentă a morţii.”

Soţia l-a găsit întins fără suflare în cadă, la Londra.”

— Poftim?!

Suntem oprite brusc de cei de la securitate.

— A murit?

Mâinile agenţilor de pază îmi controlează interiorul genţii, în căutarea obiectelor suspecte, iar conţinutul acesteia se revarsă pe masă. Privesc în tăcere cum pudra, parfumul şi brelocul sunt puse bine înapoi de mâini anonime. Mă simt ca şi cum tot holul a rămas fără aer.

— Distracţie plăcută, doamnă!

Ofiţerii de pază ne invită înăuntru, dar nu mă pot mişca. Mă încearcă o senzaţie stranie de durere totală. Mă întorc încet spre Regan.

— De unde ştii?

— Păi, mii de oligarhi sună toată după-amiaza, încercând să descopere informaţii secrete. De ce nu i-ai răspuns? Dumnezeule, m-am săturat de clienţii noştri! Întotdeauna mor!

Ridică telefonul arătându-mi fotografia unei blonde siliconate. Ordinul Sfintei Ecaterina îi împodobeşte sânii uriaşi. Derulează mai jos. „Noua frumuseţe a proprietarului şantierelor Hudson Yards, Igor Yardanov, îşi etalează cadoul scump.”

Regan pare să aştepte un comentariu, o părere.

— Grozavă, nu-i aşa?

— Medovski era un om bun.

— A fost un tip cumsecade.

Mai am puţin şi îmi dau lacrimile. Bodyguarzii se uită la mine.

— Cine? Cel care a câştigat Ordinul?

— Nu, celălalt.

— Păcat! Ţi-a plăcut, nu-i aşa? Ai locuit în vila lui din Monaco?

Mâna îngrijorată a lui Regan mi se odihneşte pe umăr. Mă împinge delicat, îndepărtându-mă de masă.

— Da.

— Probabil vechea lui bandă din Ucraina a fost de vină. Aşa se spune. A avut prea mulţi duşmani şi prea puţini prieteni. Oricum, am întârziat. Primarul ar putea fi deja pe scenă. Habar n-aveam că micuţul acesta se va dovedi totuşi un bărbat sexy, nu crezi?

— Regan, stai!

Degetele mele lasă urme vizibile pe braţul asistentei mele, dar dintr-odată devine vital ca vorbele să fie rostite cu voce tare.

— Crezi că poate, dacă ar fi câştigat Ordinul şi l-ar fi oferit în dar preşedintelui... Crezi că acum ar mai fi fost în viaţă?

Regan mă observă atent. (Caută semne de vinovăţie? Verifică implicarea mea? Sau e doar îngrijorată?)

— Nu, Tania! Ştii ce? Pur şi simplu nu cred că Medovski ar mai fi trăit. Sunt aproape convinsă că era scris să se întâmple asta într-o zi.

— Dar poate că nu. Părea atât de disperat ieri la telefon. Voia să aibă prioritate şi eu nici măcar nu l-am întrebat despre acest lucru pe expeditorul mărfii. Am vrut doar să câştigăm mai mulţi bani.

Regan mă ţine de mână până când tremurul cedează, apoi deschide geanta *clutch* împodobită cu paiete, în formă de pisică şi caută înăuntru un şerveţel.

— Nu-ţi face asta! Nu ai fi avut niciodată atâţia bani dacă i-ai fi acordat prioritate. Niciuna dintre noi n-are habar despre vieţile nebuneşti ale acelor oameni. Ei abia dacă gravitează în jurul nostru şi al artei noastre.

Iau şerveţelul. Pentru o clipă, uit ce poate face cineva cu un şerveţel.

— Cum poţi fi atât de sigură?

Regan îmi şterge faţa şi fondul de ten lasă urme pe degetele ei.

— Ia uită-te la noi cum stăm aici ca fraierele, când primarul cel atrăgător e deja înăuntru.

— Of, Regan!

— Ce e? Îmi plac bărbaţii puternici care conduc New Yorkul. Uită-te la tine! Vrei să-ţi repet?

Îmi susţine privirea.

— Nu-ţi face griji! Nu e vina ta!

Ne întâmpină femei îmbrăcate în rochii roşii tradiţionale, cu enorme diademe strălucitoare pe cap. Ne oferă castroane cu pâine şi sare, ritualul tradiţional rusesc al primirii oaspeţilor.

Regan trece repede pe lângă ele, ignorându-le.

Şiruri de sarcofage, măşti, figurine de fildeş se aliniază în sălile de expoziţie ale Muzeului Metropolitan. Statui din calcar reprezentând regi cu mâinile strânse sub coaste ne cercetează, au pleoapele ca două ouă fierte tari, fără pupile. Mă pot gândi doar la Medovski, la sprâncenele lui groase şi la mustaţa aranjată, la Lena, la Marina, amanta, la prietenii lui, care se lăsau copleşiţi de amintiri pe iaht. Îmi amintesc de prietenul meu, Saşa, fumând pe malul Mării Mediterane, de mersul delicat, pe vârfuri al păsării flamingo din fundal. Păstrez această imagine în minte. Dar nu mai e timp.

Mă gândesc la coafura răvăşită şi la machiajul care mi s-a scurs. Vocea primarului reverberează de-a lungul plafoanelor ornamentate cu scoici, în anticamera ceremoniei în curs. Aripa salonului se deschide larg în mijlocul petrecerii desfăşurate în jurul barului. Invitaţii îşi îndeasă în gură furculiţe pline cu chifteluţe de pui Kiev şi pâine prăjită şi caviar roşu. Femeile poartă rochii de un roşu-închis, aşa cum li s-a spus: împodobeşte-te ca o rusoaică veritabilă! Într-un colţ, lângă peretele de sticlă fac pe grozavii membrii unui ansamblu de muzică populară, îmbrăcaţi în costume siberiene, fiind în centrul atenţiei

vedetelor. Nadia de la Christie’s întreţine atmosfera din public, aruncând un zâmbet sincer în direcţia mea. Observ că Alla stă lângă câţiva reprezentanţi ai comunităţii evreieşti, cu paharele ridicate în cinstea mea, într-un salut mândru. Mă uit de jur împrejur, sperând să-l zăresc pe Carl.

În mijlocul salonului, dincolo de piscina dreptunghiulară pestriţă, apare Templul Dendur, poarta căptuşită cu gresie şi împodobită pe ambele părţi cu sculpturi înfăţişând lotuşi şi zei egipteni. Un angajat al Muzeului Metropolitan mă ajută să urc treptele podiumului. Atunci când îmi ocup locul din spatele lui, mă gândesc la construcţia care se ridică mult deasupra mea, ca şi cum aş fi Cleopatra sau o regină în pragul încoronării.

La microfon, primarul se grăbeşte să-şi termine discursul. Trece în revistă realizările numeroase ale americanilor din fosta Uniune Sovietică, pe cei care au contribuit la prestigiul ţării. Pierderea Rusiei a fost câştigul nostru. Numele lor sunt enumerate rapid ca o psalmodiere. Mihail Barîşnikov, Regina Spektor, Vladimir Horowitz, Serghei Brin, Maria Şarapova, Mila Kunis. Ne-au îmbogăţit în domeniile: artă, ştiinţă, tehnologie.

Lângă mine, pe scenă stau ambasadorul Israelului, un jucător de hochei şi, spre surprinderea mea, Igor. Nu mi-a spus nimeni că va fi unul dintre laureaţi şi apariţia lui neaşteptată mă face să conştientizez clocotul din interiorul meu. Pielea lui bronzată, părul dat cu gel, trăsăturile acelea simetrice ale feţei perfecte, care per total conferă mai degrabă o senzaţie supranaturală decât umană. Simt cum mă înroşesc de furie.

— Scumpo, coafura ta..., îmi aud soacra şoptindu-mi delicat. Trece-ţi puţin degetele prin păr!

Primarul ne cheamă pe scenă şi ne întinde rece mâna, spre avantajul fotografilor care captează momentul.

Primarul i se adresează lui Igor:

— Pentru contribuţia importantă pe care aţi adus-o în sprijinul uneia dintre cele mai cunoscute echipe de fotbal ale noastre şi pentru sprijinul generos oferit Agenţiei de Plasament pentru copii din New York, o organizaţie care îmbunătăţeşte vieţile copiilor adoptaţi nu doar din acest oraş, dar şi din toată ţara.

Igor dă din cap aprobator.

Trebuie să fie deja obişnuit cu onorurile, probabil primeşte câteva în fiecare săptămână.

Când îmi vine rândul, îmi dau seama că primarul mi-a strecurat pe furiş în palmă un ceainic de argint.

— Felicitări! se adresează el aparatelor de fotografiat şi camerelor de filmat.

Studiez trofeul. Pe partea din faţă este gravat cu litere oblice „TV”, ornamentul are forma unui ananas şi un cioc simplu, canelat, împodobit cu un mâner de lemn. *TV*? mă gândesc. *TV*?! Dar apoi sunt condusă delicat înapoi în rândul laureaţilor şi mă chinuiesc să echilibrez acest obiect ciudat cu discursul primarului. Când mâna îmi amorţeşte, mut trofeul în cealaltă. Igor e la doar două persoane distanţă de mine.

Aşa a fost să fie, îmi spun. Oameni ca Medovski sunt omorâţi din atâtea motive, toţi au atâţia duşmani. Regan avea dreptate. Ar fi o prostie să presupun că am jucat vreun rol terţ în această crimă. Oare Saşa ar mai fi trăit dacă nu l-aş fi îndepărtat de Ordin?

Bruneta înaltă care stă în rândul din faţă, cea care poartă acum Ordinul Sfintei Ecaterina pe pieptul plat, a fost partenera lui Igor la evenimentul Bulgari. Nu e nimic special la fata asta care-l fotografiază cu telefonul pe Igor, cu excepţia faptului că pare plictisită, ca şi cum ar îndeplini o sarcină de serviciu care i-a fost impusă. Seamănă cu toţi ceilalţi musafiri de lângă el, bosumflată,

cu buze botoxate, pometi asiatici superbi, genul acela de perfecţiune uimitoare pe care o vezi în fiecare toaletă a cluburilor de noapte din Moscova, la barul fiecărui hotel. Observ că poartă greşit Ordinul.

Nu seamănă cu felul în care Ecaterina l-ar fi purtat pe şold, ci pare un pandantiv strident, de prost gust. Panglica originală uzată a fost înlăturată, fiind înlocuită cu un lanţ gros din aur.

După terminarea ceremoniei, sunt asaltată de o mulţime de urme reci de ruj şi strângeri de mână anonime. Caut un loc unde să las ceainicul, să mă eliberez de greutatea lui. Nadia Kudrina se strecoară pe lângă mine. Poartă o rochie lungă roz, cu o bucată de catifea înfăşurată pe deasupra sânilor. Mâna unui bărbat oarecare stă lipită de talia ei.

— Felicitări, draga mea! Ştii, am vorbit serios când ţi-am propus să avem o galerie împreună. Cred că este momentul potrivit să ieşim din afacerea licitaţiilor. Vom face o grămadă de bani cu atât de puţin stres.

— OK, mă voi gândi la asta, îi spun vag.

— Aştept un răspuns cât mai repede, da? Pe curând! Sărutări!

Alţi invitaţi îmi ating braţul sau îmi strâng mâna. Un rus cu aparatul de filmat mă urmăreşte, încurajându-mă să-i zâmbesc pentru emisiunea *Kultura*.

— Membrii familiei dumneavoastră din New Jersey vă urmăresc la televizor, îmi spune. Zâmbiţi!

Mă strecor în mijlocul mulţimii şi-l găsesc pe Igor discutând cu primarul, fata lipindu-se ca un robot de el. Primarul încearcă să-l convingă pe Igor să facă o donaţie reţelei de biblioteci din New York.

— Presupun că Ordinul este un împrumut de la Tretiakov.

Mă amestec printre ei. Primarul se arată tulburat de deranj, dar politicienii ştiu cum să-şi revină rapid din şoc.

— Felicitări din nou, doamnă Vandermotter!

Trăncăneşte o versiune prescurtată a admiraţiei sale considerabile faţă de ruşii americani.

Îl ignor şi fac semn spre Ordin, atingând netulburată pieptul tinerei.

— Scumpo, ai grijă! Ăsta va ajunge în curând într-un muzeu.

— V-aţi pierdut cumva minţile? mă întreabă fata fără accent britanic.

Oamenii din stafful primarului îi şoptesc acestuia ceva la ureche şi acesta se îndepărtează discret.

— Tania, nu fi naivă! îmi spune Igor.

Şi el îşi ignoră partenera.

— Ia un pahar de vin! Relaxează-te!

— Ba nu o să mă relaxez deloc. De ce oamenii îmi spun întotdeauna să mă relax? Intenţionaţi să faceţi ceea ce mi-aţi promis? Ştiţi importanţa istorică deosebită a acestui Ordin?

Fata este şocată, şi pe bună dreptate. Cu excepţia soţiilor din intimitatea căminului lor, nimeni nu îndrăzneşte să le vorbească astfel bărbaţilor.

— Poate că da. Habar n-aveam că eşti aşa idealistă.

— Presupun că aţi aflat ce s-a întâmplat cu Alexander Medovski.

Ştiu că sunt pe teren minat. Pe de-o parte, pericolul, pe de altă parte, sărutul ratat. Un specialist ştie când să insiste şi când să tacă.

— O tragedie!

— Şi probabil n-aveaţi nicio idee că se va întâmpla aşa ceva. Se prea poate să fi fost o simplă coincidenţă.

Igor este uimit. Îşi pune degetul pe buze, ca şi cum ar spune: *Şşşttt!*

Dar nu scoate niciun sunet şi acest lucru care se subînţelege îmi dă fiori reci pe şira spinării.

Preşedintele l-ar fi putut proteja pe Saşa, cred, dar nu avea Ordinul, nici încurajarea acestuia. L-am dat tipului care stă în faţa mea.

Igor spune:

— Îţi aminteşti când ai afirmat că este o piaţă liberă? Cred că vei fi de acord cu mine când spun că până şi o piaţă liberă are nevoie de un impuls în direcţia potrivită.

— Probabil că reputaţia dumneavoastră de bărbat afemeiat are nevoie de un impuls în direcţia potrivită.

Sunt nebună să îndrăznesc să atac un asemenea bărbat.

Dar chipul lui rămâne împietrit.

— Probabil locul tău de muncă are nevoie de un impuls în direcţia potrivită.

În spatele lui, Marjorie aşteaptă să-i vină rândul să participe la conversaţie, deşi arată chinuită într-un costum nefericit din acrilic. Evit să-i dau replica lui Yardanov. Şefa mea arborează zâmbetul politicos de relaţii cu clienţii, obişnuită să aprecieze personalităţi.

— Domnule Yardanov, ce plăcere să vă întâlnesc în sfârşit!

O gaşcă mare de admiratori îl trage pe Igor spre dansatoarele siberiene. Salonul mă sufocă, pereţii de sticlă se apleacă peste mine într-o pantă periculoasă.

Marjorie se întoarce spre mine:

— Tania, chiar am subestimat această piaţă. Eşti nemaipomenit de bună cu aceşti clienţi!

— Îţi mulţumesc, Marjorie. Apreciez.

— Licitaţia asta ne-a determinat pe Dean şi pe mine să ne gândim puţin mai profund la rolul tău din cadrul companiei.

Îşi soarbe vinul cu înghiţituri mici, cu atitudinea ciudată a celor care evită să-şi lase rujul pe buza paharelor.

— Urma să vorbim luni despre asta, dar iată vestea bună: vrem să lucrezi pe teren.

Mă forţez să-i acord atenţie, deşi îi urmăresc pe Igor şi pe primar, aflaţi în mijlocul unui grup de bărbaţi în costume.

— Pe teren? Unde?

— Acolo unde sunt aceşti noi clienţi. Kazahstan. Azerbaidjan. Desigur, ai putea avea sediul la Moscova. Este o şansă incredibilă pentru un nou vicepreşedinte, nu crezi?

Umerii bărbaţilor se estompează. Îmi concentrez atenţia în direcţia lui Marjorie.

— Adică să părăsesc biroul din New York? Nu înţeleg. A fost hotărârea lui Dean? Ştii că soţul meu lucrează în Brooklyn.

— Hai să discutăm luni despre asta! Stabileşte o întâlnire cu Karen. Dar zâmbeşte, da? E o promovare. Nu te preface că nu este ceea ce ţi-ai dorit.

Regan trece pe lângă noi ţinând cataloage în mână, iar Marjorie o urmează, încercând să o oprească.

Visul meu este cuprins de scânteile revelaţiilor strălucitoare. Abia dacă mă mai pot gândi la perspectiva de a locui la Moscova, cu atât mai puţin plănuiesc să vizitez combinaţia de milionari azeri. Medovski, Medovski! Saşa! Îmi imaginez corpul lui vânăt, strangulat cu o frânghie care nu avea ce căuta pe marginea căzii de porţelan. Mi-o imaginez pe Lena hohotind de plâns, aplecată deasupra lui.

Feţele musafirilor strălucesc grotesc în lumina de un verzui-argintiu a ferestrelor oblice. Toate acele danturi orbitoare, pletele sclipitoare, pudra scânteietoare.

— Îţi place ceainicul?

E Frances, are chipul strălucitor şi părul întins dat pe spate, pe după urechi. Fără omniprezenţii ei ochelari de soare, faţa ei pare expusă, amabilă. De data asta, costumul Chanel e combinat cu un top bleumarin, sobru.

Privesc în jos, spre obiectul din mâinile mele.

— Chiar mă întrebam ce era asta.

— Dragă, este o imitaţie foarte bună a ceainicului creat de Paul Revere în 1762. Ei, nu fi aşa surprinsă! Îmi amintesc că admirai argintăria noastră când ai venit prima dată la noi, însoţită de Carl, acum mulţi ani. Ceainicul acesta reprezintă un mic omagiu sau, hai să-l numim o promisiune. Ştii, într-o bună zi, acest Paul Revere îţi va aparţine ţie şi copiilor voştri.

Ridic iar ceainicul şi mai privesc o dată inscripţia *TV* – Tania Vandermotter. Cele două cuvinte n-aveau niciun sens, la început. Lumina străluceşte intens, atingând apogeul orbitor şi simt ceva topindu-se şi apoi explodându-mi în cutia toracică.

O îmbrăţişez şi o strâng lung în braţe, cu recunoştinţă.

— Îţi mulţumesc, Sisi. Nici nu-ţi imaginezi cât de mult înseamnă asta pentru mine!

— Şi nu-i aşa că oamenilor tăi le place să bea ceai? Consideră-l un samovar.

— Da, „oamenilor mei” le place să bea ceai. Eşti aşa de atentă!

— N-ai pentru ce să ne tot mulţumeşti, draga mea. Eşti o Vandermotter. E simplu!

— Sunt o Vandermotter, repet.

Vine Miggy şi o ia deoparte pe Sisi.

— Îmi permiţi să ţi-o fur pe această doamnă? Am mai găsit un posibil sponsor.

Dispar în mulţimea invitaţilor. Mă îndrept spre bar să-mi iau ceva de băut. În aerul parfumat pluteşte aroma

intensă a mâncării înmiresmate, a lacului de unghii şi a interacţiunii sociale permanente. Prin gratiile minţii mele, sunt conştientă că oamenii îmi zâmbesc aprobator. La marginea piscinei liniştite, Alla gesticulează semnificativ spre paharul ei gol.

— Vă rog, luaţi-o înainte, spune cineva cedându-mi locul la rând. Dumneavoastră sunteţi vedeta serii!

La bar, întâlnesc sticlele de votcă, carafele cu suc, cojile răsucite de lămâie. Barmanul aşteaptă să-mi preia comanda şi apoi mă îmbie:

— Vă pot oferi ceva de băut? Una dintre specialităţile noastre de votcă şi infuzie de plante?

— OK, îi răspund.

Mă învăluie senzaţia unei arsuri, înţelegerea unui fapt evident, pe care până acum l-am evitat. Înţeleg clar în acest moment gravitatea situaţiei. La urma urmei, soţia lui Medovski a avut dreptate. Nu sunt cu nimic diferită de clienţii mei, nu sunt mai diferită decât Marina şi celelalte amante ale lor. Doar le mănânc caviarul, le beau vinurile scumpe, iau cina pe iahturile lor luxoase şi totuşi îndrăznesc să mă consider diferită de ei. Să fiu eu vinovată din cauză că soţul meu nu m-a cunoscut cu adevărat? Oare m-am schimbat atât de mult, încât să nu mai pot fi recunoscută? Cândva am fost Tania Kagan, cu slove chirilice atent caligrafiate.

Sunt conştientă de mulţimea oamenilor din spatele meu, nerăbdători să le răspund, de barmanul care ţine deja paharul gol în mână, aşteptând să îl umple.

— De fapt, m-am răzgândit. Mulţumesc!

Figura lui se relaxează şi se apleacă în faţă, peste tejghea.

— Hei, nu lăsaţi cocktailurile astea ruseşti să vă intimideze. Daţi-mi voie să vă pregătesc ceva mai simplu. Pun pariu că aţi dori un Martini clasic, nu-i aşa?

Gânduri agitate îmi trec prin minte. Acum am rămas fără Saşa, fără loc de muncă şi fără Carl.

— Gin tonic? insistă el.

Bine, mă gândesc întorcându-mă cu spatele. *Bine, bine.*

O găsesc pe Alla şi îi las ceainicul în braţe, fără cuvinte.

— Te rog, păstrează-mi-l, bine?

— Dar unde mi-e băutura? strigă ea după mine.

Iubita impostoare a lui Igor stă lângă ea în apropierea piscinei, cufundată în ecranul telefonului, cu părul atârnând peste perfecţiunea pometţilor asiatici. Observ că este mai înaltă decât mine, dar Ordinul e surprinzător de uşor de scos pe deasupra capului ei. Medalionul i se desprinde binevoitor de la gât, ca şi cum de-abia mă aşteaptă să-l iau. Înainte de a-mi îndesa Ordinul în poşetă şi de a alerga spre ieşire, tot ce mai văd sunt ochii ei visători, cu pupilele lor rotunde. Nimeni nu strigă după mine, niciun agent de pază nu încearcă să mă oprească. Probabil fetei îi va lua ceva timp până să-şi dea seama de furt. Este plătită cu ora şi se prea poate să considere medalionul doar un simplu fleac. Până când ea îi va spune calm lui Igor ce s-a întâmplat, eu cobor deja în fugă treptele acoperite cu mochetă roşie ale Muzeului Metropolitan, care oricum n-a fost niciodată de mine. Acum înţeleg ce voia să spună mama când mă sfătuia să stau departe de acest palat: un palat este ceva ce câştigi.

Opresc un taxi care scârţâie şi frânează brusc în faţa mea şi îi spun şoferului să mă lase în centru. Apelurile mele telefonice sunt transferate în mesageria vocală a lui Carl, dar după ce trecem de câteva blocuri îl sun iar, pentru orice eventualitate.

În timp ce lăsăm în urma noastră marginile Central Park-ului, pentru a plonja în haosul din Times Square, îmi

permit să mă gândesc la ideea Nadiei, la posibilitatea unei vieţi mai liniştite într-o galerie de artă. Acolo unde este cea mai mare nevoie de un specialist în artă şi acolo unde relaţiile clienţilor mei ar avea sens. Să nu mai jonglez cu destinele oamenilor la licitaţii. Şi vreun impuls în „direcţia potrivită”. Eu şi Nadia. Cine ştie? Ar putea merge.

— Ce părere ai despre romanul intens mediatizat la care lucrează soţul tău? mă întrebă preşedintele catedrei lui Carl, la petrecerea de Crăciun. Între noi fie vorba, e chiar aşa de bun, cum crede toată lumea? Să ştii că sunt în comitetul de evaluare. Trebuie să ştiu dacă merită să-i oferim postul de conferenţiar universitar.

Toată călătoria până în acest oraş situat în vestul statului New Jersey a fost tulburătoare, plină de trasee contradictorii şi Carl s-a dovedit un şofer newyorkez tipic – o catastrofă la volan. Odată ieşiţi de pe autostradă, am condus pe lângă străzile principale ale oraşelor din apropiere, cu bărbaţi care fumau în faţa crâşmelor, cinematografe cu obloane trase, magazine ieftine. Un indicator ne-a condus iarăşi pe autostradă şi am plonjat prin şirul neoanelor care iluminau firmamentul cinematografelor Hooters, Fuddruckers, Outback şi Loews.

Am încercat să-mi păstrez tonul optimist.

— Las-o pe fata din Jersey să conducă!

— Vor întreba despre roman!

Carl a privit cu ochii pe jumătate închişi intersecţia şi semnele verzi şi neinteligibile ale autostrăzilor: *ONE, NINE, ROUTE FOUR.*

— De ce nu-mi spui ce vrei să le răspund?

— Spune-le că iubeşti noul meu roman, desigur. Iubito, ştii că toată viaţa mea depinde de publicarea lui. Aşa cum sunt acum, ai mei mă consideră o mare dezamăgire.

Încercam să privesc partea bună a lucrurilor, deşi ne aflam pe marginea prăpastiei care se adâncea din ce în ce mai mult! Zigzagurile încrederii în sine, parcurse de Carl m-au deprimat şi am urât limita maximă a acelui sentiment. Nu puteam înţelege toate acele nopţi chinuitoare pe care Carl le petrecea cu privirea aţintită în ecranul gol al calculatorului, tot ştergând şi adăugând fraze, turnându-şi nenumărate ceşti de cafea, plângându-se de agonia procesului de creaţie, de ticăitul insistent al ceasului şi de propria lipsă de talent literar. Declaraţiile lui patetice despre cât de istovitor sufleteşte era scrisul şi despre lipsa mea de înţelegere a dimensiunii suferinţei sale. Personal, am sperat ca nelinişte lui să demonstreze un anumit fel de autenticitate artisică. I-am ignorat transformarea în faţa perspectivei eşecului, soţul meu calm şi plin de viaţă prăbuşindu-se în faţa mea. Dar, evident, lunile în care a păstrat tăcerea în legătură cu manuscrisul lui, treptat n-au mai însemnat nimic pentru el.

— Sigur, pot face asta, i-am spus veselă. Le voi spune pur şi simplu că eşti extraordinar!

Am oprit în sfârşit maşina în faţa casei, situată la capătul drumului de ţară. Elegantă, dar deteriorată, cu ţigle sparte pe acoperiş, şemineuri din piatră ursuze şi afişe clasice cu Mao. Specialitatea şefului de catedră al lui Carl fusese literatura chineză, înainte de a se stabili la Catedra de Limba engleză. Şi totuşi m-au surprins acele petreceri universitare, cât de diferiţi erau profesorii faţă de colegii mei de la Worthington. Pantofi maronii, rochii de catifea îmbrăcate peste bluze cu guler rulat, coafuri cu codiţe pe după urechi. Până şi garnitura de pătrunjel ofilită pe tăvile argintii şi mâncarea puţină, risipită pe farfurii dispăruseră deja şi mulţimea invitaţilor era încă înfometată.

— Deci ce spui, Tania? Este o capodoperă?

Era de-abia începutul serii şi şeful de catedră de la Ditmas College era deja abţiguit şi avea pleoapele grele.

— N-ar trebui să ezitaţi să-i susţineţi romanul lui Carl. L-am citit şi este nemaipomenit! îi răspund calmă şi încrezătoare, indignată, în numele soţului meu, din cauza faptului că munca lui era întotdeauna observată cu atenţie de acest grup de oameni neglijent îmbrăcaţi. Iată-l pe Carl în celălalt capăt al camerei, într-un colţ, ţinând în mână o farfurie de plastic pe care se aflau cuburi de brânză şi câteva scobitori. Râdea împreună cu Victoria, îmbrăcată dintr-un motiv anume într-un sari fucsia strălucitor. Întreaga scenă m-a enervat teribil.

— Aşa ne gândeam şi noi. Toţi avem speranţe mari pentru el. Toţi avem câte un roman în sertar, desigur. Dar în cazul lui Carl, suntem convinşi că va fi diferit. E un adevărat gânditor, un intelectual. Dar avem nevoie să fie recunoscut. Ştii, azi totul depinde de numărul cât mai mare al studenţilor înscrişi la cursuri.

Odată bifată datoria de a face conversaţie cu mine, şeful de catedră s-a îndepărtat. Una dintre consolările faptului de a fi soţia unui profesor universitar o reprezenta felul în care toţi îmi considerau cariera prea străină pentru a putea fi înţeleasă şi deseori eram lăsată singură la aceste reuniuni, după ce-mi erau adresate pe fugă cele mai superficiale întrebări în legătură cu profesia mea. M-am dus să îmi iau ceva de băut.

— Arăţi minunat! îmi şopteşte Victoria din ipostaza de favorită, pe covorul roşu al petrecerii. Întotdeauna atât de elegantă. De perfectă. De senzuală. De rusoaică. Sper să semăn cu tine atunci când voi fi mare.

— E ridicol! i-am spus. Eşti deja o femeie în toată firea.

— Dă-ne măcar câteva pagini să citim!

Şeful reuşeşte să se apropie de Carl.

Îşi deschide o sticlă de bere, stropind cu spumă în direcţia lui.

— Un capitol?

— Nu, va trebui să aşteptaţi, spune Carl îndreptându-şi ţinuta. Este un proiect complicat, care acoperă patruzeci de ani de istorie. Încerc să descopăr şi să clarific informaţii istorice, astfel încât să le fac să fie pe înţelesul cititorilor care n-au studii de specialitate.

— Să sperăm că nu ne vei ţine prea mult în suspans, nu?

— Sunt perfect conştient de faptul că eşti presat să realizezi o cercetare naţională, dar nu-ţi face griji, Mike!

— Carl, nu ne pune să aşteptăm prea mult! Obţine odată contractul şi ştii că postul îţi va aparţine!

Ne-am întors de la petrecere prea beţi ca să mai putem sta la taclale, prea beţi ca să mai putem face orice altceva dincolo de a ne întinde pe canapea. Jos, pe Broadway, o maşină a fost blocată de o dubă parcată greşit, claxonul scoţând o serie de sunete insistente. Am cochetat cu ideea de a iniţia o partidă de sex sau cel puţin, de a trimite câteva e-mailuri clienţilor mei de la Moscova, dar apoi m-am uitat în sus şi l-am văzut pe Carl privindu-mă fix.

Felul în care te-a privit.

— De ce nu-mi spui pur şi simplu? Îmi urăşti romanul!

Sperasem că nu vom mai avea niciodată această discuţie. Mi-am imaginat că, dacă nu spun nimic, vom trece peste, vom evita subiectul.

— Ba nu, deloc! Îl iubesc! E aproape gata. Vreau să spun, ar mai fi necesară o redactare. Dar e, într-adevăr, foarte tare.

— *Foarte tare.* Nu, te rog! Aşa descrii unul dintre falsurile tale înainte de a le da vestea proastă clienţilor.

Hai să încheiem subiectul! Îl urăşti. Aş vrea doar să mi-o spui direct. Dumnezeule, ştii ce uşurare ar fi atunci?

Brusc, m-am simţit liniştită de această expunere neobişnuit de directă. Atunci, înseamnă că nu vom putea trece peste acest subiect. Mi-am făcut curaj şi am început:

— Prea bine! Romanul tău este plictisitor. Este lipsit de viaţă. Şi de suspans.

— Excelent! Mulţumesc! Măcar acum nu mă mai eviţi.

Am încercat să alin supărarea:

— Uite, nu e mare lucru. Doar că ai scris cartea ca un istoric şi, urăsc s-o spun, din perspectiva unui bărbat. De ce n-o transformi într-un studiu academic, într-un text istoric sau ceva de felul ăsta? N-ar fi mai uşor?

— Nu vreau să scriu o carte de specialitate. Doar ştii asta. Lucrez la acest roman de atâţia ani. Trebuie să-mi iasă!

Îl iau de mână.

— Ştii ce? Putem să-l şlefuim!

— Noi?

Sunt încântată de idee.

— Sigur! Am câteva idei referitoare la cum am putea să-l facem mai viu. Te voi ajuta.

Privirile ni se întâlnesc şi cred că a recunoscut motivaţia mea.

— N-are sens, mi-a spus.

Niciodată nu l-am văzut atât de dărâmat, de panicat.

— Cred că nu sunt scriitor. De fapt, nici nu ştiu ce sunt.

Ştiu că era greşit să spun asta, dar am spus-o oricum.

— Iubitule, eşti un Vandermotter!

Carl şi-a sprijinit cotul pe masă.

— Afirmaţia ta este îngrozitoare!

— Nicidecum!

I-am luat mâinile într-ale mele şi le-am dat la o parte, să îi văd ochii.

— Împreună, putem face asta!

De câte ori am văzut genul acesta de expresie în ochii părinţilor mei? *Rezolvă problema, Tania, rezolv-o! Vorbeşti limba engleză mult mai bine decât noi.*

Rugămintea din ochii lor să reuşim să ne croim un drum, să închid prăpastia pe marginea căreia ne aflam. Să le traduc America. Ai mei se aşteptau să pot face să dispară criza, ca prin farmec, pentru a păstra familia unită.

Carl a respirat adânc.

— Din păcate, ăsta e singurul lucru de care nu te poţi ocupa.

— De ce nu?

— Pentru că ăsta e domeniul meu, specialitatea mea, problema mea, bine? Vorbim despre un roman, care nu seamănă deloc cu a da nume unui tablou. Lasă-mă pe mine să mă ocup de el, indiferent de cum mi-ar putea afecta locul de muncă.

Şi-a luat o bere în dormitor şi a trântit uşa în urma lui. Orice ar fi făcut acolo era acoperit de sonorul televizorului, un dialog isteric între concurenţii unui reality-show. În ciuda durerii de cap, o soluţie îşi găsea încet drum spre noi.

Laptopul lui Carl era pus la încărcat pe măsuţa de cafea şi o luminiţă verzuie sclipea. Am făcut efortul să-mi amintesc începutul plictisitor al romanului său, o lecţie de istorie despre Rusia secolului al XVIII-lea. Documentul plutea pe ecran ca o parte ruptă, desprinsă din corp. L-am deschis. Câteva detalii despre carte conţineau fraze interesante amestecate. Cândva a existat o cometă celebră, nu-i aşa? Nu cumva tânăra Sofie a observat-o, în drumul ei spre Rusia? Am salvat noua versiune a cărţii şi am mutat paragraful despre cometă la începutul capitolului. O tânără ajunge într-o ţară străină. O tânără care s-a imaginat predestinată unui scop extraordinar.

Am început să scriu.

Câteva luni mai târziu, de ziua lui, i-am prezentat lui Carl varianta mea, sub forma unui cadou frumos împodobit. I-am întins peste masă pachetul ambalat, legat cu panglici colorate. Sărbătoream la acelaşi restaurant din Brooklyn, ca la începutul relaţiei noastre. Ceea ce cândva era unica destinaţie frumoasă pentru cină, pe un bloc cenuşiu din sudul Carrol Gardens, acum era înconjurat de locuri noi, la modă, acoperişuri de sticlă prinse într-o armătură de fier şi aşezate deasupra intrării principale a unei case, construite după acelaşi model pe negru şi auriu, refugiul oamenilor care-şi aşteaptă rândul pe trotuar. Pe de altă parte, restaurantul nostru era în paragină, meniul neschimbat, cărămizile de deasupra şemineului, sparte, iar cabina care cândva era atât de romantică şi secretă, acum era expusă curentului de aer provenit de la fereastra cu ramă de lemn. Înăuntru se aflau câteva cupluri risipite între bar şi sala de mese. În seara asta, nimeni nu aştepta la rând să ne ia locul la masă.

— Ar trebui să comandăm tiramisu la desert. Atunci a fost bun, nu-i aşa? a spus Carl în timp ce studia meniul.

Cum nu i-am răspuns imediat, a continuat:

— *Kotenok*? Ai auzit ce-am spus?

M-am întins să scot cadoul din geantă şi i l-am pus pe masa şubredă.

— Surpriză! La mulţi ani!

A acceptat paginile împachetate zâmbind larg, probabil crezând că sunt altceva, pipăind colţurile şi citind fugitiv dedicaţia.

— Eşti al naibii de dulce! Ce-i asta?

— Am lucrat puţin la roman, am spus, prefăcându-mă că citesc lista de vinuri.

O privire rapidă mi-a confirmat că sticla de vin de la ultima noastră vizită la restaurant era încă în meniu. Am comandat-o.

— Poftim? Romanul meu?

Aşa cum mă şi temeam în adâncul sufletului, Carl n-a părut încântat de cadoul meu. Continua să întoarcă plicul pe toate părţile, ca şi cum îi făcusem în glumă acel cadou, de parcă înăuntrul lui se ascundea de fapt adevăratul cadou.

— Majoritatea cărţii a rămas neschimbată, l-am minţit. Doar am îmbunătăţit-o pe alocuri.

— *Ai îmbunătăţit-o pe alocuri*? Cu alte cuvinte, ai rescris-o în întregime. Cartea mea!

Ne-a sosit pâinea rece acoperită cu un şervet. M-am năpustit asupra ei, răsuflând uşurată.

— N-aş spune că ţi-am rescris cartea, asta e o afirmaţie uriaşă.

În realitate, după ce am citit câteva cărţi despre scrierea ficţiunii şi după ce m-am lăsat purtată de poveste, mi-am concentrat atenţia asupra cărţii într-o pauză de masă de la birou. Şi odată ce am început s-o citesc, având la bază cercetarea lui Carl, cuvintele au început să curgă liber din propriile amintiri ale primilor mei ani petrecuţi în America. Străzile străine din Rego Park, copiii de la şcoală care mă urau pentru că eram o rusoaică solitară, nepopulară. Singurătatea nesfârşită din camera mea, în timp ce tânjeam după cea mai bună prietenă, o confidentă dragă. Toţi iubiţii mei imaturi care m-au dezamăgit când aveam douăzeci de ani, care niciodată n-au ştiut cum să reacţioneze în situaţii de criză şi n-au fost niciodată destul de puternici pentru mine. Oare nu credeam şi eu că eram predestinată unei vieţi deosebite, numai datorită faptului că am emigrat? Nu eram înconjurată de incompetenţă? Nu eram, de asemenea, considerată salvarea părinţilor mei şi

nu aveau ei aşteptări destul de mari de la mine? Pâinea părea la fel de rece ca mine, dar m-am prefăcut că-mi place.

— Lasă-mă să clarific lucrurile, spune Carl, privindu-mă fix, fără să clipească, încruntându-se periculos. Tocmai ai rescris în ultimele cinci luni romanul la care eu lucrez de şase ani. Şi crezi că asta îmi va aduce un loc de muncă.

— Ţi-am spus. Orice aş fi făcut reprezintă doar detalii. Tu ai scris cea mai mare parte a cărţii.

Nu i-am mărturisit că pentru mine n-a fost nimic chinuitor în a scoate la iveală o poveste de viaţă prin intermediul acestei femei minunate. Am găsit cuvintele strecurate pe pagină, ca şi cum ar fi avut propria lor construcţie literară, şi am continuat anticipând relaxarea lui Carl. Am avut sentimentul satisfacţiei pe care îl ai atunci când reuşeşti să rezolvi o problemă, când învârţi cheia într-o broască ce opune rezistenţă şi deodată auzi clic.

— Mi-ai stricat cartea! spune Carl ridicând paginile. Am doctoratul în Literatura rusă. Iar tu te-ai hotărât, pur şi simplu, să scrii propria versiune a cărţii mele?

— Uneori, doctoratul reprezintă o piedică. Doar am înlăturat câteva obstacole, sau cum vrei să le spui. Am clarificat intenţiile tale.

Ne-a fost adusă friptura de miel cu garnitură de cartofi, aşezate între noi pe un platou de lemn. Carl a răsfoit manuscrisul, citindu-l în treacăt, până la sfârşit.

— Şi observ că, în versiunea ta, Ecaterina a angajat pe cineva să-l omoare. Niciodată n-am scris asta. Nici textele nu confirmă cu certitudine absolută faptul că ea a fost vinovată de uciderea lui Petru.

— Ecaterina e nevinovată, nu ea l-a omorât, am spus îmbujorându-mă. Orlovii l-au omorât din proprie iniţiativă. În varianta mea uşor modificată, au profitat de tăcerea ei

pentru a sugera că ar fi implicată în complotul lor criminal. Pot face scenariul mai puţin ambiguu dacă nu-ţi place. Sau poate ar trebui să-l faci chiar tu. Vreau să spun, acum este romanul tău.

— *Acum e romanul meu*, a repetat Carl.

— Cum ţi se pare mâncare, e gustoasă?

Chelneriţa cu şorţul ei alb s-a apropiat de masa noastră.

— Nu vă place mielul?

— E delicios, i-am răspuns tăios.

Femeia s-a retras.

Carl şi-a încrucişat mâinile pe faţa de masă.

— Ce interesantă alegere literară! Uciderea soţului incapabil.

— Iubitule, îi acorzi prea mare importanţă scenariului. Petru nu era incapabil.

— Ba mai scuteşte-mă! Exact asta crezi şi tu despre mine! Pentru tine, eu sunt Petru.

— Ba sigur că nu. E ridicol!

— De ce nu mă asculţi şi pe mine măcar o dată? Gândeşte-te de ce faci oare tot felul de lucruri? Ţi-e teamă. Dacă nu voi primi postul, viaţa ta perfectă va fi distrusă. Îţi stric reputaţia.

— Frumoasă încercare, domnule doctor în Literatură rusă!

— Deci vrei să-mi spui că iar greşesc?

— Mustrările de conştiinţă ale Ecaterinei au fost doar un artificiu literar. Fără a mai menţiona numărul mare al surselor care afirmă că ea a iertat crima. Dar nu despre asta e vorba.

Am încercat să-mi construiesc mai departe apărarea. Mi-a fost teamă unde va duce tot acest scandal.

— Hai să vorbim despre finalul tău!

Cum i-aş fi putut spune asta cu mai mult tact? Nu se întâmplă nimic interesant la final. În viziunea lui, Ecaterina era o superfemeie, o fortăreaţă a înţelepciuii şi a puterii. Un înger perfect. E ca şi cum Carl şi-ar fi petrecut şase sute de pagini privind-o pe ea aşa cum obişnuia să mă contemple pe mine.

Treaba unui specialist este să înţeleagă psihologia clientului său mai bine decât o cunoaşte el însuşi. Ai nevoie să ştii ce fel de persoană este, dacă nu suportă să piardă, dacă se va retrage la primul semn de conflict. Unii oameni nu se pot opri din a licita. Au nevoie să câştige. Desigur, deseori e vorba despre specialistul însuşi, care are nevoie să câştige.

Carl a tăcut tot drumul parcurs cu metroul spre casă. În acea noapte, pentru prima dată în toţi anii noştri petrecuţi împreună, el a dormit pe canapea. M-am întrebat dacă nu cumva de data asta am mers prea departe, dar am aşteptat să văd ce va urma.

În orice caz, mi-am spus că mai târziu Carl ar putea alege să nu-şi publice romanul *Tânăra Ecaterina*, ar putea refuza documentul Word pe care i-l trimisesem pe e-mail, l-ar fi putut şterge. Nu era obligat să-l trimită agentului său literar, interesat de creaţia lui după ce citise o scurtă povestire pe care o publicase într-un ziar literar, cu un an în urmă. Carl ar fi putut hotărî să nu semneze contractul cu acel agent literar, când acesta s-a oferit să-l reprezinte. Ar fi putut să nu se resemneze în privinţa cărţii. Dar prea mulţi oameni aşteptau să o citească şi cariera lui depindea de această carte. Continuând să o scrie, oare Carl nu a încheiat o înţelegere tacită cu mine? Nu mi-a permis să rezolv problema? Am sperat că neliniştea mea va dispărea, că vom continua pur şi simplu să ne trăim viaţa, cu acest secret îngropat în noi. El va deveni o celebritate şi

eu, o soţie fericită care scrie pentru el. Având grijă de el, aveam grijă de toată mica noastră familie.

Nu am mai discutat niciodată despre scrierea cărţii. Până în ziua în care Ordinul a ajuns la biroul meu şi chiar i-a aparţinut ei, noi tocmai închiseserăm subiectul dificil „Ecaterina cea Mare”. Şi am fost prea fericită să mă eliberez de orice implicare şi i-am încredinţat lui cartea. Pentru că, în mintea mea, romanul îi aparţinea lui aşa cum un cadou aparţine, fără echivoc, celui care îl primeşte. Dar oare nu asta fac şi rusoaicele, în fiecare zi? Renunţă la propriile realizări în favoarea soţilor, astfel încât bărbaţii să rămână deasupra lor, ca nişte sfinţi demni de a fi admiraţi. Corectitudinea acestui gest era gravată dincolo de clavicule, tocmai în centrul moral al inimii mele.

Câţiva scriitori adormiţi îşi ridică privirea când tastez codul de intrare la Urban Writers Space. Cu siguranţă nu s-au aşteptat ca o femeie îmbrăcată în rochie de seară lungă, de culoare neagră, ţinând în mână o geantă *clutch* cu motive florale şi purtând la gât Ordinul Sfintei Ecaterina, încrustat cu diamante, să intre pe neaşteptate într-un asemenea spaţiu. Rămân cu gura căscată la mine, complet sideraţi din spatele laptopurilor, în timp ce iau fiecare nişă pe rând, în căutarea lui Carl. Trei femei îngheaţă şocate în faţa cinelor încălzite la cuptorul cu microunde din bucătărie.

— Vă putem ajuta?

Hermione înălţă capul din nişa ei.

— Căutaţi atelierul de literatură al soţului dumneavoastră? Tocmai s-a terminat.

— Vreţi să spuneţi, workshopul pe care îl predă?

— Nu, îmi răspunde Hermione cu prudenţă. Cel la care participă, în calitate de student.

Am o revelaţie intuitivă, cea care cere ca rezultatul să fie verificat. Traversez holul şi mă uit pe fereastră în sala de curs. Acolo, printre oameni cu vârste cuprinse între douăzeci şi şaizeci de ani, Carl stă la o masă lungă şi ascultă. Aceeaşi profesoară vioaie, cu păr grizonant, pe care o recunosc de pe website, ajunge la o concluzie şi toţi o urmăresc în volumele broşate, câţiva chiar subliniază una sau două fraze convingătoare. Pe tablă este afişată o hartă cu structura literară a romanului. Oare de ce soţul meu, care are doctorat la Columbia, autor al unui roman devenit bestseller, ar studia cursul introductiv în tehnica scrisului? Îmi concentrez din nou atenţia asupra lui Carl, la felul prudent în care subliniază rândurile cu stiloul. Şi apoi, desigur, înţeleg totul. Carl este aici pentru a o lua de la început. Învaţă din nou să scrie pentru a pune la loc cioburile rămase din vechiul său ego, pe care eu l-am ajutat să-l sfărâme.

Mă retrag. Geanta îmi vibrează şi se pare că telefonul mi-a sunat încontinuu, pe tot drumul parcurs cu taxiul până aici, în zona comercială a oraşului. În sala de curs, lucrările sunt strânse pe pupitre, cu semne pe margini. Laptopurile se închid. Bat insistent în fereastra uşii, până când Carl îşi dă seama că sunt eu. Şi apoi îi arăt faţa medalionului prin geam. Gesticulez ca proasta, arătând de la Ordin la Carl şi apoi înapoi la Ordin, ridicând lanţul absurd de aur ca într-o pantomimă a ceremoniei, a comemorării. *Atinge-l*, încerc să-i spun. *Hai să-i împărţim puterea!* Şi, de asemenea, ca şi cum mi-aş cere scuze. *Iartă-mă! Acum ştii cine sunt.*

Trebuie să o sun pe Marjorie, nu mai pot amâna prea mult. Dacă poliţia nu mă aşteaptă deja acasă, atunci imediat ce voi intra pe uşa turnantă din sticlă de la Worthington, îmi vor lua legitimaţia şi cheile seifului. Voi fi

reţinută până când le voi arăta obiectul în valoare de treizeci şi unu de milioane de dolari.

În sala de clasă domneşte un amestec de surpriză binevoitoare şi toţi cursanţii se uită în jurul lor, întrebându-se: *Oare mie îmi face semn?*

Doar ochii lui Carl strălucesc când văd Ordinul. Văd că înţelege tot ceea ce vreau să-i arăt de fapt, clasificând întrebările. Oare licitaţia nu a avut loc deja? Oare nu-mi risc slujba?

Fie, cred că pot exprima puţină îngrijorare. În ochii noştri intervine declicul şi îi caut *acea privire.*

Şi, după felul în care Carl se uită la mine, iată ce văd: o femeie sfâşiată în două încă din copilărie şi apoi spulberată în cele mai mici cioburi. O femeie care se luptă cu pesimismul ei interior, cu sufletul său ruso-evreiesc. O femeie care a crezut că dacă îşi pune soţul pe primul loc vor ajunge să fie egali. În cazul Ecaterinei, a fost vorba despre destinul ei, înscris în cometa cea mare. Şi ce dacă destinul meu va conţine doar cerul împodobit ici şi colo cu cele mai puţin strălucitoare stele şi nimic mai grozav de atât?

Carl zâmbeşte şi îmi amintesc complicitatea căsătoriei. Este vorba despre o armonie neobişnuită, un prezent continuu, o linişte strălucitoare, explozivă. Nu ştiu ce se va întâmpla mai departe şi tocmai asta nu mi-am permis niciodată, să acţionez fără un plan de ansamblu, să avansez pe următoarea treaptă a unei scări fabuloase. Să pornesc pe un drum sinuos care apoi – probabil, posibil – m-ar conduce înapoi la el.

Mulţumiri

Am fost extrem de norocoasă să am atât de mulţi prieteni generoşi, dispuşi să-mi citească primele schiţe ale acestui roman. Lor le mulţumesc din tot sufletul: Allison Amend, Sonia Bekkerman, Gabriel Cohen, Katie Crouch, Angie Cruz, Laurence Klavan, Phillip Lopate, Claire McMillan, Lynne Sharon Schwartz, Lizzie Skurnick, Peter Trachtenberg, Joel Whitney. Karen Kettering de la Sothesby's mi-a oferit detalii importante referitoare la Ordinul Sfintei Ecaterina, pe parcursul călătoriei acestuia de la împărătească la casa de licitaţii. Profesorul Marcus Levitt de la Universitatea din California de Sud m-a ajutat să rezolv o dilemă politică referitoare la prezenţa tinerei Sofie la Curtea împărătesei Elisabeta.

O mare parte a cărţii am scris-o la Brooklyn Writers Space, un refugiu bine-venit, departe de tot zgomotul oraşului.

Se pare că drumul de la primul la al doilea roman este pe atât de dificil pe cât se spune. Mulţi prieteni au continuat să-mi ofere o mână de ajutor sau m-au condus spre lumină. Sunt mult prea mulţi pentru a-i enumera aici, dar transmit mulţumiri speciale următorilor: Paul W. Morris, Kim Beck, Jessica Anya Blau, Mitch Hoffman, Stephanie Hopkins, Skip Horack, Jonathan Hsu, Dana Levin, Dawn Lundy Martin, Maud Newton, Karolin Shoikhet Obregon, Daphne Retter, Anya Ulinich, NataliaVayner-Hayraud şi lui Josh Weil. Mulţumiri lui Gary Shteyngart, care astfel se revanşează în sfârşit pentru că nu m-a invitat la dans, la banchetul din clasa a şaptea.

Kim Whiterspoon şi David Forrer de la Inkwell sunt campioni literari incredibili. Am şansa să-mi fie alături. Toată recunoştinţa mea pentru Laurie Chittenden care,

datorită entuziasmului vesel şi talentului său extraordinar, îmi aduce la suprafaţă sufletul rus.

Acest roman îi este dedicat Soniei Bekkerman, cea mai bună prietenă şi muză, care îmi este alături de treizeci şi cinci de ani. Cartea n-ar fi putut fi scrisă fără ea.

Fără dragostea şi ajutorul părinţilor mei, Mark şi Gina, n-aş fi avut niciodată curajul să urmez o carieră literară. Le mulţumesc pentru că m-au îndemnat să-mi încep cariera în orice domeniu mi-aş fi dorit. Sora mea, Elisabeta, mă inspiră zilnic. Când cresc, vreau să fiu ca ea. Îi mulţumesc bunicului meu, Iacob Kreichman. Şi, de asemenea, le mulţumesc şi rudelor soţului meu, pentru tot sprijinul acordat: Ed Lowenstein, Paula Friedman, Jane Lowenn, Ron Wendt şi Noah Lowenstein. Această carte îi are în amintire pe dragii noştri membri ai familiei trecuţi în nefiinţă, cei care m-au format pentru totdeauna.

La sfârşit, îi mulţumesc iubitului meu soţ, Adam Lowenstein. Dragostea şi sprijinul lui mă hrănesc şi mă susţin permanent în orice provocare şi compania sa zilnică reprezintă cea mai mare aventură a vieţii mele. Îi mulţumesc şi micuţului geniu călăuzitor Simon, un maestru povestitor care se trezeşte în fiecare dimineaţă înainte de răsăritul soarelui, în aşteptarea unei noi zile minunate.